د پښتنو قبیلو شجرې

مؤلف م، ج "سیال" مومند

Ketabton.com

یونیورسټي بک ایجنسي
خیبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځينو پښتنو قبايلو

رواياتي نسبي شجرې

اود

مغو مينې اولنډ تاريخ

مؤلف :

م . ج « سيال » مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی :

يونيورسټي بک ايجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : دپښتنو قبیلو شجرې

مؤلف : م، ج «سیال» مومند

دچاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷ هـ.ش

دچاپ شمېر : ۱۰۰۰ زرټوکه

بیه : ۸۰/- کلداري

خطاط : خان بهادر «سُرکچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

د خپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۳۳ع کال او د خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچیني د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او د خپل ګران شهید زوی محمدطاهرخان ۱۳۵۸ه.ش جوزا په د رنوا وننګیالو نوم ونو.

«اهداء»

د خپل مجاهد او غازي وروروړ محمد جعفرخان حضور ته چې د ځناورچیني په جنګ کښې یې د ګائډ پلټنې ته ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انګریز فوځ مشر جنرال عملتن ؤ.

م، ج "بسیال" مومند

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب مأخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	٦	داکوبن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شیراني بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ذري زي	۵۰
د بارکزو د ویه حکمرانه کورنئه	۲۲	خدر خېل	۵۱
میاني بن شرخبون شجره	۲۳	رخټر	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
ترین	۲۵	اکو خېل	۵۴
ابدالیان	۲۵	هامو زي	۵٦
بړېڅ	۳۳	سړبني قبایل؛ غوري شجره	۵۷

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکو بن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پنړی	۱۱۵
د خاښي خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	د کدورن نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بېټني قبایل - بېټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی څانګې	۹۵	د بی بی متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رُخړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکاڼي	۹۷	غلجي قبایل : برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	منده وزي //	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ //	۱۳۶
داؤدزی - خلیل	۱۰۱	ترکي //	۱۳۹
خوکنی	۱۰۲	لودي قبایل : ابراهیم لودی	۱۴۲
زیړانی	۱۰۲	میاخېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
د خمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسی خېل شجره	۱۵۴
غورغښتي قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
د غورغښت نسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوري (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸	ممریزخېل - ملک زي	۱۸۶
سرواڼي	۱۶۰	منکوخېل - خان خېل	۱۸۷
غلجي او لودي پښتانه قبایل	۱۶۴	د مروت په علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
ترکي	۱۶۶	د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
خدرزي	۱۶۷	میچن خېل، عیسی خېل - مشواڼي	۱۸۸
ناصر	۱۶۸	سرواڼي	۱۹۰
خروټي	۱۷۰	کرلاڼي قبایل: کرلاڼي شجره	۱۹۲
زېرماني - خدوزي	۱۷۴	اپریدي (مشجره)	۱۹۶
لودي قبایل	۱۷۶	ځدران ″	۱۹۹
د وتاڼي	۱۷۷	خټک ″	۲۰۱
پرنګي قبیله	۱۷۷	د چنجو ″	۲۰۴
لواڼي - دولت خېل	۱۷۸	خټک - بولاق ″	۲۰۵
د میاخېلو څانګه	۱۸۰	اتمانخېل ″	۲۰۸
تنور - نیازیان	۱۸۱	خوګیاڼي	۲۱۲
د وتاڼي	۱۸۲	(وزیر)، مسعود	۲۱۳
خېسوري - بېلیچ یا یلیچ	۱۸۳	(وزیر)، احمدزي	۲۲۵
مروت	۱۸۳	مسعود	۲۲۸
ملاخېل	۱۸۶	شیتک: (د وړ) شجره	۲۳۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنګښ ، بنګښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	ګربز	۲۸۱
اورکزی	۲۵۱	لالی وزیر ـ شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تهتی	۲۸۳
مُنی	۲۵۲	بنوڅی	۲۸۳
وردګ	۲۵۲	ګنډاپور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکی خېل ـ ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوانه دباندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په یوپی کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې //	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې //	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځني هند کښې //	۲۹۷
اُتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیاڼي	۲۷۱	په بمبئي او بروده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې //	۲۹۹
دړهان ـ خاخي	۲۷۳	د جیسور په ریاست کښې //	۲۹۹
توریان	۲۷۴	د کشمیر په ریاست کښې //	۲۹۹
		په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ:

بسم الله الرحمن الرحیم

ما د ښاغلي سیال صاحب لیکلی کتاب «د پښتنو قبایلو د نسب شجرې»، وکوت، ربښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د ډېرې مطالعې به یې کړې وي، او لکه ده چې په کوته کړې دي د موثقه مأخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه څکښې چا څه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کښې زه دې یواځینی او لومړنی لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه منته یې کوم او د لوی خدای (ج)، نه د ښاغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خوا وشاکښې نور هم زیار وکاږي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره کوټونه هم رڼا شي او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نورپوره تاريخي سرمايه او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالـــی ،ـــــ

وما توفيق الا بالله علی العظيم .

مسعود الرحمن مسعود

پي۔ ای مومند ايجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه:

ما د څه لیکلواو ځینو معلوماتوا و تاریخي یادا شتونو د راټولولو او لیکلو د ډېر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د مودو مودو زما د عمر سرمایه ده «او څه د ډېره برخه یې په انقلابونو کښې د منځه تللي هم ده چې زما په ټولو شتو کښې یوازې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځینې مهم یاد داشتونه (په زړه کوونې) د ځان سره بېل لیکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځینې کتابونه مې لیکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل قام دا هم یو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د او سیدانې مینې مې لیکلي دي، خو زه په دې خبره پوهېږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را روانې دي او ځینې کرلاڼي قبائل هم پکښې راغلي دي خو د پښتنو د هغه لویو پاچاهانو- ایرانو- سوریانو او بهمنیانو - شنسبیانو، تیمنوا و نورو پښتنو د نسب سلسلې نوڅه شوې؟ او په هغې کار نه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خیوا او بخارا پورې یې حکمرانی کړې وې، هغه نوڅوك وو، او څه شول؟ پرته د څو نامتوا شخاصولکه علاؤالدین (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور څوا دوڅوك پیژني هم نه. په هرحال موږ به کوښښ او سعې او هاند به کووچې خپلې قومي نیمګړتیاوې و-رو- ورو پوره کړي شوا و دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پاتوعنعنو او کلتور- قصواوا فسانوا و د خپل نسب شجروته په پام شيء او دا کار عملاً وکړي.

موږ خو یخپله وسه پره یو، دا دی څه ناڅه خو کوو او دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا موکاللې د ه، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ ه دا لږ خدمت کوونې پښتانه ومني او په کار یې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخرکښې د خپل قام حضورته دلته - د لته سلامونه او احترامونه وړاندې کوم او د د وی بری او برم له خدایه غواړم.

م.ج «سیال» مومند

دکتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼا کښې د سید بهادرشاه ظفرکاکاخېل تالیف .

۲: تاریخ مرصع ، دافضل خان ختک تالیف ، د وست محمد کامل محنتی .

۳: تاریخ خان جهان لودی ، یا مخزن افغانی ، دخواجه نعمت الله هروی تالیف .

۴: پټهان ، د سراُلف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه .

۵: یوسفزی افغان ، د یوسفی تالیف .

۶: تذکره د نوی کلي د روشن خان تالیف .

۷: مومند بابا ، د سیال مومند تالیف .

۸: د کابل سلطنت بیان ، د مونټ ستوراټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه .

۹: پښتون قبایل ، د لیفټېنټ کرنل احسان الله خان تالیف .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«قیس عبدالرشید»

ځیني وايي چې قیس عبدالرشید د کسي په غره کښې اوسېده، خو د خالد بن ولید په ترغیب او تشویق د محمد رسول الله د شرف حاصلولو د پاره په سنه / ۸/ هجري کښې مدینې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف شوی ؤ، او خپل نوم يې قیس ؤ خو د خدای (ج) پیغمبر په قیس باندې عبدالرشید هم ور د ېرکه، او د هغې نه پس په قیس عبدالرشید مشهور شو او دا هم ویلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازیانو ملګری او په مجاهدینو کښې شامل او ښه توره يې هم کړې وه، نوځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پتهان) خطاب هم ورکړی ؤ.[1]

اودا هم په ځینو کتابونو کښې لیکلي شته دی چې قیس عبدالرشید

---

(۱): پتهان د کشتۍ لاندنۍ تختې ته ویلې شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ٥٤١هـ / ١١٦٣ع کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل خان ختک) په قول په اسرائیلی او آدم علیه السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستني کول دا قصې نه مني نو ما یې ځکه دلته د لیکلو نه ځنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او...

خو زه تري تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زر، شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې د رې پښته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ښکاري.

پښتنو د کسي غره نه ځکښې خدای (ج) خبر څومره موده په نورو ځایونو او غوراتو تېره کړې ده، او چا به دا یاد داشتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هرحال موږ به له دې نه تیر شو او خپل مطلب ته راځو:

د پښتنو د اوسنۍ او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمایښه د پښتونخوا نه لري خوا و شا لیکلي شوي خو معلومېږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او لیکوال یې هرڅوک چې وو⁽¹⁾ خو دا معلومات یې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او سترړیا په نتیجه کښې څه خوشته دی، کنه موږ ته باید د هغوی احسان ومنو او منته یې وکړو او د هغوی کړاو او سترړیا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سیال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش
نومبر - ۱۹۸۵ ع کال

---

(۱) د هغه وخت مشهور لیکوال نعمت الله هروي دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

سړبن — غورغښت — بیټ — «کورله»[۱]

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو[۲] «خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نوخپل وړور بیټ ورته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو»، چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنسټن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې «کورله» د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. «سیال».

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خوانګریزي مؤرخ الفنسټن «کورله» هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.

دکیرو کتاب د پټهان په ۳۳ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې دامني او سرالف کیرو پخپل کتاب کښې کړلاڼي د غورغشتي څلورم زوی بولي او ځیني نور وایي چې نه دی د عبدالله ارمړتبني زوی او میندلی هلک دی. خوماته په تولو کښې د الفنسټن خبره درنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وایي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی — یا غورغشتي یا بیټني دی
غلجي- لودي له بیټني له لوره — په سړبن پورې بیا کړلاني دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن بابا (رح)

- شرخبون (شرف الدین)
  - اُرمړ چې اصلي نوم يې عمرالدين دی- دا خلک په لوګر، پېښور او کاني ګرام کښې اوسيږي)۰
  - ترين
  - شيراني
- خرشبون (خيرالدين)

خو نور شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

اُرمړ	بابړ	برېڅ	ميانه	ترين	شيراني

نوټ: شيخ خرشبون ښه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی د کسي غر نه غوړې مرغی ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کوړ باندې- نه پوهېږم چې به څه دي پېښ په وړاندې
د خپلوانو نه بېلېږم په سرو سترګو- د واړه سترګې مې په وينو دي ژړاندې
اسمعيله ستا ناروغي زړه سوری کړی- په چړو د ويرې پرې سي د زړه مراندې
څمه- څمه او بڼ ديون مې د ګومخ ته- د يانه څورې به اچوم و ترخ ته
ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته- که دا څمکه اسمان ټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده ورار وو۰

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي. سړبن او بیټ نیکه سکني وروڼه هم دي. دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن وو او ویلی شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ ه کښې زېږېدلی دی او د شرخبون د زېږېدنې نېټه نه ده معلومه، خو ځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زېږېدلی وي او دا هم ویلی شي چې د خرشبون دزوند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لا ژوندي وو. په دې خبره د تذکره لیکونکو څه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره هم د غسې پرله پسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې میندلی دی او د پښتنو ټول قبایل له همدې مرکزه چوړلي اګر چې دا وروستنۍ خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او دا تې عیسوي پېړۍ په نیمایۍ کښې لا پښتانه د سپین غره شا و خوا لغمان او ننګرهار ته راغلي وو او د سبکتګین په پوځونو کښې پښتانه د برکنډ شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بنا دي: (۱) د وینې نسب، (۲) خپلوي، دخوږ-لوږ وړکړه راکړه، (۳) ګوندي، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

اوس به د شرخبون د زوی شېراني شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

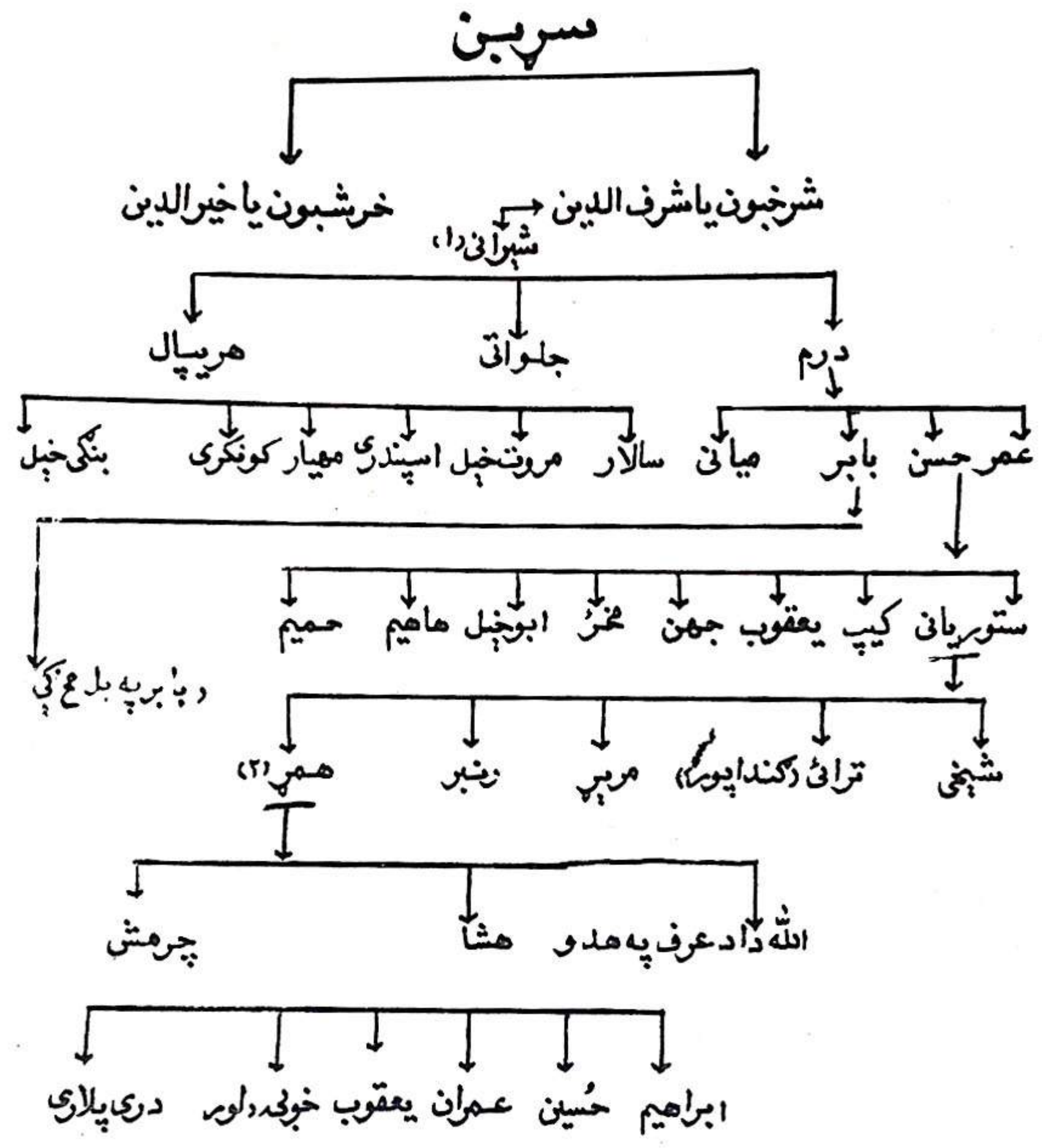

نوټ؛ شیراني د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خوریي وو نو د شیرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ذېلې ۴۰۵ دی. دغسې (۱): سړبنی ۱۰۵ - غور غشتی قبائل ۹۵ بیټني قبائل ۲۵، مستوزی، غلجي، لودي ۵۲ - کرلاڼي ۱۲۸ دی او ټولې څانګې ۴۰۵ دی.
(۲): ستوریاني خو عمر په زوی ولحه نیولي ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ابراهیم ستوراني نه:

شمیر ← دولتخېل ← دریاخېل ← لمند ← سپینخېل ← نیازي

د بابړ بن درم نه:

انجر ← سنجر(۱)

سنجر:

سعودخېل ← غوریخېل ← ابراهیم خېل ← اسمعیلخېل ← یعقوب خېل

او د هرپیال بن شیراني بن شرخبون بن سړبن نه:

یوسف

توزي ← تازك

ترین بن شرخبون بن سړبن نه:(۲)

تور ← سپین ← ابدال (د ۴۳۰ هـ خواو شا)

---

(۱): سنجر د پښتو واړو زړ امنو اولاده په سعودخېل او غوریاخېل یادیږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلی شوي، خو سیال کاکړ خپل کتاب (د سویلي پښتونخوا کښې زېږ، نقرېږي هم یادکړي دي او بور ترین هم وایي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

توړ نه: ملموني، كندزي، سيكي، بابو

سپين نه: وزير، جام، سليمان، اومچي

ابدال نه: سليمان، زختر

منديزي، منكل زي، نيكختاني، بټني زي، ترل زي، هارون زي

(هارون زي:) عمرزي، ملك يار، اسمعيل زي، بارو زي، حيدرزي، يعقوب زي، بابكرزي، سيدزي

(زختر:) علي، زدو، عيسى، ماكو، خاكو

حسن زي، پيرزي، خلوزي

زيرك، مير، توري

او د ميرنه اسحاق چې اولاد ئې اسحق زي بللی شي او تفصيل به ئې وروسته راشي.

او د ماكو نه:

جدال زي، فيروزي، صاحب زي

او د زيرك (۱) بن عيسى بن زختر نه:

پوپل، بارك (۲)، اڅكو، مستى (پاتې بل مخ کې)

نوټ: (۱) كيرو د خپل كتاب پټان په ۳۴ مخ كښې وايي د ابدال زامن پنجپا او زيرك دی او د زيرك زامن اڅكزی، باركزی، پوپل زی او عليكوزی دي.
(۲) بارك په ۷۶۰ هـ خواوشا كې ؤ.

د پوپل[۱] بن زیرک بن عیسی بن زخترنه:

- ایوب
- بارو
- حبیب
  - حسن
  - اسمعیل
  - بامي

او د اسحاق زي بن میرنه:

- ایزنزی
- مندیزی
- هوازي
- فیروزي

او د تور بن عیسی بن زخترنه:

- چلاک زي
- درزي
- تانوزي
  - گمرازي
  - ستوکنی
  - خیرزي
  - حسن زي
  - شیخ زي
  - نویدادزي
  - علي زي
- جاوزري

بامي:

- نصرت
- گنی
  - معروف خان
    - عمر
  - بهلول
  - علي خان
- شها

او د عمر نه سدو او صالح دي

---

(۱): پوپل د ۷۸۰ ه خوا وشا کې ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه ملک سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹٦۵ ه کښې متوفي ۱۰۲۱ ه او بل زوی یې ملک صالح د ۹۵۰ ه د شېرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزیراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ.

او د ملک سدو نه: (۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳٦ ه وو.

(۲): مرودخان وفات ۱۰۵۲ ه او د مرودخان نه حسین خان وفات ۱۰٦۹ ه. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ ه کښې.

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه: (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان، غازي خان، عظمت خان، حلیم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان.

بارخان ← نواب محمدخان، خدایارخان، صالح محمدخان

مومن خان ← حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجی عبدالرحمن بن مومن خان نه:

- حافظ رحمدخان
  - عبدالصمد خان
  - نواب شیرمحمد خان
    - نواب سرفراز خان
    - محمد نواز خان
    - ربنواز خان
  - عبدالرحیم خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

- شیرخان مرزبان قندهار
  - سرمست خان
    - دولت خان مرزبان قندهار
      - رستم خان مرزبان قندهار وفات په ۱۱۱۹ هـ کې.
      - محمد زمان خان د هرات رئیس (۱۱۲۲-۱۱۲۵ هجري)
      - نظر محمد خان
- خداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ هـ کې

د بارکزی بن عیسی بن زختر بن اودل بن فرین شجره نسب:

- بارکزی
  - بالی زي
  - نورالدین زي
  - رکن الدین زي
  - نصرت زي
  - د وتار (مور په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدین زي بن بارکزي نه:

زنګي زي — محمد زي — ماکین زي — سیفل زي — تاروزي — جنګ زي

عیسی زي — باکل زي — بیان زي — خونسی زي — کرجی زي — اچک زي — سرباز زي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمان زي — سنجر زي — ولي زي — خواجکزي — جمال زي — بودزي — خواجی زي — ابا زي

د محمد زي بن رکن الدین زي نه:

بارو زي او د هغه نه حاجي یوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان زامن دا دي:

پاینده خان — هارون خان — رحیم داد خان — بهادر خان

د پاینده خان لومړۍ ښځې نه زامن وو: وزیر فتح خان، عظیم خان او تیمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۳۲-۱۱۲۵هـ) نه :

زلفقار خان رئیس هرات ۴۲-۱۳۶ هـ

لقمان خان (۱۱۶۲هـ وفات)

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو د سلطنت بانی د ۷۳-۱۷۴۷ع (۲۶) کاله.

- تیمور شاه ۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله
- سکندر
- سلیمان
- ایوب
- پرویز

د تیمورشاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دا لاندې دي:

- شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۸) کاله.
  - قیصر
- شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ - پورې شهزاده کامران(۱) د شاه محمود زوی وو.
- شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.
  - شهزاده تیمور
  - فتح جنګ
  - شاپور
  - نادر
  - صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې ؤ او بیا یې په غزنی کښې مړ کړ. او شاه محمود خان هم حاضر وو د هغه په امر فتح خان ووژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندرخان دی.

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه؛ پوړدل خان، شېردل خان، کوندل خان، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو).

او د پاینده خان د بلې (۳) ښځې نه: امیر دوست محمد خان، امیرمحمدخان او جمال خان وو.

او د څلورمې ښځې نه یې؛ یارمحمد خان، سلطان محمد خان، پیرمحمد خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو.

د بارکزو حکمران تبر اوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې پاد شاه.

د دوست محمّد خان زامن

(۱): محمد اسلم خان.

(۲): محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ع نه تر ۱۸۶۹ء پورې) (۲) کاله.

(۳): محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء پورې (۲) کاله.

(دا دواړه یوې ښکشې مور نه وو.)

(۴): محمد امین خان.

(۵): امیر شېرعلي خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء او بیا د ۱۸۶۹ ء نه تر ۱۸۷۸ء پورې) (۱۰) کاله.

(۶): غلام حیدر خان. (۷): محمد اکبرخان (معروف وزیر اکبرخان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸): محمد محسن خان — (۹): محمد حسین خان

(۱۰): محمد قاسم خان — (۱۱): محمد صالح خان

(۱۲): محمد هاشم خان — (۱۳): محمد عظیم خان

(۱۴): محمد رحیم خان — (۱۵): محمد صادق خان

(۱۶): محمد ولي خان

د امیر شیرعلی خان زامن

- امیر محمد یعقوب خان
  د ۱۸۷۸ ء نه تر ۱۸۷۹ ء پورې پاچا
- ابراهیم خان
- محمد ایوب خان
  فاتح میوند ۱۸۸۰ ء
  جولائی میاشت
- عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

- عبدالرحمن خان
  ۱۸۸۱ ء نه تر ۱۹۰۱ ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

- عبدالله خان
- امیر حبیب الله خان (۱)
- نصرالله خان (۱)
- شمس الدین خان
- حفیظ الله خان ← محمد عمر خان
- امین الله خان ← غلام علی خان

(۱): امیر حبیب الله خان او نصرالله خان د واړه سکني وروڼه د یوې مور نه وو چې د بدخشان د میر لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر حبیب الله خان نه

عنایت الله خان

په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر او بیا لاړ په ایران کښې مړ شو.

امیر امان الله خان

امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې او بیا د وطن نه لاړ او په ایټالیا کښې ؤ، هلته مړ شو او مړی یې بیا راوړل شو او په جلال آباد کښې د پلار تر څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ: د بارکزو د لومړې کورنۍ (۹۹) کاله دوره ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

یوسف خان

اصف خان

نادر خان — محمد عزیز خان — محمد هاشم خان — شاه محمود خان — شاولي خان

د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۳۳ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۳ کښې شهید شو.

محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵) کاله.

محمد ظاهر شاه ۱۹۳۳ء ۱۳۱۲ ش - ۱۳۵۲ (۴۰) کاله پادشاه.

نوټ: نهه

محمد اکبر خان — احمد شاه — نادر — محمد داود — بلقیس — مریم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میانی بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره :

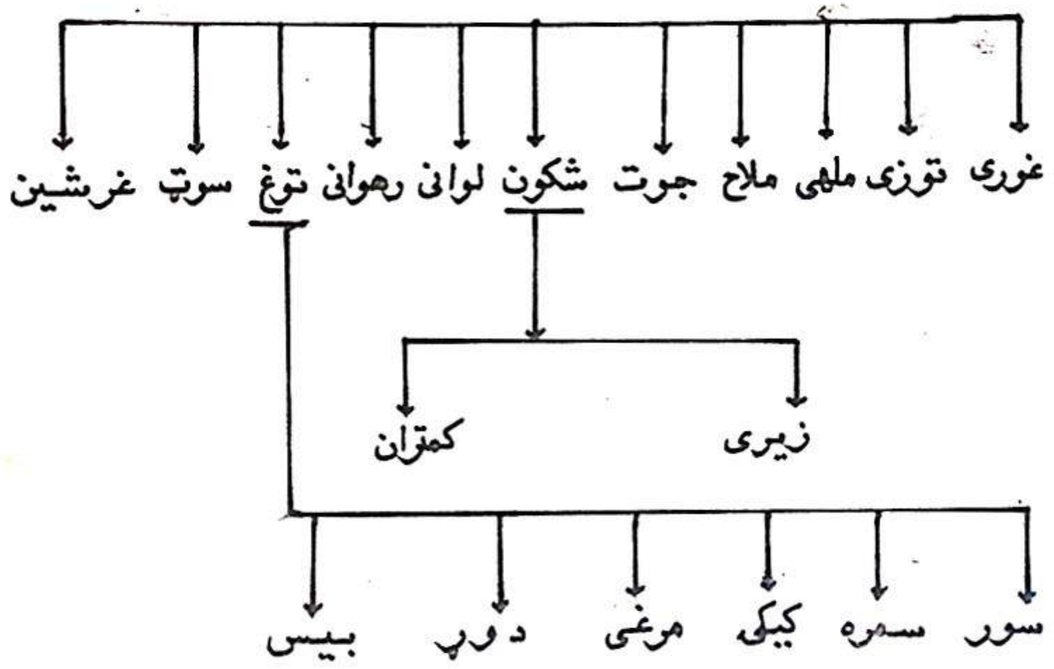

د بړیڅ بن شرخبون بن د نسب شجره :

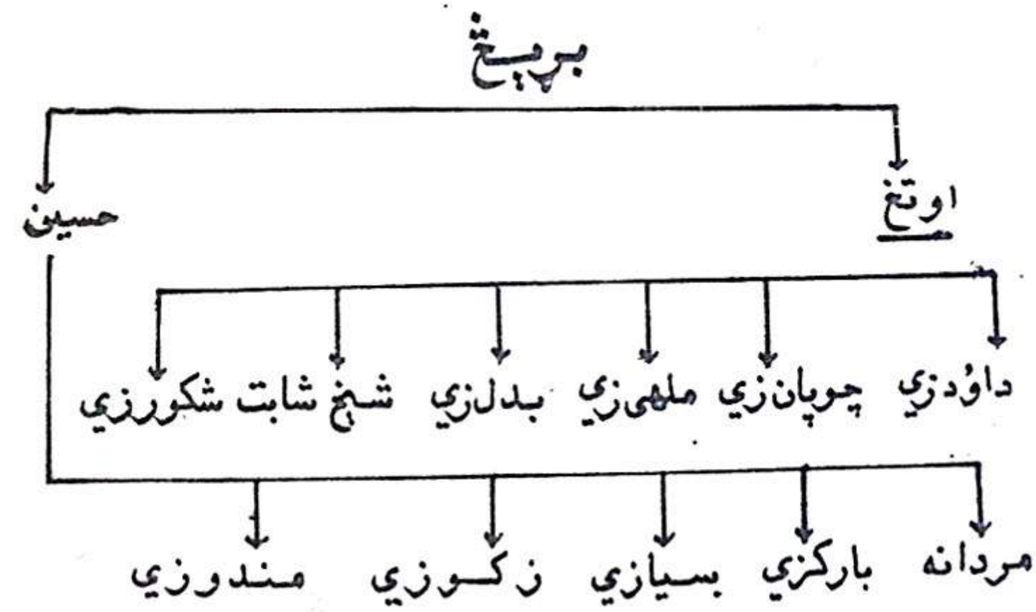

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اورمړ بن شرخبون بن سړبن دنسب شجره

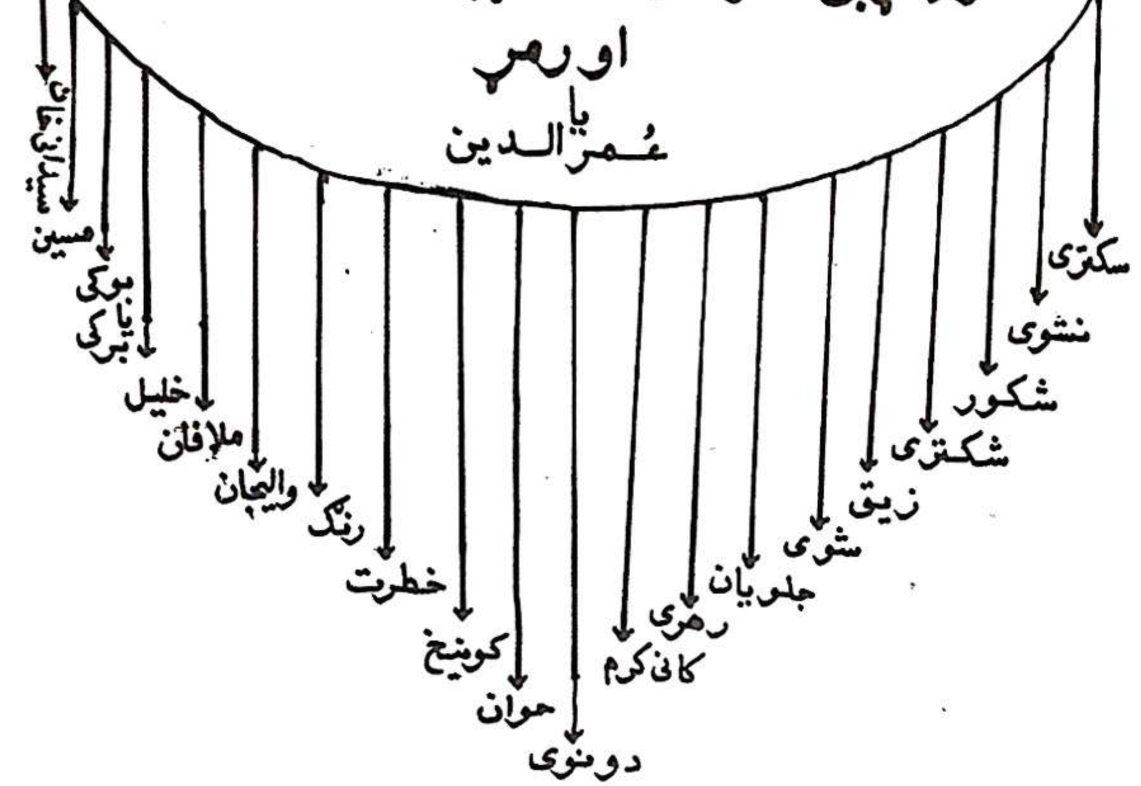

لکه ځکښې چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شیرانی و ، خو پلار د مشرۍ پګړه ترین ته تړلې وه نو ، شیرانی په دی خفه شواو د پلار نه مرور شو ، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شیرانی د کاکړو سره ګډ شواو بیا بدې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه .

د شیرانو علاقه د ګومل د رې سوییل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسی غر هم د دوی په علاقه کښې دی ، د دې علاقې په قطبی برخه کښې حسن خیل ، منځ کښې ابوخیل او جلواڼي او سوییل ته یې کیپ او هرییال نیپي استوګنې دی او د کسی غره په قبله د کوسی په غرونو کښې کاکړ میشته دي . د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده، خو د کروندې ځمکه پکښې لږه ده.

ترین:

د ترین درې زامن تور، او سپین[1] او اودل وو چې په «اودالي» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ ء کښې وفات شوی دی، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي ځانله پښنه یادیږي. تور ترین په پشین ادو کې کښې او سپین ترین په هرنائی دُکې کښې او د چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانه کور په کور ترینو کښې د بښتې زې په ځانګه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وائي «خانی ده په دوه کوره. په ترین کښې به بښتي ده- په نوحانی[2] په کښتي ده».

ابدالیان:

په ابدالیانو کښې د زیرك د اولادې نه پرته نورې ړیلې په

---

(۱) خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلي پښتونخوا پښتانه» کښې زیړ ترین هم یاد کړي دي، او لابور ترین هم وائي چې څلور څانګې کیږي

(۲) نوحانی یا لواڼی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجیاني یادیږي. دابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده او اوه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. د دې د علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چېرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلې حد د ایران سره او قبله په سویل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلي دی، د دوی د علاقې په سویل د شوراوک او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغوغرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. دابدالیانو د علاقې مشهور سیند ونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلې شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشر وځو د پلار نه پس هغه د قام مشر شو (۱) او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډېر خوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۱٦۲٦ع کښې وژل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زخترد پلار نه پس ـ زختر د قام مشر شو. او ویلی شي چي د زختر شپږ شلې کاله عمر ؤ او ټر دري پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر عیسیٰ د قام مشر شو. دعیسیٰ دري زامن وو: (۱) زیرك (۲) میر (۳) نور. په پلار پسې زیرك د قام مشرشوا و د زیرك څلور زامن وو: (۱) بارك (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرك پخپل ژوند خپله مشري بارك ته ورکړه، خو څو موده وروسته پوپل په چل او ول خاني خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله. د پوپل دري زامن وو: (۱) حبیب (۲) بارو (۳) ایوب. حبیب د خپل اولس خان شو او (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو، د یوه نوم یکښې سردار خان یا بامي ؤ، د مشرۍ د پاره د ورونو په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې، خو وروسته د قومي جرګې په صلاح بامي د قام مشر وټاکل شو.

بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس تري دري زامن (نصرت، ګمنی، شها) پاتې شول خو په دوی کښې یو هم د قامي مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول دګمنی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف د قام مشرشوا و په هغه پسې د قام مشري عمرته ورسیده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعمرنه دري زامن (صالح، اسدالله اوآدم) پاتې شو، د قام مشراسدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹٦٥ه وفات ۱۰۲۱ه) مشهوردی او هم دده په نامه قبیله په «سدوزی» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کیږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه دابداليو ټولي اوغلجو ځینې څانګې پخپله پېره راوارولې او ښه قوي مشرجوړ شوا وپه ډیرعزت اودبدبه یې خپل ژوند تېر کړو او د ایران-پادشاه عباس اعظم له پلوه دابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ، دپنځه اویا (۷۵) کالو په عمروفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳٦ه کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ه) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

دخپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشروټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شیرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران بادشاه شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډیرقابل او مدبر سړی ؤ، دخپل اولس جګړې یې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته د ارغستان په علاقه پرته وه او دغلجو مشرسلطان ملخي توخي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱ ه‍ - ۱۶۴۰ ع د غلجو او ابدالیو په منځ کښې حدود د وروروله او عزیزولۍ په توګه سره وویشل. خو دې سري په آخره کښې په کاکړو تېری وکړو او د پر کاکړ یې ووژل او کورونه او مېنې یې ورتالاکړې، خو ډېر ژر پرې پښېمانه شو او د اولس مشري یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د نیایي ژوند یې پرېښود او د خدای ج په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایراني - بېګلربېګي سره مخالف شو، ایراني سلطنت په ابدالیانو کښې کورني نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشري یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې ډېره شو او د مغل بادشاه (شاه جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شو او شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخیست او شېرخان د قام مستقل مشر شو او د پرش (۳۰) کاله مشر ؤ او د (۶۵) کالو په عمر د آس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شو او (۳۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکل شو، خو دی ورکوټی ؤ نو تره يې حيات سلطان به د مشری کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ايرانی حاکم "گرگين خان" - گرجی ؤ، دغه ايرانی حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی منظر محمد خان بنديان او بيا يې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم گرگين خان و واژه او ابداليان بې مشره شول.

ابداليان د ايرانيانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته ورونه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونوته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابداليو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي ميرويس خان زوی ميرمحمود په قندهار کښې بادشاه ؤ، هغه د ابداليو سره په فراه کښې جنگ وکړو او اسدالله ابدالي مشر يې و واژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان د ابداليو مشر شو، دی د ۱۱۲۵ھ نه تر ۱۱۳۲ھ پورې د هرات رئيس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو (۱) ذالفقارخان (۲) احمدخان، چې وروسته غازي احمدشاه شو چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۷۷۳ع - پورې (۲۶) کاله د افغانستان بادشاه ؤ او د پښتنو په طبيعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدود وي حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهيت يې تشکيل کړ، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شوا و زوی يې تيمور شاه په ۱۷۷۳ع کښې باد شاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پاد شاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجاب به‌حکومت کړی دی.⁽¹⁾ او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شوا و بارکزی لومړی باد شاه امير دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې يې کابل ونيو او باد شاه شو.

د پوپلزو يعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشري د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشر ؤ، خو پوپل ترې په چل ول مشري ونيوله. د احمد شاه د باد شاه انتخابېدو په وخت هم حاجي جمال خان محمدزی بارکزی د باد شاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فيصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمد زو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزير فتح خان روند او ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت دوره (۷۱) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خو د سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کېږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی وُ د ۱۸۲۶ع نه پیل کېږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوریې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، بادشاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پا د شاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیئ خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان ورور وُ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار/ نو یا دېدل. د سلطان محمد خان مشرور ور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې ووژل شو او د وه ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختـه نيولی تر سردار محمد داؤدخان د وختـه ۱۳۵۷هـ.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نور محمد تره‌کی ونيوه. د دې کورنئ د حکمرانئ د وره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځينې پکښې زميندارې هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو يوه څانګه ده، چې په سياسي غرض احمد شاه بابا دا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او ځانله بېله تپه شوې ده.

په ابداليو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خود وی د ملك په قبلين وغرو ونواو د سيستان په ريګستان کښې خواره واره پراته دي، نوځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علی زي په زميندارکښې آباد دي او د کرکيلې کار کوي، د وی په خواو شاکښې الکوزي هم پراته دي او د زميندارو په سويل کښې اسحاق زی هم اوسيږي، د وی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابداليانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشك، فراه ـ لوی ښارونه دي.

برېڅ:

برېڅ اکثره د شوراوك په علاقه کښې پراته دي، قطب ته‌يې دُراني او په سويل بلوچ آباد دي، نمرخاته يې دخواجه‌عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله يې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه کښې دلورے سيند بهيږي له دې کبله داعلاقه ودانه ده. دا علاقه چې بړيڅ پکښې پراته دي، لرو د برشپيته ميله مربع به وي.''

اُرمړ:

دا اُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدين دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. دا اُرمړ وځيني خلك په افغانستان کښې په لوګر کښې يې او څه د وزيرستان په کاڼي ګرام او ځيني د پېښور په دريو کلو برا اُرمړ، کوزا اُرمړ او ميانه اُرمړ کلو کښې استوګن دي.

اُرمړ يا عمرالدين د شرخبون زوی، د سړبن لمسی او د قيس بن عبدالرشيد کړوسی کيږي. اُرمړ خپله يوه خاصه ژبه لري چې په کاڼي ګرام کښې پرې اوس هم خبرې کيږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې کوي.

---

(۱): د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع کال د جنګ آزادی مېړه جرنيل بخت خان هم د واړه د بړيڅ د قبيلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یاخیرالدین

کند — خمند — کسی

او دکند نه خشی یاخښی زجینی اوغوري دی .

(۱) بسود شیخا ښځه وه

(۲) میرجا نه د شیخا بله ښځه وه .

مک — مند

د بسونه ترکاڼي دي چې په باجوړ

کښې مېشته دي .(۱)

اولاده يې ماموند او سالارزي دی.

د مک نه یوه لوړ وه کاکی.

اولاد يې «کیګیاڼي» دی .

---

(۱) نوټ: وېلی شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼي نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه برهوزي ، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدین او لرسدین او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل ، نورخېل ، هلال خېل ، خانزده ګان دي .

ترکاڼي د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او ځني يې څلور قامه کښې: عیسی زي ، سالارزي ، ماموند او . . . زی ، د جندول عمراخان مست خېل عیسی زی و. (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويلي شي چې د ترکاڼي دوه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسئ اولاده ۱، محمود يعنې لوی ماموند ۲، اسمعیل زی،

داسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲کاکټور ۳- حسن ۴- عیسئ یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خوږجي، معروف او الیاس دی ۶- هارون ۷- موردی ویلي شي چې د کاکټوړ اولاده ده بدخشان او هرات ته تللې ده او دکگی زی اولاده پنجاب ته تللې ده او ایسوزي په جندول کښې اړولی دی چې مست خېل قبیله هم له ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې ووا و تاریخي معلومات یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلي با د شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي دلته په باجوړ کښې نه ووا و وړوسته راغلي، خود یوسفزواو دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي وو او د ملک هېپو دله زاك او د هغه وړوړ شاه جهان د پاینده او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوي دی.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او ماموندزي او بنېپي داسې دي:

کاکازي، وړیا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمه خېل، نورخېل، هلال خېل او خانزادګان دي. د ترکا ښودخانۍ کوړ براهيم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل کې ګډيږي.

مند

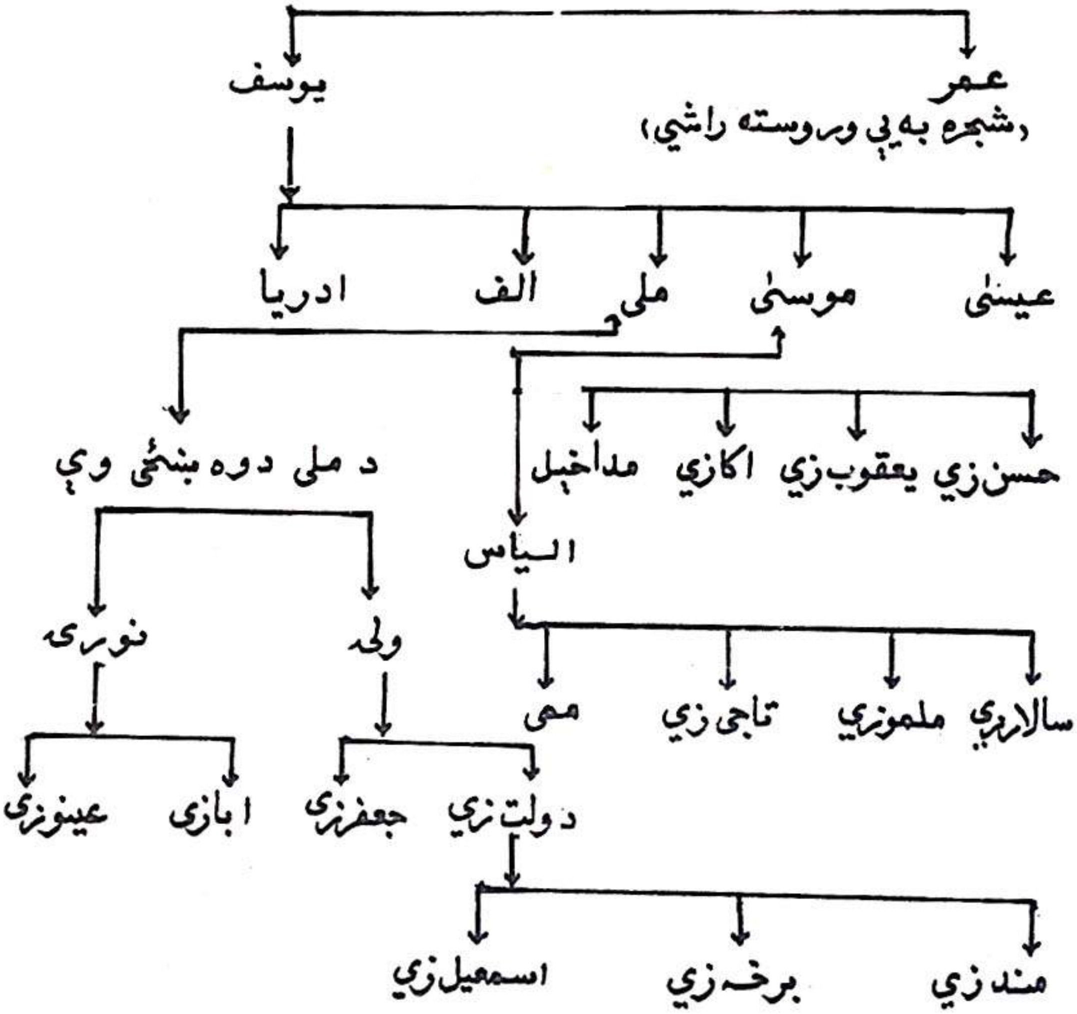

د سالارزي بن الياس بن موسٰی بن يوسف نه :

ايپخېل او علي خېل دي، چې د ايپخېل نه مرجان خېل، علي شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او دهولي خېل نه ، فريد خېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی . د ماموزي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف بن پنجپا او مخوزي دی .
او د تاجي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف نه گدري زي دي . او دگدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علی شېر خېل او سين خېل دي[1].
د ممي بن الياس بن عيسیٰ بن يوسف نه عايشه زي[2] او د عايشه زي نه باخېل ، خدين خېل ، موسا خېل او خاکي زي دي .

---

(۱) دعيسیٰ بن يوسف اولاده په اگره دره او د اباسيند په شرقي او غربي غاړو دان دي ، او د موسیٰ اولاده په بنير پرته ده .
د ملي زي اولاده په دير او پنجکوړ پرته ده .
دا کود اولادې شجره بنودل شوې ده او یا زي د موړ دازار له کبله نه دي ډېر شوي او څه لږ و ډېر چې دي د چغرزو سره او سيږي .
(۲) اولاده يې د بنځې په نوم عايشه زي یا ديږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکو بن یوسف شــجــــره

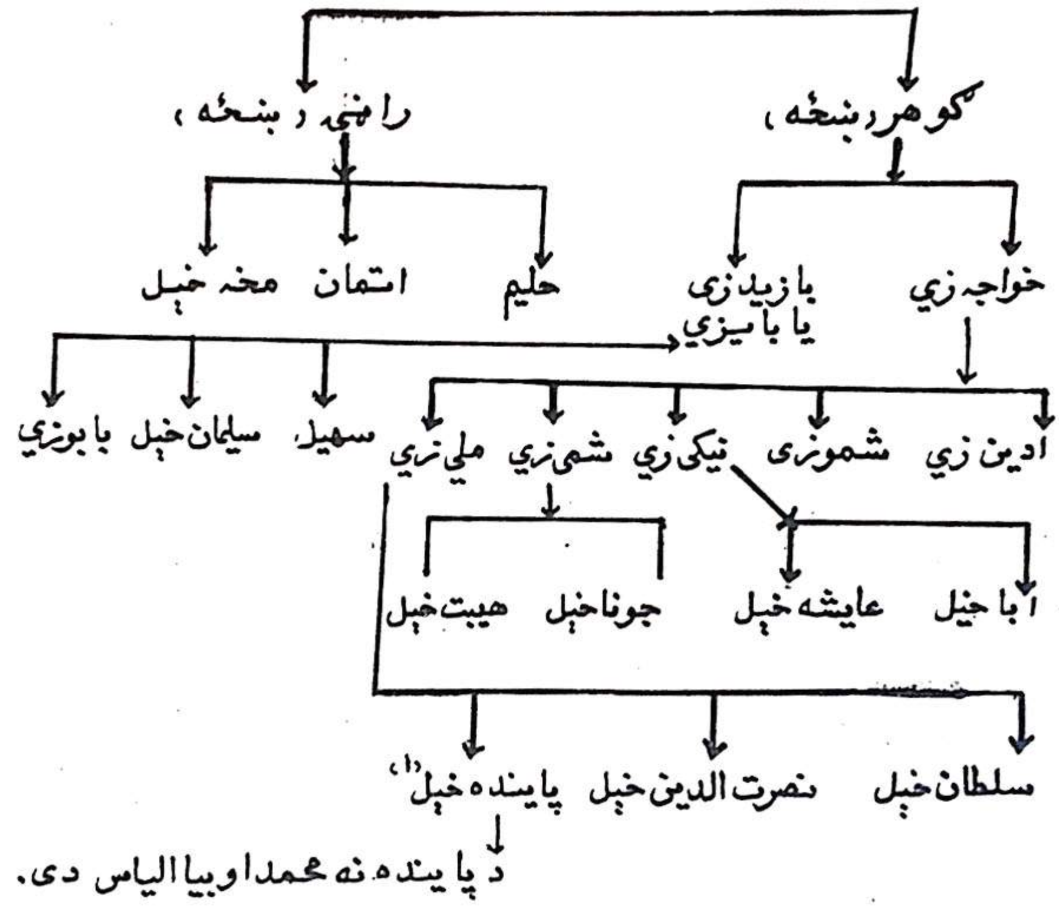

---

(۱) د دیر نوابي د پاینده خیلو په څانګه ملیزو کښې راغلې ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خوکیرولیکي چې لوړې خان اسمعیل خان ؤ۔ وایي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پا تیره بابا زوی ؤ. د الیاس بابا نه اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګزیب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب ؤ چې ۱۹۶۰ ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهیل بن بایزی بن گوهر بن اکو، بن شریف نه؛

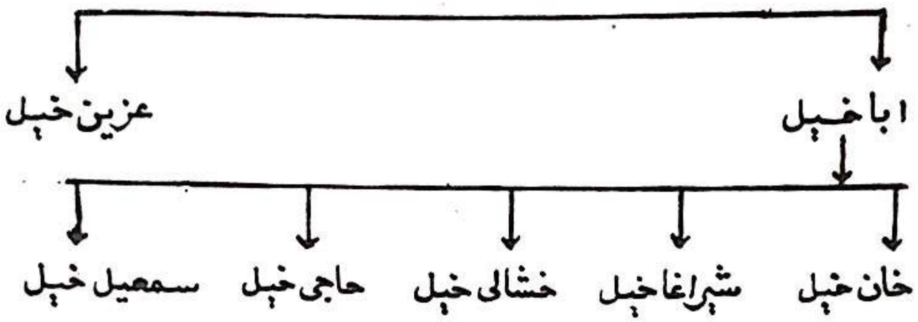

او د سلیمان بن بایزی بن گوهر نه؛

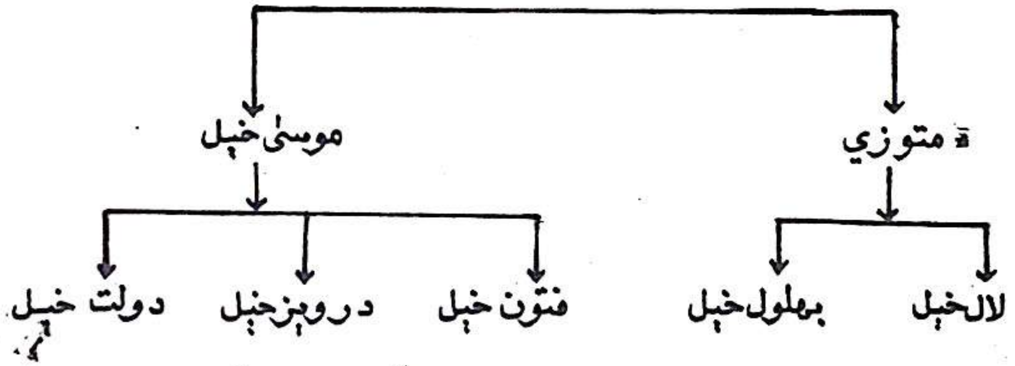

او د بابوزي بن بایزي بن گوهر بن اکو نه؛

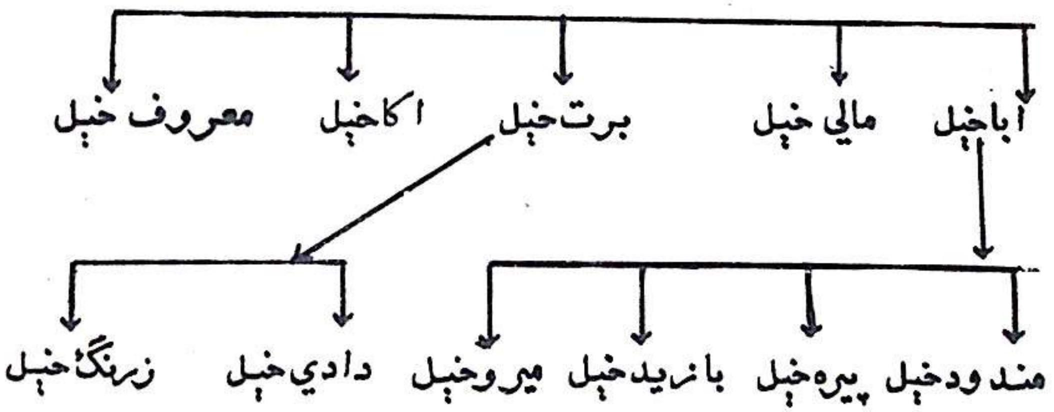

او د اکو د بلې ښځې را منځه نه دري زامن وو چې ځکښې لیکلي شوي هم دی: (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

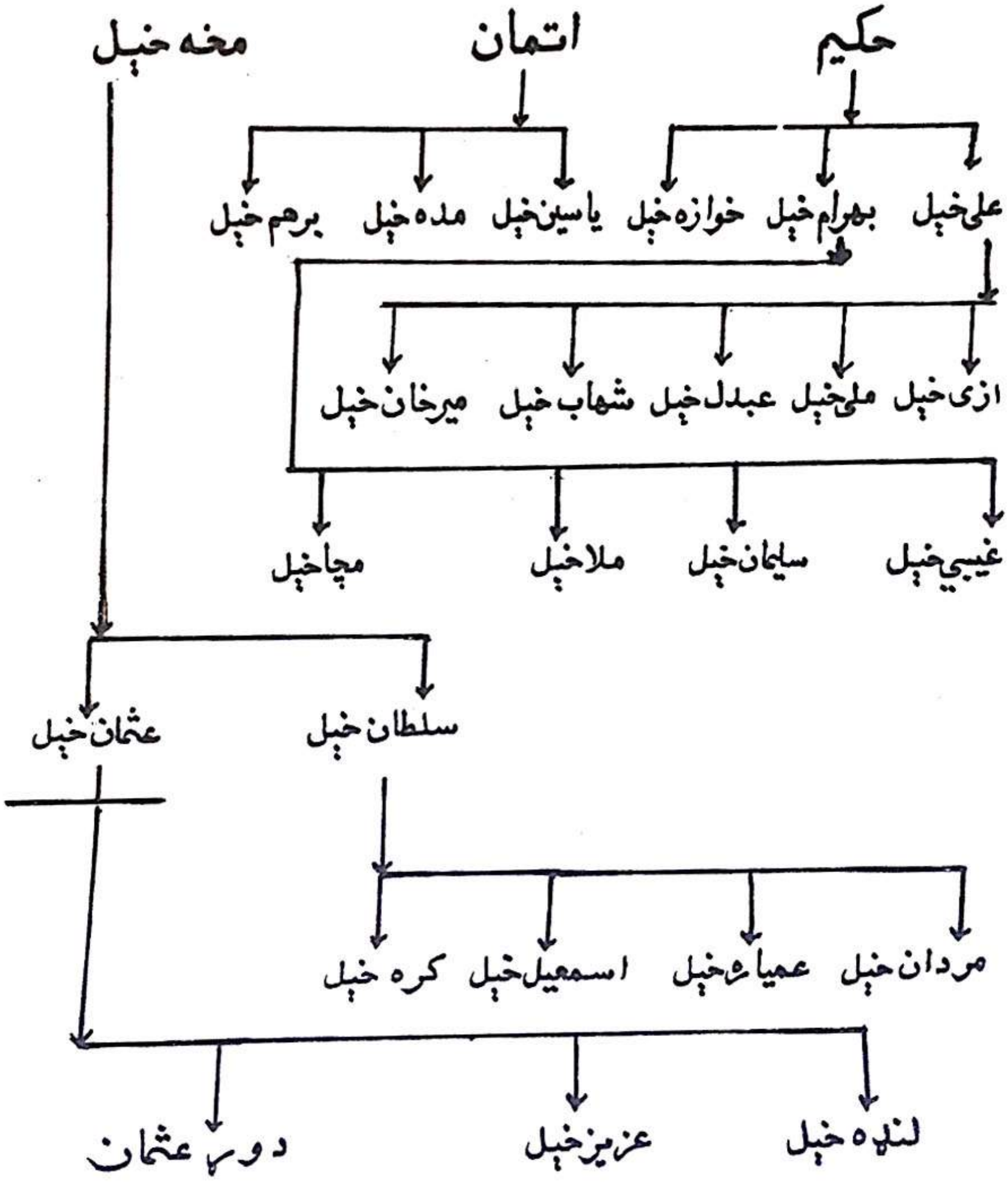

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربني قبایل

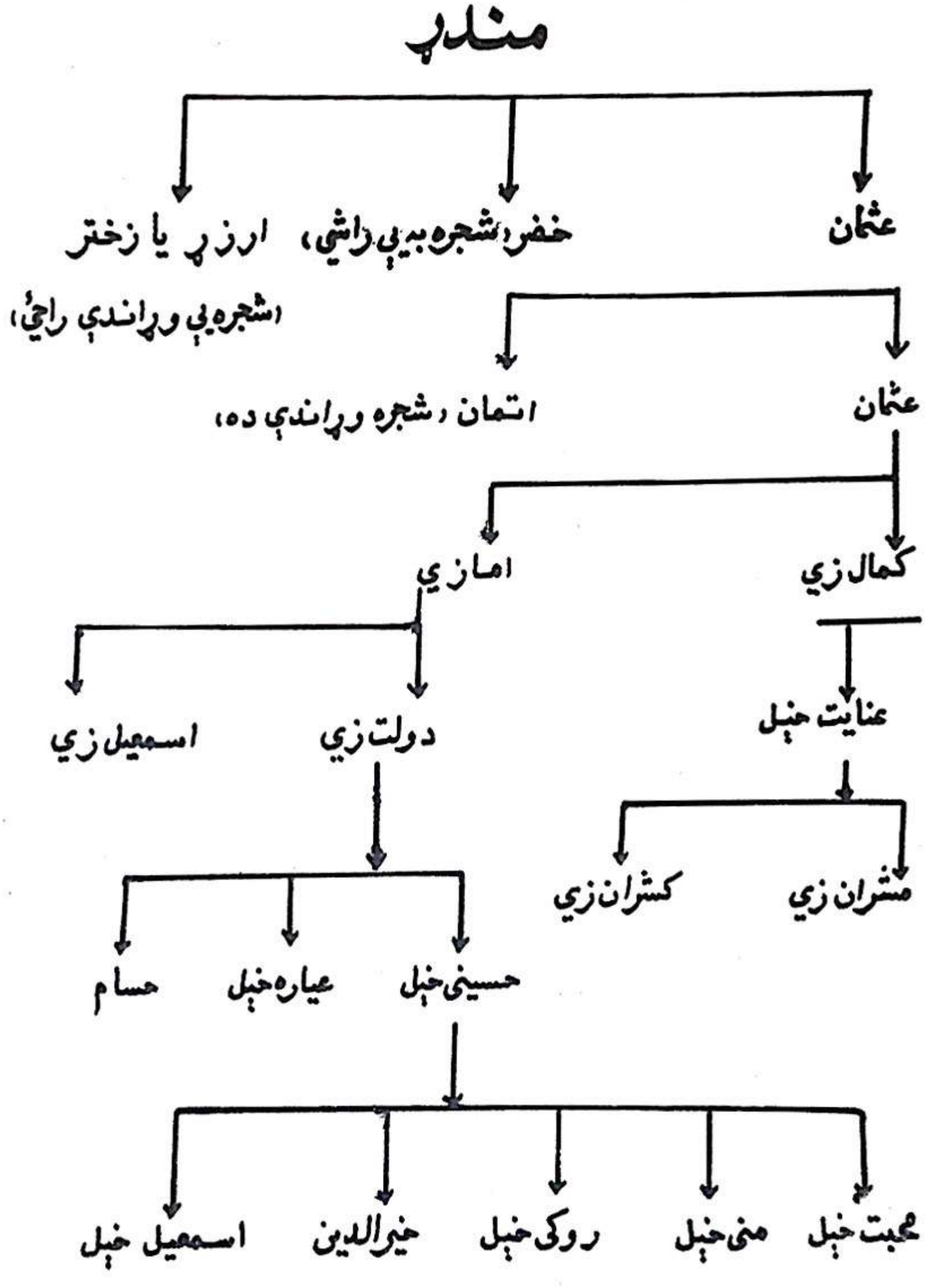

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسمعیل خیل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیوردی.

کشران زي

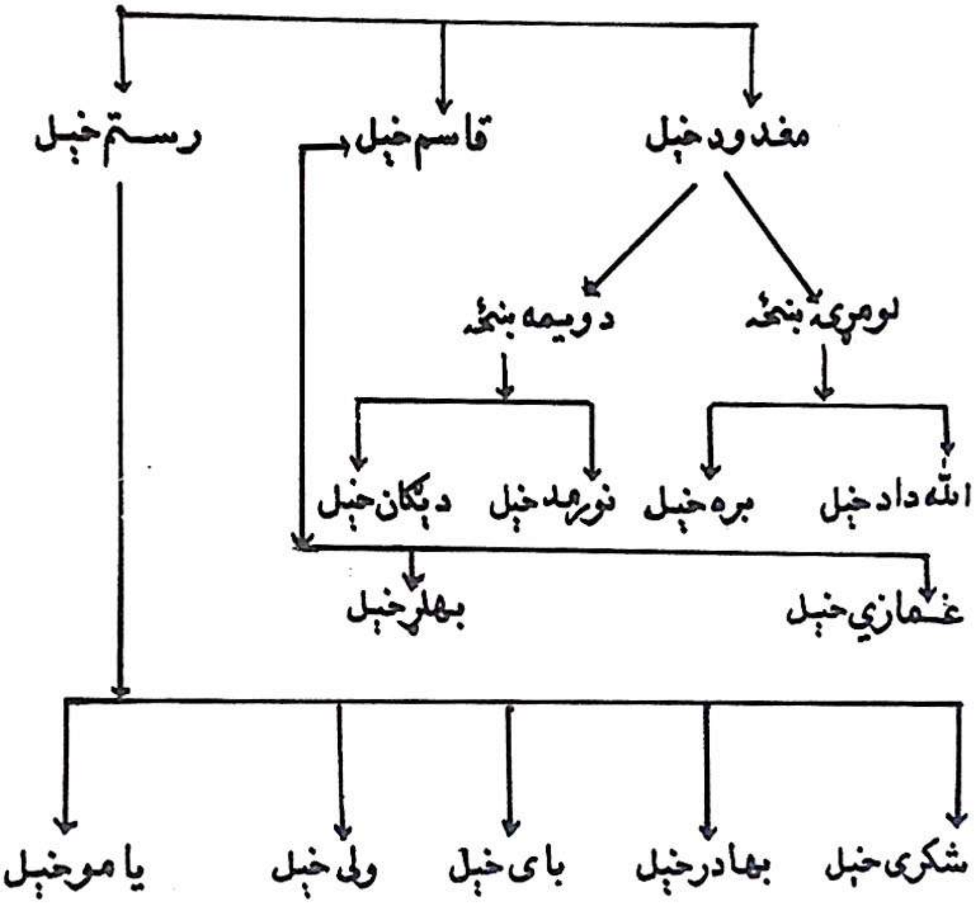

د الله داد خیل نه

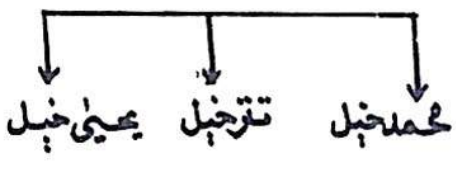

منی خیل

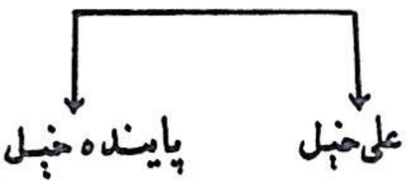

او د بره خان خیل نه

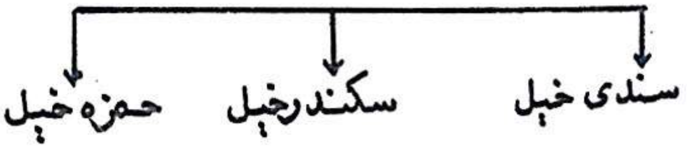

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن کال زي بن عثمان بن مندړ نه

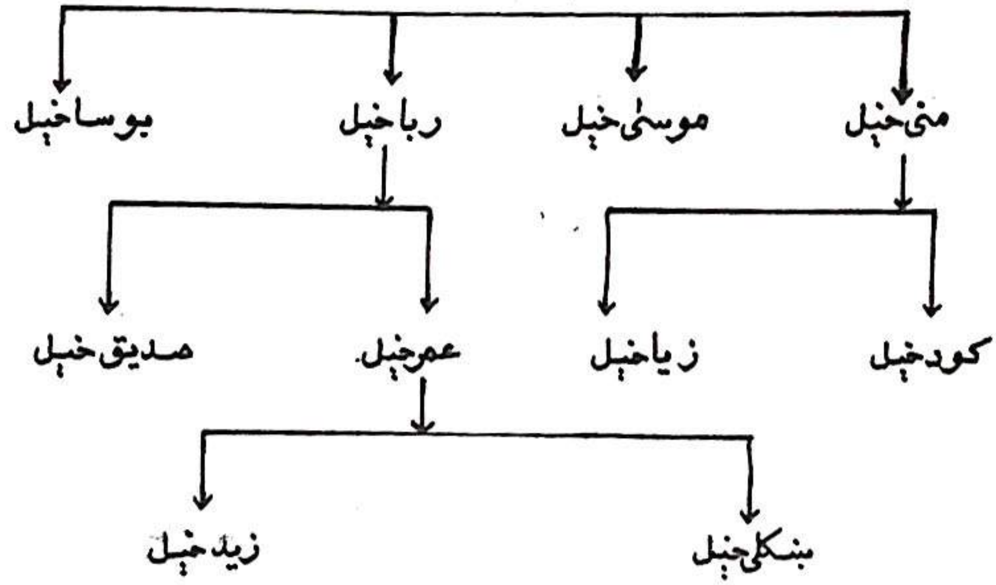

د عیاره خېل بن دولت زي یا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی. او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمد کوړ دی.

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنګوخېل او د سنګوخېل نه سعید کوړ دی.

او د اسمعیل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جوناخېل ، سکندرخېل ، یعقوب خېل ، د یعقوب خېل نه اوریازی او اسحاق زي دی.

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی. اود

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولتزي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سليمان خېل دی .

د سيدخېل نه جمال ، جلال او نيکنام دی ، او د سليمان نه - ملاميرداد ، الله داد د ملامير نه پير وخېل ، نقره دين خېل ، عيسیٰ خېل يا نوخېل دي .

شجره اتمان بن عثمان بن مند

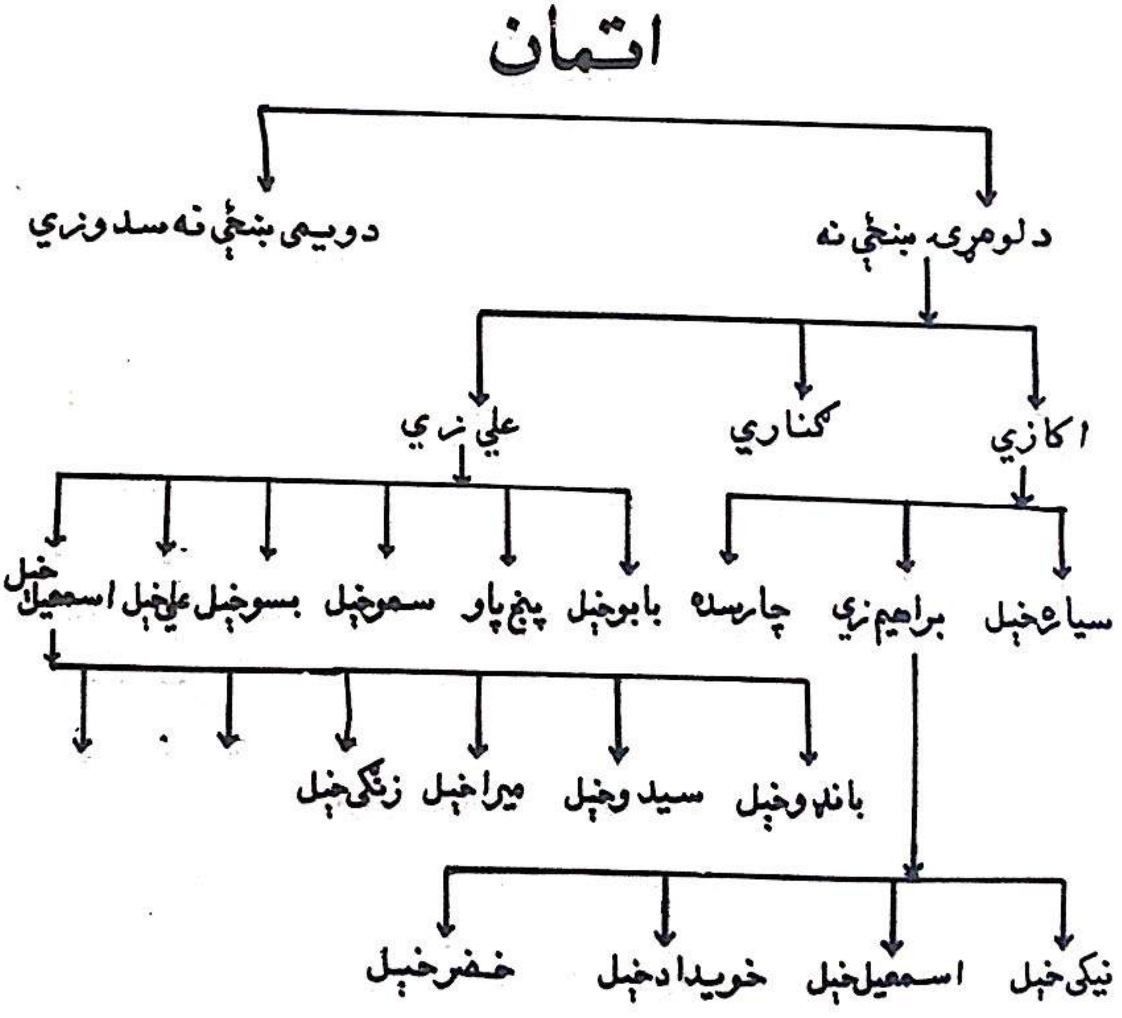

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

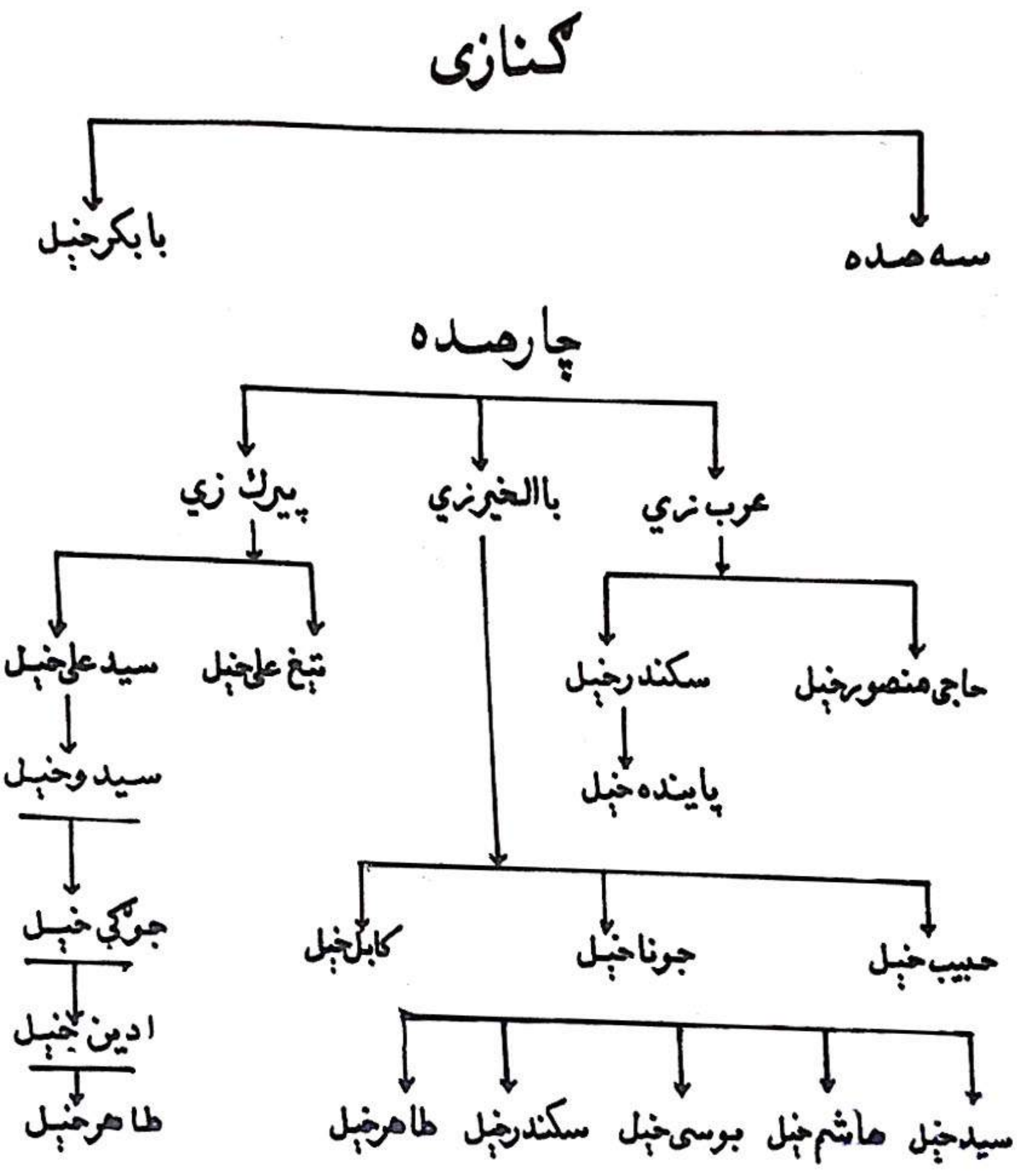

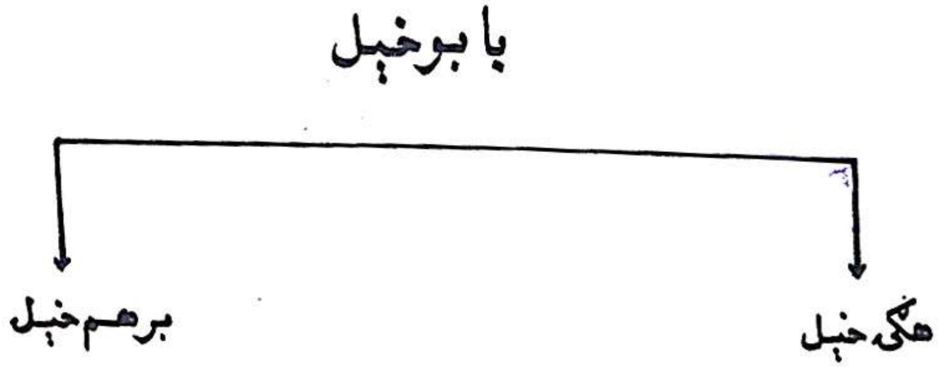

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاينده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - دونى خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضرخېل»

- اميرزي خېل
- اوسى خېل
- شادوم خېل

- بابرخېل
- پانوخېل
- مددخېل
- اورياخېل

د شيخ علي خېل بن پيرک زى نه:

- نيکنام خېل
- فريد خېل
- جهانګيرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سه صده بن کنازی نه:

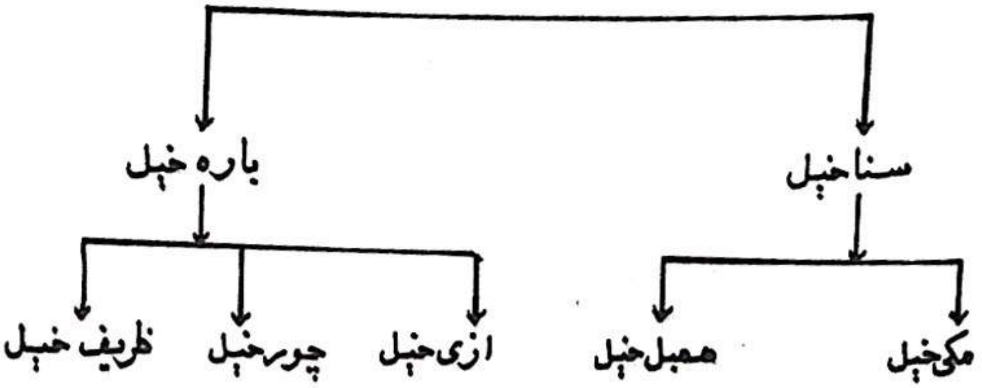

د باکو بن کنازی نه:

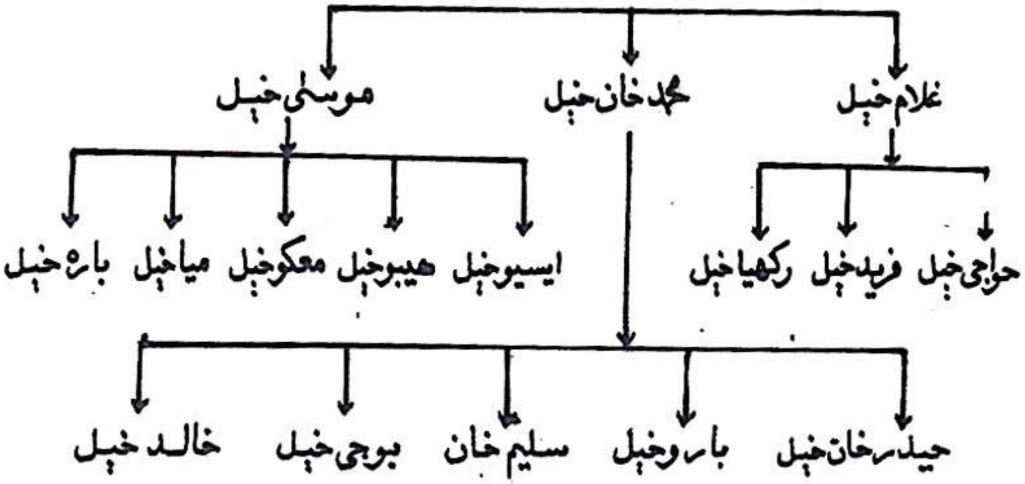

د سدو بن اتمان د (۲) ښځې نه:

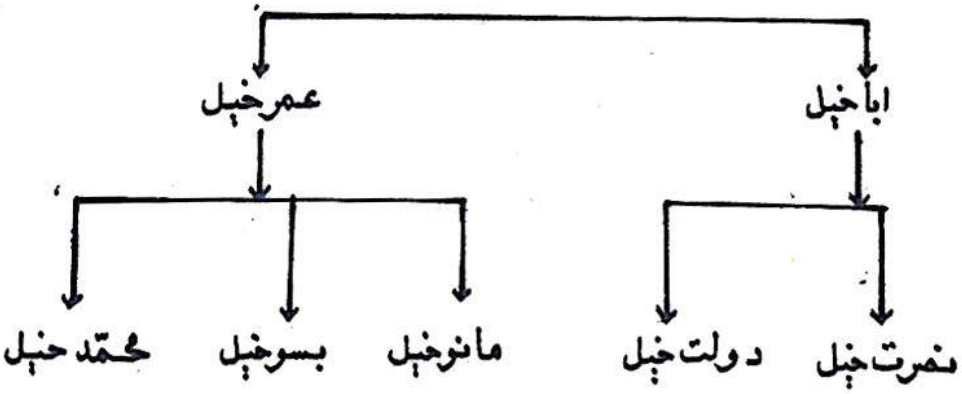

(نور به بل ځای کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

- مېوخېل
  - ایسوخېل
  - غالی خېل
  - درې تپې
  - منصورخېل
  - خضری خېل
  - پاپه خېل
- اوسنی
  - داوسنی خېل نه بلرخېل — طاؤس خانی، ایپ خېل، یحیانی جوخېل - زکریاخېل دي . او د بلر نه د زریا خېل دي

او د " درې تپې"نه: خکاخېل، مکاخېل ، حسن خېل دي .

د دولت خېل بن اباخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- دنیاخېل
  - معروف خېل
  - بره خان خېل
- سه صده
  - داودخېل
  - مچي خېل
  - بره خېل
  - شرفه خېل

او د مانی خېل بن عمرخېل بن حلوزی بن اُتمان نه:

- طاؤس خانی
- مشمه خېل
- کرم خېل
- شهزاد خېل

او د یسوخېل بن عمرخېل نه: زیدخېل، مستي خېل، سلطان محمدخېل ، جوخېل او قسي خېل دي .

او د محمد خېل بن عمرخېل نه: مېري خېل، سامل خېل ، ایوب خېل او نیکنام خېل دیه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دري زي بن سدو بن اتمان د نسب شجره:

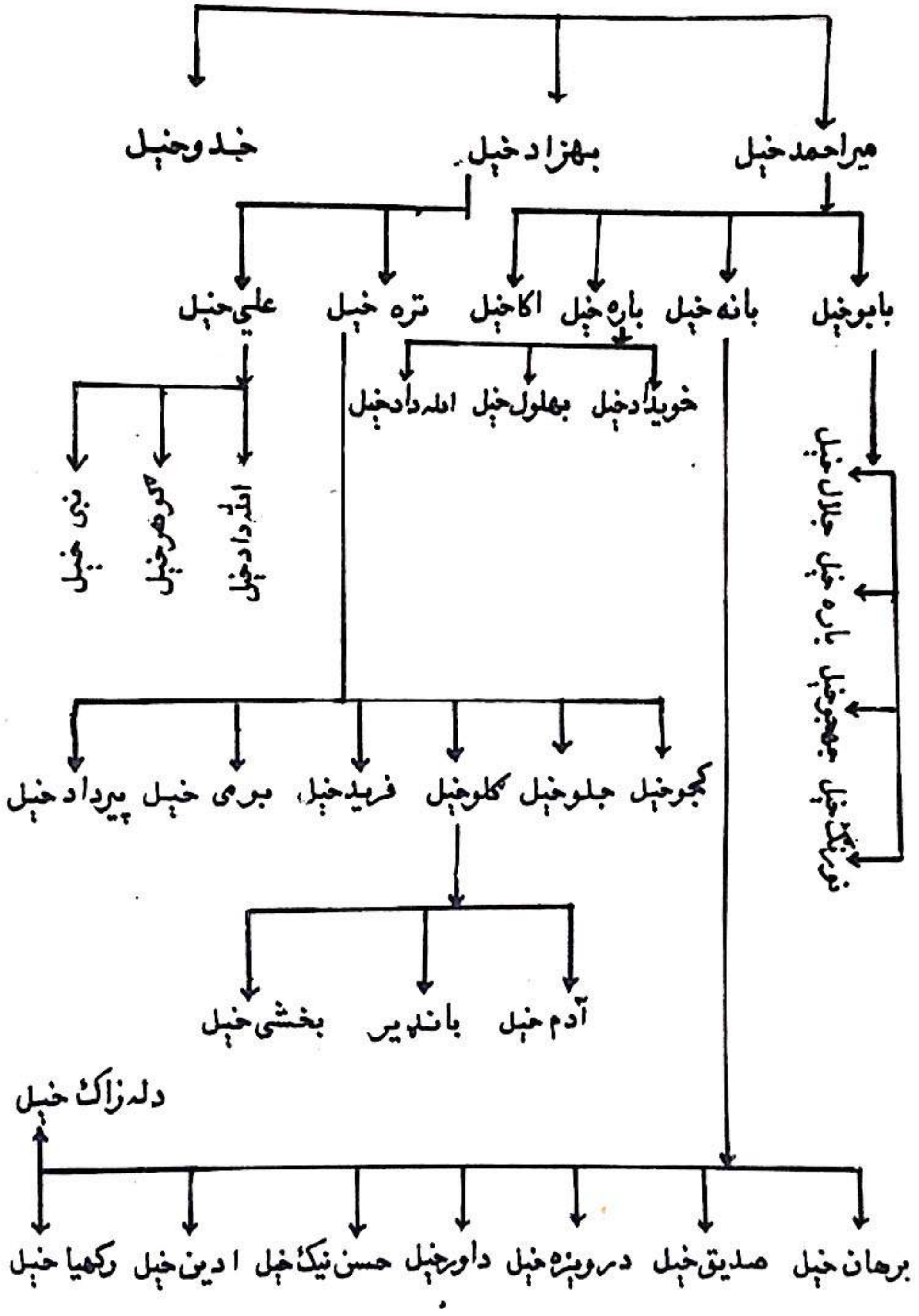

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخیل"

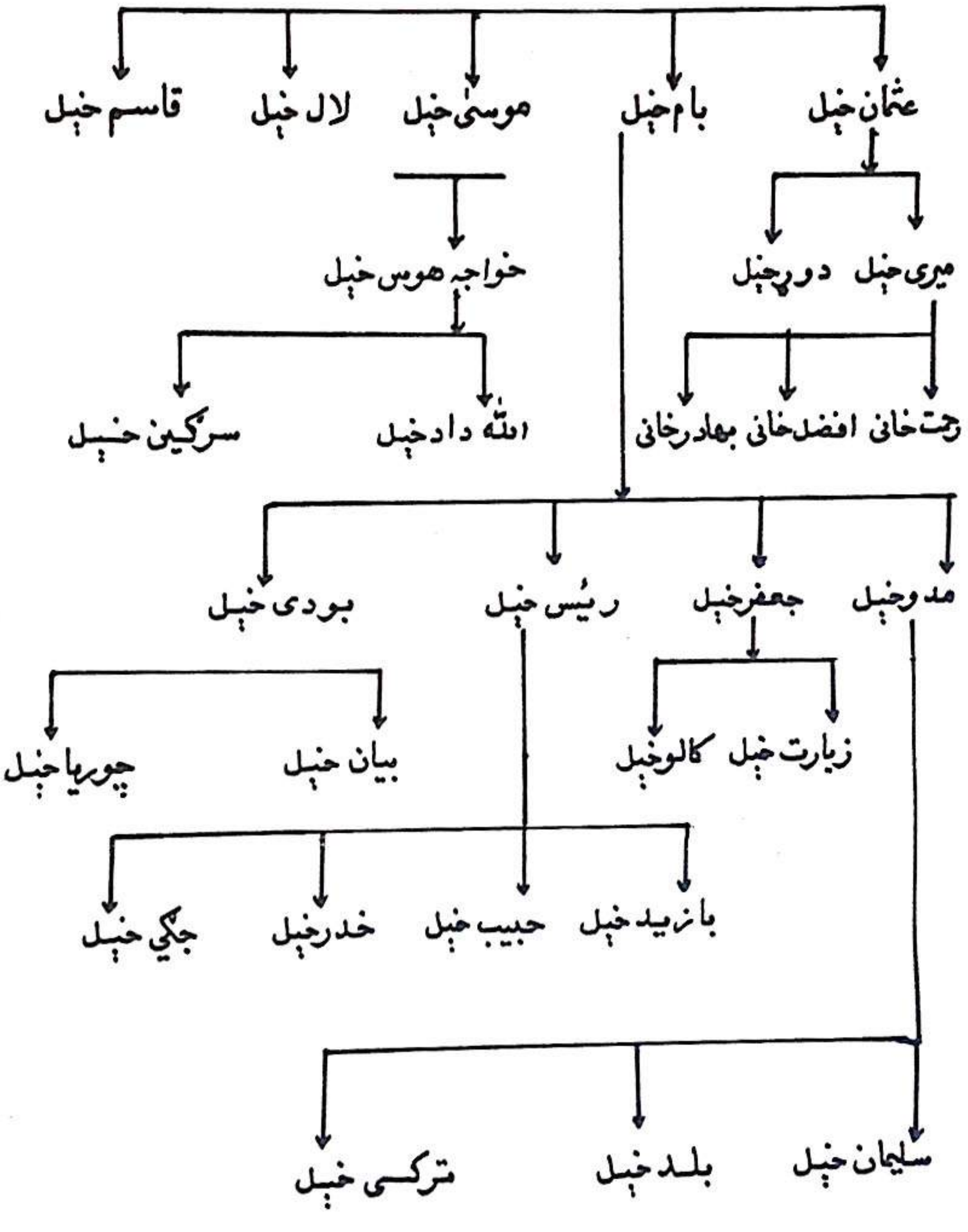

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختر بن مندړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

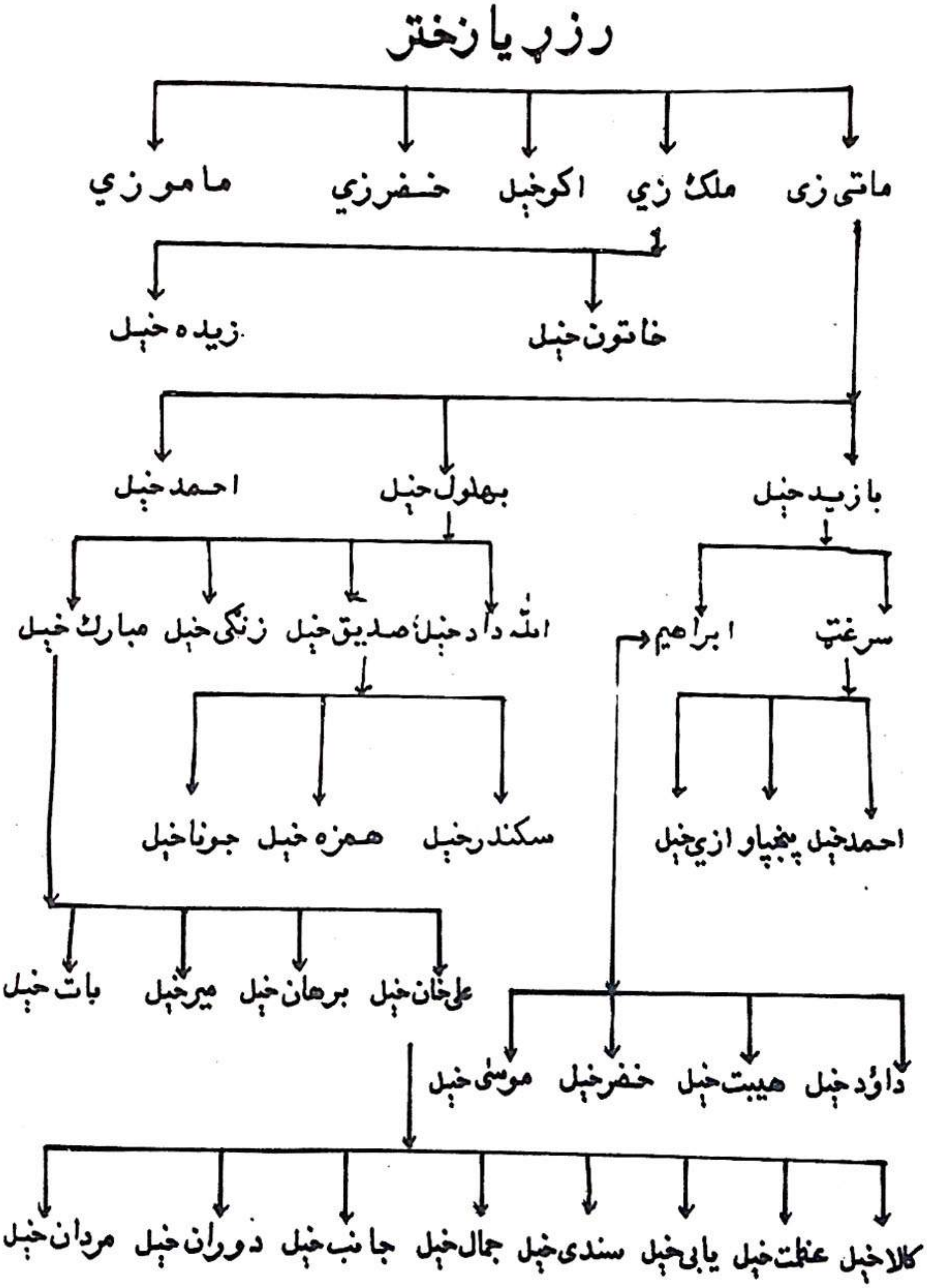

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خېل بن ملک زی بن رزړ نه :

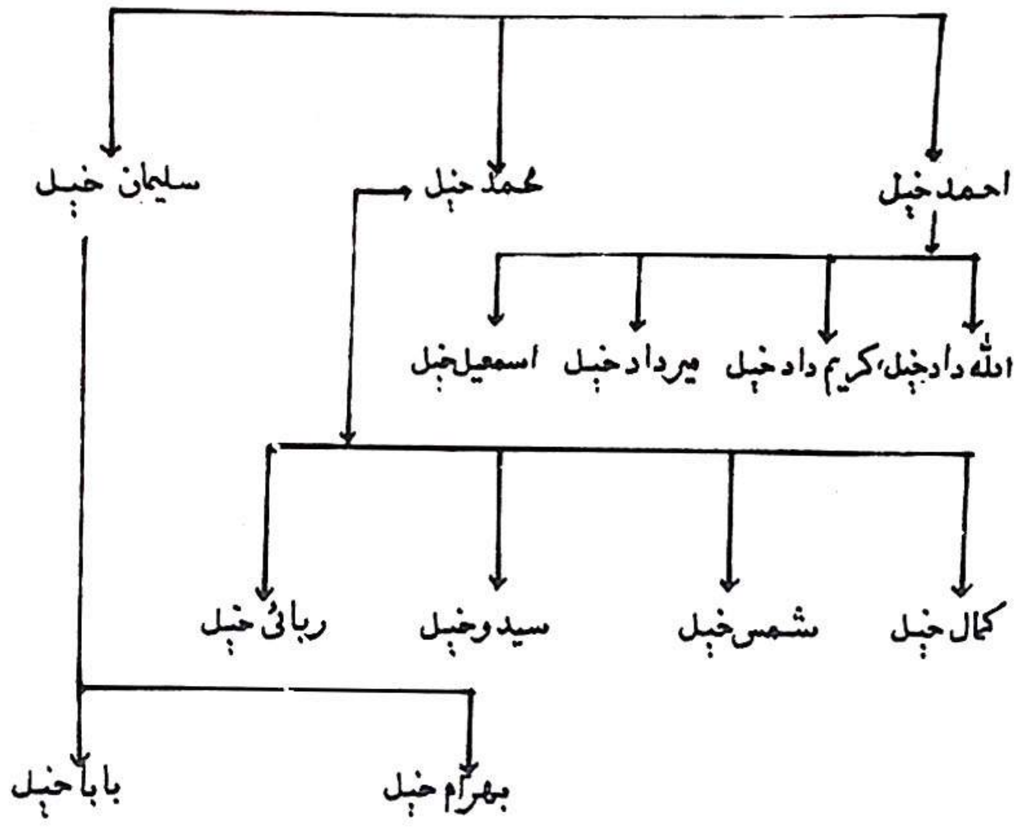

او د زیدو خېل بن ملک زی نه :

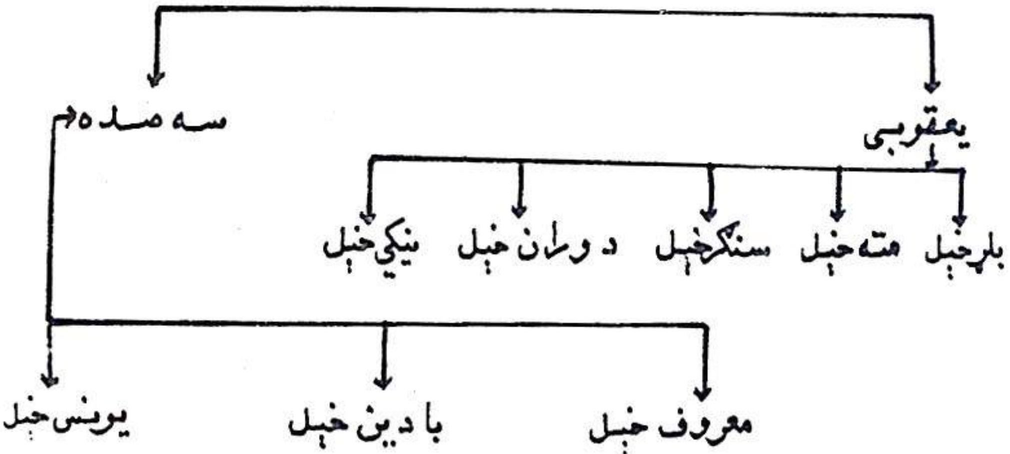

Kitaboona.BlogSpot.Com

اود اکوړخیل بن ررڼه:

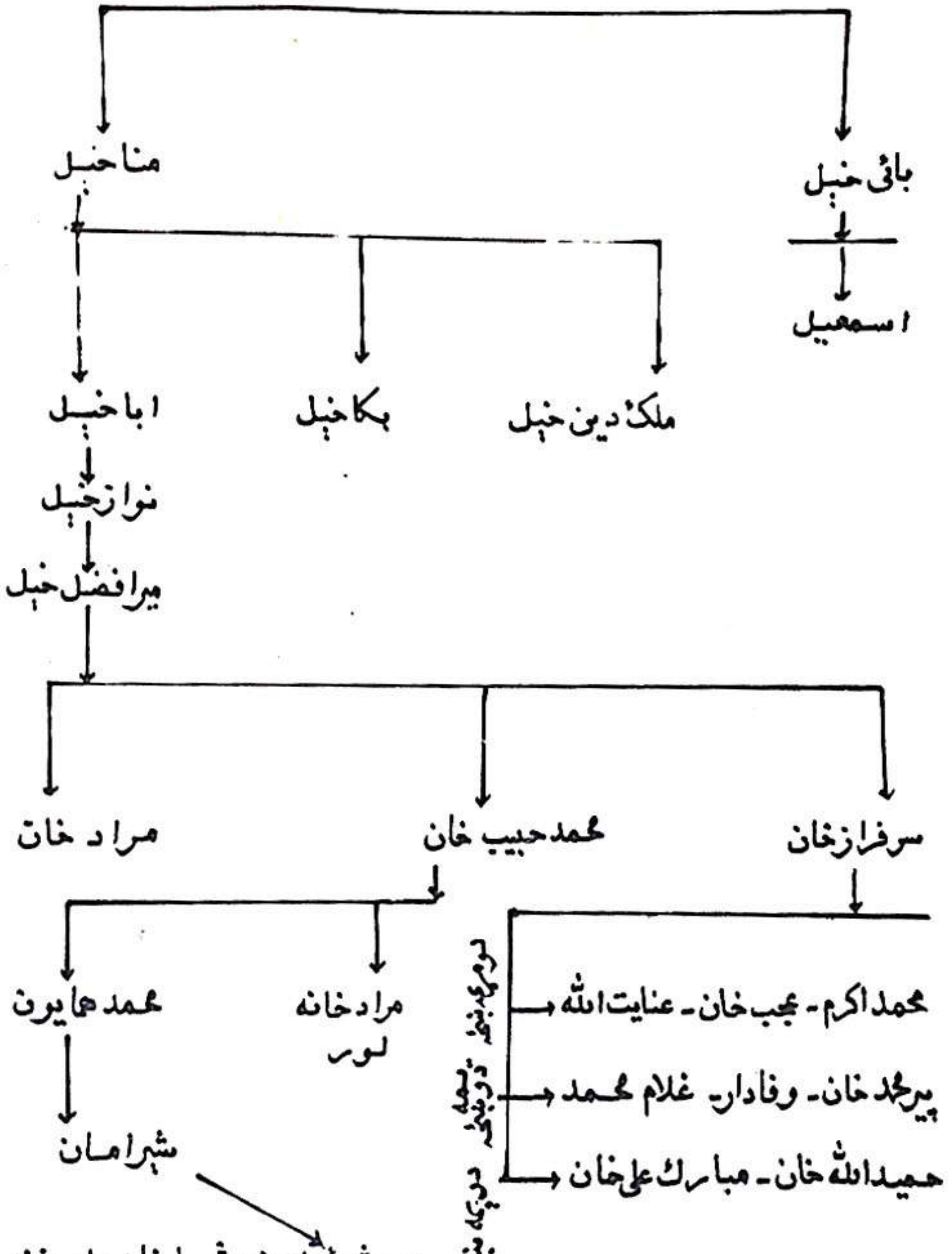

اود شهرامان نه: شهریارخان، اسفندیار
اوخوږي تبسم ده. اوالله یارخان، شارومخان
اوابن امان د بلي مور دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

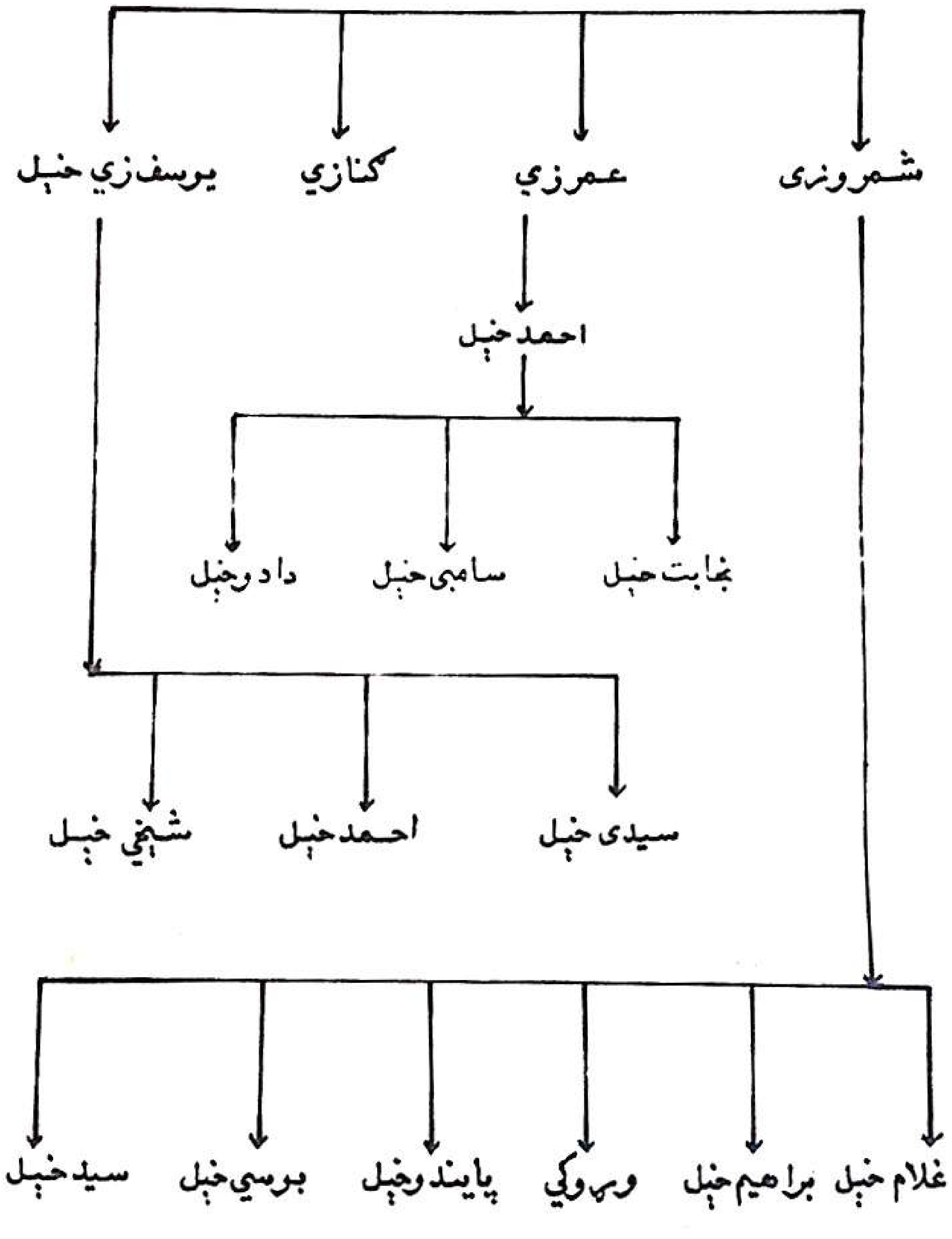

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه:

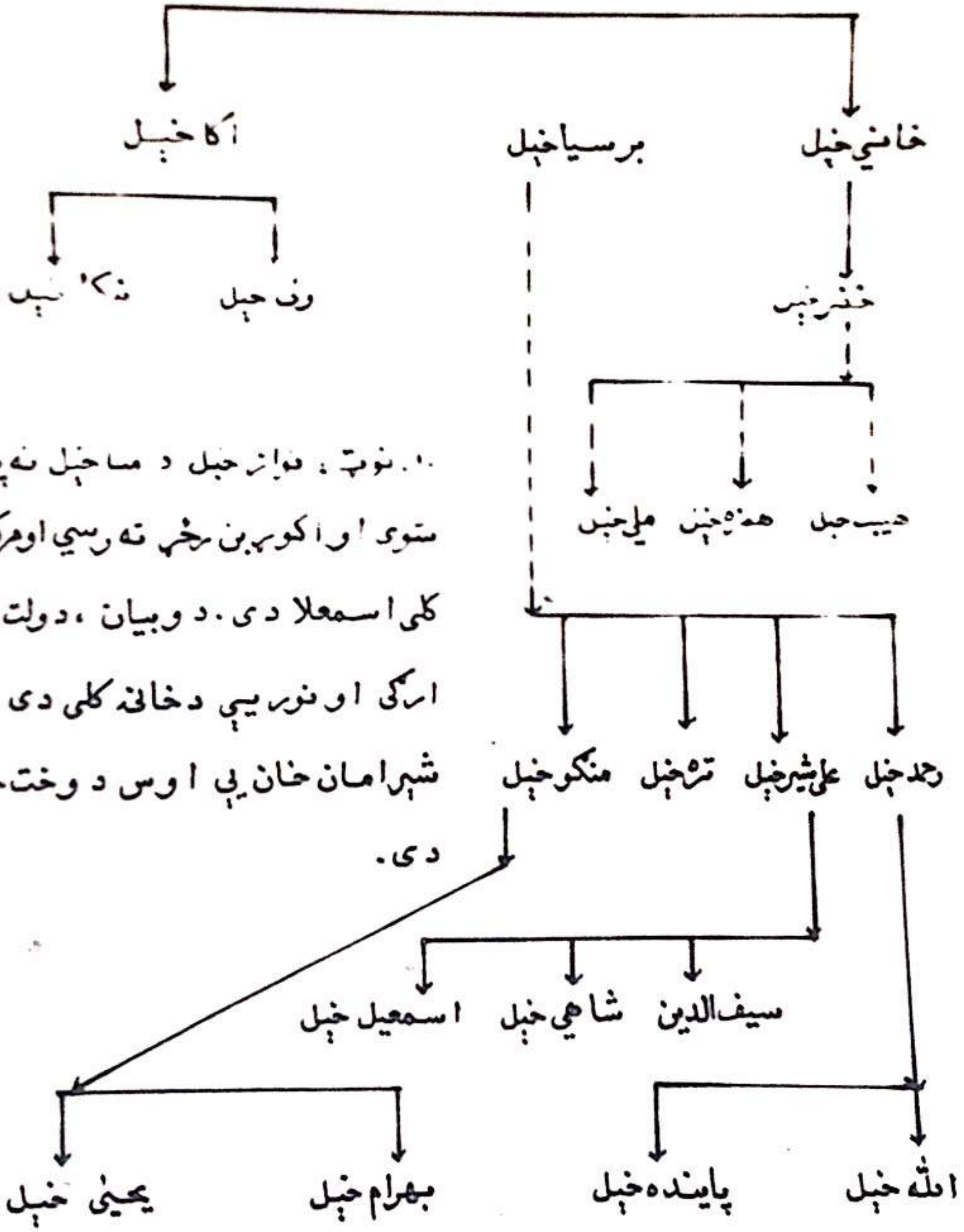

.:. نوټ : نوازخېل د ماخېل نه پيل
شوی او اکوړبن رخ ته رسيي اومرکزي
کلی اسمعلا دی. د وبيان ، دولت باړ
ارګی او نوريې د خانه کلی دی او
شېرامان خان يې اوس د وخت خان
دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن قبائل

غوریاخیل، مومند، داؤدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سړبن بن قیس عبدالرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

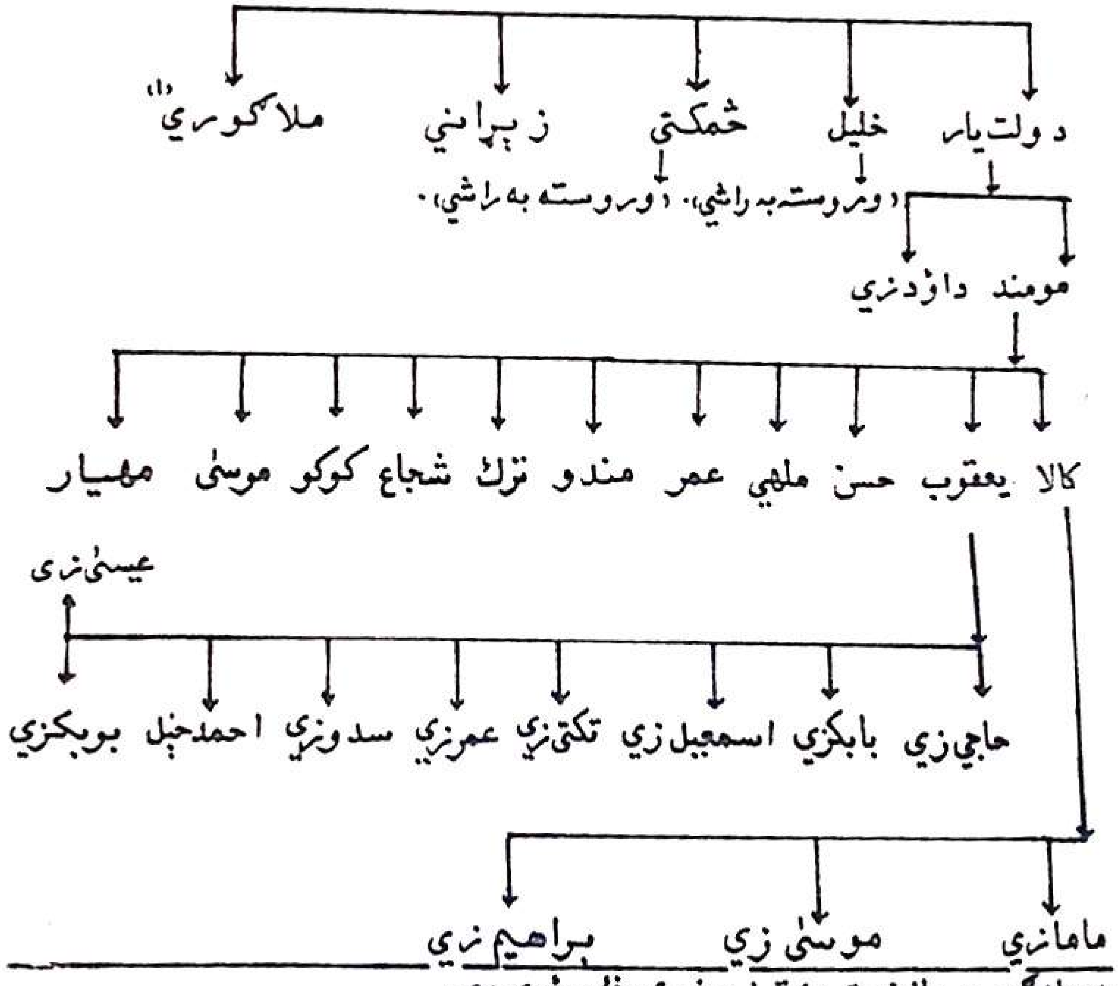

(۱) ملا گوری دالفنستن په قول دغوریو پنځم خوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

«حسن»

- ایوب خېل
- شابوخېل
- ساک خېل(۱)
- تورخېل

ملهی

- اباخېل
- غازی خېل
- متی زي

مندو

- سلیمان خېل
- عیازی
- مندوزی

د «کوکو» بن مومند نه

- رحمد زي
- اکازي
- حیدرزي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حیدرزي
- عیسیٰ زي
- علي زي
- بايیزي
- خوږيزي
- عثمان زي

مهیار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- یوسف

نوټ: خو عام روایات وائي چي د مسي زي نه بایزی، خوږيزي، حلیم زي، ترلړزی، اتمان زي او د مټيزي دي.

(۱) په څېنو ځایونو کښ کوداخېل شوی هم دی.

«کوکوبن مومند»

احمدزي بن کوکو نه

- موسی خېل
- ذکریاخېل
- کوزي
- سنجر

د اکازي بن کوکو نه

- قاسم
- اوریاخېل

د حیدرزي بن کوکو نه

- دولت زي
- یحیی زي
- نورزي
- بختیار

بابکزي بن کوکو نه

- کوهتي زي
- بازیدخېل
- استرا

د موسی زي بن مومند بن د ولت یار بن غوري نه

- حیدرزي
- عیسی زي
- علی زي
- بایزي
- خویزي
- عثمان زي

الف : د حیدرزی نه : تاجوزي ، عمرزي ، بائي زي ، حاجی خېل دي .

ب : د عیسی زي بن موسی نه : حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه گند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بروشا او همزادی).

او د ترک زي نه : برهان خېل ، عیسی خېل ، شاه منصورخېل او مورچه خېل دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود علي زي بن موسیٰ نه؛ اسمعیل زي او ننتازي دي.

اود بایزي بن موسیٰ زي نه؛ بابا او عثمان دي.

د بابا نه؛ موسیٰ خېل، باره خېل، میروخېل دي، چې په سه پایۍ م یادېږي او مامازي او نظرخېل یې هم ورونه دي، چې مامازي د بابا او نظرخېل په عثمان او مخصوص په اتمورتړلي دي.

دعثمان بن بایزی بن موسیٰ زي بن مومند نه؛

۱: کریم ۲: اتمور

دکریم نه؛ عیسیٰ خېل، خوګاخېل، ادوخېل او میتاخېل دي.

اود اتمور نه؛

۱: ابرخېل ۲: خوازه خېل

دابرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، تتر، اتم کلي، او نظرخېل م په دوی تړل شوی دي.

دخوازه خېل نه؛ ګدا، دوړ، میرزا، یعقوب، اکرا وجمال دي.

دګدا نه؛ ازاد، ولیداد، میاخان او علیخان دي.

دخویزي بن موسی نه؛ اتمان زي، اکارزي، حبیب زي، دویزی دي.

دعثمان زي بن موسیٰ زي نه؛ سدوزی، ابوزي، کوردین اوبهدین دي.

نوټ؛ د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي. دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بایزی او خویزی په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا نور څلور زي په کوز مومند یاد یږي .

د داؤدزي مومند د ورور دولت یار د زوی نه :

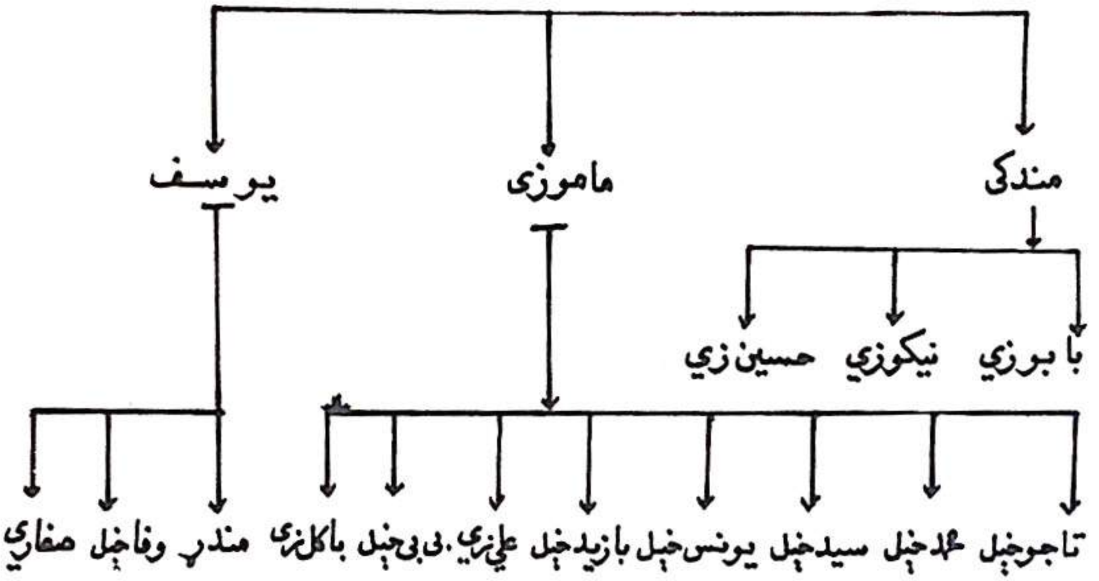

د خلیل بن غوري نه

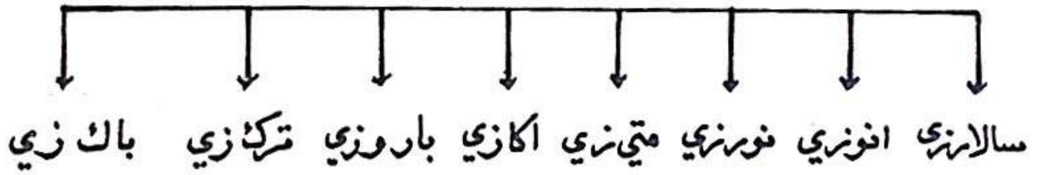

ځوکني بن غوري نه

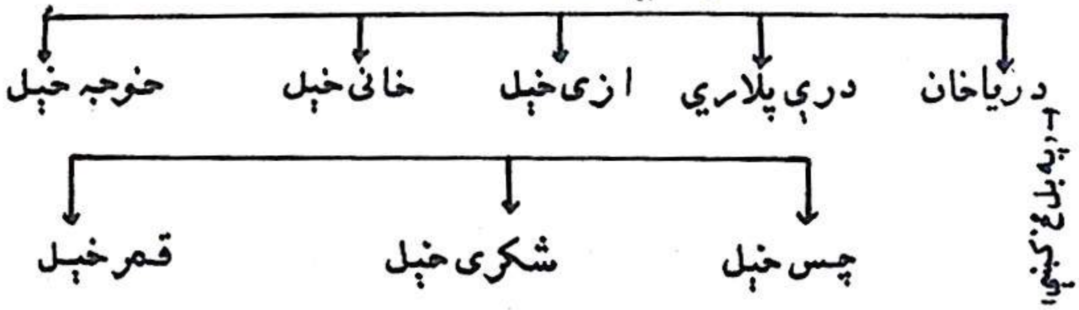

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ریاخان بن څوکني بن غوري نه

- نصرخېل
- برهم خېل
- ترجي خېل
- توني زي

د خاني خېل بن څوکني نه

- مموت خېل
  - ګودړ خېل
  - مبارک خېل
  - سلطان خېل
  - مدي خېل
- بلاجو خېل
  - مصطفی خېل
  - تور خېل
  - جمال خېل
  - شېرخان خېل

خواجه خېل بن څوکني نه؛

- درې خېل
  - شوېبي خېل
  - حکیم خېل
  - ولي خېل
  - فتح خېل
- موزر خېل
  - ګل شېر خېل
  - جلال خېل
  - سنګر خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبائل؛

خمند بن خرشبون بن سړبن بن عبدالرشید نه:
خوېشکی او محمدزي یا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خېلونه دي:

- خوېشکی
  - ثوریاني
    - وتوزي
      - جنوزي
      - شهاین زي
      - عاروف زي
      - ابراهیم زي
      - محمدزي
      - غلتوزي
    - حین زي
    - خلف زي
- کتاني
- بنګي زي
- محمدزي یا مامن زي
- توخي

د حین زي بن ثوریانی بن خوېشکی نه

- شمي زي
  - عیسی زی
  - علي زي
  - اتمان زي
    - تهدو زي
    - پرچه خېل
    - خوازه خېل
    - شمو زی
    - فاطمه زي
  - وشکن
  - هدا
  - موسی زي
- ملهي زي
- بهدین

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شموزی نه عیسیٰ زي ، علي زي ، اتمان ، وشک ، هدا او موسیٰ زي . (دا د خورشید جهان لیکنه ده) .

د کتای بن څمند نه

- عزیزی
- بتیک زي
- عمرزي
- غیبي زي

د عزیزی نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني د کزلاني نه مچوزي دمچوزي نه سلمان دي ، د سلمان نه اسمعیل او نورالدین دي .

د عمرزي بن کتای بن څمند نه : ۱. ملازی ۲. علا زي .

عمرزی

- ملازی
- علازي

او د غیبي زي بن کتای نه ؛

- موسیٰ زی
- خدر
- سیپسل

او د محمدزی یا مامن زي بن څمند نه ؛

- الیاس زی
- بارک زی
- مهتر زی
- عمرزی
- اتمان زی
- تیني
- رحم
- مشرپاو

خو خورشید جهان په ۱۱۹ پانه کښی وتمان زي پسې تورم زی هم لیکي .

او د توخي بن څمند نه ؛

- بتني زي
- میي زي
- چاچوزی
- جمل زي
- منصورزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسی بن خرشبون بن سړبن نه؛

«کسی»[۱]

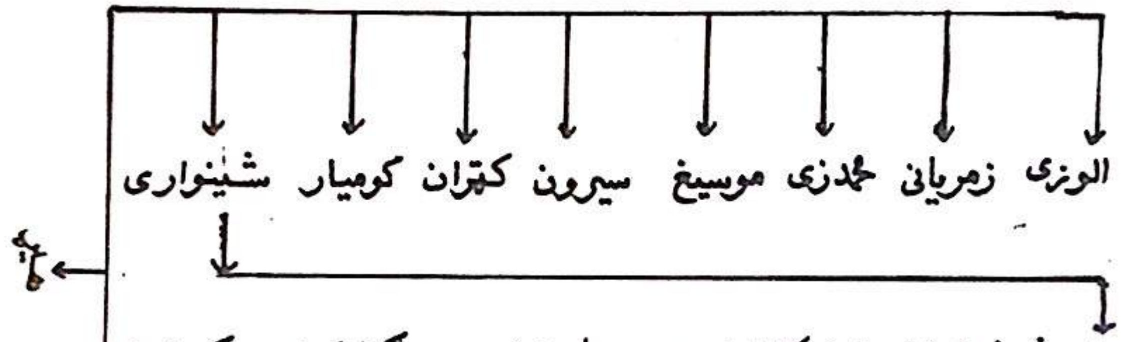

(۱) شیخ ملي خېل (۲) خوګاخېل (۳) میرداد خېل (۴) سنګرخېل (۵) سرکي خېل (۶) سلیمان خېل (۷) خضرخېل.

خو د تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې:

د شینواري زامن (۱) عثمان (۲) سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه[۱] حاجي (۲) بوسعید (۳) مندي زي (۴) کوبي زي (۵) یحیٰ زي (۶) الوزي دي. د حاجي نه (۱) عبدالرحیم خېل (۲) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګوخېل، عدل خېل او علي شېرخېل دي او د مندي زي نه همزه خېل، حسن خېل او الیاس خېل (بر شینواری) دي.

---

(۱) خو سرالف پخپل کتاب پټهان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (۱) کتران (۲) شینواري (۳) کاسی دی، چې اولاده یې د کویټې شاوخوا استوګن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د دې واړه زامنو کند ، ځمند او کسي شجرې وليکلې شوې ، لکه په شجرو کښې چې يې ياد شوي دي د کند د وه زامن وو، شيخا يا شيخي يا خيشي خېل يا خبني او بل زوی يې غوري يا شيخ ابراهيم ؤ چې اولاده يې په غوريا خېل باندې يادېږي.

د پيټې خزانې په قول چې شرخبون دخپل پلار سړبن او تره بيټ نيکه په ژوند او اجازه د هغوی نه راغلی ؤ او د ارغستان په علاقه کښې د غنداوان او سورغره په شاوخوا کښې اړولي وو. او دا هغه ځمکه ده چې په غوره مرغه ياديږي.

اخون درويزه ليکلي دي چې کله د قندهار ځمکې د هغه ځای د پښتنو په منځ کښې وېش شوې ، نو د ترينو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او ځمند يعنې د خابني خېلو او غوريا خېلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه يې يوله بله سره بېل کړل ، څه موده پس د خابنې خېلو او ترينو په منځ کښې په ويالـڅه بدرنگی او مرگ ژوبله وشوه او خابني خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوريا خېلو سره يې واړول او هغوی ورته يو څه ځمکه ورکړه ، خو يو څه موده پس بارا ئونه زور شو او غوريا خېل په خپله ورشو کښې تنگ شول او خابني خېلو نه يې خپله ځمکه بېرته وغوښتله ، خابني خېلو په دغه ځمکه تېنگار وکړو ، په منځ کښې جنگ جگړه وشوه او خابني خېل بيا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لوړ وکوچیدل ، په دغه وخت کښې د کوملي له خوا-
اتمان خیل م راکوچیدلي وو او د خانبي خپلو سره یوځای شول
او د هغې ورځې نه ⁽¹⁾خانبي خپلو او اتمان خپلو پره جنبه سره-
یوه جوړه شوه. څه موده پس مامن زي چې د څمند یوه څانګ
ده د خپلو وړونو نه مروړ شو، هغوی هم راغلل او د
خانبي خپلو سره یوځای او ملګري شو- او د اخلک نوړ هـو-
زوړوړ شول او د کابل په وړ مشوکانو د پره او ښه اسوده
شول او مال اولادې هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د
یوسف او منډ مال اولاد ډېر شو او د دوی قوت څرګند
شو، په دغه وخت کښې د تیموړ په کوړنه کښې میرزا ابو سعید-
حکمران وُ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوی
الغ بېګ حکمران کړی وُ، الغ بېګ میرزا په اول کښې د دې خلکو
سره ښه سلوك کولو او دی خلکو یې هم مرسته کوله. میرزا
الغ بېګ په کال ۱۴٦۹ کښې د کابل حکمران شوی وُ او په ۱۵۰۱ع
کښې مړ دی. میرزا چې وړوسته قوی نشو، نو د غوپښتنو
د ومره قوت او زوړ یې نشو زغملی. په دغه خلکو یې د اطاعت

---

(۱) خانبي خپل د سړبن اولاده ده او وتمان خپل کرلاني دي ،
خو په ډله ټپله کښې سره یو شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره نور راوړو په نتیجه کښې د میرزا الښکر ته دغه خلکو ماته ورکړه او خاښي خېل برياليي شول .

د پښتنو دا بد بختي د پخوا نه لا ملګرې ده چې پخپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي ، همدغسې خاښي خېل او ګګیاڼي قبيلې په منځ کښې په يوڅنځ باندې بد ی او جنګ جګړې پېښې شوې میرزا الغ بېګ[۱] هم دې اوړ ته لمن ووهله او نور لاهم پسې ډېر کړه او د خاښي خېلو سره يې هم د وستي جوړه کړه . او څه موده پس د خاښي خېلو ټولو مشرانو ته يې بلنه ورکړه او میلمانه يې کړه .

د خاښي خېلو ټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بې وسلې دغه میلمستیا ته ورغلل ، يوازې د يوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره يوه چاړه پټه په بډه وه .

د ګګیاڼو يو مشر چې چښتکا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې دومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي ، ځکه نو د دوی کار خلاص کړه . میرزا هم ور ته زړه ښه کړ او دا ټول مشران يې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل . محمود په دغه حال

---

(۱) : میرزا الغ بېګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴۶۹ ع کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ ع کښې مړ دی او وروسته د مرګ يې بابر کابل په ۱۵۱۰ ع کې نیولی دی (زسیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ما سره یوه چاره شته دی او په دې به زه د میرزا الغ بیګ کار خلاص کړم، خو هغوی د دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته دوه سوالونه وکړل، یو دا چې موږ زړو ښځو او وړو زامنو او زنانه پرېږده چې چرته چې ځي هلته لاړه شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلې شي چې دا پېښه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې خونړۍ واقعې نه څه وخت پس د خاښې خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې، ترکاڼي په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامن زي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه خبره سره نښتنه وشوه او مامن زي یې مات کړه او د پرتاوانې شو، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامن زو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل.

په دې وخت کښې میرزا الغ بیګ خپل ملګری ګګیاڼي هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل ته وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور، باجوړ او نورو شاو خوا ځمکو دله زاك (چې د کرلاڼو یوه څانګه ده) پراته وو، (خوځینې مورخین وایي چې د نور و پښتنو قبایلو هم د پرخلك د - پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو).

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې ترې څه ځمکه وغوښتله، دله زاکو د " دوابې " ځمکه ورته ورکړه، چې ښه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه ترې وکړه ، خو ورته یې وویل چې زموږ نور عزیزان هم را پسې را روان دي، دا ځمکه به موږ ته بس نشي . دله زاکو ورته وویل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کڅې آن د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ . او یوسفزیو او منډړو لښکر په دواوه پرېوتل ، خو ورپسې نور قام یې هم راغی ، د چلر سډی په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل ، اشنغر یې هم ونیوه او ځینې خلك یې تر باجوړه پورې ور غلل او د لاشوړې په دره یې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سینده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تیمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترینو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوریاخېل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل او مخ په قطب په خاښې خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه څرنګه چې لیکلی شوي چې په ننګرهار کښې ګګیاڼي او مهمنډي او په لغمان ترکاڼي پراته وو، غوریاخېل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبایلو سره یې ماتې ګوډې پیښې شوې. د غوریاخېلو په راتللو ګګیاڼي او ترکاڼي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو.

ترکاڼي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته یې یرغلونه شروع کړل⁽¹⁾. ګګیاڼي هم چې خبر شول، دوی په سیالۍ کښې خپل سرې دوی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکاڼو نه یې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګیاڼو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح یې خپل مشران او سپین ږیري یوسفزو ته په ننواتې ولېږل او د ملک احمد نه یې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(1) ترکاڼي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نیولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم یقیني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاڼي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خانې خېلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح دګیګیانو ـ ننواتې وړنله او هغوی ته یې د دواوې ځمکه دا ستوګنې د پاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې دا ستوګنې د پاره «دواوه» په لاس ورغله نو هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د یګانانو، نه اشنغر نیولی ؤ، نو د هقانان د دره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشرۍ سوات ته لاړل او د تاهی خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي د پاره د ملکنډ درې هم ونیوله او د شاه کوټ په درې یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ د لارې یې نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیګیانې په ـ دواوه میشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک را ـ واخیستلو، چې په دې خبره ، ملک احمد هم خفه شو د ګیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل بېلې په مقام چې د داؤدزو په علاقه یوکلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو کیګیانو ته ماتې ورکړه ، ملك احمد په دې ماتې بیا د خپل اولس اوقام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دلزاکو سره یې د یو فیصله کن جنګ پریکړه وکړه ، ځکه چې د دله زاکو نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملك احمد ټول یوسفزی مندړ ، کیګیانی ، مهمنزي ، وتمانخیل او ګدانه سره یو کړل او یو لوی لښکر یې جوړ کړ. دله زاك هم خبر شول او د جنګ تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو. د خاني خیلو او دله زاکو د جنګ د کاټلنګ او شهباز ګړهی ترمنځه وشو او نور ور جنګ د ګدر په خوړ وشو او اتمانخیلو پکښې ډېره مېړانه وښودله او د دې وجه یو ډول د خړمني ډالونه وو چې د هغې ترشا به تیر انداز راروان ؤ. دله زاك د لنګرکوټ له خوا جنګ ته راووتل. اخون درویزه وایي چې د ټولونه لومړی د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه راووتل او د زرنګي دله زاك زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ ونښتلو ، خو د دله زاکو پښه ونښویده او په تیښته شو. د یوسفزو لښکر وروسته ؤ او د سویل په لوري د دله زاکو لار بنده کړی وه ، نو دله زاك د لنډی سیند په سویل خپلو عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل :

د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې په ۱۵۱۹ ع نه پس او د ۱۵۲۵ ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکښې چې ويلي شوي دي سواتيانو د يوسفزو د حملې له وېرې د سوات په لوړ تللي تړولي درې ، لکه : موره دره ، مالکنډ ، شاکوټ او چرات او نور نيولي وې ، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ويس حکمران ؤ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوک دی ؟) دغه سلطان د يوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملک احمد سره خپلوي کړې وه او د-هغه خورېې واده کړې وه . د سلطان ويس صدرمقام مينګوره وه ، څه موده پس چې د ملک احمد خور مړه شوه او د سلطان ويس سره بيا د يوسفزو نه وېره پيدا شوه او د هغې لوی عامل دا ؤ چې يوسفزو په دله زاکوهم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نيولو په تکل کښې وو ، سواتيانو خپل د پرنور په موره دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ويس په ماتحتۍ کښې په مالکنډ دره ؤ خو غافل ؤ ځکه چې د جنګ ټول زور په موره دره ؤ ، يوسفزو چل وکړو خپل لښکر يې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتي لښکر يې مات کړو او مالکنډ يې ونيوه ، مېرهنه هم د مورې نه د سوات تامنې ته ورغی چې د سلطان ويس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمکځ وکړي او د یوسفزي لښکر ټم کړي، خو واړه ټبر ډ یوسفزو سوات قبضه کړ واو وړو- وړو یې ټول سوات آن د پوڼزت او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاټکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړو، دا رنګځ برنګځ علاقه یې ان تر ناوګه ونیوله، نو د ملک احمد په مشوره او صلاح « شیخ ملي» چې د مندړو په او لس کښې د پیرکځ په ذ یله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره مینه بده کښې مشاوراو ملګری ؤ د نیولی شو و علا قود وېش بند وبست پیل کړ.
دا علاقه د د واوې او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بُنېرا و- باجوړ په څه برخه او دیرا و نور ځایونه کېدی شي داوېش د دېر تدبیرا و فکر، غوړ او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبیر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه اړني ځمکې، د جغرافیه نه ښه خبروي او- « شیخ ملي» د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په شروندا د کال (۱۵۳۰ع) شاوخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی چې سړی ورته اوس هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو جګړه پېرې کېدونکې وه او احتمال ؤ د هغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې ستانداري کورنۍ ته د څېرې یا « سېرۍ » په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پېښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو، هشتنغر د مهمنزو او ارنګ برنګ د و تمانخېلو ورسېدلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه ټوټه ځمکه نوره هم وتمانخېلو ته ورکړې شوه او ګدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او مندړو ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملك احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملك احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غوربند کښې دی.

(د خوما د نوې کلي د روښن خان چې د تاریخ یومینه وړې هم دی او ښځیله مؤرخ هم، او ریدلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ماته معلوم دی.)

دا د واړه اشخاص د مندړو د قبیلې نه وو.، ښو په دې وېش کښې بیا څه بدلون راغلي چې د سوات پنجکوړې-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونېر ټوله غریزه علاقه د یوسفزو او مندړ ټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان کجو د قبر نه هم معلومېږي. دا قبر د صوابۍ د مانېرۍ په منځ د بدرۍ نالې په غاړه د کجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړو علاقه وړانه او د سوات د یوسفزو علاقه ښه ودانه وه، خو نن د مندړو علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده د یوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات، دیر او دوړ ځایونو کښې شپږ لویې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړېدو سره ختمې شوې. د ملک احمد قبیله ځکښې م د داشکول او امبار د نیولو په تکل کښې وه د باجوړ د دله زاکو مشر هلته ملک هیبو ؤ او ښه د اقتدار خاوند ؤ، یوسفزيي هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او د خلیلو نه چې د غوریا خېلو یوه څانګه وه، د مرستې غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کښې د خپلو ورونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاڅېدل او بلې خوا نه ملک هیبو خپل قوت او قدرت ډېر غاوره ؤ او خپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي یې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کښې مومند، چې د غوریا خېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې د خاښي خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبو او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل ، خو دا مرکې بریالۍ نه شوې
او روغه ونشوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شوا وجګړه ونښته ، مومند او ترکاڼي هم بې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته ورد ریدل . په جنګ کښې
د یو ترکاڼي برهان دلاسه هیبو ملك ووژلی شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومي ویوړه او په ښېر دره
کښې د هغه سره تړ دېرې مودې وه .

یوسفزي په دې جنګ کښې بریالي مشول او د له زاکو
باتې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پیښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي مشول او یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه یې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد بخپلو عزیزانو خفه شو او مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست او ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په شواتې
ور ولیږه ، هغوی د میرجمال شواتې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم ور دریدل ، یو خو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکرې یې باجوړ ته راټول کړا او د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

ملک احمد هم د پنځه یالی او د انشکول په لاره تر ناوکی را ورسېد او د خلیلو او یوسفزو جگړه جوړه شوه او خلیل مات شول او ښځې او واړه زاره یې د ملک احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملک احمد او میرجال جگړه وکړله او په سوله یې د خلیلو بندیان، په دې شرط چې د وی به باجوړ د رې ته ور پرېږدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورټي د وینا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خواو شا کې شوی وي. په باجوړ کښې د غوریاخېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ او خواو شا علاقو د قبائیلو د مهاجرت اغاز و⁽¹⁾

د غوریاخېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خانبي خېلو په پله روان شول او د خیبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خیبر نه تر خیرآباد پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خلیلو او موندوهم د دله زاکو نه دا ستوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجیو پښتنو دا رام کولو د پاره هغه خواتللي ؤ د مومندو یاد هم کوي. په دغه وخت کښې مومندو مقرخواوشا او د غزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د وینانه د مومندو د مهاجرت تصدیق کېږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شوېدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیګره د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لېدلې وه ، هغه لا ورته یاده وه ، نو دوی ته یې انکار وکړ. نو خلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ ، د حملو د وېرې نه د یوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول .

نو دلته داویلی شو او یقین کیږي چې پېښور ته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی ، نو دا به د ۱۵۳۰ ع او ۱۵۴۵ ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي .

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یادېدل او د اپریدو سره یې هم بنه تعلق ؤ نو مُغلو ، سیکانو او انګریزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د دوی د اپریدو په خوی بوې - بنه بلد وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خابنې خېلو او غوریاخېلو

تعلقات

د پېښور په ودانه علاقه مومند پر پوتل او دا زرخېزه علاقه یې په لاس کښې شوه او ورسره د ګندا او مېچنې لارې هم راغلې او د وچې لارې او سیند محصول به یې اخېستلو، نو خلیل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نو د دولت او طاقت په زورېې د دواوې او هشتنغر د نیولو هوس هم ورسره پیدا شو او د یوسفزو په علاقه به هم کله ناکله بلوسېدل.

په دې وخت کښې د یوسفزو او منډړو مشر ملک خان کجو و، هغه په سړه سینه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه یې په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان وُ چې د هشتنغر مهمنزي به د ده ملګرتیا و نه کړي، نو یوه مناسبه موقع یې کتله.

په دې کښې د ګیګیانو یو محترم د روند ملک د څه کار د پاره پېښور ته روان ؤ او د خلیلو د یو کلي په جوماتکښې د ننماځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نو د خلیلو ځوانانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك ووژلو او په دې خبره خاښي خېلو

ته ښه موقع په لاس ورغله او د خاښي خېلو د ټولو ټبرونه۔

يې يو زورور لښكر تيار كړو، په دې لښكر كښې يوسفزي،

مندړ، ګيګياڼي، مهمنزي او وتمانخېل او تركاڼي هم شامل وو.

خان کجو په غوریاخېلو د حملې په نيت ورروان شو، غوریا

خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دوی جنګ د لنډي سيند ديو

سويلي خاښ (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنګ د شيخ

نتپوری په نوم مشهور دی.

شيخ نتپور په دواوه كښې د يو كلي نوم دی. ويلې شي۔

چې د دې جنګ په نتيجه كښې غوریاخېل و وهلی شول.

راورتي يو انګريز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع كال په شا۔

وخوا كښې وايي، او افضل خان خټك دا ټولې قيصې ګډې وډې

او بې ترتيبه او بې تاريخه ليكلي دي. او د خرشبون او

شرخبون د اولادې په منځ كښې د ژبې، لباس او تمدن فرق

مؤرخين شكيان كړي دي چې دا څنګه ديو بابا اولاد دی؟

خير په هرحال روايات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون

يا شرف الدين او خرشبون يا خيرالدين ورونه او د سړبن۔

بن قيس عبدالرشيد زامن دي، او د شرخبون يا شرف الدين

په اولاده كښې ترين او ابداليان مُهمې څانګې دي او شيراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړيڅ او ميانه اوړمړهم پکښې راځي او دخرشبون ياخيرالدين په اولاده.
کښې خابنې خېل او غوريا خېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي اودا
دګند اولاده ده او د ځمند اولاده لکه خوېشګي ، مهمندي اوګيګياڼي دي
اوترکاڼي هم دګند د اولادې د څانګې نه دي.

د پټې خزانې د رواياتو مطابق دخرشبون ياخيرالدين بن سړبن د
ژوندزمانه ۳۰۵ ه نه تر ۴۱۱ ه پورې ده. نو دبل ورور دژوند
زمانه هم د دې کلونو شاوخوا تاکل کيږي که څه هم دا خبره پوره
معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱ ه) کښې په غزني باندې
دآل ناصرحکمراني وه. د البيروني وينا خو داده چې د دغو تاريخونو
نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو. او د تاريخ فرشتې په-
قول چې پښتانه د دوېمې هجري صدۍ په اوايلوکښې لا پېښورته راغلي
وو. دا بيوا ځي دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.[۱]

د بابراو پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ ع کال نه رانښتې ده او ميرزاالغ
بيګ[۲] د ۱۴۶۹ ع نه ۱۵۰۲ ع کال پورې د کابل او غزني حکمران وُ، نو
د ميرزاالغ بيګ دلاسه به (۹۰۰) نهه سوه خابنې خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاريخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې دا تفصيل وګورئ.
(۲) ميرزاالغ بيګ د بابرتره وُ. (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲-۸۰ ۱۴ع کښې قتل شوی وي او د ملك احمد په مشره کښې د خابني قبائيلو مهاجرت پېښور ته په د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نيولو په مینځ کښې په شل دوه ويشت کاله وخت تير ؤ. لکه څنګه چې د یوسفزو، مهمنزو، ګیګیانو، بنګښنو او اپریدو، وزیرو، بنوڅو او نورو کرلانړو خپلو خپلو علاقو یادګرې دي او داسې معلومیږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په دغو علاقو باندې مېشته وو، څکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملك شاه منصور، د ملك سلیمان د زوی لور "بی‌بی مبارکه" یې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع-کښې شوې ده او دا خلك د بابر نه مخکښې د دغو خپلو خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاریخ یې معلوم نه دی، نو اټکل دغه پاس شوی دی او موږ په هم دغو روایاتو ته اهمیت ورکوو.

اوس راځو د خابني خېلو یاد ته، د خابني خېلو نه مطلب یوسفزي، منډړ، ترکاني، ګیګیاني، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزی

دا قبیله په ځپل منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې - یوه د یوسف او بله د منډړ ده.

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرنیکه مندو ؤ او د هغه دوه زامن وو، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یادیږي او د بل نوم عمر ؤ، د عمر زوی منډړ ؤ، چې اولاده یې په منډړ یادیږي.

ویلی شي چې د یوسف پنځه زامن وو، چې په عیسیٰ، موسیٰ مالي، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ، د عیسیٰ (۱۱) زامن وو، خو د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې پخپله عیسیٰ او (۹) زامن یې ووژل شو او صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې شول، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په - یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوئ پس مرګي شوی ؤ چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یادیږي.

دغه درې واړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر ما بن غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي . حسن زي او اکازي دا باسيند په مشرقي غاړه او مداخېل په مغربي غاړه آباد دي او د يوسف د دوه زامنو موسئ او مالي اولاده د بُنير په علاقه پرته ده ، د بُنير په قطب د سوات غرونه دی ، قبلې ته يې سمې راني زي ، نمرخاته ته يې آباسيند او سويل ته يې د چملې علاقه وه ، د بُنير نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ايلم او دوه سرې او چت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه اوچتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کځې دي ، چې خلک - پکښې کرونده کوي .

د بُونير آب هوا ښه ده او په غرونو کښې يې واورې کېږي ، د يوسفزو خلک په بونير کښې دا ډول آباد دي : په نمرخاته يې چغرزی ، قطب ته يې گدای زی ، قبلې ته يې سالار زي سويل ته يې نور زي - په منځ کښې يې عايشه زي او دولت زي پراته دي .

د بونير په پاچا نومې کلي کښې د پير بابا مشهور ولی الله - مزار دی . د پير بابا نوم سيد علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر د کورنۍ سره راغلي وو ، او سيدان دي او پلار يې بيا څه وخت چې همايون ، شېرشاه سوري د هند نه وشړلو ، د ده پلار بېرته دافغانستان قندوز ته لاړ او پير بابا بونير ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی او هم دلته وفات او ښخ شو.

د یوسف یو بل زوی اوریا ؤ، چې په بادې مشهور ؤ اخون ـ درویزه ویلي چې دې خپلې مورته سپکې سپورې ویلې وې، نو هغې ورته ازار وکړو، اولاده یې ډېره نشوه، څه لږ وډېر چې دي هغه د چغرزو سره اوسیږي او په هغوکښې دي. او د یوسف د بل څلورم زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دیر او پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو دوه څانګې دي، یوه یې خواجه زي او بله یې رانیزي دي. د سمې رانیزي د نیولې علاقې نه د مالکنډ ترغرونو پراته دي او بر رانیزي د مالکنډه پورته پراته دي، دخواجه زو ځینې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ یوه ـ څانګه ملي زي په دیر کښې اوسیږي.

سوات یو ښکلی ځای ؤ، خو د یوسفزیو د کورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایي یو وران رباط ترې جوړ شوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په ـ اوایلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا ښه ودان کړو.

د میاګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وایي: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومی سړی او سیده چې په قام ساپی قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم یې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت، عابد، زاهد جوړ شواو د سوات په باباجي مشهور شو، ځوك وړته د سوات اخون صاحب او ځوك وړته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايي تعليم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نورې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته ورغی او څه موده یې په ګجرو ګړیه کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو. بيا ځوکنو ته ورغی او هلته یې د ديني پوهې زده کړه وکړه، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وروسته د پېښور د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شواو د هغه نه یې فيض حاصل کړو، د هغې نه وروسته د صوابۍ تور ډېرې ته ورغی د مولانا محمد شعيب صاحب رح نه يې لاس نيوی وکړو او بيا. څلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل بانډې نومې کلي سوات کښې ډېره شواو بيا يې د نيکي خپلو په قام کښې واده هم وکړو او وروسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار، متقي او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمٰعيل شهيد ټينګ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکري ؤ او بيا يې د پيرنګيانو د زورګير حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړې دي، او هغه يو روحاني پير او بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مريدان يې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدين اخونزاده د هډې صاحب، د - مومندو دلبنکر مشر، او ملا پيوند صاحب سيد ، د وزيرستان ستر مجاهد او ملا حمزالله صاحب سيد ، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشك عالم صاحب، د موسيئ اخونزاده صاحب ا و نور ستر شخصيتونه د سوات صاحب مريدان ، اخلاصمندان او ماذونان و و.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سيدعبدالجبارشاه د ستانه" ئ د سوات - حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شېرخان او مياګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبار شاه يې په مقابل کښې ماتې وخوړه او مياګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګريزی حکومت مياګل صاحب په ۱۹۲۶ء کښې د سوات والي ومنلو.

مياګل عبدالودود صاحب يو غير معمولی سړی نه ؤ بنه - منظم شخص ؤ او د مملکت د ادارې قابليت يې لرلو.
آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې يې د سوات د حکمرانۍ اختيارات

"ستانه"

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم ښه لایق ، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډګري کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائي تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړیدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، دسوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړی شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی د میجرجنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي .

دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیرکښې یوسفزی قبیلې د اکوزو خانګې د خواجه زي ملیزي اوسیږي .

د دیر علاقه اکثره غرېزه ده ، په نمرخاته کښې یې دسوات ریاست ، قطب په نمرخاته کښې یې ګلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان برید لګیدلی دی ، او د قبلې پلو یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی. رقبه یې ویلې شي چې د رې زره (۳۰۰۰) مربع میله ده ، ددې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پښتو تاریخ کښې د ګوړې شهرت لري.

د دې علاقې اولس په غالباً لږ و ډېر د شینو (٦) او ولکو تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل و قوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران ټبر باني ملا الیاس صاحب نومی سړی و، چې د خپل زهد او تقوی په وجه د اخون بابا په نامه مشهور و او په ملیزو کښې د - پاینده خېلو په ذیله کښې و، ده په لسمه هجري صدۍ کښې خپله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې دیو ریاستي حکومت بنیاد کېښود، او غلام خان (۱) د دیر خان شو. د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (خوګېرو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران و) دا سړی د خپل وخت ډېر مقتدر حکمران

(۱) خوګېرو د خپل کتاب پټهان په ۵۲٦ مخ کښې د الفنسټن په قول وايي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان و، چې د خوشحال خان خټک معاصر و، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی و. او بل وايي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران و، خو د جندول خان اثاب الدین خان وېلي چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا محمد او هغه د پاینده بابا خوی و او د الیاس بابا نه سهیل ضفرخان او غلام خان وو چې د دیر حکمرانه کورنۍ د ضفرخان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزېب خان او ورپسې شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې دنوابی خطاب ورکړ او په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیر نواب شو او دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شو او د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شو او په ځای یې شاه جهان نواب شو، خو د نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړ. د عالم زیب خان مرسته به د باجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میاګل صاحب کوله. دا مخالفت ورو- ورو ډېر شو او جنګ تر جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګرېزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپۍ (غالباً چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرر کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړ او د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.(۱)

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د رياست د خلکو په ژوند کښې هيڅ ډول بدلون نه تيار نه ؤ. هلته د منظم تعليم هيڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پاليسۍ په اساس دې په اکتوبر ۱۹۶۱ ع کښې د رياست نه لرې کړو او لاهور ته وليږلې شوا و په ځای يې وليعهد خان خسرو نواب مقرر کړې شو.⁽¹⁾

اوس د دير رياست په سرحدي صوبه کښې ګډ کړې شوې دې او يو کمشنري اداره کوي.

د يوسفزو بله مُهمه قبيله منډړ ده.

«منډړ»

د منډړو قبيله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسيند، قبلې ته يې يوسفزي قطب ته يې بونير او په سويل مهابڼ دی.

دا علاقه يوه دره ده، ميداني علاقه يې لږه ده او ځمکه يې هواواره نه ده غريزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(۱) د نواب شاه جهان سره يې د هغه زوی شهاب الدين خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ دېرش (۳۶) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتړلي شوه. دا مېلي مشهور جنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د منډړ قبیلې مرکز دی. دچملې نه سویل ته د صوابۍ علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د منډړ قبیله پرته ده.

د منډړو خانګې

د منډړ درې زامن وو، چې منوړ، خضرا و رجړ نومونه یې وو.

د منوړ هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ. د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ. د کمال اولاد ته کمال زي ویلی شي او پخپلو کښې هم په دوو څانګو وېش دي، چې یوه څانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کیږي (د طورو خانان په مشران زو کښې دي.) او د هوتي مردان خانان په کشران زو کښې دي.) په کشران زي کښې اکوزي هو که دي چې د عنایت خان د درېمې بنځې اولاده ده او په معیارو کښې استوګن دي. د وتمان اولاد هم دوه ښاخه ده. یوه یې اکازي، کنازي او علي زي دی، دوی ته وتمان نامه هم ویلی شي او دا خلک دا باسینډ په غاړه د مهابڼ په سویل پراته دي، توپی، مینۍ، کوټه، مرغز د دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي. او په دویم ښاخ کښې یې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدواولاده ده چې دوی دوتمان نه په قنبله پراته دي او د دوی د ذيلي ښاخونه په دې ډول دي:

اول - اباخېل: په کونده، زيده، هنداو شامنصور کښې.

دويم - عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانيرۍ کښې او ميراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتالۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: داشپه په پښتونخوا کو وېش ده: مانيزي، ملک زي اکوزي، خضرزي او محمودزي.

مانيزي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرمولۍ او دينا کښې.

ملکزي: په يارحسين، شېر دره او يعقوبۍ کښې استوګن

اکوزي: په دوبيانو، سره چينه او اسمعيلا کښې.

خضرزي: په شيوه، کالوخان او شېره غونډ کښې او محمودزي يا مامونزي په نوي کلي، شيخ جانا، سوتيا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکاڼي»

اخون درویزه لیکلي چې د شېخا یاخاښي د وه ښځې وې یوه یې «مرجانه» او بله «بسو» نومېدله. د مرجانه زامن یوسف او مندړ وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نوړ وځایونوکښې پراته دي او په لویه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خوځینې لیکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نوړ د برزي او خېلونه دي چې څکښې یې یادونه شوې ده:

«باجوړ»

د باجوړ علاقه په اندازاً څه پنځه ویشت (۲۵) میله اوږده او شل (۲۰) میله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سیند دی، قبلې ته یې دکونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته یې اتمانخېل دي، او جنوب ته یې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو وېشلې شوې ده:

(۱) چارمنګ (۲) بابوقره (۳) سورکمر (۴) رود (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ تر منځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده ده او څلور میله پلنه ده.
د جندول د پر نامتو حکران خان عمراخان د امان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و. د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د وروړ شهرعالم خان تر منځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو (۱) ، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې دجندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتیده او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو. او په همدغه کال (۱۸۹۵)ع کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې وتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړیدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده.

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفارخېل دی ، چې د شاهي خانان وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کیکیاڼي»

داقبیله د خپل مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شیخا د مرجانه بنځې نه دوه زامن وو چې یو یې «مند» چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې «مکۍ» ؤ او د ده یوه لور وه چې په زیرک نومي سړي واده وه، اولاده یې په کیکیاڼي مشهوره ده.

کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واوه کښې استوګن دي.

«غوریاخیل»

د روایاتوله مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ، چې اولاده یې په غوریاخیل یادیږي.

د غوري زامن: دولت یار، خلیل، زېراني ، ملاګوری دی ملاګوري، متبنی، دی.

د دولت یار دوه زامن وو، (۱) مهمند یا مومند (۲) داؤدزی. د مومند یا مهمند هغه اولاد چې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایي، او هغه چې په غرنیزه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

استوګن دي هغه په برمومند یا دیرېږي او دا دواړه یو شئ دي
خو پردي حکومت پرې راغلی او سیاسي پولې او بندېزونه جوړ
شوي دي ، نو دا دوه ورونه هم سره بېل شوي او د ورورۍ
عزیزولۍ هغه پخوانی نږدیکت نه دی پاتې شوی .

برمومند د کابل او کونړ سیند په دواړو غاړو د ننګرهار په
علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوږیو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ،
او په نورو ځایونو او په غره کښې د مېچنې نه نیولې د کوهټې تاراپو
پورې او په سارهٔ د ناوګه نه نیولې تر لالپورې پوراته دي چې مشهور
ځایونه یې ګنداو ، پنډیالي ، دانشکول ، ولتمانزي ، دوېزي ، مېټي
کوهي خانزادګان ، بېډمنه ، شبتا ، طورخواه ، سپینکي تنګی ، د
خوېزو علاقه ، ګونکۍ ، سم غابنی ، وچه جوړګاټ ، ورسکۍ ، خامبک
کوړ ، ګدای تنګی ، خناورچینه ، مزرینه ، اتاجوړ ، احدکور ، ونه
بخشي کور ، جمعه خېل او قوطۍ دي . د کرټۍ او خاپښی مشهور -
غابني هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ایله نري غرېږي مشهور
غر دی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاؤ دي او ځینې درې هم
پکښې شته او څه وېږي ځکه هم لري اکثره خلک للمي کروندې
کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی ګذاره پرې کیږي
او اکثره ځوانان یې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ،
غریزه علاقه یې یخه ده ، واورې هم پرې کیږي ، خو میداني علاقه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤدزونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سویل ترې خلیل دي. دوی د خلیلونه په شماره کښې ډېر دي د دوی د مهاجرت وخت سم نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سیند د بناخونو په منځ - منځ کښې پراته دي او ښه ودانه ځمکه یې په برخه شوې ده.

خلیل:

د خلیلو اوسنۍ علاقه به لږ و ډېر شل میله اوږده او لس میله پلنه وي.

د خلیلو ملکانو ته ارباباں ویلی شي، تهکال، سپینه وړه لنډیه د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مخکښې د باړی نه او به کېدلې، خو اوس د وړ سک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوې دي.

څوکني:

د اخون درویزه په قول څوکني د خپلو ورونو نه مرور- شوي وو. او تللي د سپین غره په لمنو کښې یې استوګنه اختیار کړې وه.

د څوکنو په نمرخا ته اپریدي، په سویل یې ورکزي او قبله په سویل یې (طوري)، دي او قطب ته یې سپین غر دی. دا خلک د خرمنې په دره او کرمان پراته دي، ښه کلک، جنګیالي او کارګر خلک دي، ښځې نرتول کار کوي، د باندې تګ را تګ یې لږ دی. علاقه یې یخه ده نو اکثر جامې یې د وړې، شړې نه وي.

د وی ښه اتفاق او سُني مذهب دي. د څوکنو یو کلي په- پېښور کښې هم شته دی چې د میاعمر صاحب (رح) د زیارت له کبله ډېر مشهور دی.

زېراني:

د زېرانو خېنې تپې د تاجکو سره ګډې وې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیړي او د جلال آباد نه په شمال قبله یې غټ کلی شته دی.

او نور لکه پهار خیل، دولت خیل، احمد خیل او تار خیل د برو مومندو سره کور کلی کوي.[1]

---

[1] خو دا ما ته نه دی معلوم چې چېرته اوسیږی. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
ځمند اولاده

د خرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند) د اولادې حال خو څه ناڅه ولیکل شو، اوس د هغه د بل زوی (ځمند) د اولادې څه مختصر احوال لیکل کیږي.

ویل شي چې د ځمند څلور څانګې دي: (۱) خویشکي (۲) کستاني (۳) مهمنزي (۴) تونخي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پخوانه د خاښي خېلو په ډله کښې ور ګډ شوي دي.

د پېښور په استوګنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ورسره بله قبیله د خویشکو ده. ویلی شي چې د اخلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لګېدلې د پشین په ځمکه اوسېدل، خو لکه نورځنې پښتانه قبایل چې د ترینو د بد ګذرانه نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې دوی هم د ترینو نه تنګ او راپاڅېدل، ځنې خویشکي ملتان ته لاړل او ځنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غوربند په دره کښې آباد شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مغلي باد شاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې ډېر پښتانه وو، چې ډېره برخه پکښې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون به خوږشکو ته په درنه سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوریه مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

دخوږشکوځنې ټپې لکه: بهټک زي، حُسین زي، شهاین زي مسلمان او کزلانی د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته به پښوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او ځنې ټپې لکه: عزیز زي جنوزي، ابراهیم زي او نور چې د قصور نه په نمرخاته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس دا خلک په خپل منځ کښې سره ونښتل او ځنې ټپې تري لاړې، په خواجه او ټانده او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوریه مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی خو خوږشکي او پښتانه دي.

د خوږشکوځینې خلک په پښین او قندهار کښې هم شته ګ او یوه ټپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوبنار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی ننګرهار په قطب د لنډي سیند په غاړه په خوګیښکي ننوځي -
کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بایزید روښان انصاري
همعصر ؤ او روښاني پیر ؤ ارزاني د خوګیښکو په قبیله د -
عزیزي په زیله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسې دی.

کسي

ویلی شي چې د کاسیانو پولس تیپي وي چې مخکښې یادې شوې
دي او شینواري هم پکښې شاملي دي. لکه د پټې خزانې په قول
ویلی شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او جمند چې د
غوري مرغیانو کدي کولو ته مجبور شو او د غزنی او کابل په
لور راوکوچېدل او بیا بنکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی
د بلې څانګې وروره کاسیان بیرته د سلیمان غره ته ور غلل او هم
هلته مېشته شول، خو یوې قبیلې شینواري دی د خانبي خېلو سره
کډه راوکړه او د خیبر نه په قطب پلو غرونو کې واړول او
هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سیند بنی لور ته د -
پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبلې ته یې خوګیاڼي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب یې سپین غر، په شمال یې د مومندو علاقه او په
نمرخاته یې خیبر او ملاکوري دي . د شینوارو څه خلک د
د شیخ بابا په دره علی‌تګار او څاګه کښې د برو مومندو سره،
او څه خلک یې د کوڼړ په شیګل دره، او د کوز کنړ د بوډیالی
په «کنډر» نومي کلي کښې استوګن دي .

د شینوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لوارګی دی،
څه خلک یې کواټ او کشمیر کښې هم شته .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبائل»

داقبائل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی، په نامه غورغشتي یادیږي.

ویلی شي چې غورغشت د ۳۸۸ ه کلونو خواوشالا ژوندی و. د غورغشت درې زامن و (۱) دامنی (۲) بابی او (۳) مندو په دوی کښې د دامني اولاده مهمه کڼلی شي د دامني په اولاد کښې مهمه قبیله د کاکړو ده چې وروسته به یې ذکرا و یاد راشي.

بابي: ددې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځینې د کویټي خواوشا هم مېشته دي. د جوناګر نوابان د دې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغور غشت نسب نامه»

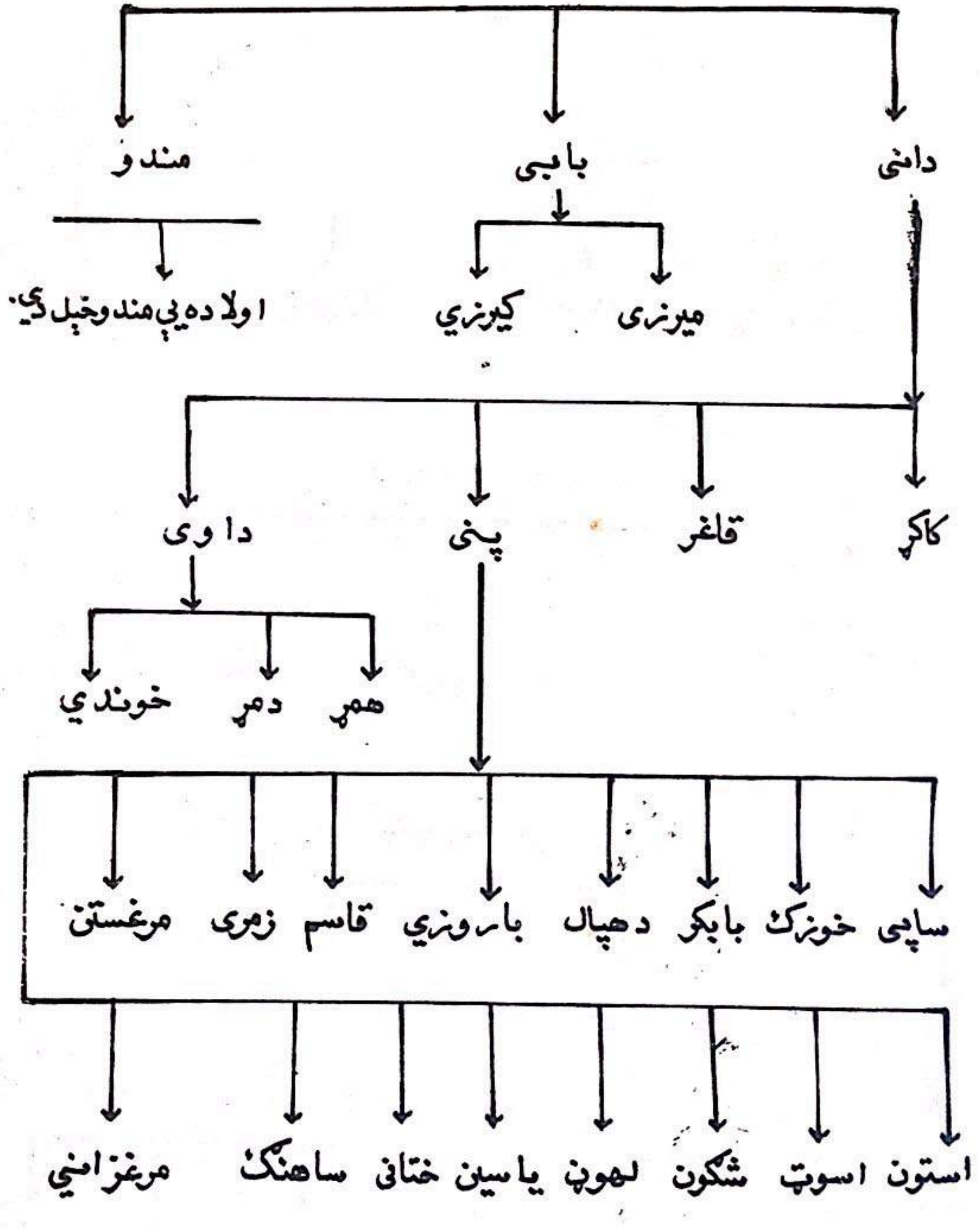

«پاتې په بل مخ کې وګورئ»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

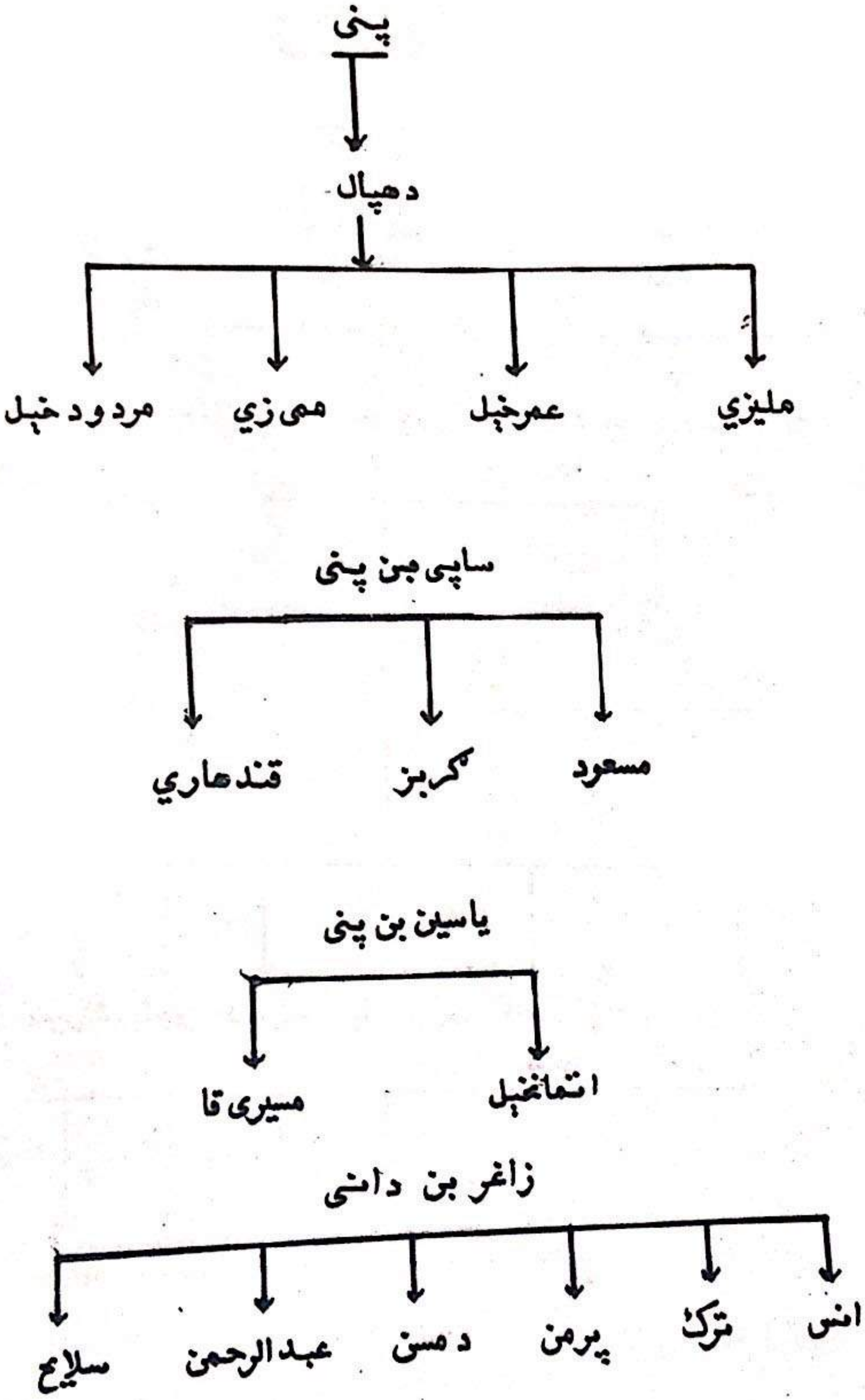

(رواتې په بل ځای کې وګوری)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکړ

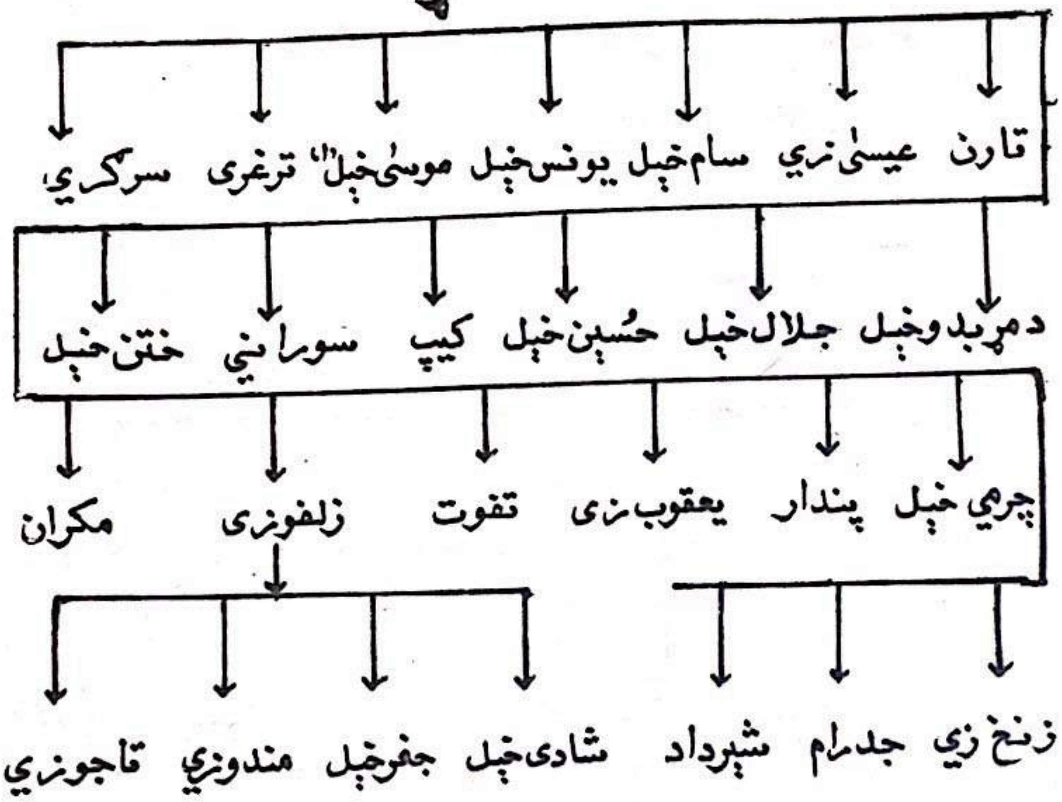

(۱) موسی خېل په غزني کښې له اندړ سره پراته دي.

نوټ: فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي. (وګوری تذکره روښان خان ۱۵۳ مخ) تایمنی د دکن حیدر آباد حکمرانه کورنی هم کاکړ دي (ص۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتاني دي (تذکره روښان خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن دانی بن غور غښت نه :

- ادم
- سنام
- عمر
- حصام

او د بابکر د حسین د ورور بن جدرام بن کاکړ نه :

- الیاس
- منت

او د یعقوب بن کاکړ نه :

- یونس خېل
- سالارخېل
- سنجر
  - کیوی
    - حسین زي
    - یاسین خېل
      - ادوخېل
      - شمکورخېل
      - اتمانخېل
    - شمس الدین خېل
    - شموزي
      - داوړ
      - حسهار
    - شمعون
      - احمدخېل
      - کمال زي
      - ابوسعیدزي
      - مردان زي
      - جلال زي
      - دوړزي
  - برم خېل
  - اتمان خېل
  - اودل خېل
  - خضرخېل
  - علی خېل
  - اوپی خېل
    - اجړزي
    - بابکرزي
    - انوزي
    - احمدزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي خېل بن سنجر نه:

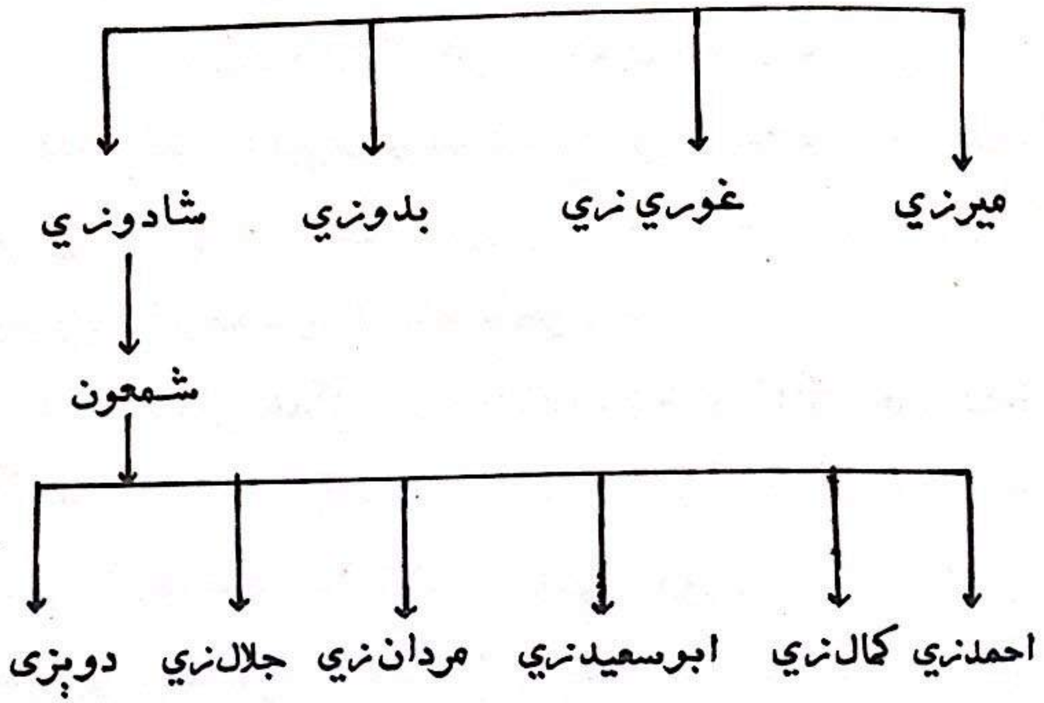

او د بابي بن غورغشت نه:

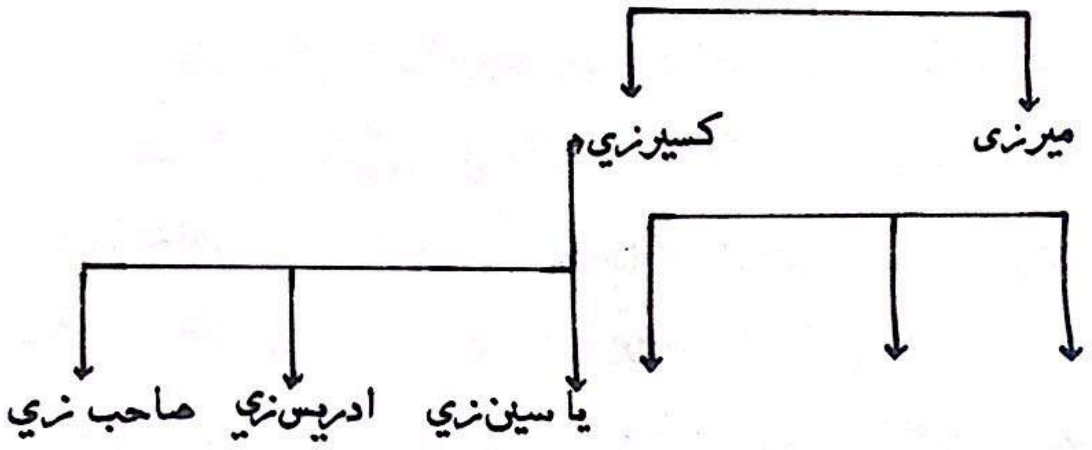

لکه چې ويلې شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د داني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبيله ده ويلې شي چې د دې قبيلې مورث اعلیٰ کاکړ نيکه و، چې ډېر ښه سړی و، او د غياث الدين غوري په زمانه کښې وفات

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبرېې د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او ډېر خلک یې زیارت کوي.

داسې ګومان کیږي چې دا قبیله ډېره لویه ده نو دا به پخوانۍ وي او کاک نیکه به ورورسته کوم ښه سړی پکښې پیدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو د وه څانګې دي: دا د سړزخېلو څانګه (۲) سنتیا څانګه ده او د دې دواړو څانګو نه ډېرې څانګې او ذیلې هم جوړې شوې دي. دا خلک د کویټې د ویژن په ځلورواړو ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دی.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې او څه په بلند شهر هم کاکړ استوګن دي، او څه په دکن کښې هم شته دی.

هیبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم و، او د مخزن افغاني په تاریخ کښې ډېره برخه لري د کاکړو د سنتیا - څانګې سره تعلق لري، او موسی خېل د غزنې په ولایت کښې داندړ سره چې او سیږي، او لوی مجاهد نجم الدین اخونزاده صاحب د هډې هم موسی خېل و.

ناغر:

ناغر وړه قبیله ده او اوس د کسې په ټبر کښې ترانو کښې ورګډه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د یو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زردا د خان - هم د دې قبیلې غړی دی.

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان یوه پښتنۍ قبیله ده، خوړه قبیله ده.

د پنړو ځینې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې او څه په دکن کښې استوګن دي. په دې قبیله کښې د خانځورو د بارونړو په څانګه کښې دی.

نوټ: لکه څنګه چې د خابنې خېلو ټپې مشهورې دي، د غسې د کاکړو نارې په پښتو موسیقۍ کښې ډېر شهرت لري، او مرحوم محمدګل نوري دا نارې د یو کتاب په شکل راټولې کړې دي، او په کابل کښې چاپ شوی. - - - - - - - - - - - - - (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
"ګدون"
نسب نامه

د شجرونه ګدون هم د غورغشتو یوه څانګه ده او په وړوړه کښې ګدون، موسی‌خېل او ساپي سره نژدې دي او نور ورونه‌یې هم شته دی، خوګدون د مخکښې نه د خابني خېلو په کنډ کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شېخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي.

ګدون یاجدون

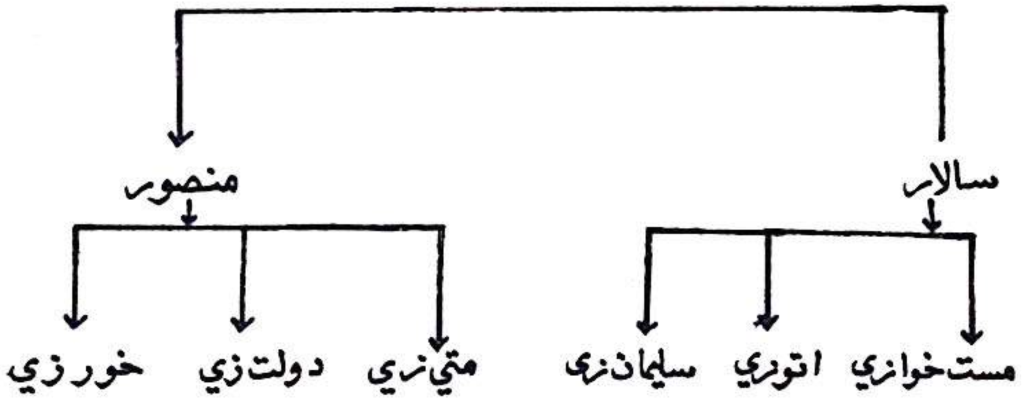

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورزي بن منصور

- شایب زي
- ماما زي
- خلیل زي
- امرازي

دولت زي بن منصور

- یعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متی زي بن منصور

- الدرزي
  - ولي خېل
  - قاسم خېل
  - شاه خېل
  - الله داد خېل
  - خواجه رستم کور
  - ادین زي
- عمرزي
  - ګوارزي
  - یعقوب خېل
  - عیسی خېل

اتوزي بن سالار

- عیسی خېل
- عبدالرحیم زي
- محمد خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

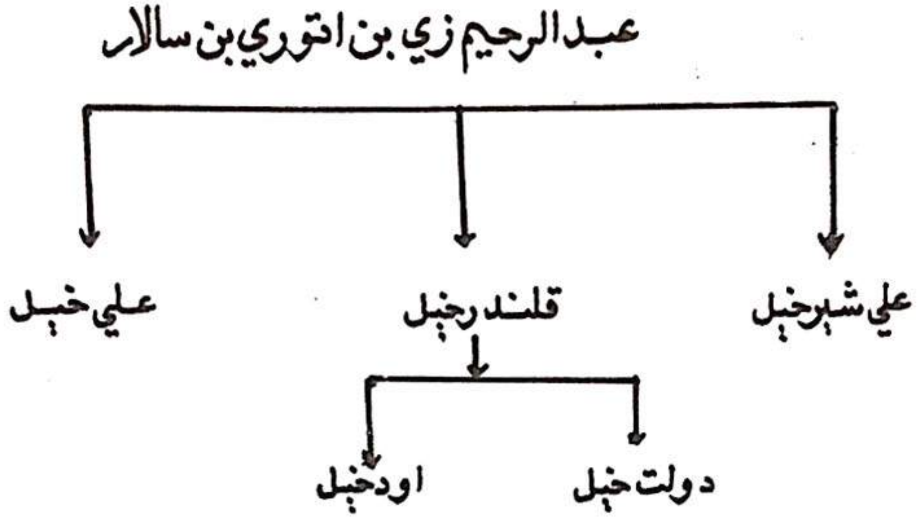

شجره موسی خېل د کاکړ زوی

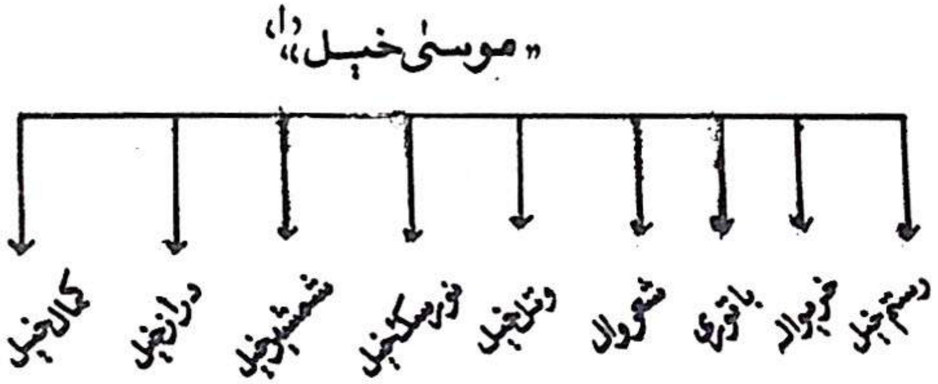

نوټ: دا خلک د غزني په ولایت کښې د اندړو سره اوسیږي، لوی مجاهد نجم الدین اخونزاده صاحب هم د دې ټپې نه ؤ. (شپیال)

د شجرونه چې معلومیږي نو ګدون قبایل په دوو څانګو، سالار او منصور باندې وېش دي. د سالار د څانګې خلک اکثر د هزارې په غرونو کښې ان تر (رش، پورې پراته دي. د دوی علاقه-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډېره زرخېزه او ودانه علاقه ده او د دې د وارو څانګو په منځ کښې اکثر ښدې هم وې .

ویلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. د اخلک د ګدون یا جدون په مهابن ـ غرونو پراته دي اوځه د مردان په علاقه د باینې په کلي کښې هم استوګن دي ، لږ څه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه ـ کښې او سیږي .

په چهچه کښې د غورغشتو کلی د اشرف ګدون آباد کړی ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه طبقه:

«بېټني قبائل»

بېټن یا بېټ بن قیس عبدالرشید

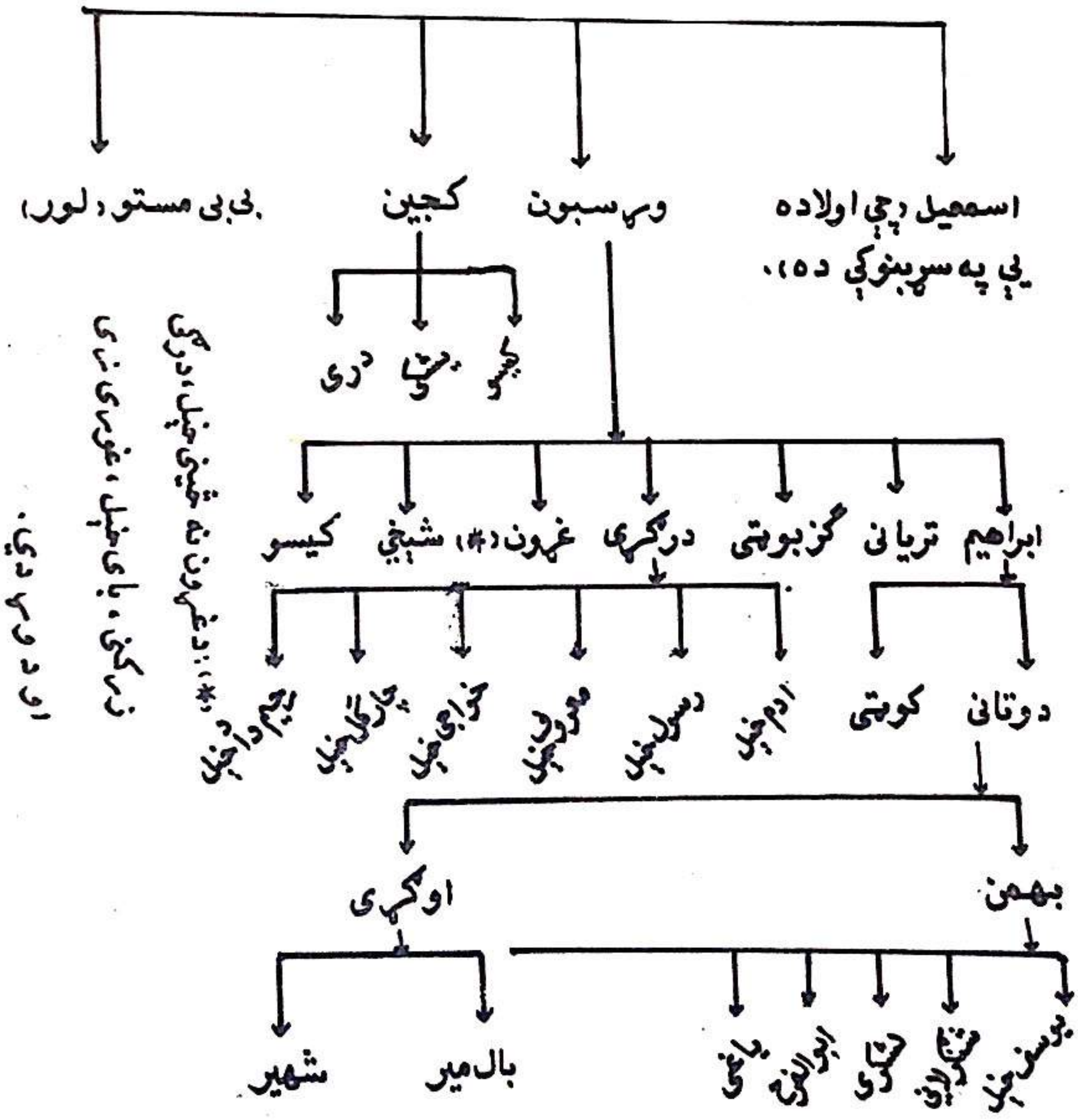

Kitaboona.BlogSpot.Com

اود شیخي نه: میرباز، اسمعیل صاحب خېل، غرتون، چلاک خېل، فتح خېل، دړی پلاری.

د تریانی بن ورسبون نه: دمړ او چاکي دي.

دمړ

ملاخېل — تاجیخېل — جیښي — شاملک — باقیخېل — ړم — ډیو — میسکري

د چاکي نه

بیرم — همداني — سواتي — بشوړ — خاکي — بتازي

ویلې شي چې ښځو د قیس عبدالرشید زوی دی نوموړی د بېټ نیکه په نامه یادیږي. د تولد او وفات نېټه یې سنه نه ده معلومه خو د "پټه خزانه" په قول چې بېټ نیکه د خرشبون د ژوند په زمانه کښې هم ژوندی و. او خرشبون په ۱۱۴ هـ کښې وفات شوی دی، نو بنأ په دې شهادت موږ د بېټ نیکه د مړینې نېټه د څلورمې هجري صدۍ اخري کلونه ګڼلی شو.

بېټ نیکه یو خدای دوست او متقي سړی و او په خپل ژوند کښې یې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی. او د هغه ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات ببټ نیکه ته منسوب دی:

لویه خدایه، لویه خدایه ستا په مینه په هرځایه
غرولاړ دی درناوی کښې تول شروع په زاری کښې
دلته دي د غرولمنې زمونږ کېږدۍ دي پکښې پلنې
داوکړې د بر کرې خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

دلته زمونږ اوربل دی ورپکور کی دی وربوجل ځی
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په ملاتړ نه یو
هسک او ځمکه نغښته ستا ده د مړو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

د ببټ نیکه په اولاده کښې د ورسبون او کجین اولاده ګڼلې شي، او اسمعیل په شروند کښې ببټ نیکه خپل تره سړبن ته ورکړی ؤ. د اسمعیل اولاده په سړبنو کښې ګډه وده شوې ده.

د ببټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړه کښې آباده وه خو څه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د ګومل رود په غاړه او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانک په حکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو سلطنت په وخت کښې داخلک د ډېر اقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونو کښې په ډېر شمېر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او په - شاه حسین غوري واده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد ترې غلجي او لودي قبائل دي او شجرې یې په لاندې ډول لیکلې شوې راغلې دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلی شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بیټ نیکه لور وه. (۲) ښځه (مهی) د کاغ دوی لور وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بی بی متو او شاه حسین

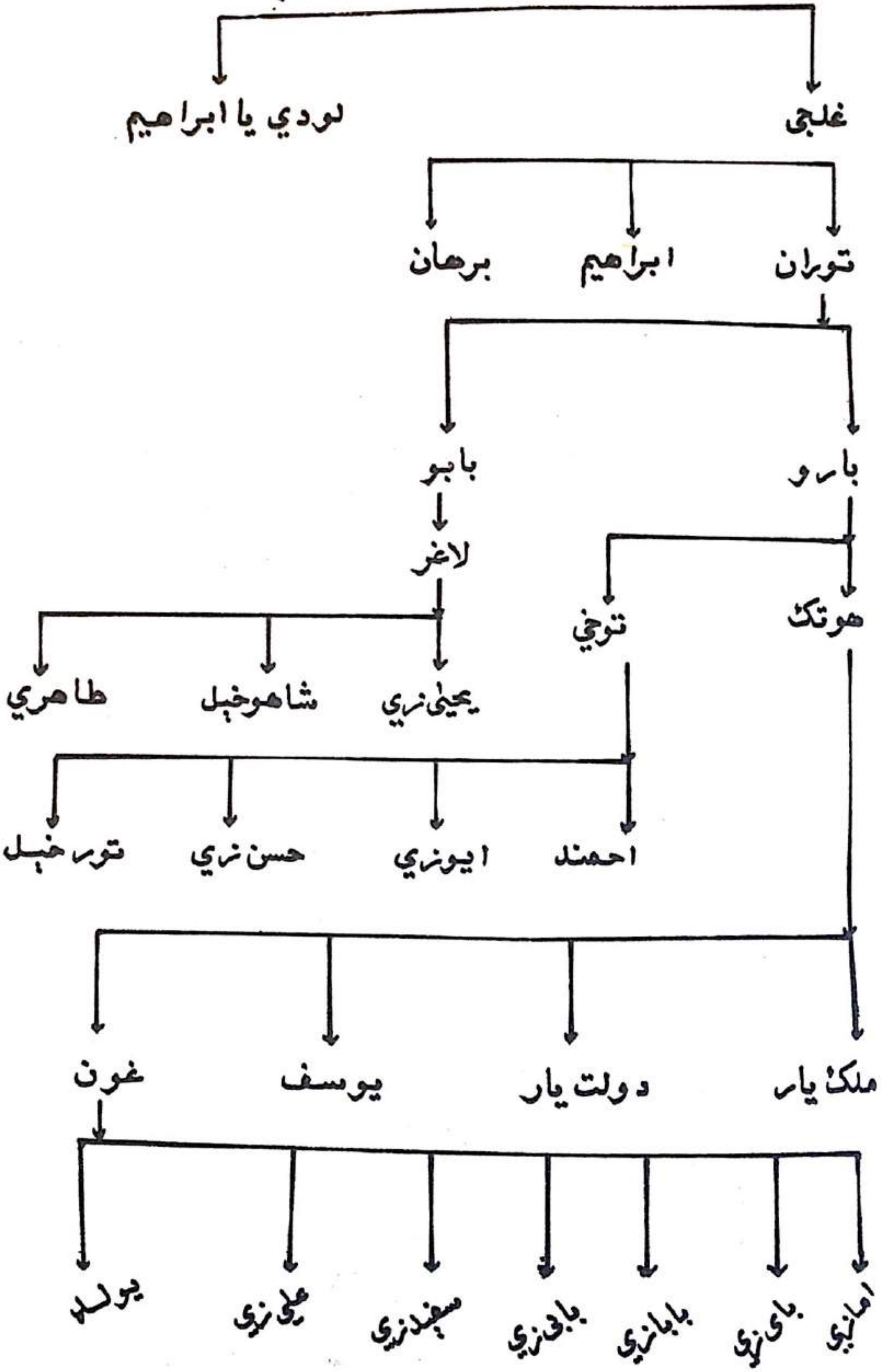

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

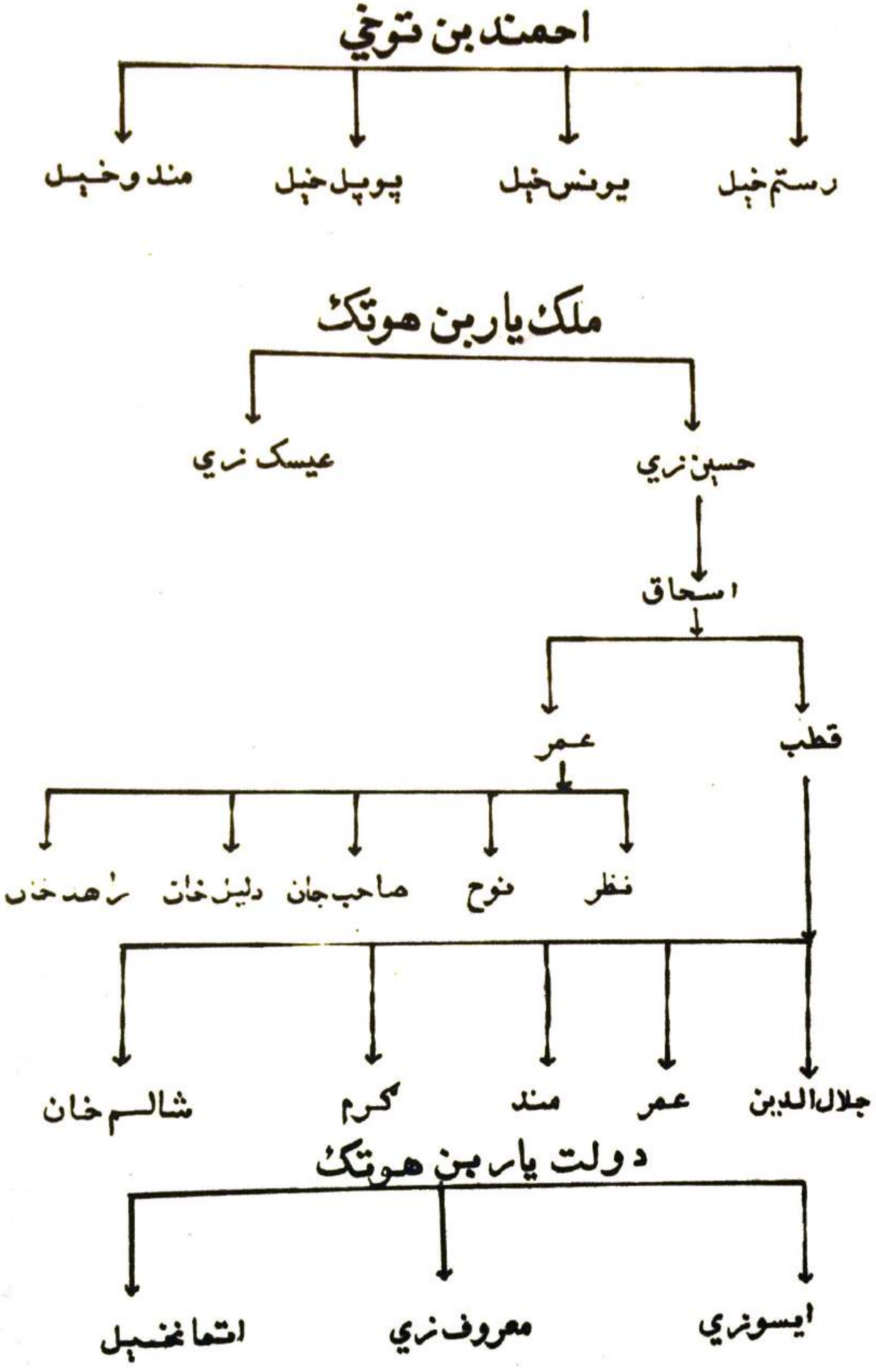

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسف بن هوتک

کتي زي ګدين زي کندل زي خادي زي صديق زي عمر زي

نوټ: "هغه غلجو چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ اء نه تر ۱۲۹۰ اء پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده، لومړنی مؤسس يې جلال الدين فيروز غلجي وُ چې په ۱۲۰۶ اع کښې يې د کيکاووس د التمش د زوی غلامانو نه حکومت ونيو او وروستنی سړی او بادشاه يې مبارک خان وُ چې بادشاهي ترې ناصرالدين تغلق ونيوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د ميرويس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ اع کښې يې حکومت نيولی وُ، او تر ۱۷۳۷ پورې يې حکومت وُ، څه د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پنځه سوه کاله څکښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسين زي بن ملک يار بن - بارو، بن توران، بن غلجي بن متو او شاه حسين نه

"شالم خان"

حاجي ميرخان (ميرويس) عبدالعزيز عبدالقادر يحيی خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي ميرخان يا (ميرويس خان)

بن شالم خان
نه

ميرخان (ميرويس خان) نه

- شاه محمود
- شاه حسين

عبدالعزيز بن شالم خان نه

- شاه اشرف

يحيىٰ خان بن شالم خان نه

- محمّد خان
  - نورالله
  - حاجي عبدالرّحمن
    - شېرخان
    - عبدالرّحيم
  - حاجي زمکه

نوټ: د ميرويس خان شجره : ميرويس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسين بن ملکيار بن هوتک بن بارو بن توران بن غلجي بن بي بي متو او شاه حسين .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرویس خان:

میرویس نیکه د پښتنو په تاریخ کښې لوی شخصیت دی او ډېر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه یې سره راغونډ کړل او د قندهار ایراني حاکم ګرګین کرجي یې و واژه او پښتانه یې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله ژوندی ؤ او بیا مړ شو، پس له مرګه یې ورور عبدالعزیز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو وژل شو او یا په خپل مرګ مړ شو او په ځای یې د میرویس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چې د افغانستان نه ور تېر، د ایران نه یې اصفهان هم ونیو او د پښتنو باد شاهي یې تر ترکیې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای یې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران باد شاه شو، څو څه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ و واژه او ایراني لښکرې د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راورسېدلې او شاه حسین چې په قندهار کښې باد شاه ؤ او د میرویس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ایرانیانو دی ونیو او په مازندران کښې یې مړ کړو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ ع تر ۱۷۳۷ ع پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم یې دنیا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان زوی ؤ، چې شجره یې دا ډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه دحسین هغه د ملک یار، هغه د هوتک، هغه د بارو، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسین زوی ؤ چې شجره یې په اووم (۷) پلار غلجي ته رسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

غلجي قبائل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

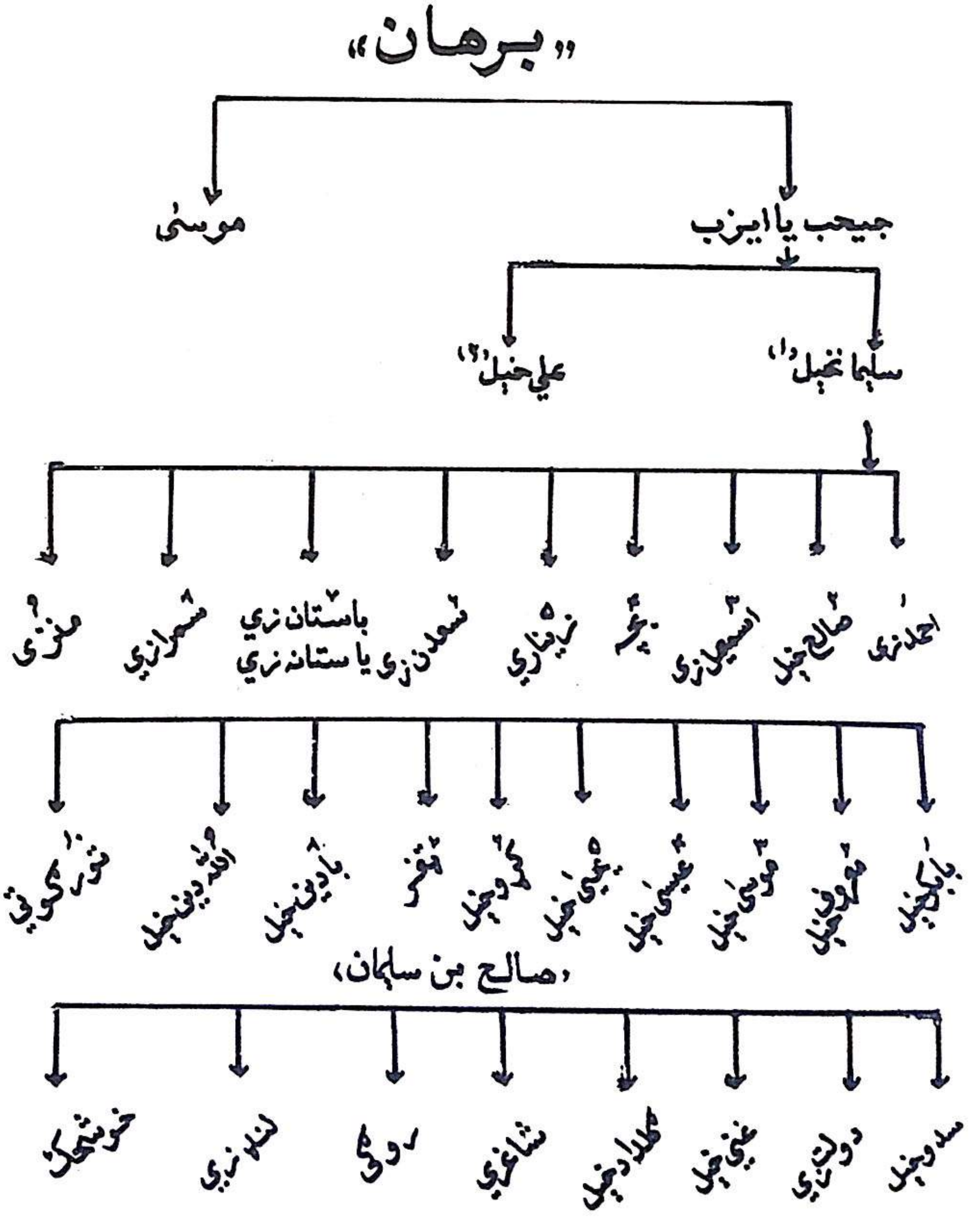

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل زي بن سلیمان

- عبدالرحیم خېل
- سلطان خېل
- ډاسو

«بچه بن سلیمان»

قیصر

- شورزي یا متوری
- نسوخېل
- خواجخېل
- ګل خېل
- مشه خېل
- سرخان خېل
- ببري
- ماموزي

ستانه زي یا باستان زي بن سلیمان

- الوزي
- چران زي
- اتوخېل
- چرتي زي
- مغل خېل
- بابکرخېل
- جبارخېل
- قطب خېل
- پیارو خېل
- اتمان خېل
- شېرپای
- جابرخېل
- امیرخېل

«سمرازي بن سلیمان»

- پاینده خېل
- جلال زي
- شاتوري
- دینارخېل
- سلطان خېل
- نیزب خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

سلطان خېل بن ــ مرازي بن سلیمان

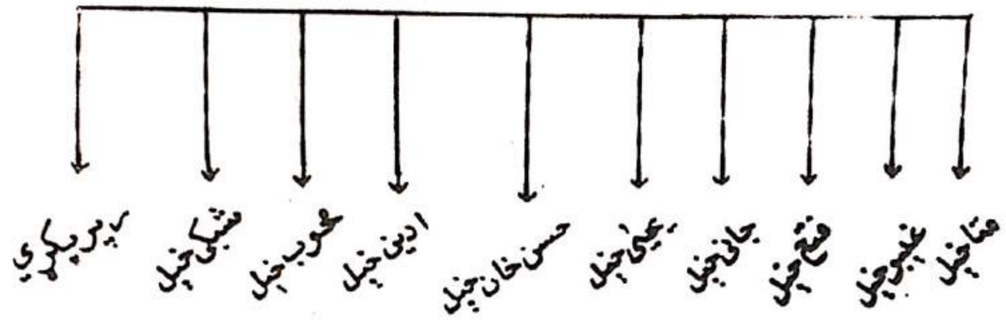

غلجي قبائل:

«متوزی» - اوله ښانګه

«علي خېل» «ب»

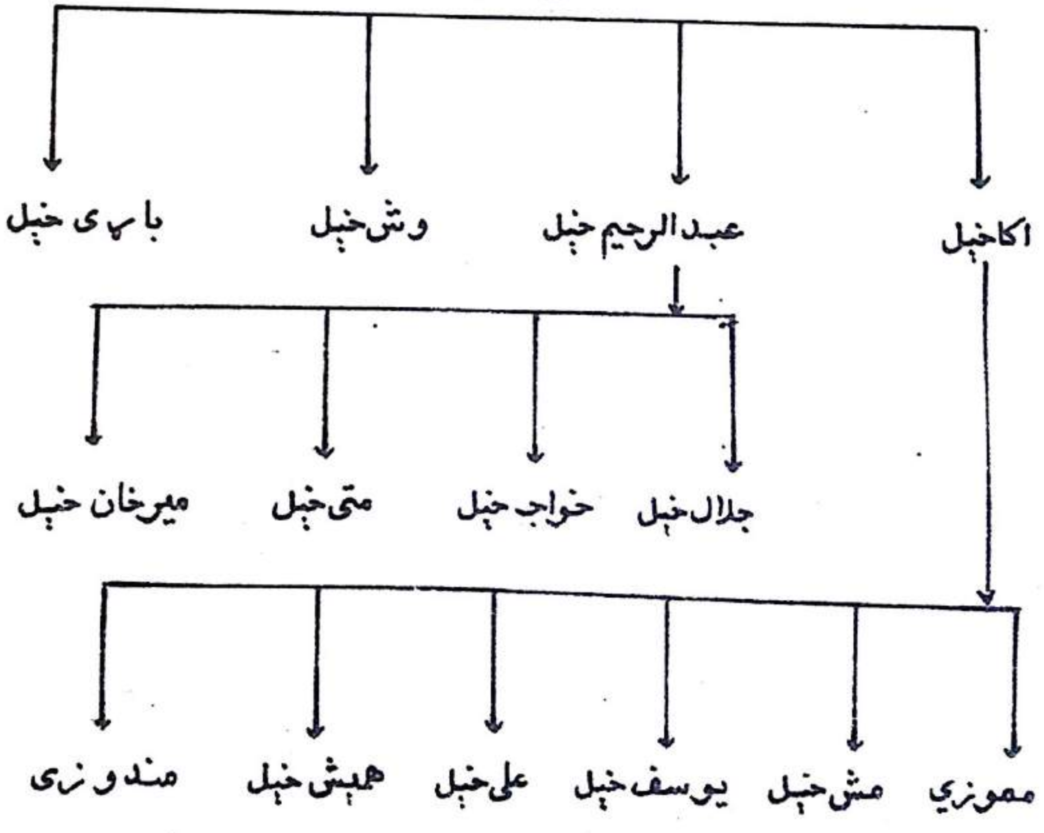

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مموزی بن اکاخیل»

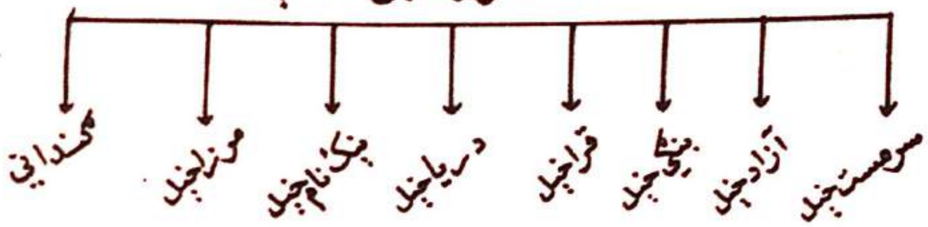

«مش خیل بن اکاخیل»

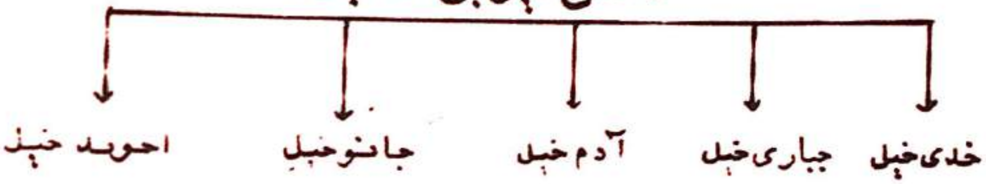

«یوسف خیل بن اکاخیل»

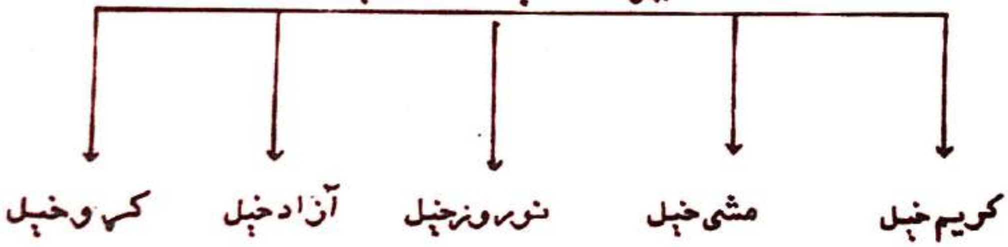

«علی خان خیل بن اکاخیل»

«همیش خیل بن اکاخیل»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخېل»

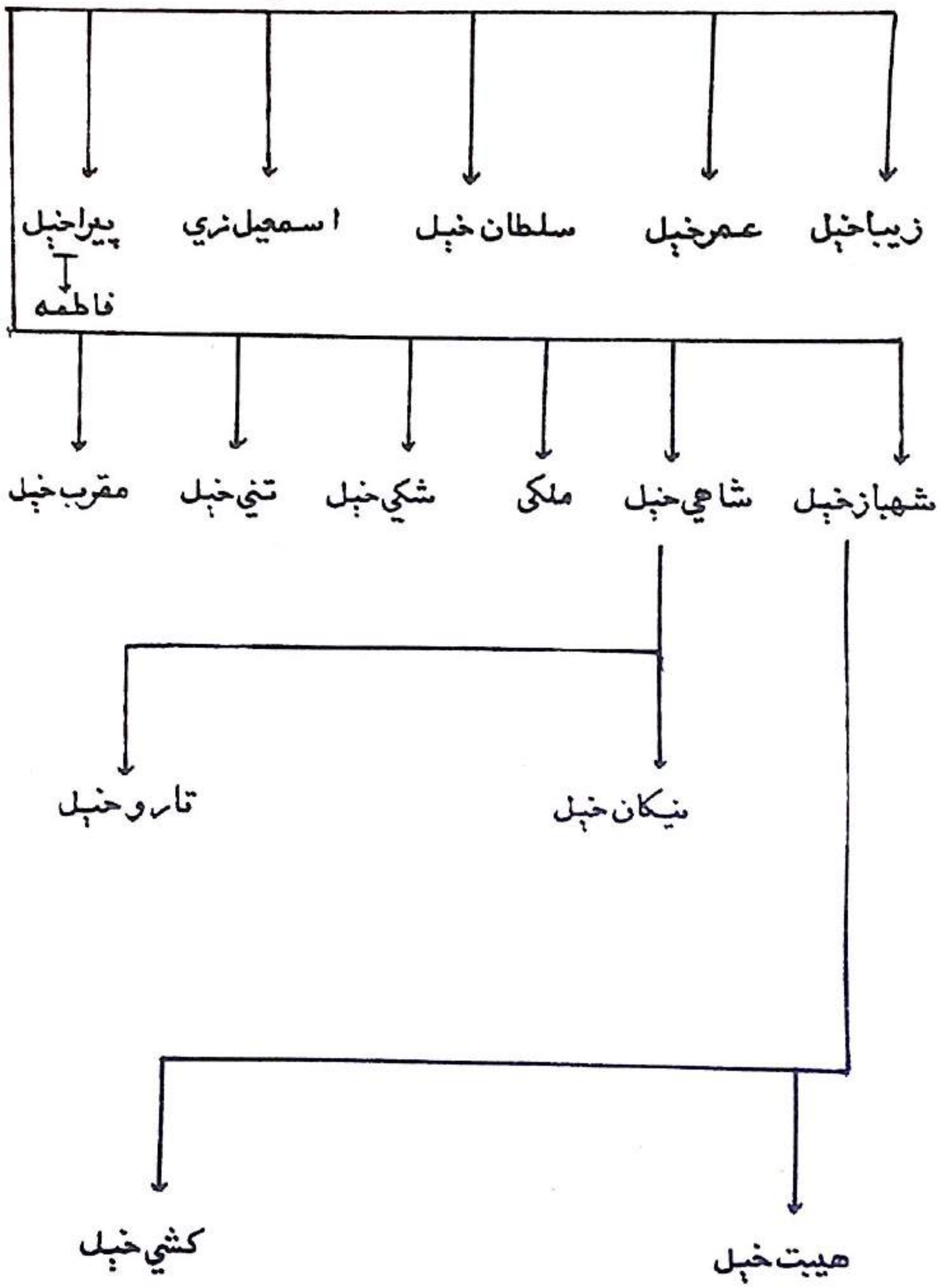

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبائل :

متوزي - اوله څانګه

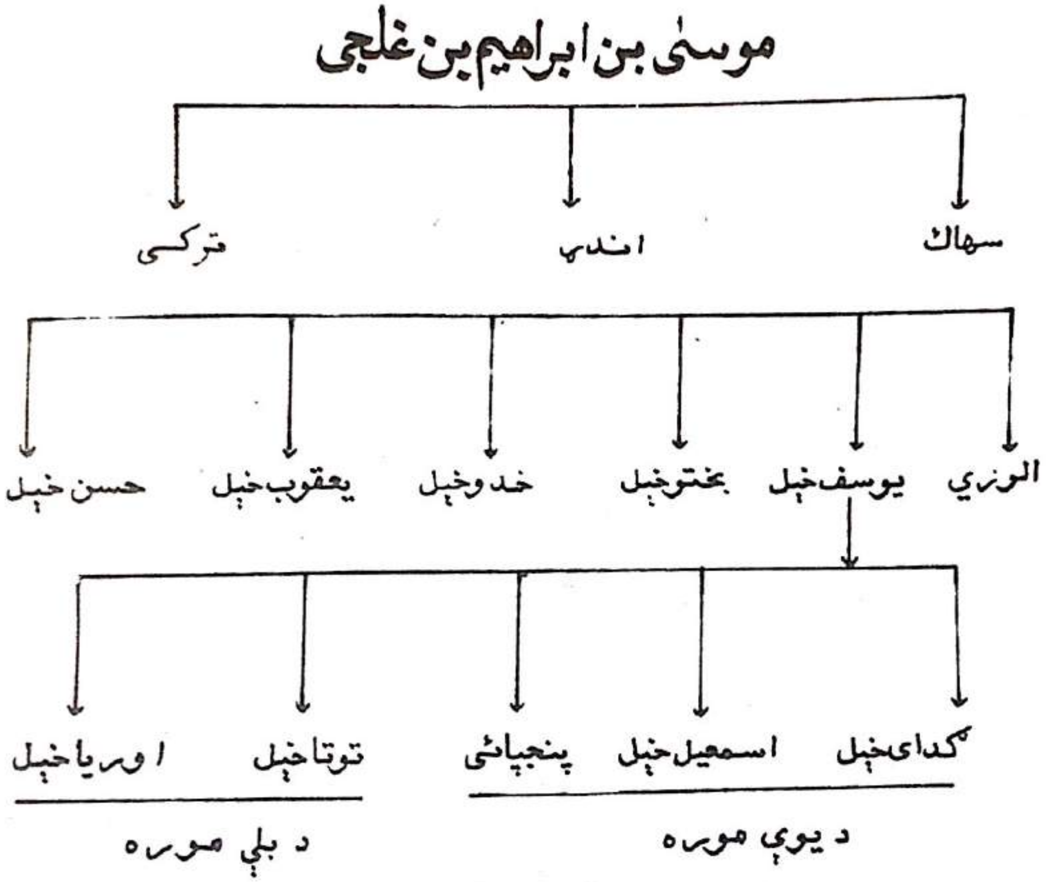

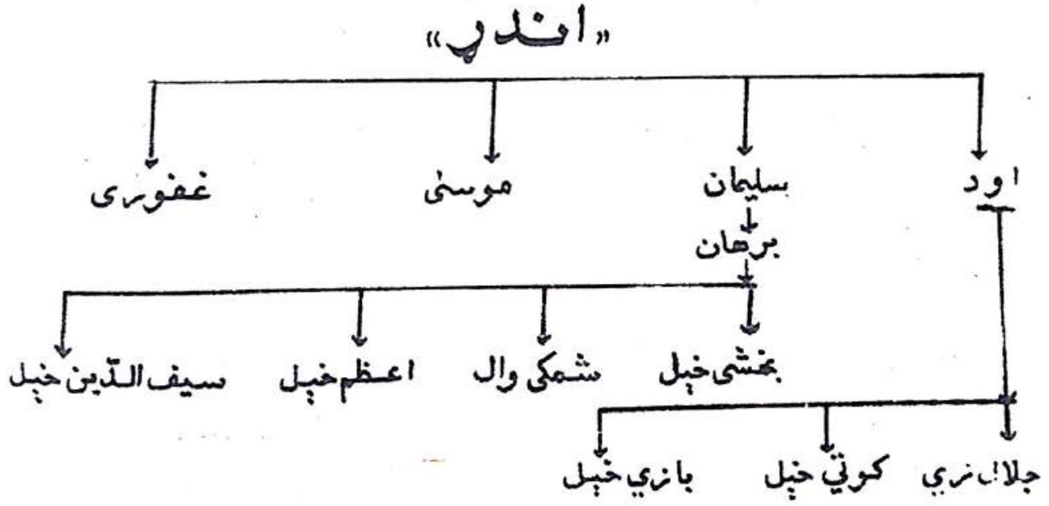

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«موسیٰ بن اندړ»

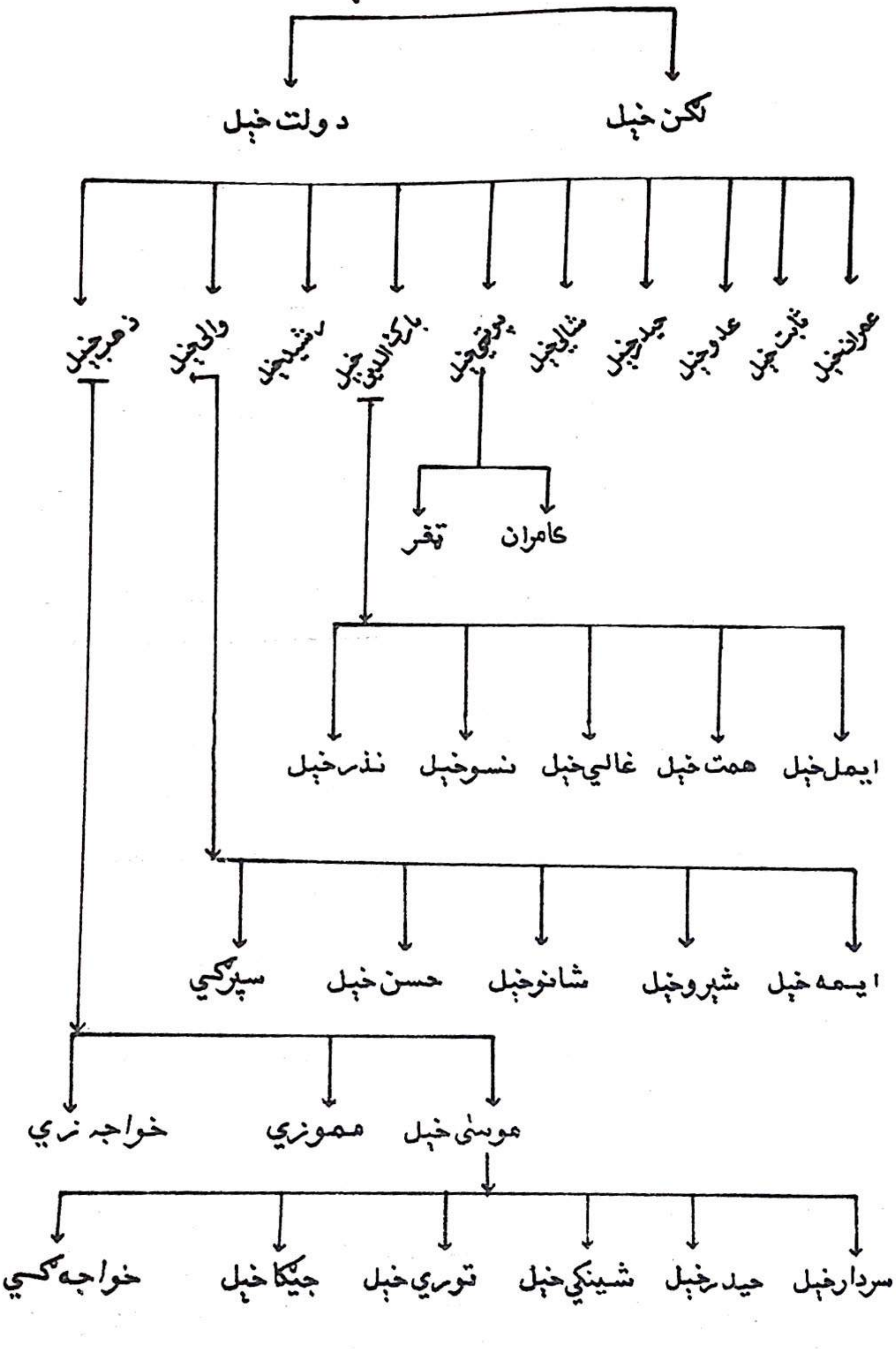

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دولت خیل بن موسی بن اندړ»

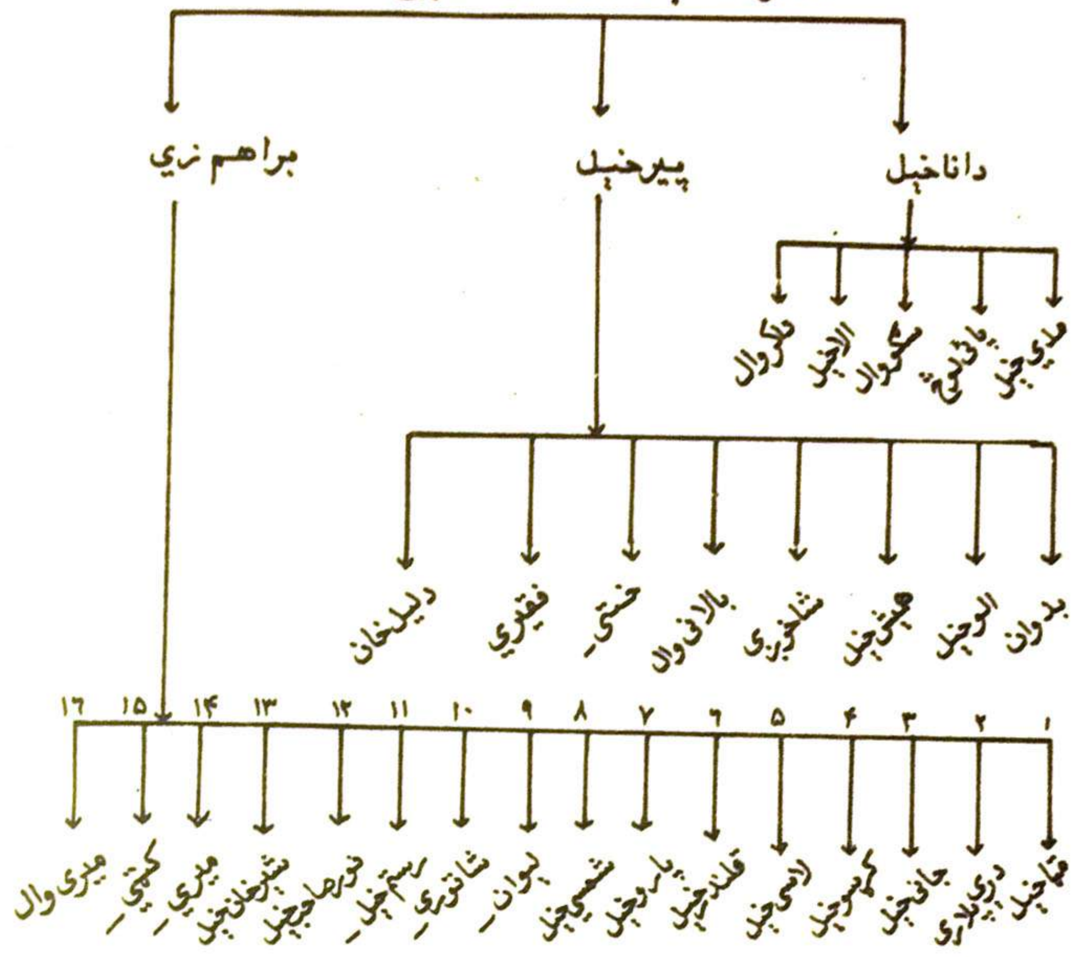

«جلال زی بن اود بن اندړ»

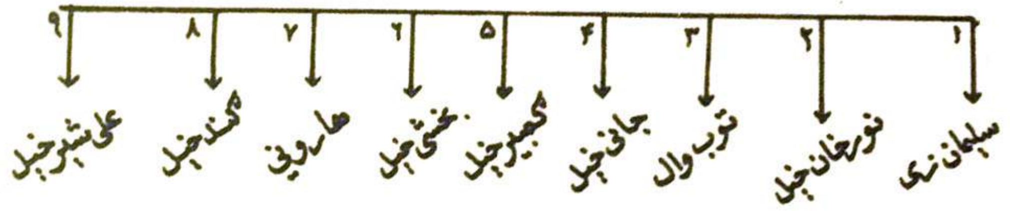

کوتی خیل بن اود بن اندړ

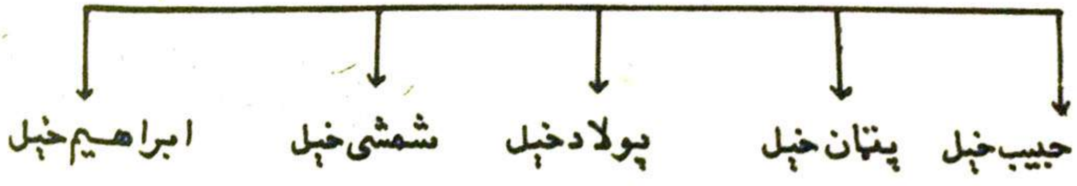

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبايل

«متوزي» اوله څانګه

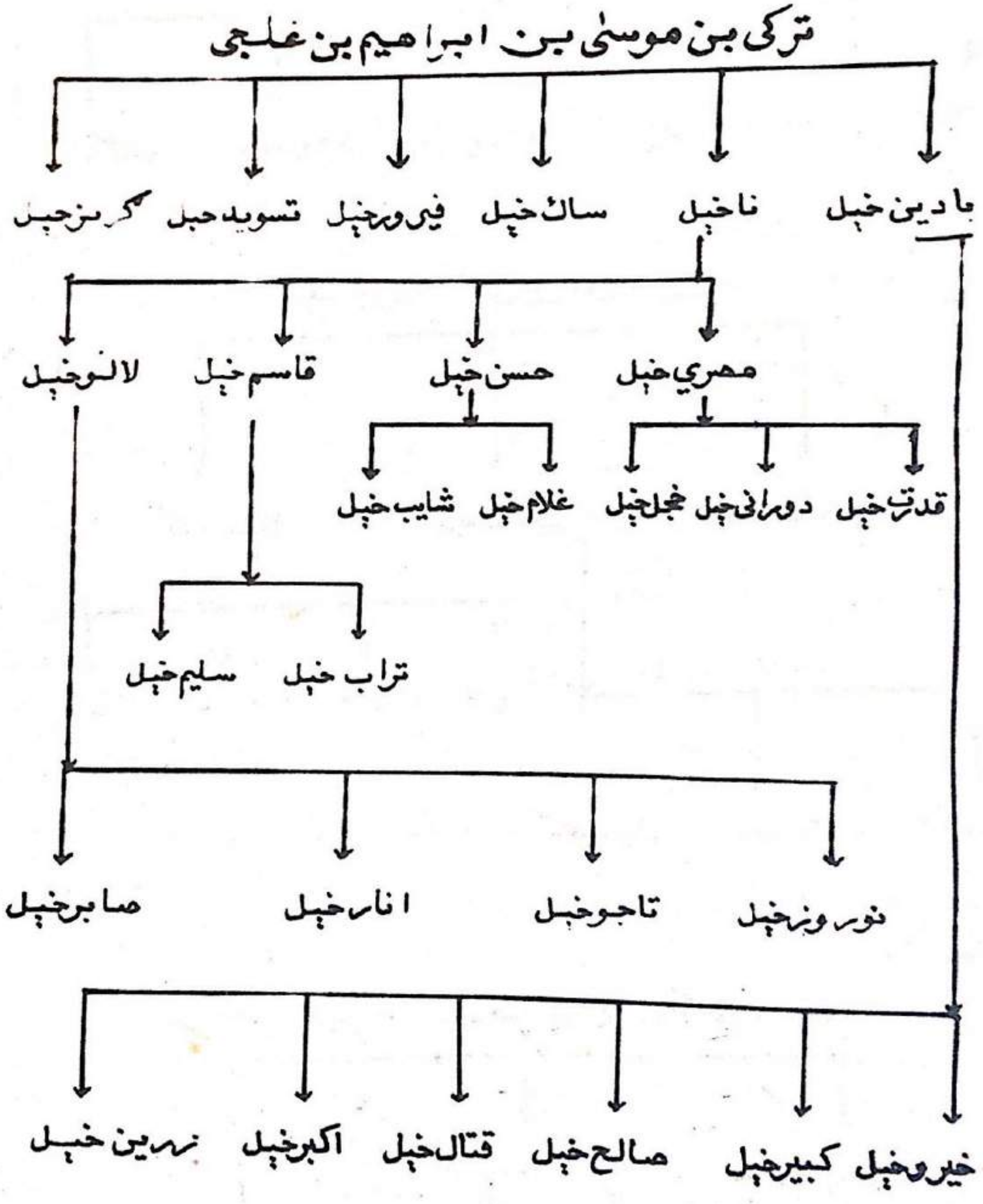

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فیروز خېل بن ترکي بن موسیٰ ...

- جمال خېل
  - شاګل خېل
  - شیخ نور خېل
  - شیرین خېل
  - نور خان خېل
  - سدو خېل
- ګور خېل

ګربز بن ترکی بن موسی بن ...

- ګلان خېل
  - تارک خېل
  - دلدا خېل
  - شبکی خېل
  - المري
- حریف خېل
  - کنجو خېل
  - میوی خېل
  - ګلا خېل
- بارک خېل

مرو خېل بن بادین بن ترکی ...

- قباد خېل
- سنتي زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خیل بن خیر و خیل

- نورزي
- ملک دین خیل
- بوسي خیل
- ګران خیل
- براهم زي

سنتي زي بن خیر و خیل

- پیکو خیل
- شاه عبدالخیل
- زلو خیل
- خان خیل
- صاحب داد خیل
- فرات خیل

نوټ: غلجي د پخوانه ډېره د اهمیت وړ قبیله وه او اولنۍ سړی بختیار غلجي یکښې په ۱۲۰۲ ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو. دی د قطب الدین ایبک معاصر و، خو په ۱۲۰۵ ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار یې ترې ونیو.

د غلجو ژبه هم سوچه پښتو ده، او بیا جلال الدین غلجي په ۱۲۹۰ ء کښې د کیقباد نه پادشاهي ونیوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ ع پورې و او بیا تغلقان(۱) راغله.

---

(۱):

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لودی قبایل»

«متوزي» - دویمه څانګه

ابراهیم «لودی» بن متوا وشاحسین غوری

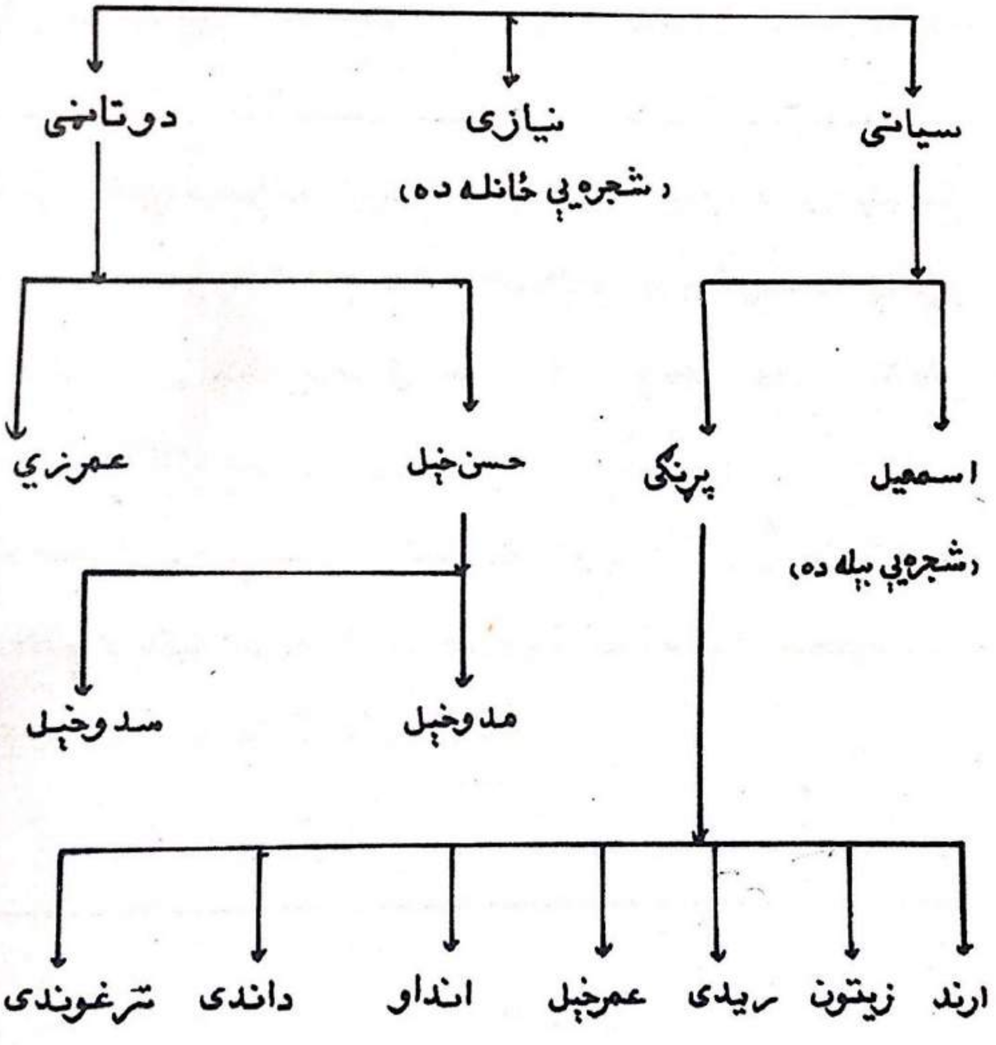

Kitaboona.BlogSpot.Com

عمرزي بن د وتاني بن ابراهیم لودی

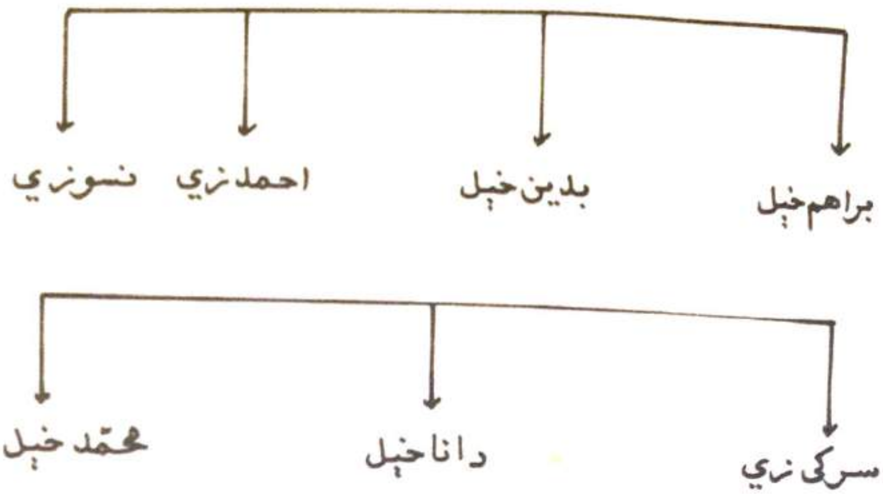

عمرخیل بن پرنګی بن سیانی بن . . .

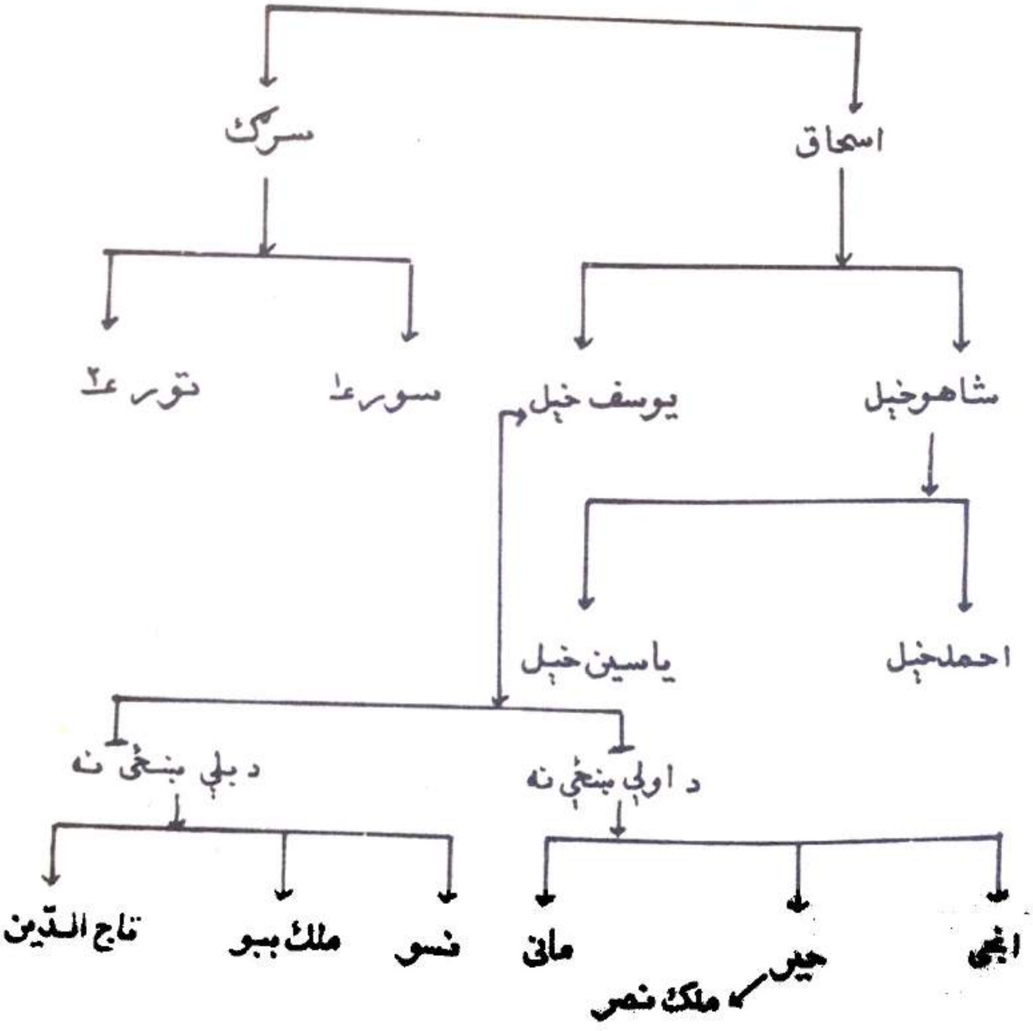

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

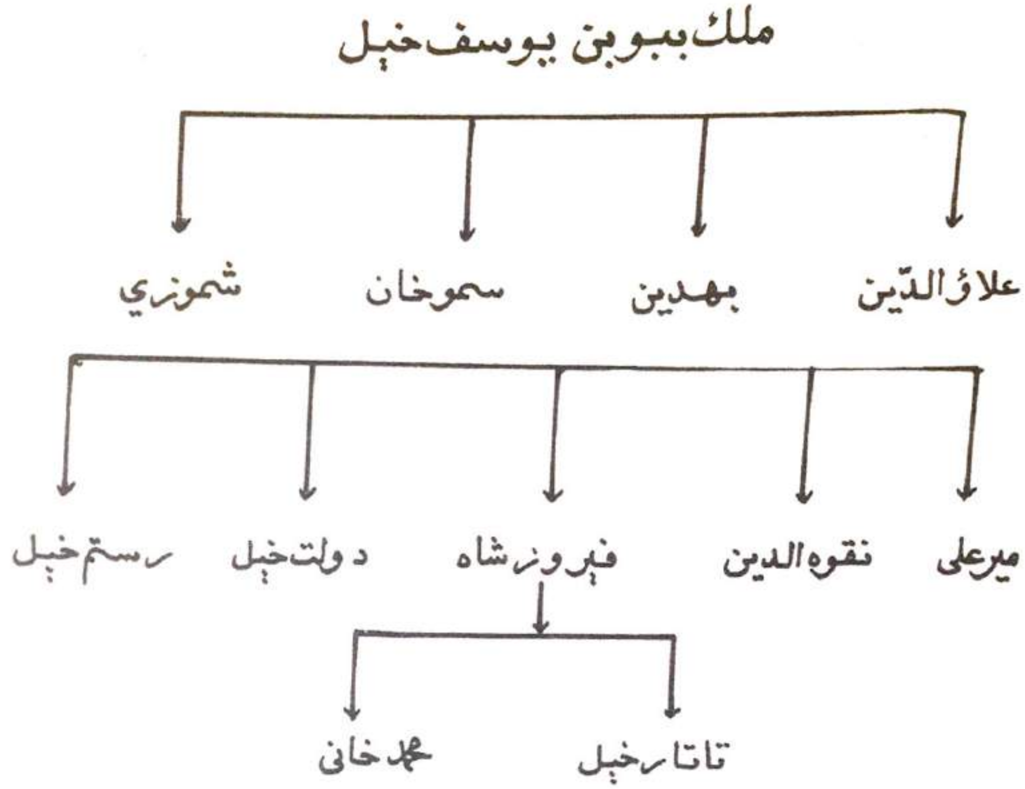

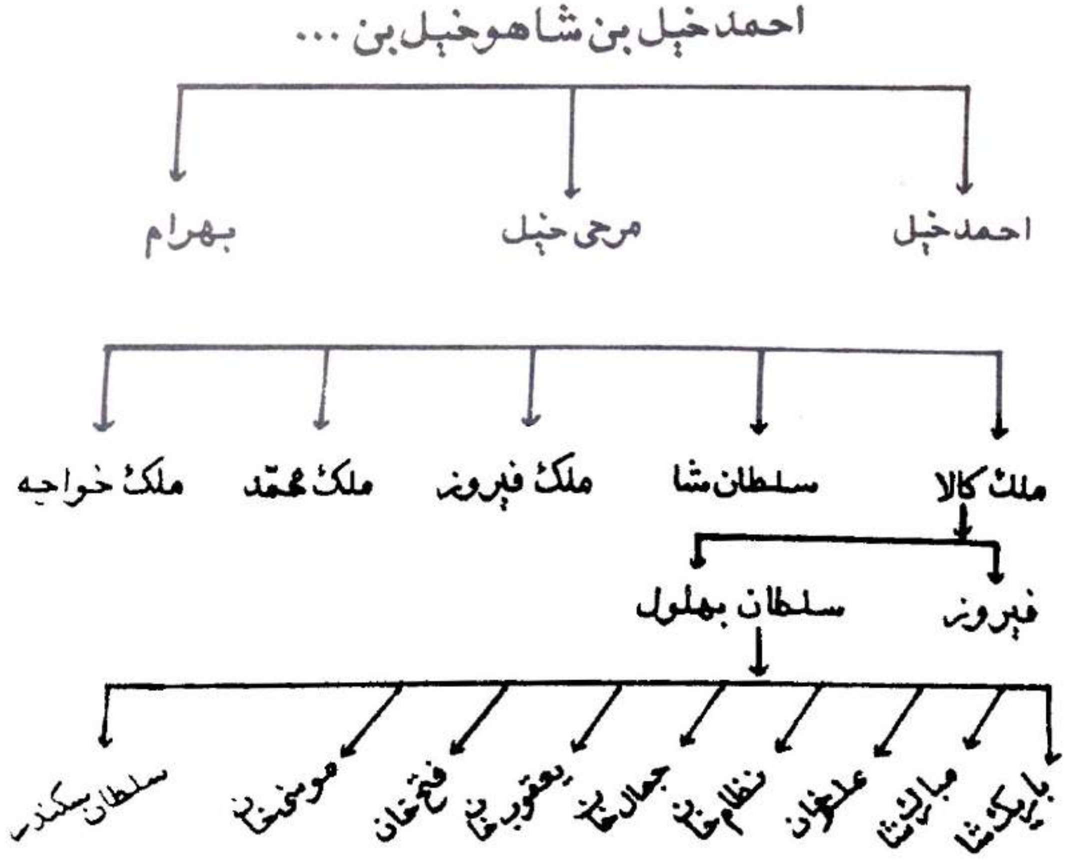

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

„ سلطان سکندر بن سلطان بهلول "

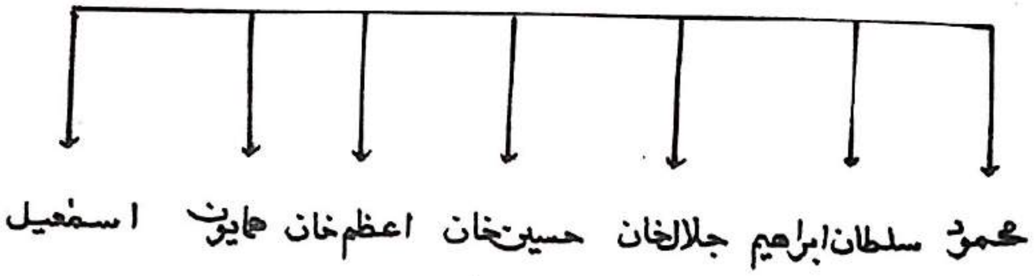

د „ سور ۱ بن سړک " نه

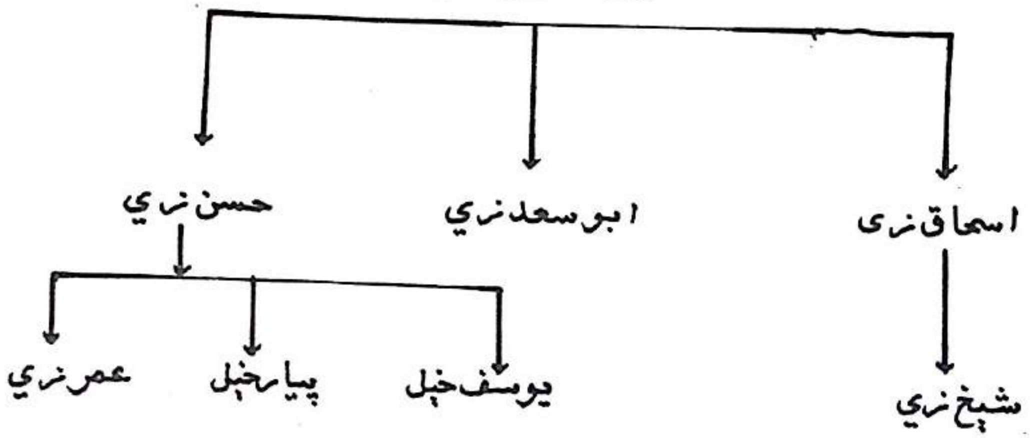

د „ تور ۲ بن سړک " نه

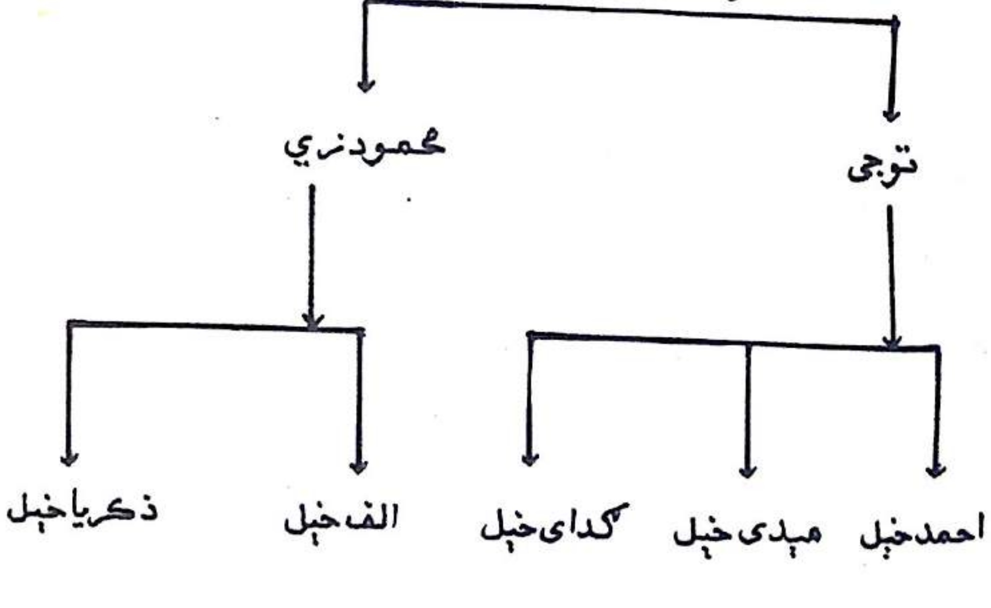

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په ټپه د پرنګي په تېر په شاهوخېلوکښې د ملک کالاپه
په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوی چې په
هندکښې د لودي سلطنت بانی دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شواو
(۳۸) کاله بادشاه و، د (۸۰) کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړشواوزوی
یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوی چې تر۱۵۱۷ع پورې و او
په دغه کال وفات شواو زوی یې ابراهیم بادشاه شوی چې په ۱۵۲۶ع کښې
ترې ډیلی بابر ونیوا او ابراهیم یې په «پانی پت» کښې ووژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده.
بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند
کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر۱۵۵۷ع پورې وه
چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و،
دا دوره (۱۸) کاله وه. خوشېرشاه ډېر مدبر او په کار اګاه
سړی و، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دابراهیم منسي دی په ۱۴۷۹ع
کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر
په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک ډېر ستائي. وروسته
دکرلاڼو قبیلې تاج کرانی چې د شېرشاه امیر او داسلام شاه هم-
امیر و، هغه په مشرقي هندکښې بهار او لړیسر په او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ ع کښې د یو سلطنت تاداو کېښود ، خو یو څو میاشتې پس هغه مړ شوا و ورور یې سلیمان کرلاني پادشاه شو. خو هغه هم په ۱۵۷۲ ع کښې وفات شو او زوی یې بایزید بادشاه شو. خو په (۱۸) مه، اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل زوی داوُد بادشاه شو چې په ۱۵۷۶ ع کښې د اکبر مغلی فوځ هغه ونیوا و مړیې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سیانی ؛ هغه د ابراهیم لودي بن شاه حسین او بی بی متو زوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سید خضر خان له خوا په - سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس د اسلام خان له مرګه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیوا و اخر بهلول د - علاؤالدّین سید نه چې د محمّد شاه زوی ؤ دیلی ونیوا و په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ ع کښې بهلول د دیلي بادشاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«متوزی» دویمه څانګه

لودی قبائل؛

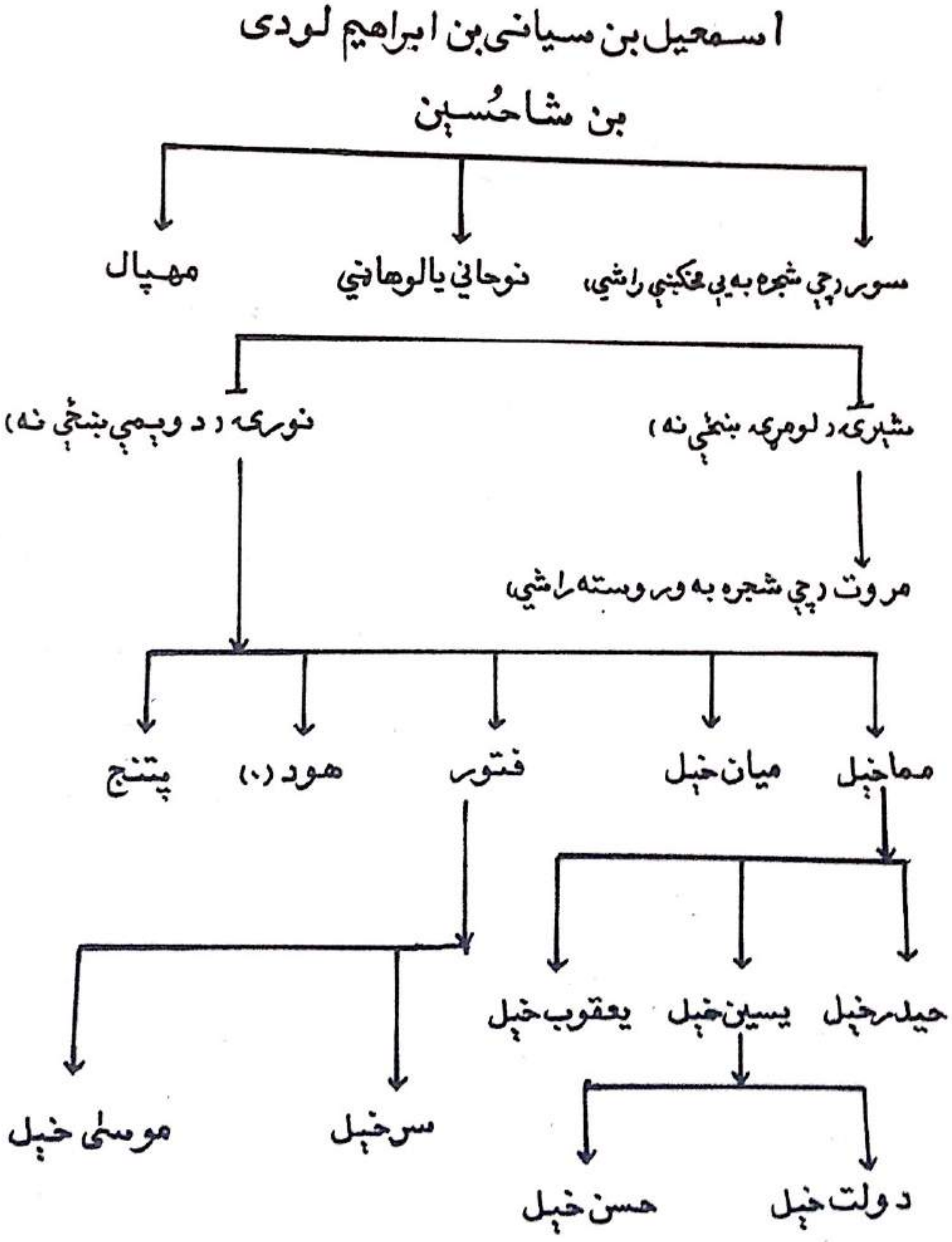

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

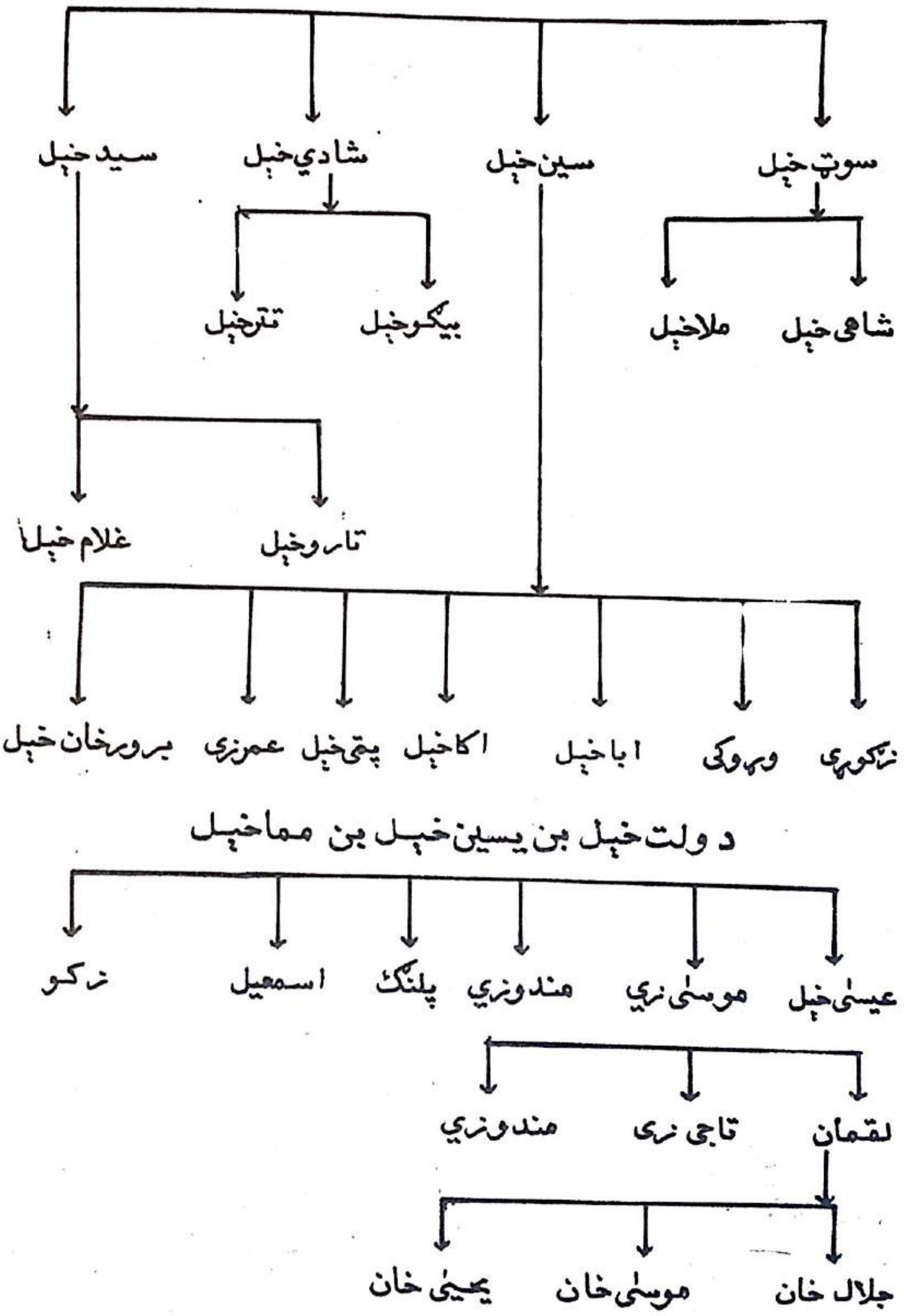

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جلال خان بن لقمان بن عیسیٰ خیل

- کتي خیل
- بهدین خیل
- خواجه خضر
  - برمزید خان
  - فیروز خان
  - موسیٰ خان
    - شهباز خان
      - جهان خان
        - غازی خان
          - سلیم خان (ثانی)
            - قتال خان ع۲
              - سردار خان
              - هیبت خان
              - اکبر خان
              - شهباز خان
                - خویداد خان
                - صاحب داد خان
                - الله داد خان
                  - نواب شهنواز خان
                  - محمد اکبر خان
                  - محمد افضل خان
            - عزیز خان
              - فتح خان
              - براهیم خان
            - صاحب خان
              - میرزا خان
              - توران خان
      - حیات خان
      - محمد خان
      - دلیل خان
      - خان گل خان
    - قتال خان ع۱
    - سلیم خان
    - دولت خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبایل:

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حسین غوري

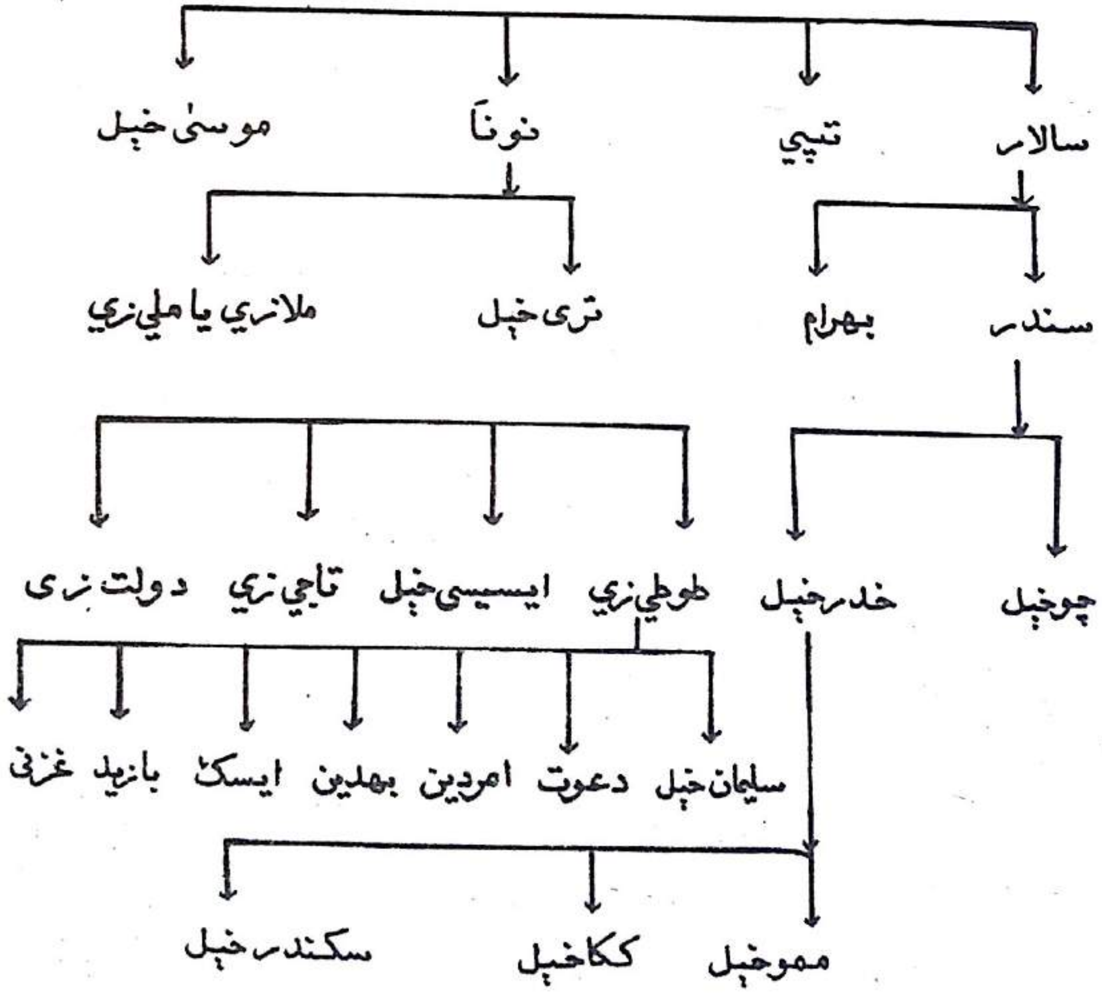

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

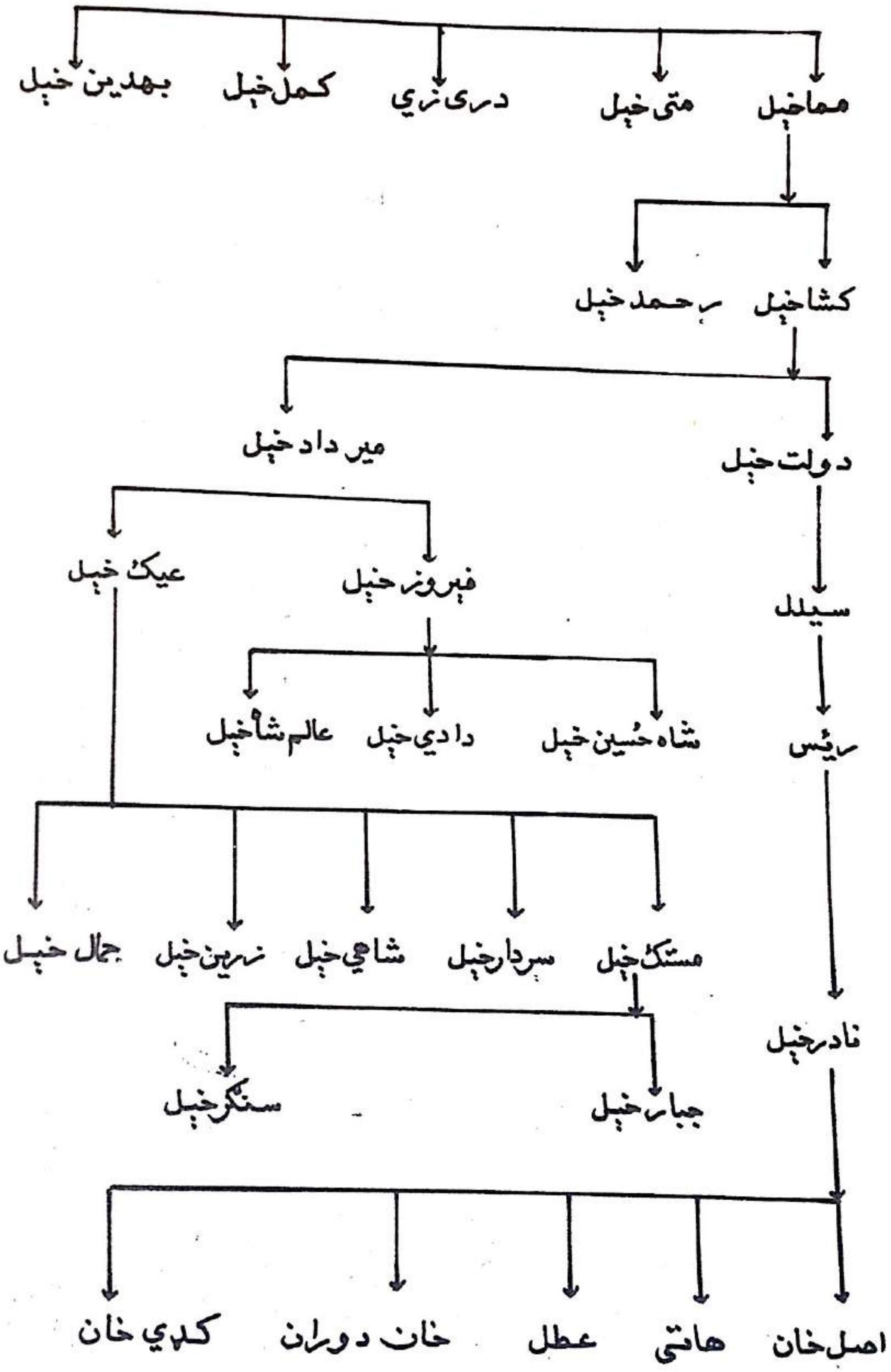

Kitaboona.BlogSpot.Com

سلیمان خېل بن طوطي زی بن بهرام بن سالار بن مروت

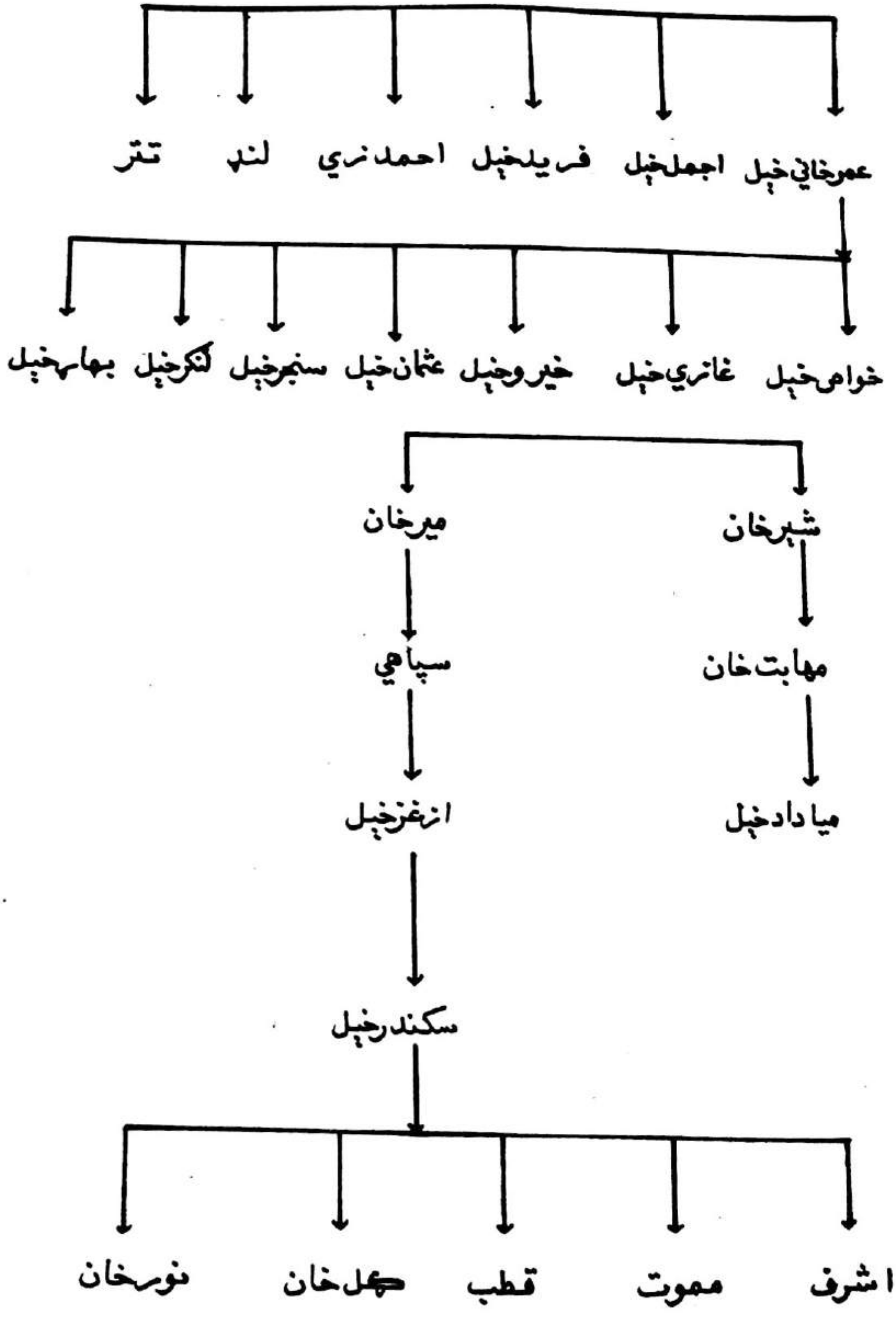

«موسیٰ خېل» بن مروت

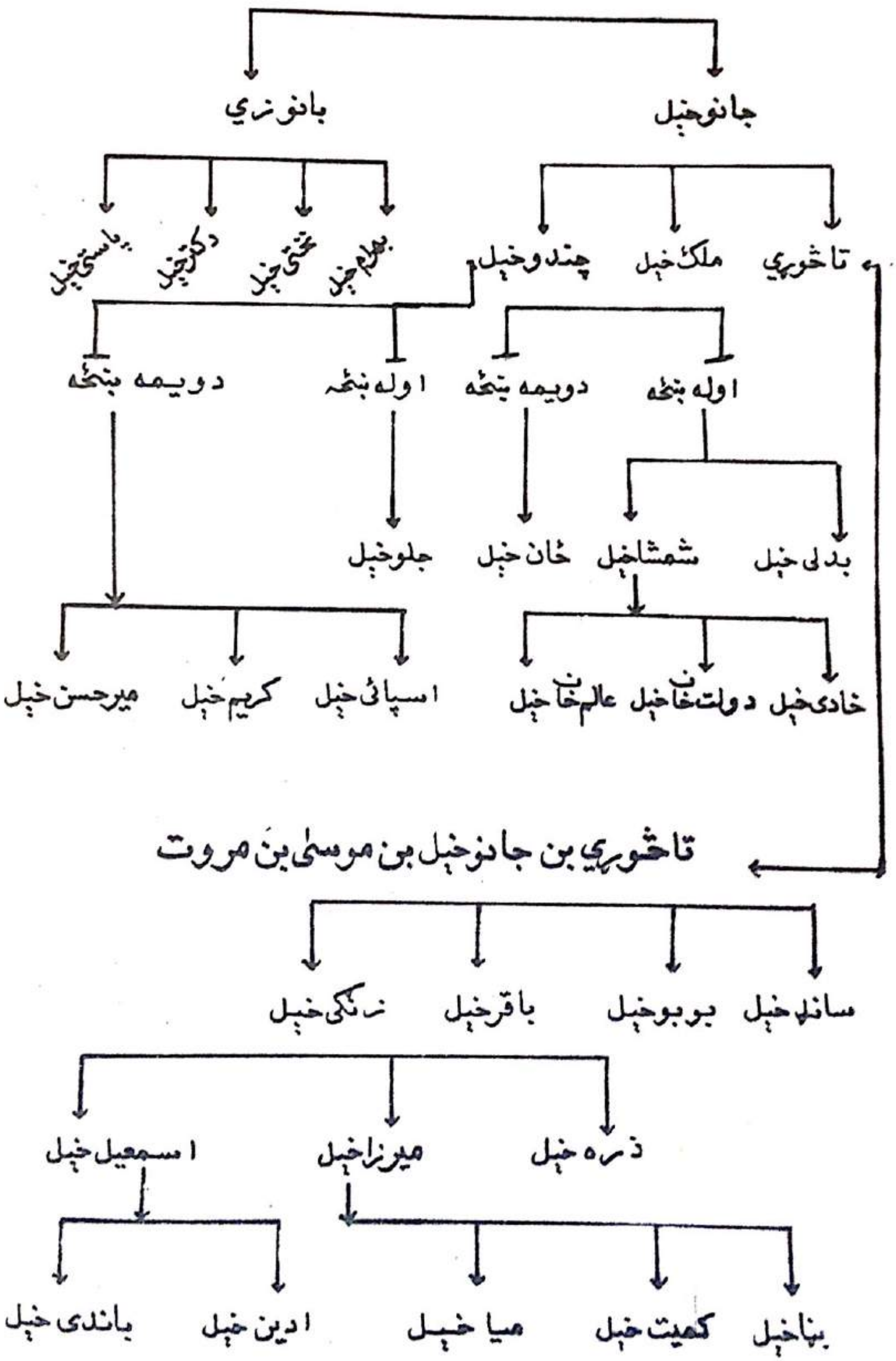

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبايل:

متوزی- دويمه څانګه

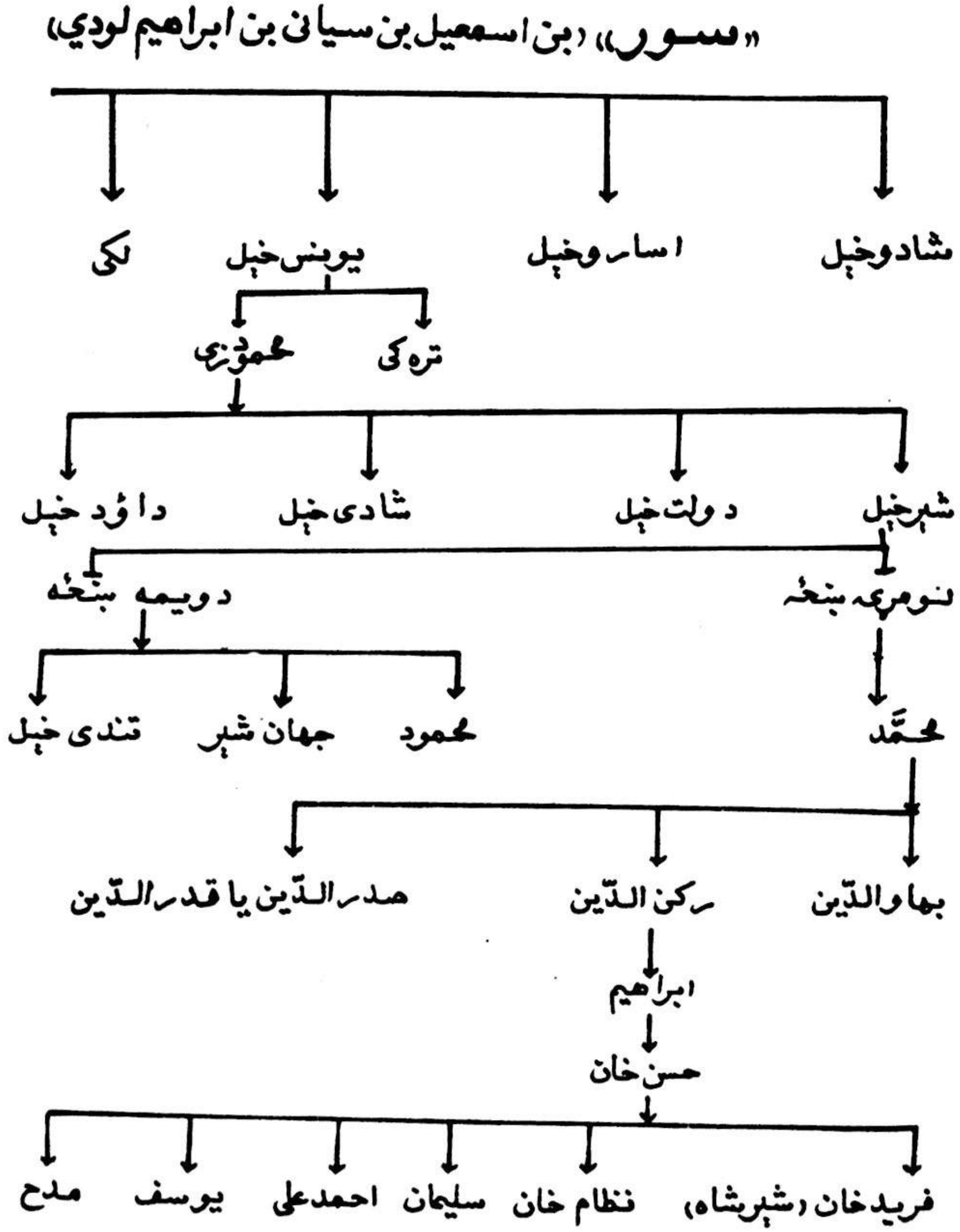

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شیرشاه) بن حسن خان

جلال خان — عادل خان

او د "نظام بن حسن خان" نه ؛ مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شیرشاه) په هند کښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زیږېدلی ؤ. دی د حسن خان زوی او هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شیرخیل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سور بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متواوشاه حسین غوري زوی ؤ او بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او بیټ نیکه د قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شیرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیر د سمبالولو کارکولو، بیا د پلار نه خفه شو او د بهار پښتون جاګیردار جلال خان سره په جونپور کښې نوکر شو او اخر یې ډېر اقتدار پیدا کړو او د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکرې جوړې کړې د بابر له زوی مغلي بادشاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت ونیو او په هند کښې بادشاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د باد شاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د خپل پیر شیخ خلیل ملانظام او دریا خان شېراني سره په اور وسوزېد او د (۵۹)- کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په ۱۵۴۵ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه (جلال خان) اته (۸) کاله باد شاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړشو او په دغه کال یې زوی فیروزخان چې ورکوټی هلک ؤ، امیرانو باد شاه کړو، خو دری (۳) میاشتې پس یې ماما عزیزخان راغی او خپل خوریې یې مړکړو او دی د عدلي یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او په ۱۵۵۷ع کال باز بادریا بهادرخان یو پښتون عدلي په جنګ کښې وښیو او مړیې کړ او دی سره د سوریانو د اتلس (۱۸) کالو باد شاهۍ- دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان (شېرشاه) ډېرمدبر او په کاراګاه- باد شاه ؤ او د پښتنو د یو لوی سلطنت بنیاد یې کېښود او د ۵۹ کالو په عمر مړشو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی.(۱)

---

(۱): شېرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه ګوله د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخېست او شېرشاه پکښې وسوزېد او مړشو. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ دریمه څانګه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حُسین
او بی بی متو

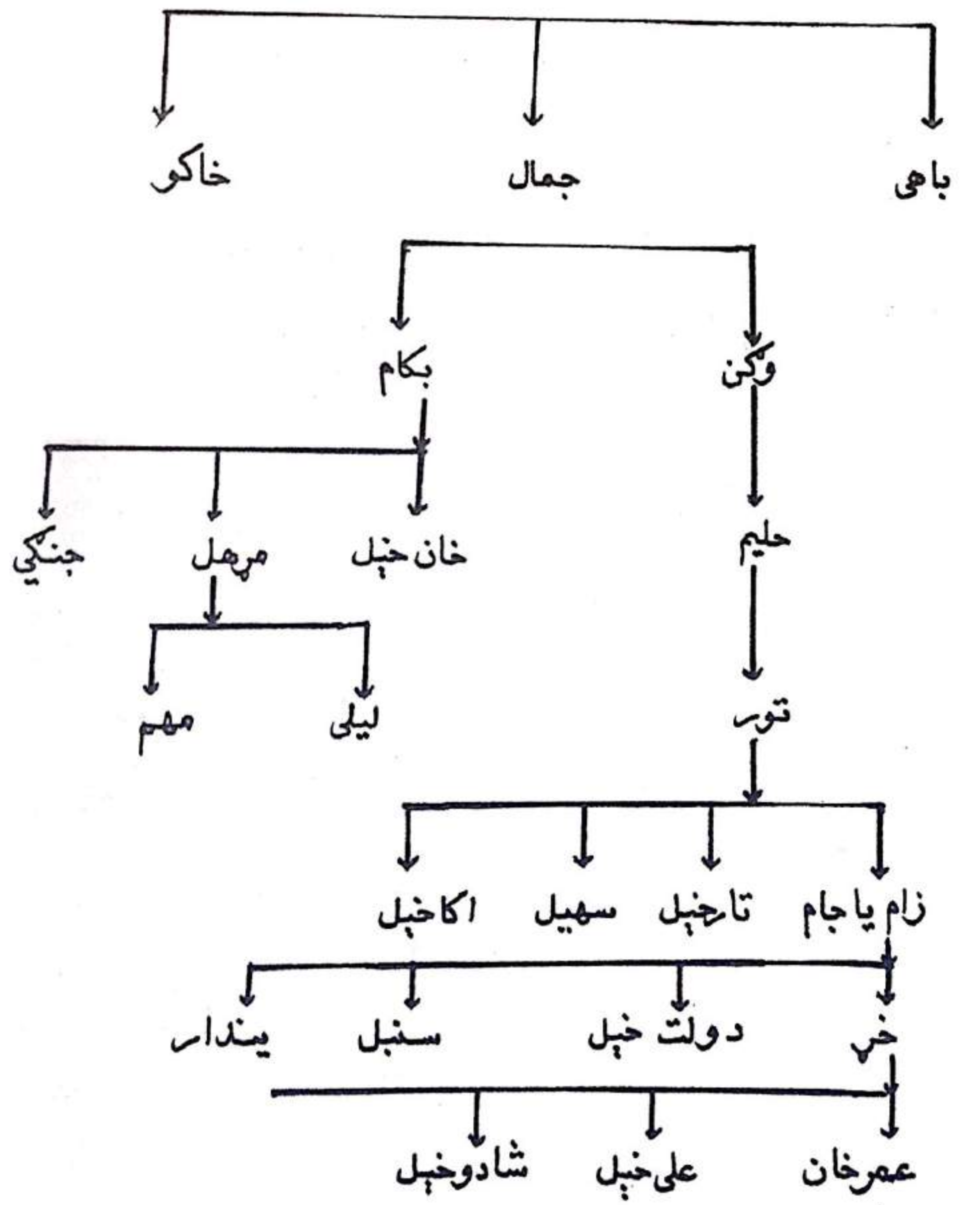

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاکوبن نیازی بن ابراهیم لودی

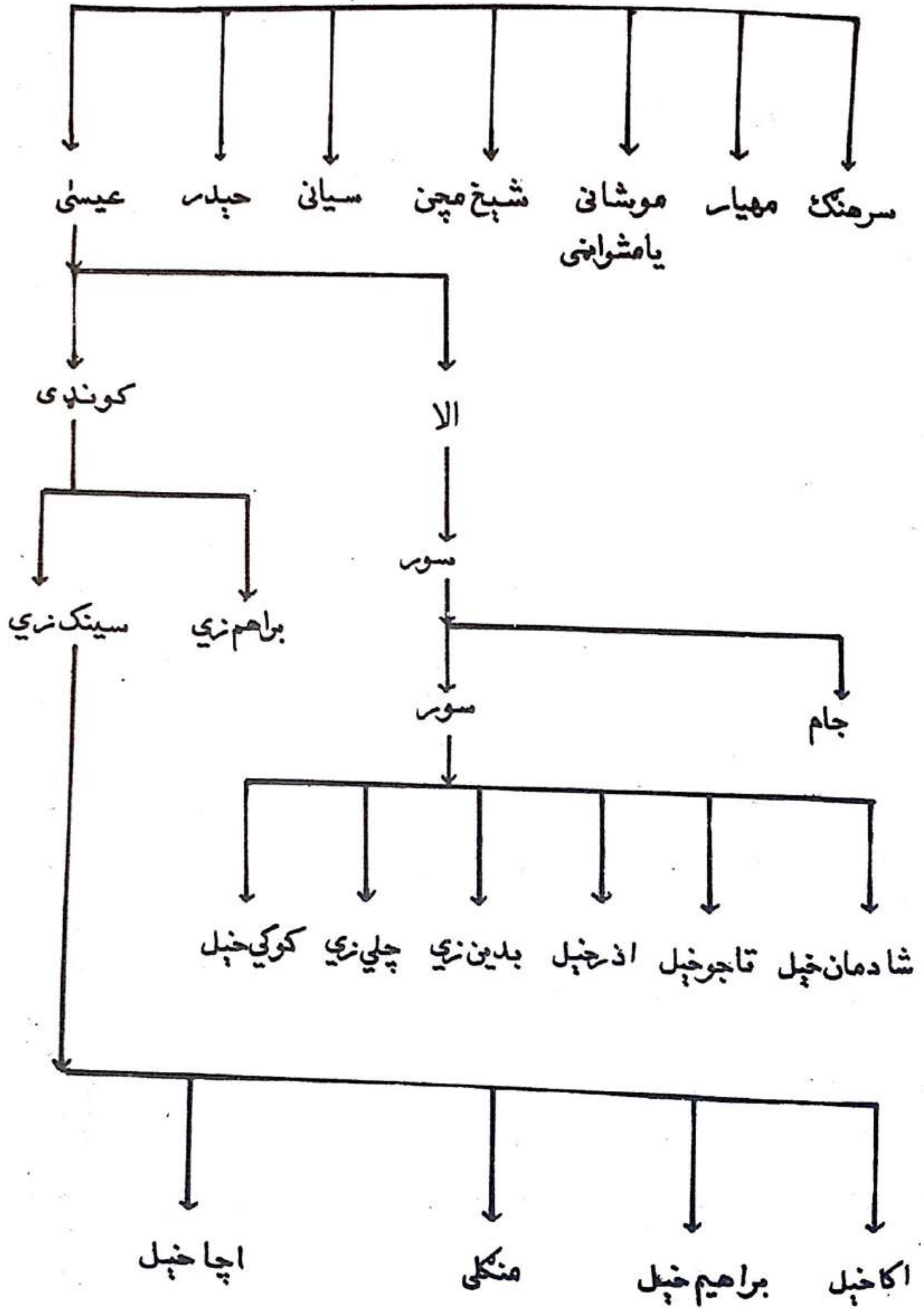

Kitaboona.BlogSpot.Com

متوزي- دریمه څانګه

لودي قبایل:

«سرواڼي»

د سرواڼي د (مهی زوی) بن شاه حسین (د غلجي او لودي ناسکه ورور)

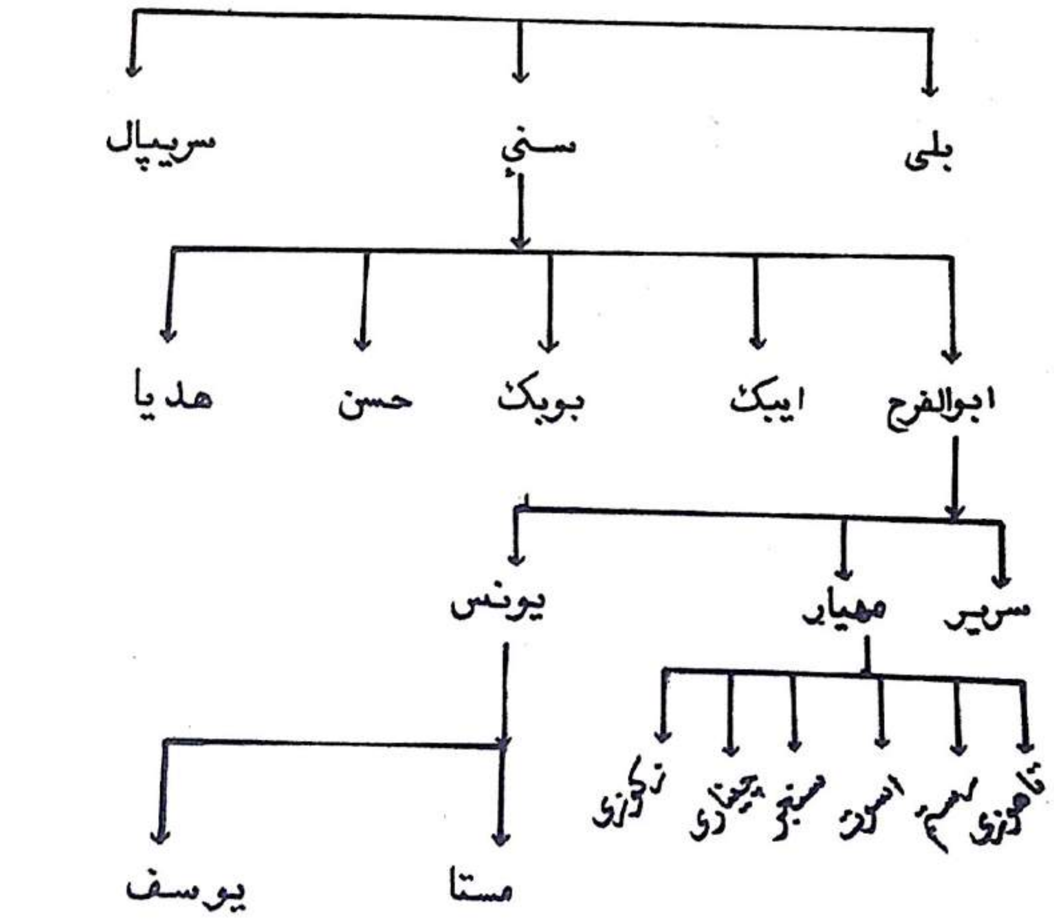

(د بلخ کښتي)

یوسف بن یونس بن الفرح بن سنی بن سروامنی

"یوسف"

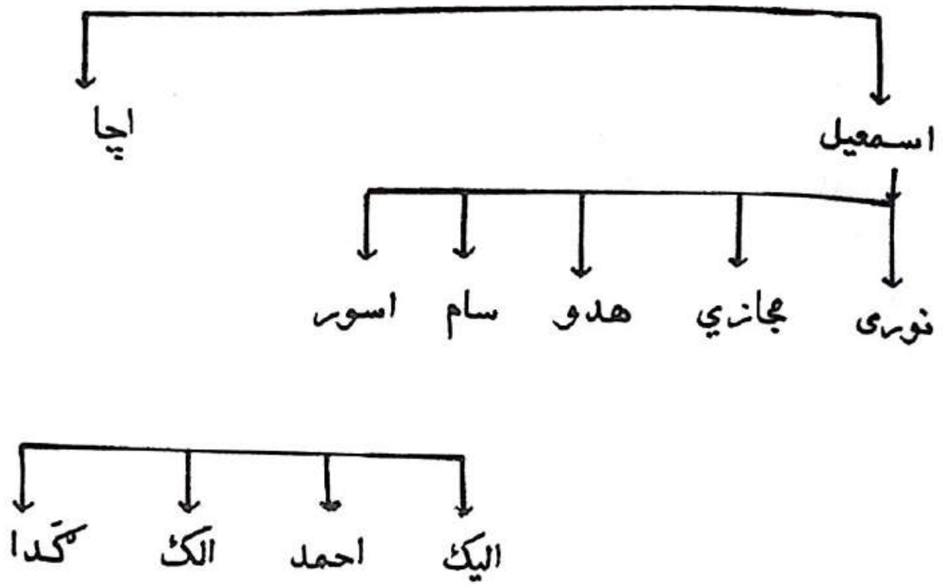

"سرییپال" بن سروانی

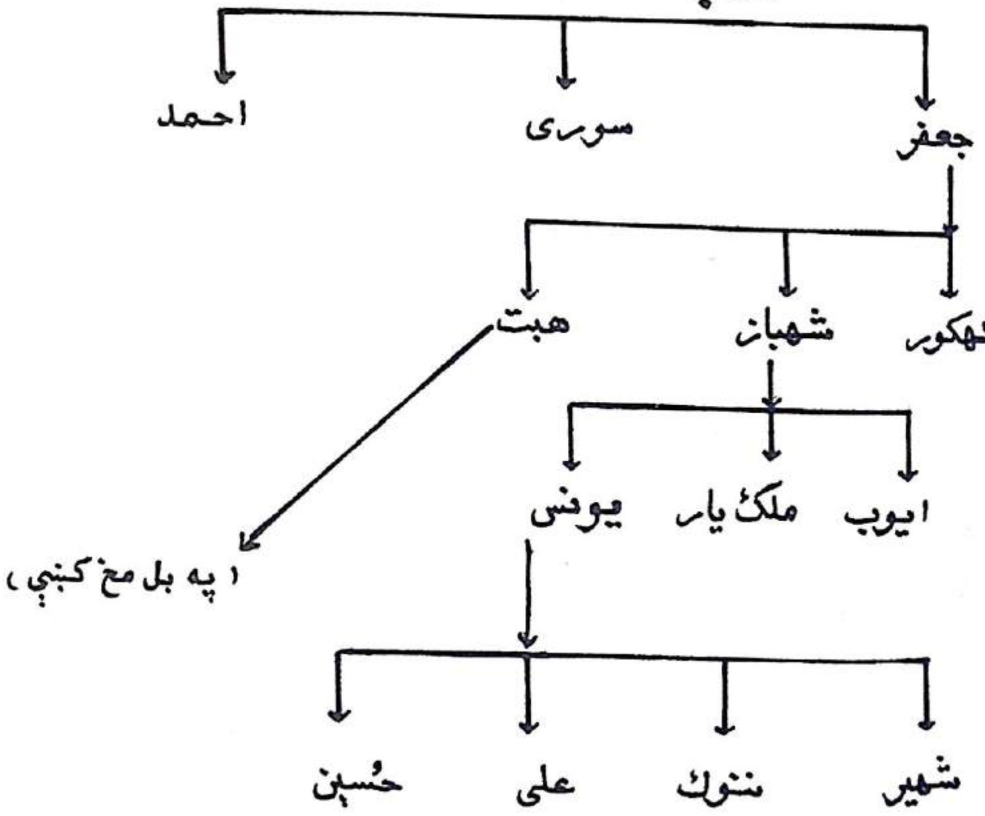

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

هبت بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«هبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانا
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کهکور بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«کهکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراهیم
  - کنولی
  - هارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - هدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← (یہ بلا منج کی کومنی)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ....بن سروانی

«شیخ ملیح»

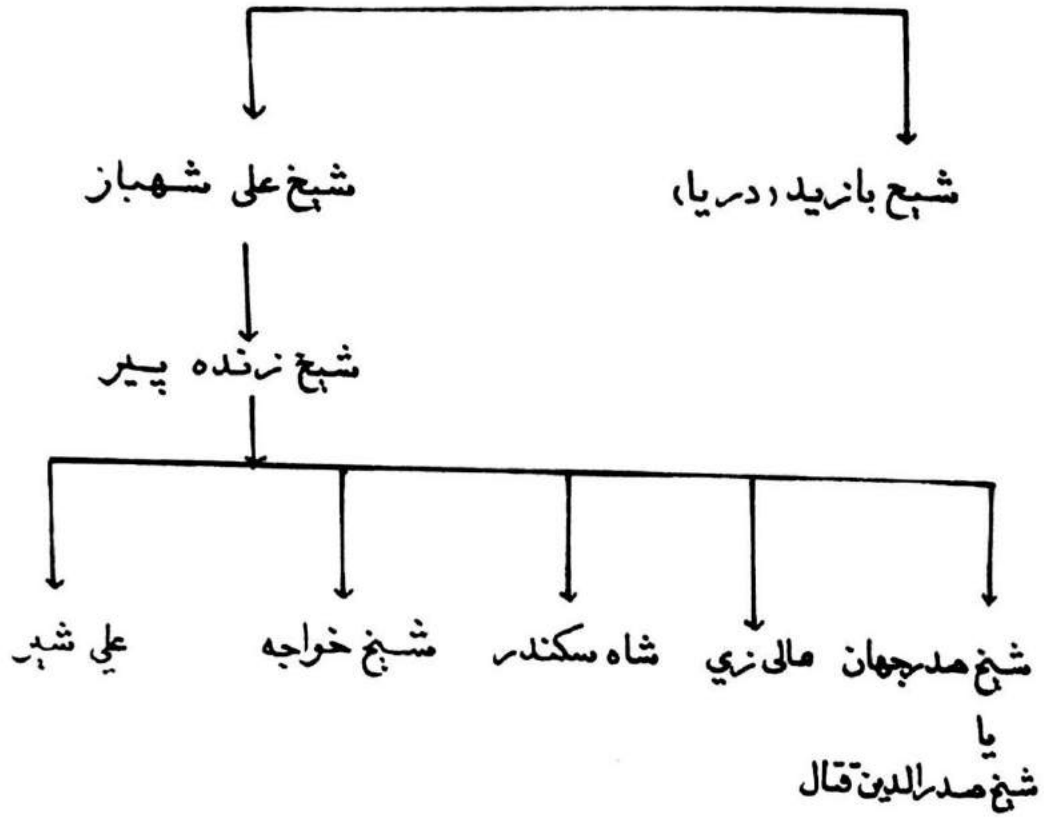

نوټ:

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدغه په هند کښې په کوټلې مالیر کښې د نیو ریاست بنیاد کیښود او دا د سروانو ریاست ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

متوزي (غلجي او لودي پښتانه قبائل)

روایات داسې دي چې شاه حسین د غور د شاهي کورنۍ یو زلمی ؤ او له خپلې کورنۍ نه په خفه شو د کورنه ووت او راغی د - بېټ نیکه (د قیس عبدالرشید د دریم زوی) سره د ېره شو. شاه حسین یو اصیل زاده زلمی او د ښو اخلاقو خاوند زلمی ؤ . د شیخ بېټ نیکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» یې په نکاح ورکړه . د بي بي متو نه د شاه حسین دوه زامن وشوچې د یو نوم غلجي او د بل ابراهیم یا لودي کېښودی شو او د بلې مینځې مهی (د کاغ د وړه لور) نه یې یو زوی وشوچې نوم یې سرواني کېښود شو. غلجي لودي او سرواني پسې ډېر او خواره شول .

غلجي قبائل د کابل سیند په کڅه کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لرکښې سویل ته او د سپین غره په زنځیرو کښې قطب ته هغه ټولې وړې وړې کڅې یا درې د کابل سیند سره یوځای شوي دي ، په دغه ټولوکښې د غلجیو قبیلې ځای په ځای پرتې دي د دې علاقه به د قطب نه د سویل په لور اندازاً (۱۸۰) میله وي او د قبلې نه د لمرخاته په لوري به (۸۰) میله پلنه وي او زوړی (نشیب)-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی. دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پری کیږي د دوی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده. قطب ته یې هزاره قبایل دي، په نمرخاته یې غوریاخېل دي او په سویل یې د کسي غر دی.

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو کښې وېش دی او دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بدی او دښمني وې او ویلی شي چې نادرافشار ځه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زرکډې د قندهار نه فرار کړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زوړ یې لن کړو، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په دواړه پلو کښې پاتې شو. د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته ځلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې پرته ده، او توخي د ترنک رود په کښته کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي. د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلیمان خېلو څانګه په شماره کښې ډېره ده. د سلیمان خېلو څلور سباخونه یعني فقیرخېل، اسمعیل زي، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي ډېر مشهور دي.

د دوی علاقه په دوو برخو وېش ده، په سویلي برخه کښې - ادین خېل، نسرخېل، قلندرخېل، شنګي خېل، شاتوري، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، ممرت خېل او سیږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي
رستانه زي ، او احمدزي استوګن دي . د ستانیزي ځنې ټپې خلک
لکه جبارخېل ، بابکرخېل ، په جګدلي او سره رود ، ګندمک او حصارک
پراته دي ، او څه جبارخېل د لغمان په کڅونو یعنې : عزیزخان کڅ ، -
کالخ ، چهار باغ او علي شنګ کښې هم اوسیږي .

احمدزي په مشرقي لوګر ، پیکې او سرخ آب کښې هم آباد دي .
خوخېل مالومه د خوږنې د پاره آن تر جلال آباد او نورو ځایونو ته
هم بیایي ، او د ککوکورنۍ سرو رخان او نور په مارکو کښې او د
تربرونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم اوسیږي .

علي خېل : څه په زرمت او څه په مقر پراته دي ، او اکثره
مالدار دي او د لمځو او غوندو جوړولو کار هم کوي .

داندړوتپه : په شېلګر د غزني پرته ده او څه برخه یې په
جان مراد کښې هم اوسیږي . د دوی ښاخ جلال زي په زرمت کښې
او یو کلي یې په شیبار کښې هم شته او د کاکړ و یوه تپه موسی -
خېل کاکړ په اندړو کښې هم ګډه شوې ده او د شلګرنه په قبله
د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده . او ملا نجم الدین -
اخوندزاده (هډې صاحب) نامتوجاهد هم له دې قبیلې نه ؤ .

ترکی : ترکی په شمار کښې د اندړو نه ډېر دی او ځینې
ځمکه د پشین پراته دي او کوچیان هم پکښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مغرخوار شاده، اسحاق زي چې په سهاک مشهور دي، څنې په زرمت . څنې په لغمان او څنې د کابل په یک توت، تکاواو سرو بي کښې استوګن دي .

خدرزی؛ خدرزي په مقر کښې د علي خېلو سره آباد دي، دوی اکثره د کروندې کارکوي په غلجیو کښې څنې داسې قبیلې شته، لکه ناصرا وخروټي، خدرزي او زمرياني چې ځانونه غلجي کښي، خو غلجي د وی په غلجیو کښې نه ګڼي، ناصرخان په هوتکو ګډ وي، - خو په هوتکو کښې داسې کورنۍ نه ده معلومه چې د وی پرې ور ګډ يږي .

د ناصر مشهورې قبیلې دا دي :

۱- داؤد خېل . ۲- اتمان خېل . ۳- ملي زي .

د دوی ګراف په دې ډول دی،

(په بله صفحه کښې يې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

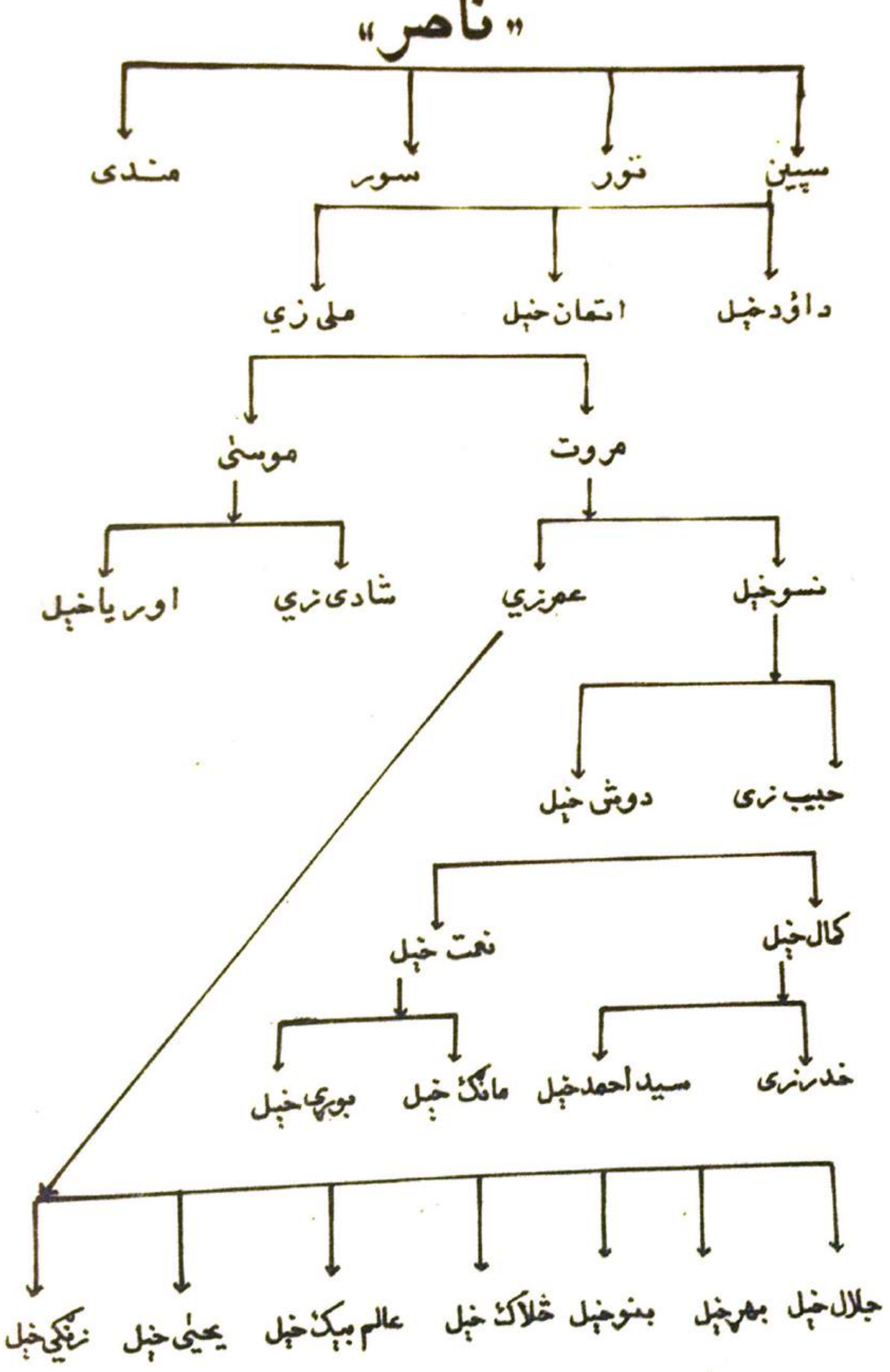

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د ناصر، خان غلجي بولې خو په غلجو کښې لکه پاس چې ویل شوي چې دوی پرې ورکه شي په غلجو کښې داسې کورنۍ نشته. خو دا خبره منلې ده چې دوی سره سوچه پښتانه دي، د هر خیل او زی چې دي پښتانه دي، په دوی کښې سره شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي.(۱)

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکردره او خینې په پغمان او نورو ځایو کښې اوسېږي.

---

(۱) لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحق خان، جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمرخان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروټو ګراف :

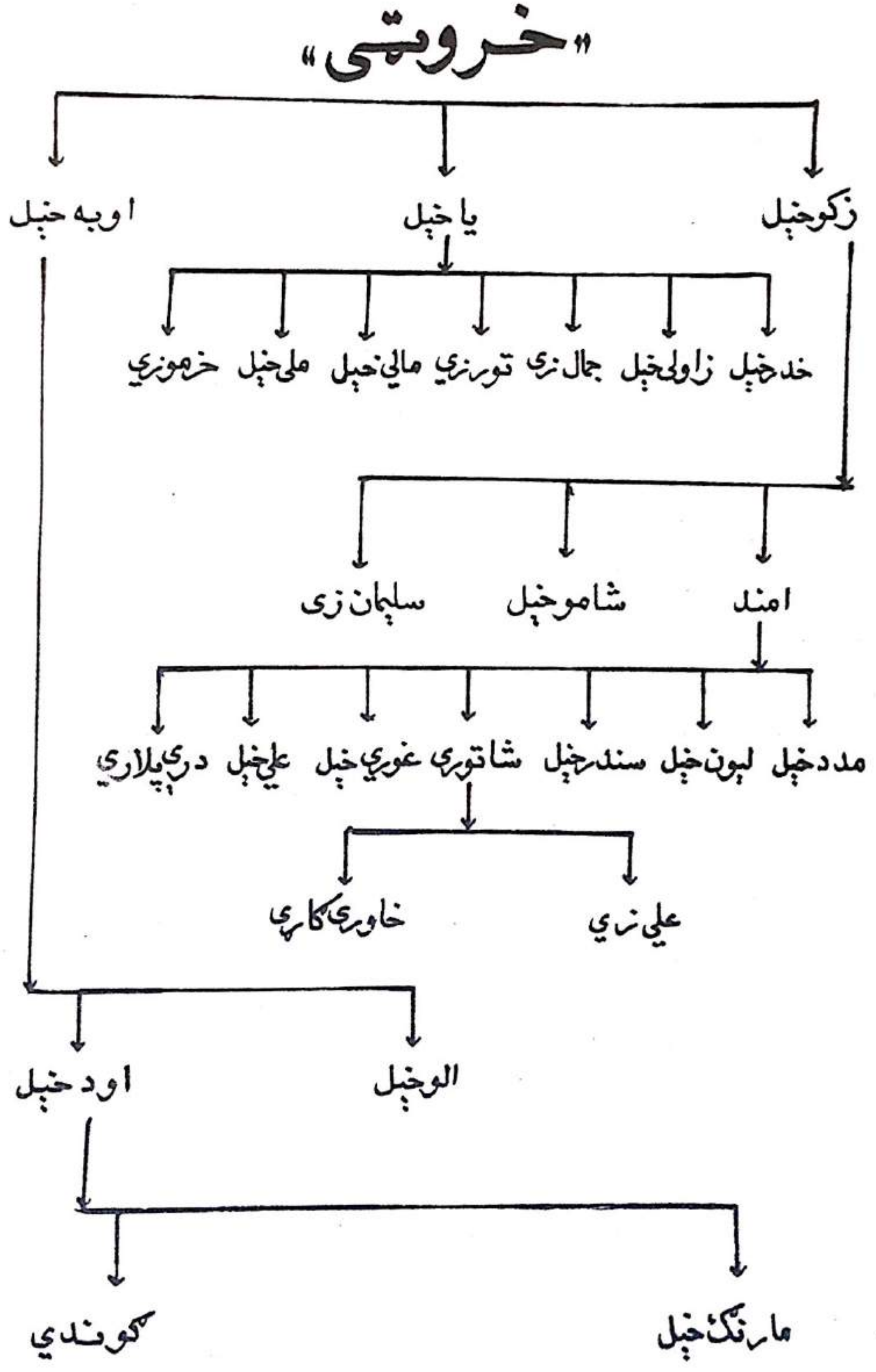

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوندی بن اودخیل بن اوبه خیل بن خروټی

«ګوندی»

- باندہ زي
- ګوند زي
- بهرام خیل
- سلطان خیل
- حیدر زي
- لاجي خیل

مارنګ خیل بن اودخیل بن اوبه خیل بن خروټی

«مارنګ»

- نورالدین
- بدین
- کاکازی
- شهاب الدین
- کرایه دین
- متوخیل
- میرخان خیل
  - خویداد خیل
    - میرک خیل
    - غیبی خیل
  - عباس خیل
  - شهباز خیل

- هریف خیل
- پاچوخیل
- بهرام خیل
- بناس خیل
- یحیی زي
- سوران خیل
  - نیچو خیل
  - کریم خیل
- بي زي -
  - زغرخیل
  - دولت خیل
  - بهادر خیل
  - نوروز خیل
  - شالی خیل
  - نادر خیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خیل بن مارنک بن اود خیل بن اوبه خیل بن خروتی

"میرخان خیل"

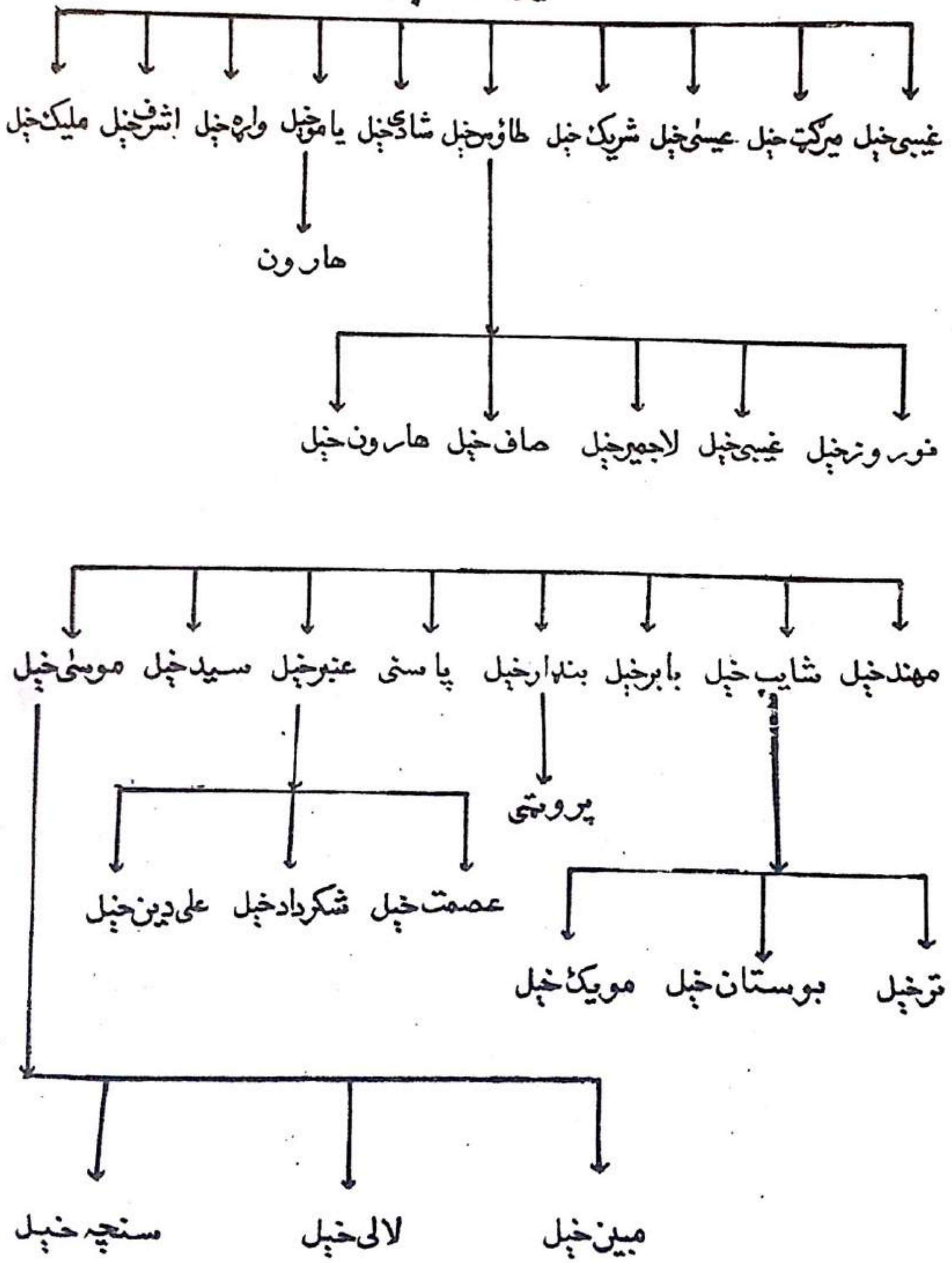

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې وايې چې: سهاك او جيجب د واړه چېرته تللي وو يو خړيي په لاره کښې له باره سره ومونده. جيجب ويل خرز ما سهاك ويل بارېي زما. بار چې يې ولټاوه يو پلو ورکوټي هلك پکښې وو او بل پلو د روټو او ړه وو، يعنې داوړبشوا وړه وو، او بيا د سهاك په کورنۍ کښې ورته يوه ښځه ورکړې شوه او د دې زامن يې وشول: زکو، ياځيل، اوبه خېل دی او د ځينې نه خروټي د ېر شول، خو دا يوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خوخروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورګډيږي، دا لنږ د ډېر شپن- زړه کوره کيږي او اوس به لانور ډېر شوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سليمان غره په لړه کښې او څه په ارګون او سر روضه کښې اوڅه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او نورو ځايونو کښې هم استوګن دي. دوی زميندارې کوي او مالدار هم دي. له وزيرو سره به يې جګړې رهړې کېدلې، خو د وزيرو مشر قنبرغوی او د خروټو مشر شمس الدين دالانجې غوځې کړې او څه روغه جوړه يې ترمنځ وشوه.

زيرمانې: له قندهاره تر کابله خواره واره پراته دي او ډېر لږ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزي: داخلك اکثره په مقرکبنې له علي‌خېلو سره اوسيږي اوځه په، ده‌خوجه،، د قندهار ښار سره نژدې اوسيږي، داخلك ځوك پرپلزي او ځوك يې غلجي گڼي، خو تپه يې نه ده معلومه - خو دا منلې خبره ده چې ښه اصل پښتانه دي او د تجارت کارکوي.

دانه ده معلومه چې د ميرويس خان نه مخکښې د غلجو مشر ځوك ؤ، خو روايات داسې دي چې سلطان ملخي چې د ميرويس نيکه د موړ،، نانړو، انا پلار ؤ، د شاه جهان او بيا داورنگ زيب له پلوه د قلات او قرنتو دلار دحفاظت په کارمامور ؤ او د توخود قبيلې نه ؤ، د خداد سلطان د سدوزود مشر هم معمرؤ او دې د واړو مشرانو په جرگه، صلاح، رضا د غلجيواو ابداليانو په منځ کښې دگرم‌آب دره د جلدك په خواکښې د غلجيوا وابداليو پوله او بريد ټاکلی دی

سلطان ملخي داغرگي او سرخ رود ترمنځه په جنگ دروازه کښې ووژل شو او له هغه نه پس يې زوی حاجي عادل خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی ر بابۍ خان، د قام مشر شو. دی هم په يو جنگ کښې ووژل شو، ده پسې شاه عالم خان دعلی خان زوی دغلجو مشر شو. دی د بابۍ خان وراره ؤ، بيا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزنې پورې علاقې حاکم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تام مشرؤ، د شاه زمان او- شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو باد شاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو باد شاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پیل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاوانی شول او د سرسرې پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر را پورته کړ او د امیر دوست محمد خان سره یې څو وارې ماتې ګوډې جنګ جګړې پیښې شوې.

سره د دې ټولو ناتاروو د امیر عبدالرحمان خان تر زمانې د توخي په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کور ؤ او با اقتدار وو.

د محمد ظاهر شاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یو تن د عبدالرحمان په نوم یو توخي مشر بغاوت وکړ، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظر بند ؤ، داؤ، د غلجو لنډ تاریخ او- شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: «لودي قبائل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشر نیکه ابراهیم دی چې وروسته ، لودي مشهور شوی دی . د بی بی متوا و شاه حُسین زوی ، د غلجي ورور او د بیټ نیکه د لور له پلوه نمسی ؤ .

ځکښې د لودیانو د مهمو څانگو لکه : اسمعیل خیل ، پرنکي ، لوهاني یا لواني ، دوتاني ، نیازي ، سوري ، مروت او نورو شجرې لیکلې شوي دي ، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي .

په اوسني افغانستان کښې دلودیانو د نورو قبیلونه د لواني قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندړ ، قره باغ ، شیلگر ، قلات او قندهار کښې په اوپره د همسایه ، ډول په غلجو کښې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د څمکو خښتنان دي ، خود کرکیلې په کار کښې میړني نه دي ، او اکثره د تجارت کار و بار کوي . د دوی پنځه سوه کوره په شُلگر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نیازیو شماره ډېره ده او دا خلک مالداره او پوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. د اخلک داونبانو ګلې او د کډوا او بزو رمې لري. د دې خلکو نه څه ځای په ځای ستوي هم دي او د ده شین په ترګه په شیلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غوربند او لغمان کښې او سیمې او د کرکیلي کارکوي. دا خلک په زمیندارۍ معامله کښې بنه کره دي او د بنې ګذارې خلک دي.

دوتاني:

دوتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکیلي کارکوي.

پرنګی قبیله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک د خپلې مالدارۍ سره د مالونو د څرولو د پاره د کسې غره لمنو ته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او روړې په حمکه پرېوتل دغلته دوی ډېر وخت تېر کړو. د بابر مغلی بادشاه په وخت کښې دولت خېلو، میاخېلو، مروتو او نورو لواڼو په پرنګي قبیله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبیلې ډېر خلک و وژل شول او کمزوري شول، نوله دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوډو مجبوره شول او د دوی ځمکې لوانڼو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګي کښې د شیخ حمید لودي نه رچې د - غزنوي سبکتګین همعمر ؤ، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بلول سلطنت قایم کړو چې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه، او پښتنو ته لوی افتخار دی.

لوهاڼی یا لواڼی؛

د نوحاني، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواڼي مشهور دي. د تور لواڼي مشهورې تپې دا دي:

ا: **دولت خېل**؛ د دولت خېل د شجرو نه معلومېږي چې دلواڼي د نوی دمما، دری زامن وو، په دوی کښې د دولت خېلو څانګه ډېره وه، نونور، مماخېل، یې هم په ځان کښې ګډ کړل او د مماتوله اولاده په دولت خېلو یادېږي. د دولت خېلو نه په پنځم پښت کښې کټه خان پیدا شو او اولاده یې په کټې خېلو مشهوره ده، دلواڼو ټولو خېلو نو د ټانک په ځمکه واړول. د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د مالو نو ځرولو د پاره راتلل او څه خلکو یکښې دکرکیلې کار هم کولو او د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی، پراته وو، او څه خلک به یې د مالونو ځرولو د پاره د ,, وانه ،، غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل. خو د مروتو د سلیمانخېلو سره د دیوې مینځې د ناموس داره په باب بدې پېښه شوه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سلیمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله یې د کېه وازنه کړه وکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د ډېرې تېپې ځانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به یې په جرګه رغولې.

د لوانو قام خاني په کټه خېلو کښې وه چې د دولت خېلو یوه پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبیلو په خوښه او رضا ټاکل کېده او هغه به د ډېرې تېپې خلکو سره د ورورۍ او عزیزولۍ سلوک کولو.

د نولسمې[19] میلادي پېړۍ په اوایلو کښې قتال خان د قام مشر شو، دا د سلیم خان زوی ؤ، داسړی ډېر تریخ ؤ او د خلکو سره به یې سپکه ګذاره کوله، او خلک یې ډېر تنګ کړي وو، د دولت خېلو کمتي خېلو په کړه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان و وژل او د هغه مشر زوی سرور خان کابل ته په تېښته لاړ. دغه وخت د کابل حکومت د امیر دوست محمد خان په لاس کښې ؤ یعنې د ۱۸۳۰ع شاوخوا زمانه وه. امیر دوست محمد خان د سرورخان ننګه وکړه او د عبدالرحیم خان هوتک په مشرۍ یې ځلور زره لښکر ورکړو او د دغه لښکر په زور سرورخان د چنل پلار او ورور قاتلان و وژل او خپل بدل یې واخېستو او د ځان د حفاظت د پاره یې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلا یې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ع کښې سرور خان په کرمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سيکان راغلل او ټانک يې ونيولو، نو د الله داد خان ترشاچې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځايه بيا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سيکانو قبضه راغله. د کابل امير دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خولو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد يې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی۔ او هلته د بره شو. سيکانو د ټانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګير ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډز دوز لګيا ؤ، آخر په همدې الهکوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدي صوبه په ۱۸۴۷ع کښې د انګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سيکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د مياخېلو څانګه:

مياخېل هم د دولت خېلو سره يوځای دامان ته راغلي وو او مالداري يې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به يې هم کولو. دا خلک د رابڼ په څمکه استوګن دی په دې څمکه په اول کښې د سوري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواڼي قبيلو خلک او سپېدل، خوږ مانخان کټي خېل دغه خلک له دغه ځايه وشړل. دغه وخت دولت خېلو د ټانک ځمکې پخپلو منځو کښې سره وويشلې. څو کاله پس د بختيارو قبيله چې په بنه بده کښې د مياخېلو سره ګډه وه، د سرواڼو سره په بدۍ اخته شوه، او د مياخېلو په مرسته يې سرواڼو ته ماتې ورکړه او د سرواڼو ځمکه يې ونيوله، او پخپل منځ کښې يې سره وويشله. د دې نه وروسته د مياخېلو خلک د ده شيڼ په توګه د غلته استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځېنې لاکوچيان وو. د مياخېلو او بختيارو ځېني خلک لا اوس هم پرونده دي. د مياخېلو خانان لږ اختيار لري او د پرونده يې خانان وي. د مياخېلو خلک بنه درانه او شتمن خلک دي. د دوی د مشرۍ کور د سيد خېلو په څانګه کښې وي، چې د خلاخېلو ذيله ده.

تتوړ:

تتوړ خلک په شماره کښې لږ دي، د دوی په عادتونو او رواجونو کښې د دولت خېلو په شان دي او د کرکيلې کارکوي.

نيازيان:

نيازيان هم د لودیانو یوه څانګه ده دا خلک په اول کښې په شلګر او د غزني په شاوخوا ځمکو باندې پراته وو. او د دوی دغې علاقې نه داندړ او غلجو د بښمنۍ په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې یو لوی سلطنت جوړ کړو نو ،، روه ،، ته یې فرمانونه را ولیږل او پښتانه یې هند ته - وبلل ، نو د نیازیانو هم ډېر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوځ کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هیبت خان نیازی او عیسیٰ خان نیازی د شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر د عزت خاوندان وو، خو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سلیم شاه فوځونو نیازیانو ته ډېر تاوانونه واړول او نیازیان ډېر کمزوري شول - نیازیان د اباسیند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنیالې پورې په اوږدو باندې او د خټکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر میانوالي پورې په - ساره کډه وډه پراته دي او دا علاقه د نیازو په علاقه مشهوره ده .

دوتاڼی:

دوتاڼی هم په لودیانو کښې ګڼه دي ، لږه متپه ده او اکثره مالداري کوي او د د واڼي په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځینې د غزني خوا وشا ته هم ورځي .

خیسوری:

دا خلک هم ځان لودیان ګڼي . لږ خلک دي او د اباسیند په - قطبیزه غاړه او د اسمٰعیل خان د یره ضلع کښې آباد دی ، او دوی په عمرخېلو هم مشهور دي . د دوی ځینې خلک د عیسیٰ خېلو د علاقې په قطب لوري او د پنیالې د یوه ورکوټي غره په خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کیږي.

بېلچ یا بلچ:

دا خلک هم ځان په نیازو کډوي او ځېنې وائي چې موږ د ولت خېل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنیاله کښې د غونډې شیخ بدین غره په خوا کښې اوسیږي او څه یې د غزني خوا وشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپین لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کتواز پراته وو، خو وروسته یې له سلیمان خېلو سره بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلیمان خېل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه یو سړي بنځه وتښتوله او مروتو ته یې پناه وروړه او دا واقعه د ۱۰۰۴ هـ، خلور سوم هجري پېړۍ پېښه بنودلی شي. سلیمان خېلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړ او نه یې ورکول او نتیجه یې دا شوه چې له سلیمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې وخوړه او د هغه

نوټ: د دې خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی دی چې ویلچ په نوم یوه قبیله شته دی.
رسیاله

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د ټانک په علاقه کښې په ځه ځمکه پرې وتل ، خوځه موده پس د ولت خېلو د وی له دغه ځمکې پاځول او وروسته بیا مروتو ، دغه ځمکې ونیولې ، خو کښتي خېلو چې د د ولت خېلو یوه څانګه ده د ګنډاپور په کومک د وی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د ټل په قطب برخه مېشته شول .

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی ، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوتهي قام او سپدلو ، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو ؟ خو د وی سارنګ خېلو ، عیسی خېلو او نا زیبانو له دغه ځایه وشړل ، او د وی راغلل پرې په خپله پرېوتل .

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهاړخېل آباد دي . د ګمبېلې نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې ځانله غوره کړه چې د ګمبېلې او کُرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مالځرو په دغه وخت کښې د نیازو مشر ، مدی سارنګ ، ؤ چې مالدار ؤ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی . د نیازو څه لږ وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-
خېلو او عیسیٰ خېلو نه په دې مرور شو چې دوی له یې سمه برخه
نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړ او مروتو
ور سره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه، خو
آخر سوله وشوه، خو مروتو د نیازو ډېره برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې مېچن خېل ستانه خلک دي، مروتو هم په
دوی څه غرض ونه کړو او تر اوسه دوی په ټټي مېچن خېل پراته-
دي.

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مغلی
بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې
ده او د واقعاتو نه داسې ښکاره لګېدی شي چې لږ و ډېر مروت به
په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي.
ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لا نیازي دلته آباد ؤ.
د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده: د سلاري یوه برخه
د نونا خېلو یوه برخه، د موسیٰ خېلو یوه برخه او د درې پلارو
یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلوېده
خواته تپې موسیٰ خېل او نونا خېل، په منځنۍ برخه یې بهرام خېل او په
نمرخاته خوا یې درې پلاري او سیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتو سره اوسيږي دادي:

۱: ملاخيل:[۱]

دا خلک د ملاعثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او د لود يا نود لواڼو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتو سره په کليو کښې ګډ وډ اوسيږي. دا مثل اوس هم هلته مشهور دی چې: «الحمدالله خوهرڅوک وايئ خوخوله د ملاعثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بېلول يې اسان کار نه دی.

۲- ممريزخيل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډيږي او د بهرام خېلو نه يې برخه اخيستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسی خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي[۲]

۴- داني وال:

ځيني خلک د وی ختک کښي خو دا خبره معلومه نه ده، خو د دغه خلکو د مشرنيکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه

---

(۱) ويلی شي چې ملاخېل بيټني دي، خو نه د شجرونه د وی لواڼي لوديان ښکاري.

(۲) ځيني ملک زي د ننګرهار ولايت د کونړ کنړ د اولسوالۍ په قلعه تک کښې هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ختټک دي ، نه داخلك د مروتو د تمامخېلو په ذيله پوري؛ منسلي او مروت دي .

۵- منگوخېل؛

ځيني خلك دوی نيازي کښي ، خو نه دوی د مروتو د موسيٰ خېلو په ځانگه کښې د بايزي سره ورگډ شوي دي .

٦- خان خېل؛

په دولت خوازي کښې ورگډ شوي او د بهرام خېلو يوه پښه ده .

د مروتو په علاقه کښې نورقامونه

۱- د شيخ شاه روحاني اولاد؛

ويلې شي چې دوی سيدان دي او په اولس کښې پيرخانه- گڼلې شي ، او اکثر کرکيله کوي .

د شيخ محمد شاه روحاني قبر د نر ملي د ممموزو په لمرخاته د غره په سيمائي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ـ میچن خېل:

په افغانستان کښې کډ وډ پراته دي، خو ډېرې د زابل په ولایت کښې اوسیږي.

د بنو په علاقه کښې هم، ځېنې میچن خېل د کړمې د سیند په قطب په یو ځای کښې چې په ټټي میچن خېل یادیږي اوسیږي.

۳ـ عیسئ خېل:

د عیسئ خېل اته څانګې دي: ابو خېل، خواجه خېل، ماما خېل، محمد زي زکو خېل، میرا خېل، داور شاه خېل، احمد خېل دي.

په دغو کښې د درې ورونو اولاد باقي دی او دا سې معلومیږي چې د نورو ورونو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي.

۴ـ مشوانی:

دا ټپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ ځینې خلک دوی سیدان بولي. د دوی د مشرنیکه نامه شجره لیکوُنکو مرحشیانی لیکلې ده، چې اصلاً مشواني دي. په اوله کښې دوی د سارنګ له اولاد سره د اباسیند په لمرخاته پراته وو او د دوی یو ښاخ د داوُد خېل د داوُد خېلو سره پراته کډ او سېدل. او بل ښاخ موندي خېل یې په میانوالی (ټټي) کښې استوګن وو.

مشواني: د مروتو او عیسئ خېلو په د ښمنۍ کښې د مروتو ملګري وو، دا طائفه اوس په ښادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلې ده، او څه مشواني دکُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دي، چې د بربرول ملک: سید خان پکښې مشهور سړی ؤ ۱.

سلطان خېل، دا هم د نیازو د سارنګ خېلو یوه څانګه ده په اوله کښې میانواله کښې آباد وو، او وروسته یې دکورنیو جنګونو له امله دغه ځمکې پرېښودې، د عیسی خېلو په صلاح د ختکو د غرهٔ په خواکښې استوګن شول.

د لودیانو د اولادې څه لنډ شان حال ولیکلی شو. په اوسني افغانستان کښې داخلک خال خال چېرته پراته دي او هلته په ډېر شمار کښې نشته دي، د وی او سوړیان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي.

په هند کښې یو نوی ښار «لودیانه» هُم دې خلکو ودان کړی دی. د وی له ډېر پېخوانه اولسي او اجتماعي تشکیلات لري او د قومیو مشربه د ستر ملک په نوم تاکل کېدهٔ او د هغه احکام به تام منل او د هغه دلاس لاندې نورو وړو ملکانو به د هغه حکمونه په تام کښې تطبیقول.

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته مالیه نه ورکوله خو د اورنګ زیب د زوی بهادر شاه په زمانه کښې د هغه حکومت څه پیسې ترې د مال- شمارنه په نامه اخېستې وې او احمد شاه ابدالي هم ترې یو څواوښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شماری په نوم اخیستل .

۵- سروانی :

دا منلې خبره ده چې سروانی د شاه حُسین غوري د بلې ښځې (مهی)، نه چې د بی بی متوبن وه ، زوی دی ویلی شي چې د سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دا خلک د سلیمان غره په لمنو- کښې دراږې او هیود هوان په خُمکو پراته وو .

د سروانی اولس خاني او مشري د سری یپیال په څانګه کښې د شیخ ملیح قتال په کورنۍ کښې وه ، دا هم ویلی شي چې دا اوسنی رابڼ هم شیخ قتال ودان کړی دی . دا خلک د همایون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقی په وجه پر کمزوري شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د یو ناموس داری په مسئله د دوی او سوریانو ترمنځ د ښمني راغله او په دغه وجه د واړه طائفې ډېرې کمزوري شوې او څه موده پس بختیارو پرې حمله وکړه او دوی یې در په دیکه کړل ، ځینې پېښور ته لاړل او ځوک پنجاب ته ووتل او بختیارو او میاخېلو د دوی علاقه لاندې کړه .

د مالیر او کوټلې نوابان د سروانی په قبیله د سریپال په څانګه کښې وه ، د دغه ریاست بانی شیخ صدرالدّین صدر جهان وُ چې د شیخ ملیح قتال[1] په څانګه کښې راځي .

---

[1] د شیخ ملیح قتال حوړ دوی‌دانا د مومند بابا ښځه وه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ورتللو، نو له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخېستې وه. نو کامیاب شو، او بيا وروسته يې ورته خپله لور هم ورکړه، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلاني قبائل»

دله زاک، اورکزي، منګل اونور

«کرلاني»

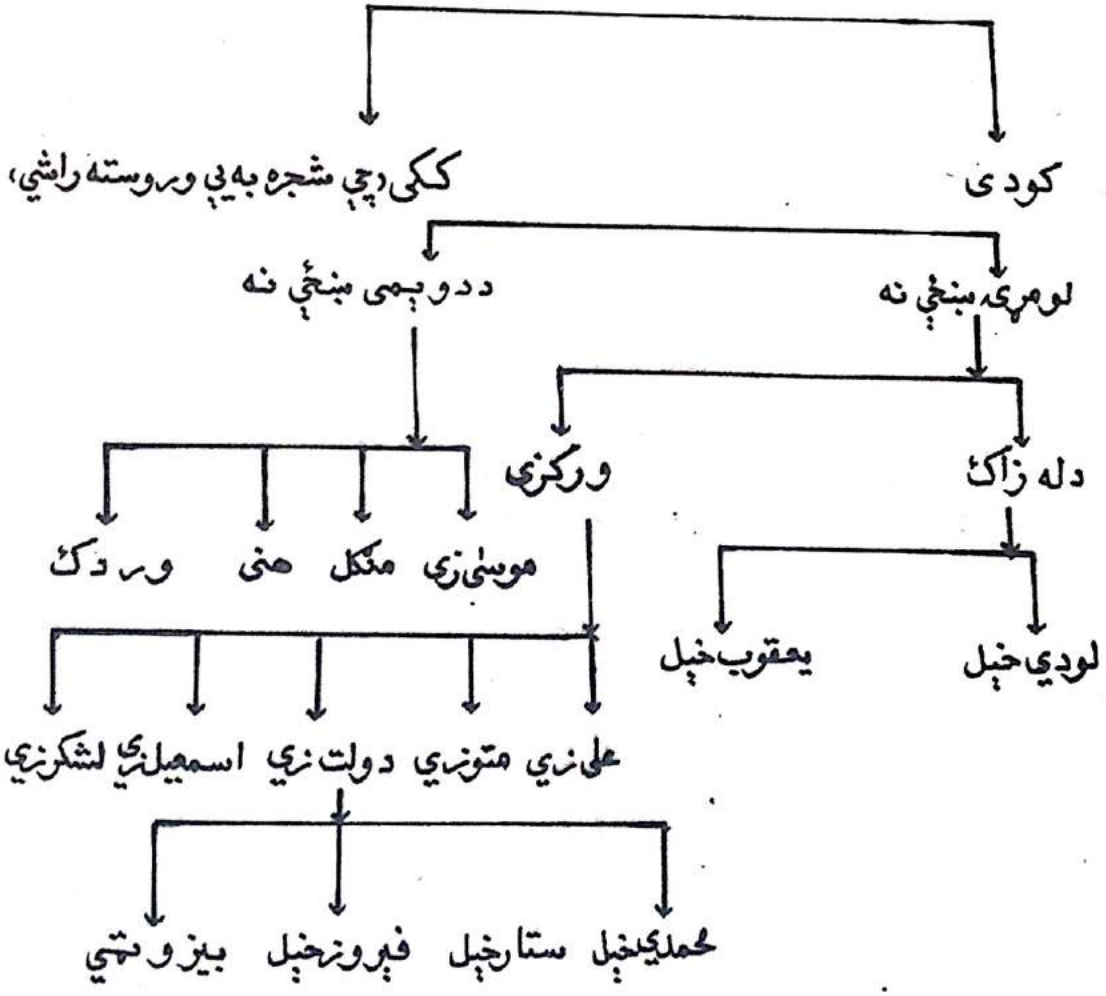

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خېل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلاڼي

«محمدی خېل»

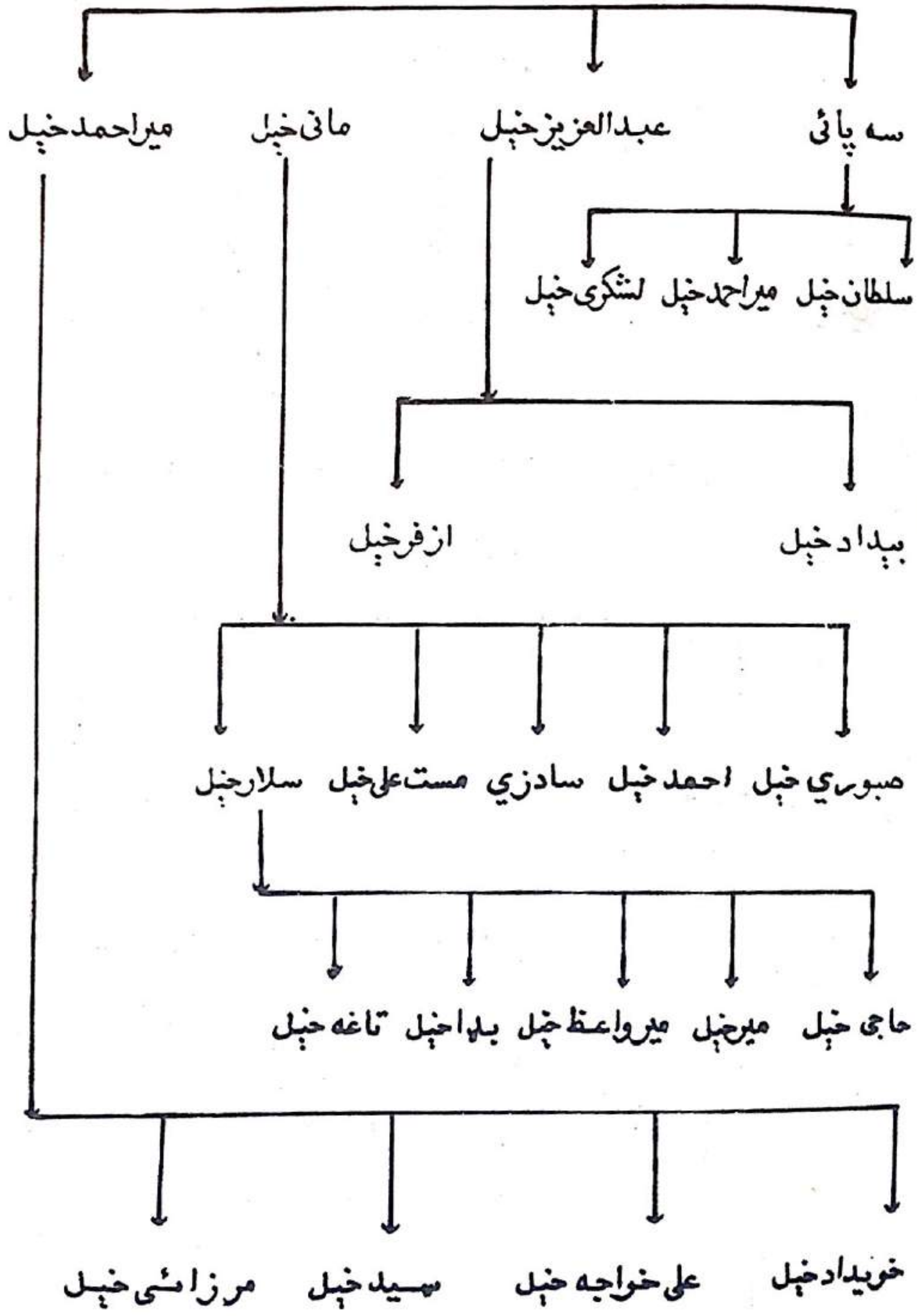

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«لودي خېل»

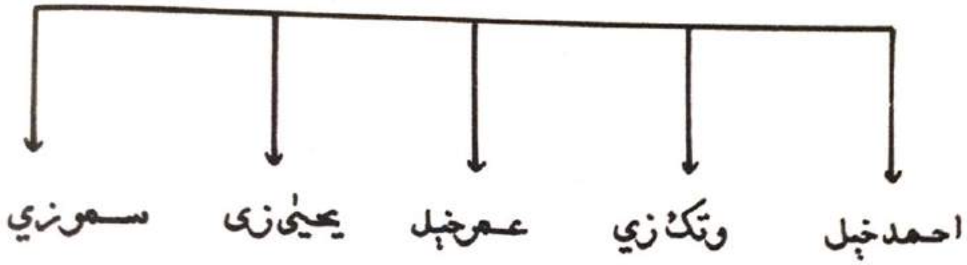

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«يعقوب خېل»

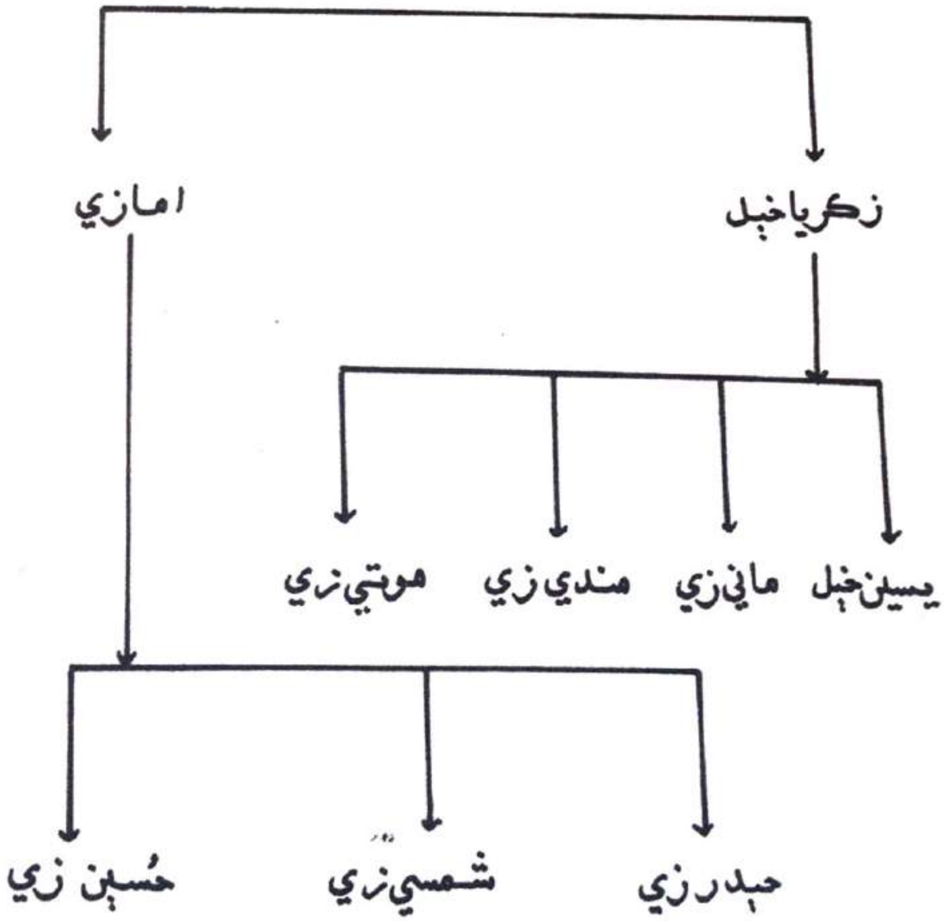

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"اسمعیل بن ورکزي"

رابیاخېل | ممازي | اباخېل

"لشکرزي بن ورکزي"

علي شېرزي | ماموزي | پاړي

اودمنګل بن کودی د دویمې ښځې نه

"منګل"

موسی خېل | جاني خېل

موسی خېل:

حسن خېل | خرخوړي | هیبي | مرکي | کمال خېل

کرلاڼي قبیله : وردک بن کودی

"وردک"

مهیار | میرخېل | نوري

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نور خېلونه هم شته دی . "سیال"

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ب: «اپریدي»

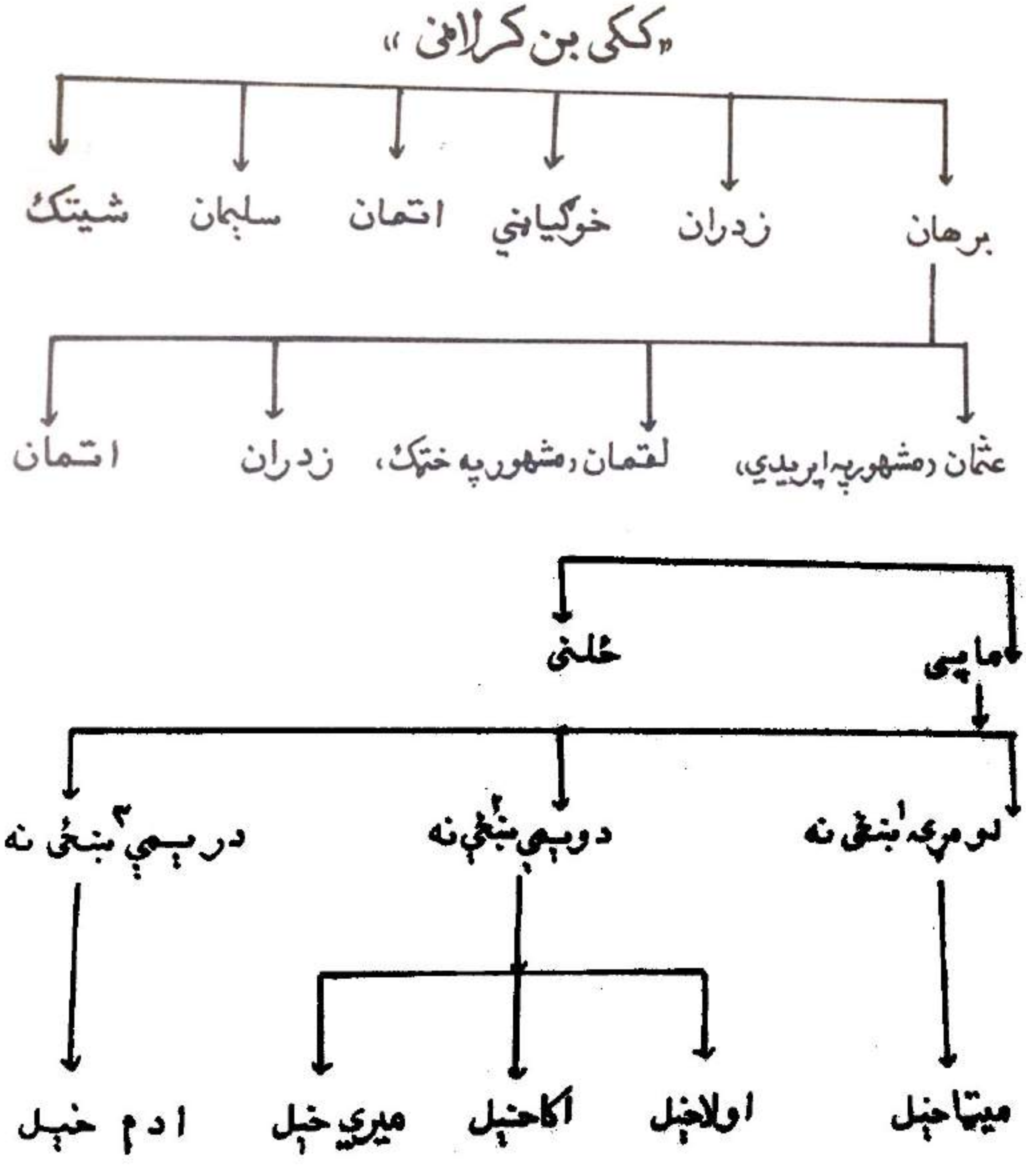

Kitaboona.BlogSpot.Com

اولاخېل بن ماپي بن عثمان یا اپریدی

«اولاخېل»

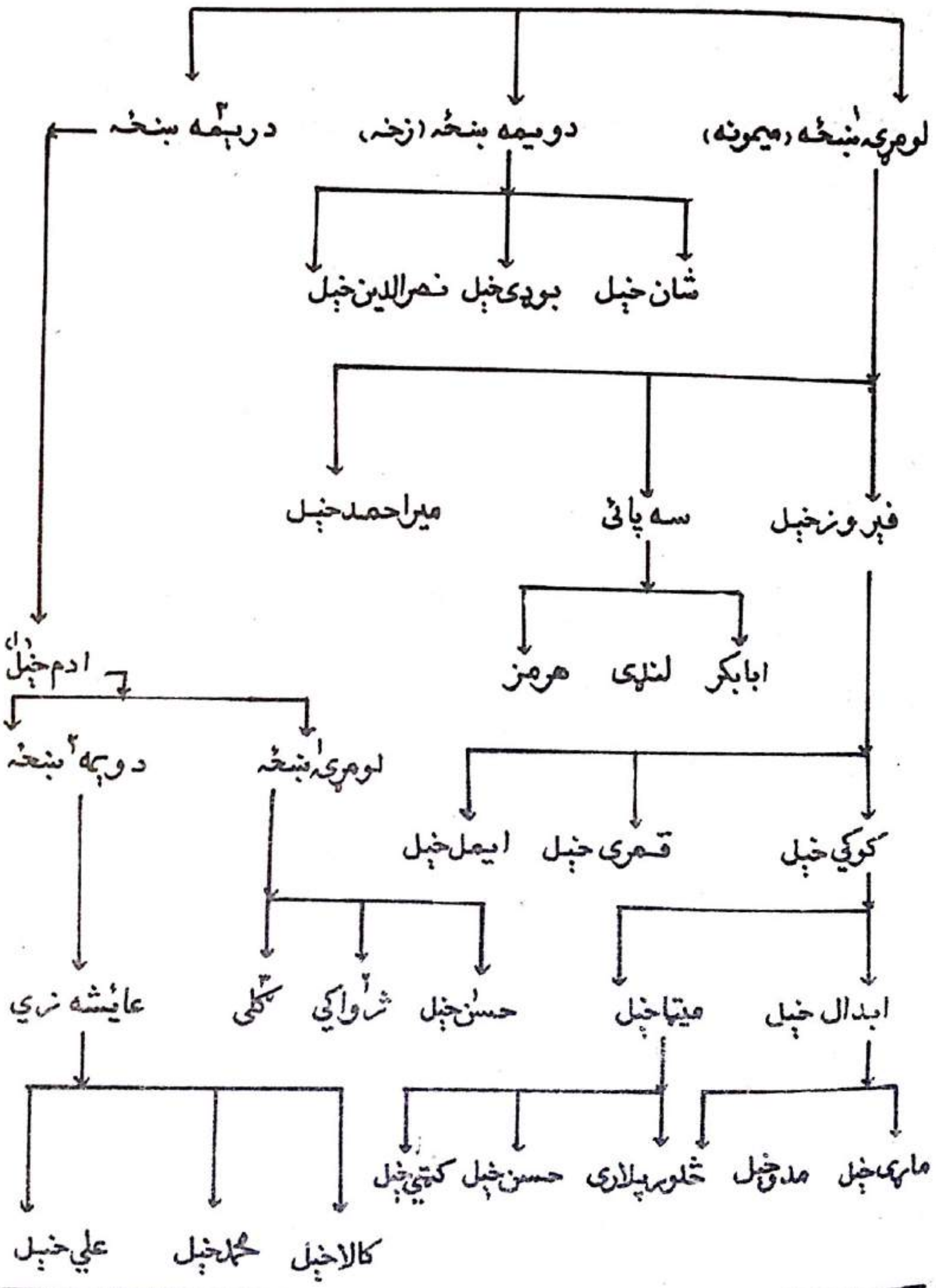

(۱) ځيني وائي چې ادم خېل د اولادونه د ماپي زوی دا فريدي نفسي کيږي. (سسیال)

میراحمد خېل بن اورلا خېل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمد خېل»

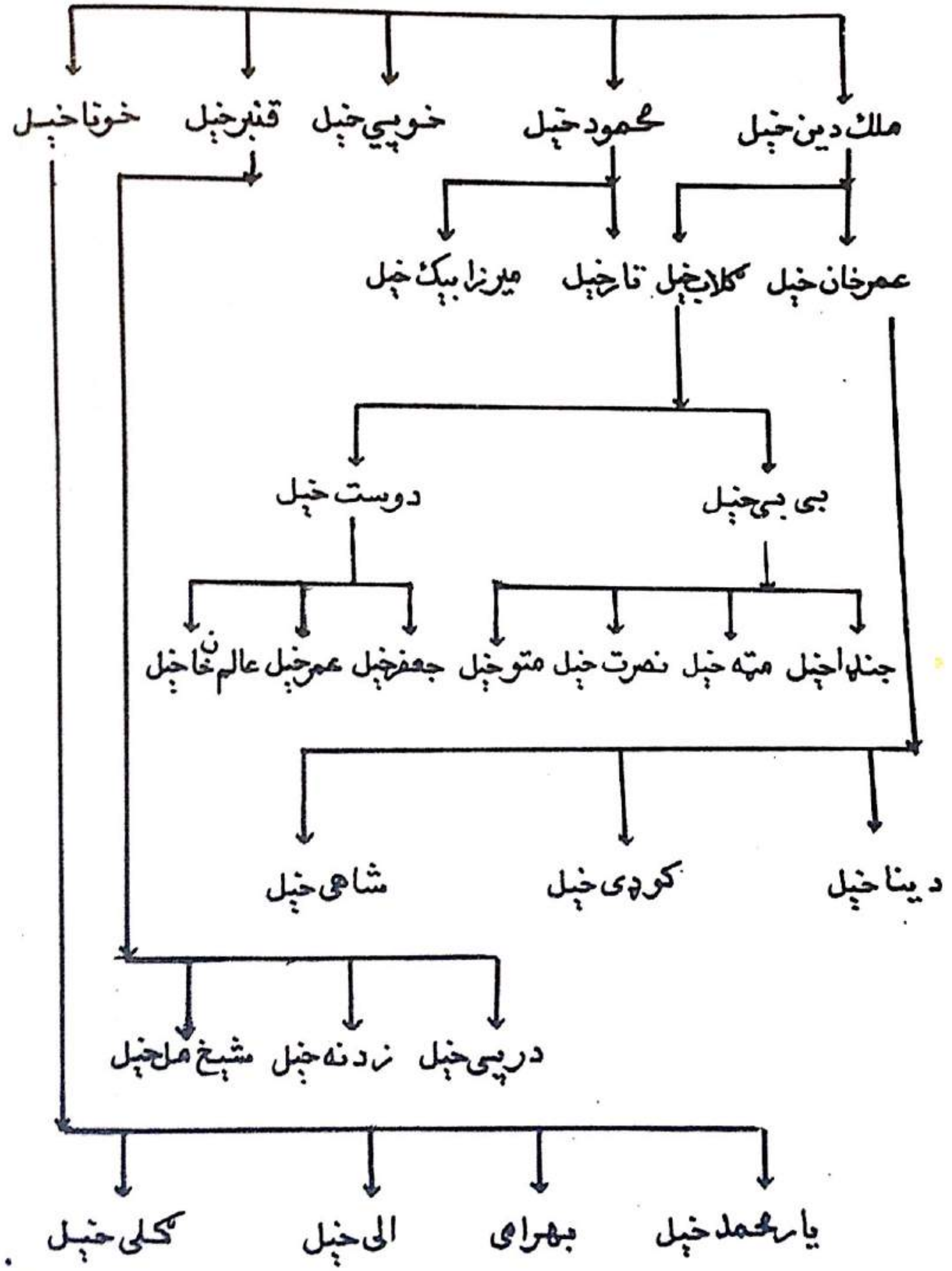

نوټ: د پاڼي اولادې ذکر وشو، د هغه دوړ وړ کلني اولاد لږ دی او په بنګښنو کې استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاني قبائل:

ج ـ «ځدران» زدران،

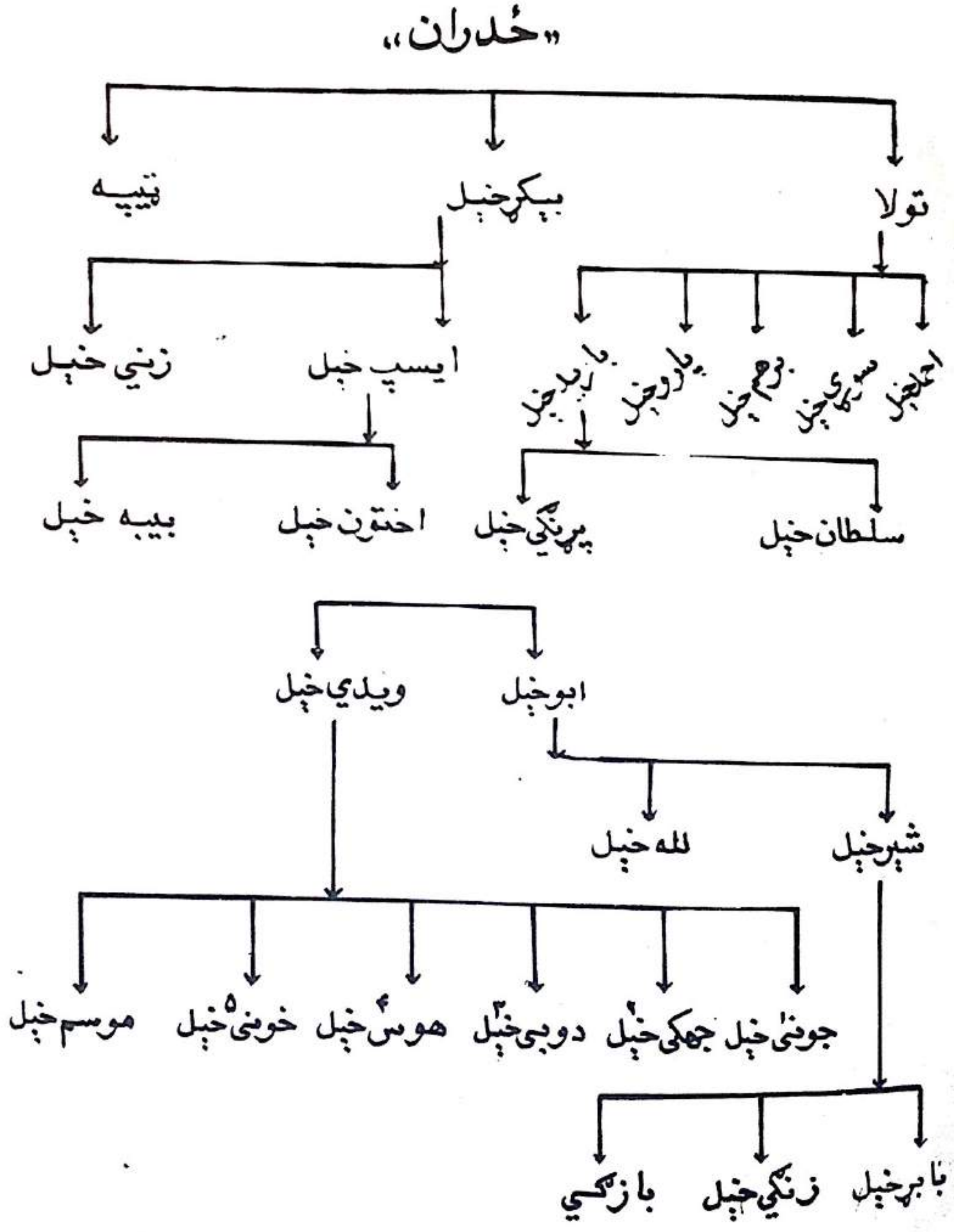

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنی خیل بن بیه خیل بن خدران

«زنی خیل»

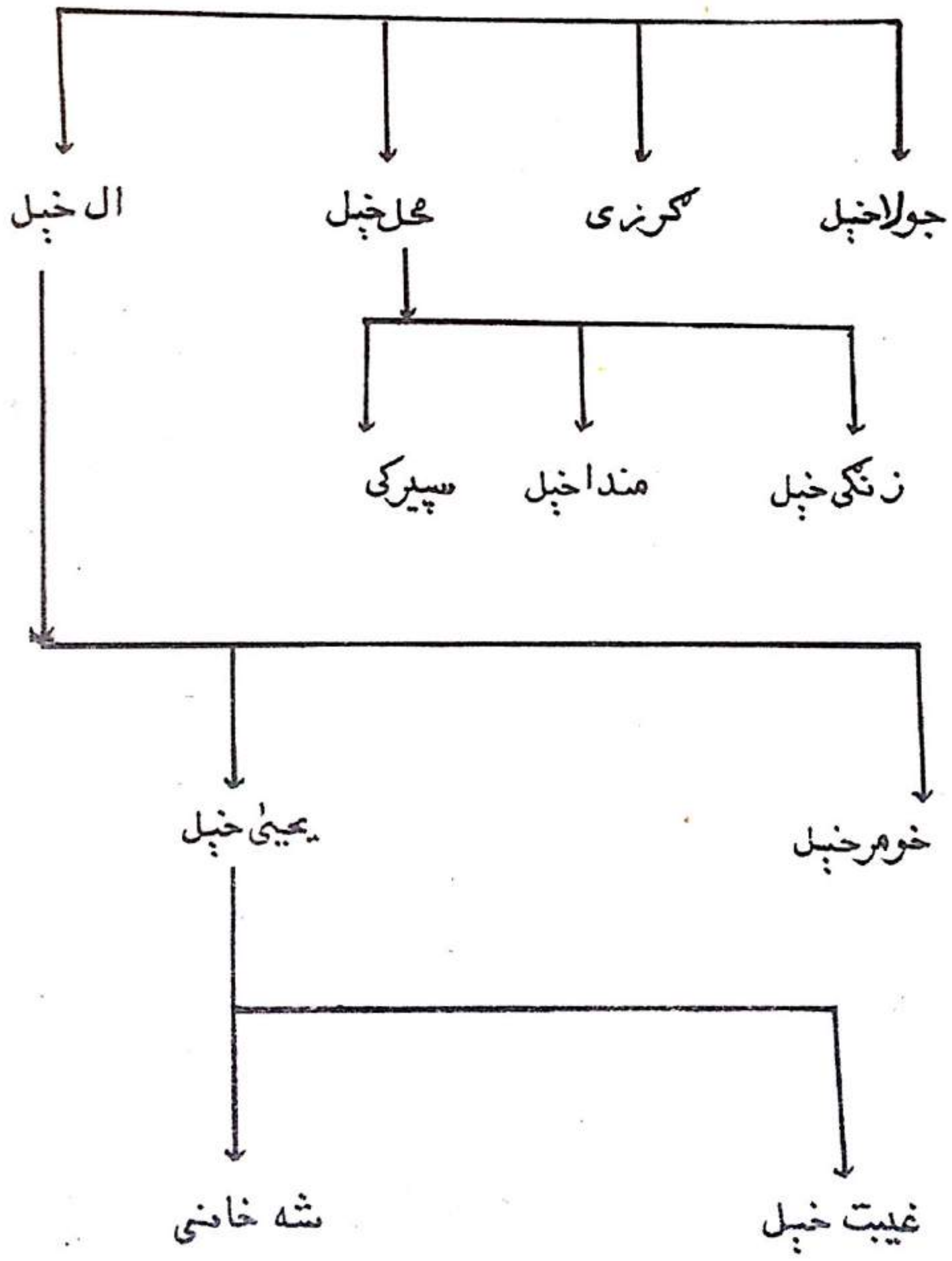

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل

د "خټک"

لقمان یعني خټک بن برهان نه

"خټک"

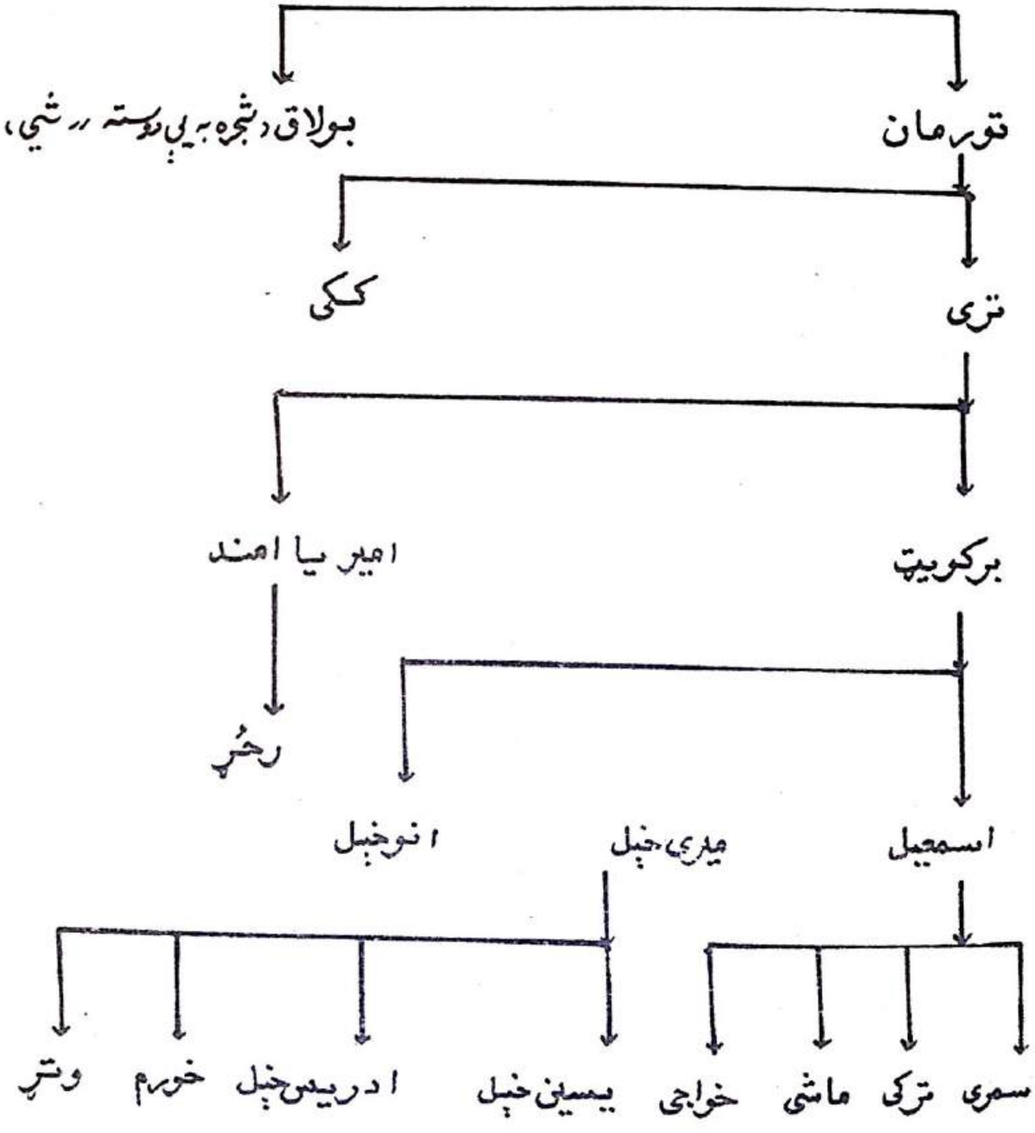

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یسین خېل بن میری خېل بن برکویټ بن تری بن ... بن لقمان خټک

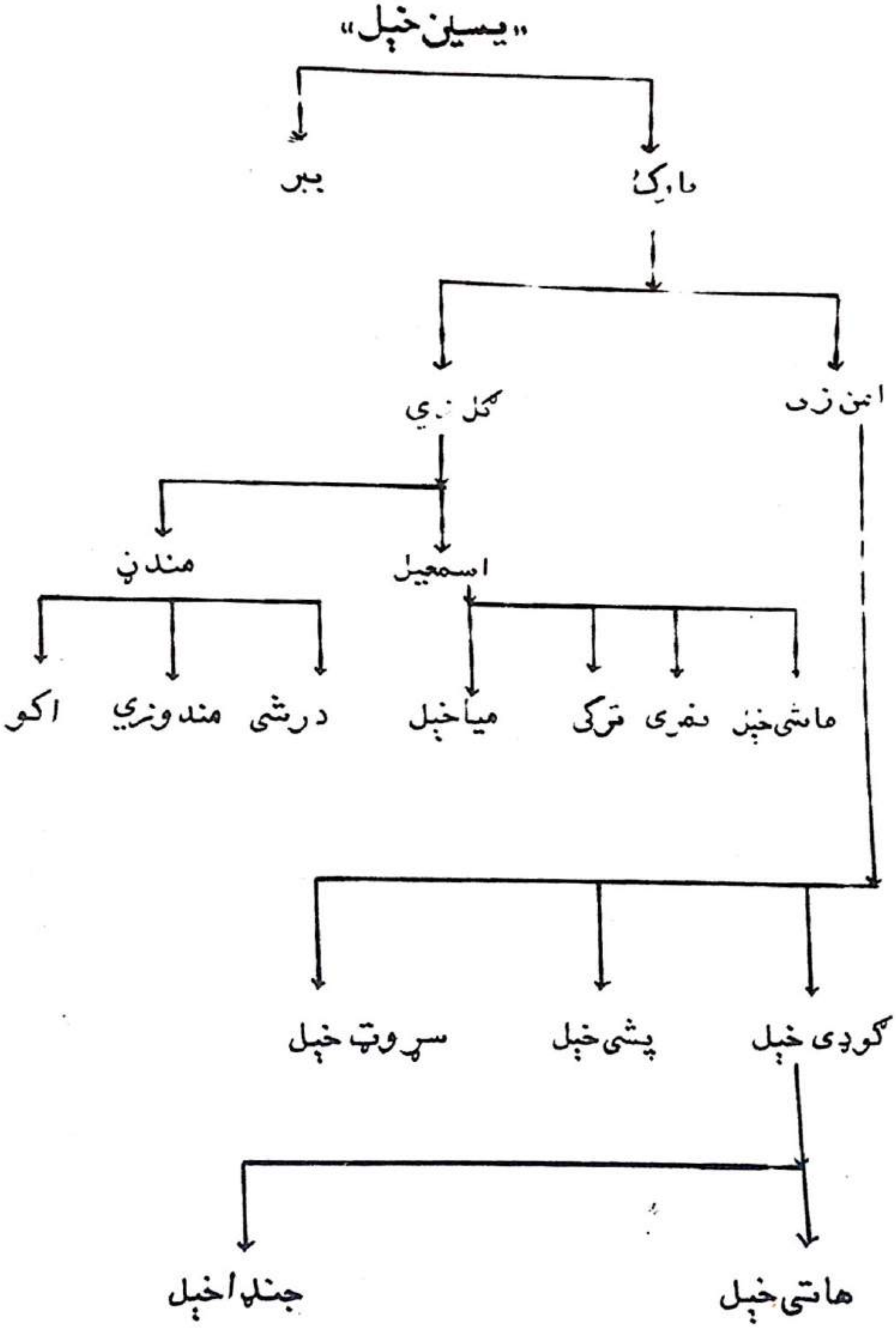

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخېل بن برکویټ بن تری بن تورمان بن لقمان خټک

"انوخېل"

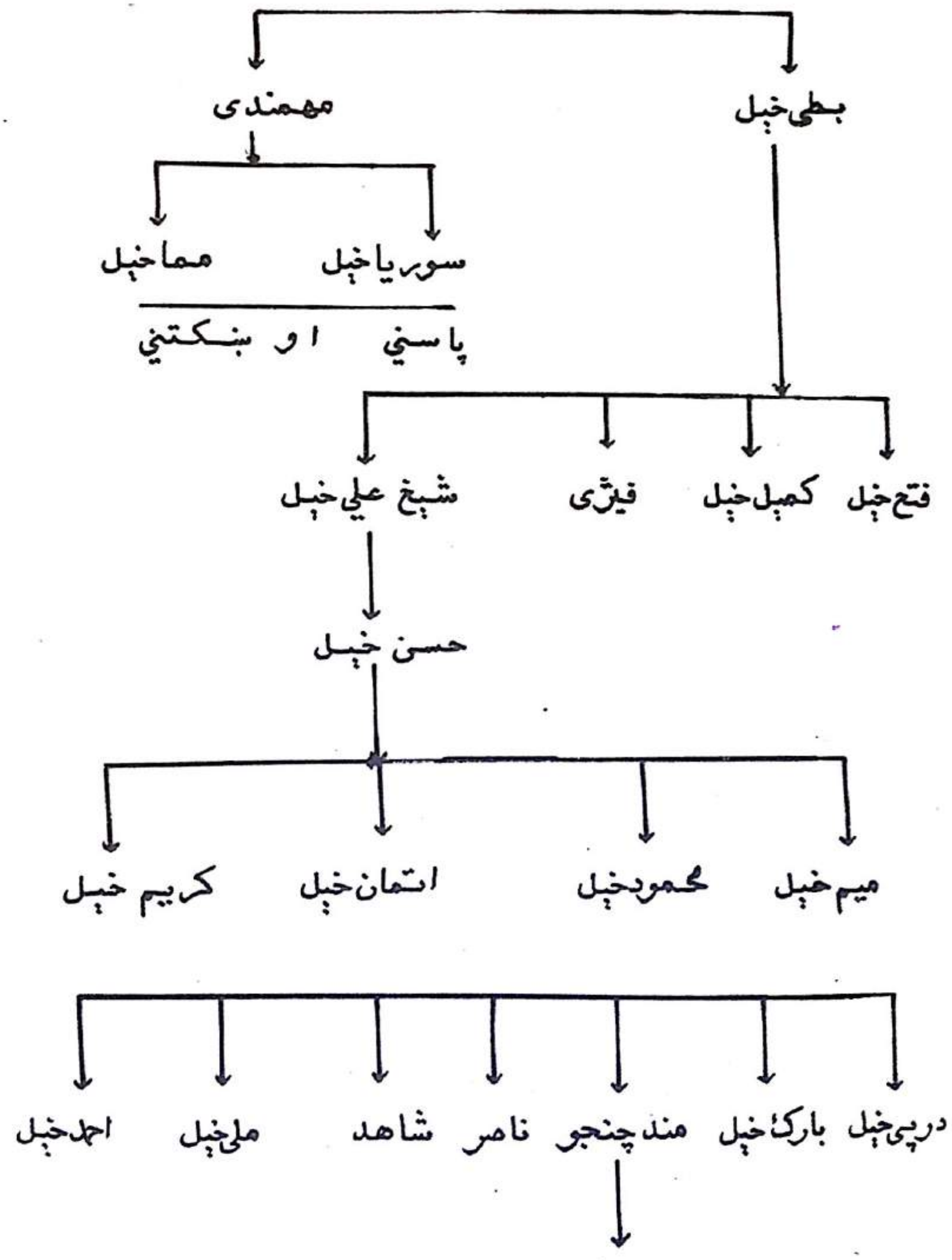

(دپسه بل مخ کښې یې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

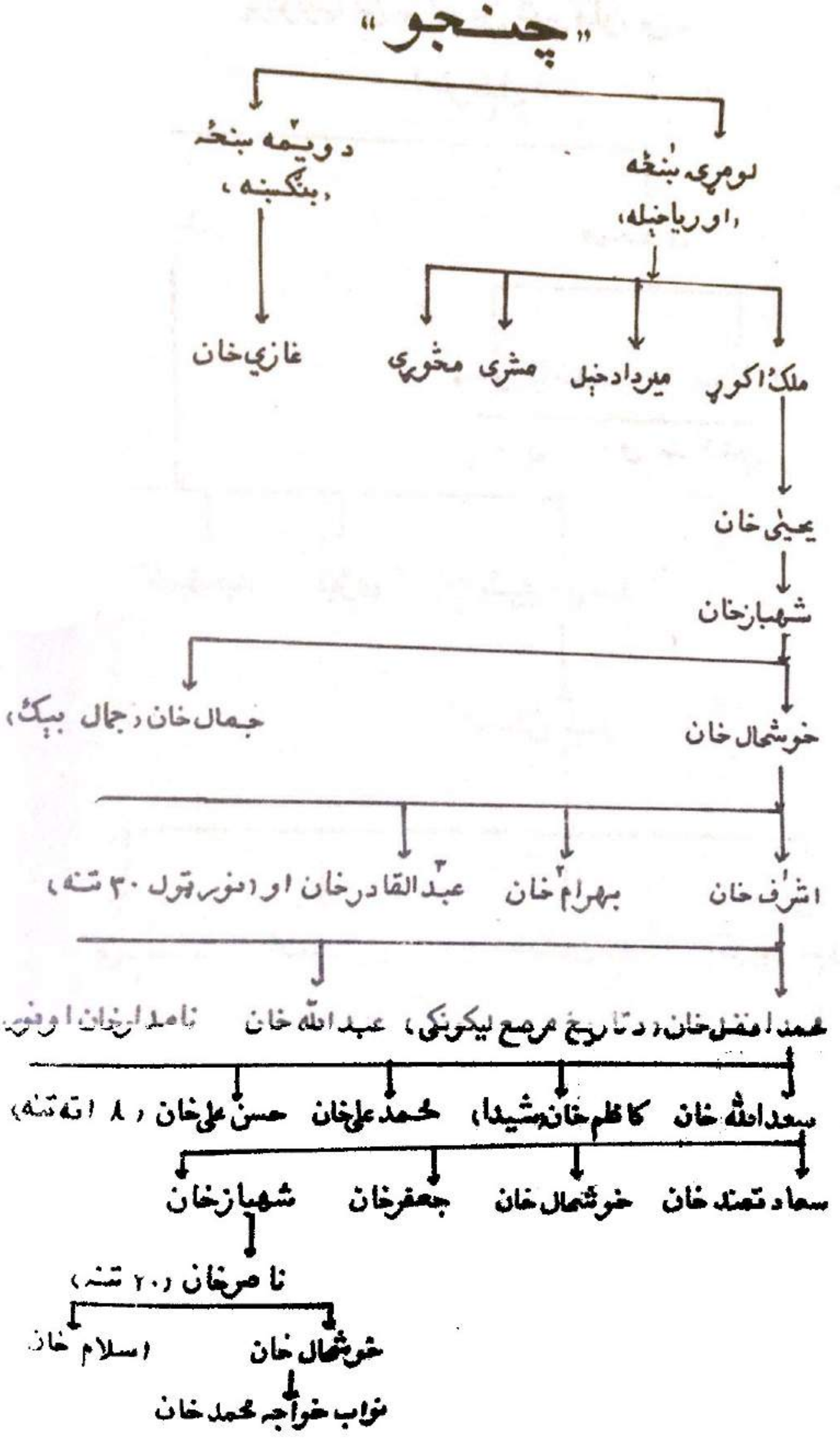

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئ قبائل؛

"خټک-بولاق"

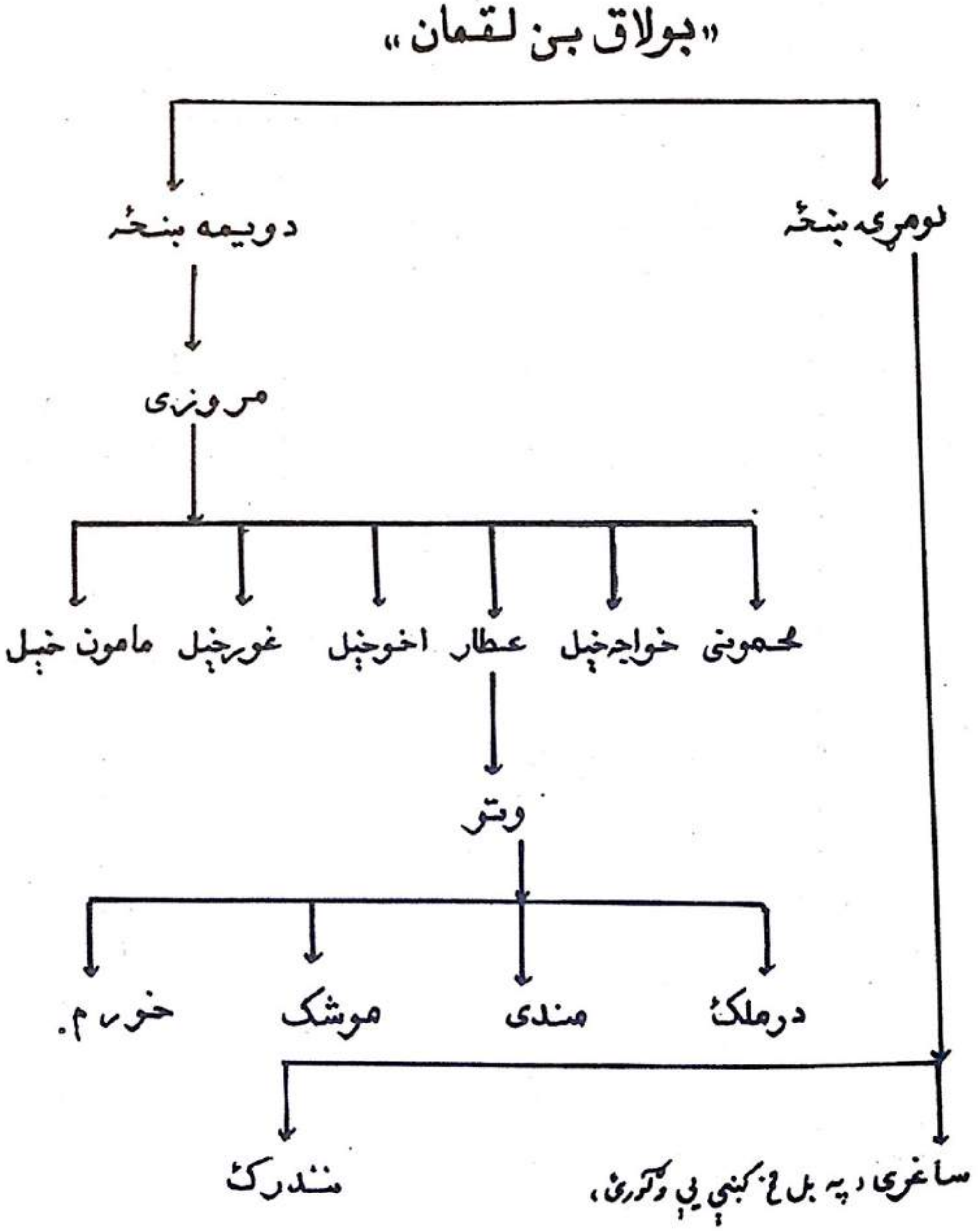

Kitaboona.BlogSpot.Com

ساغری بن بولاق بن لقمان (ختک)

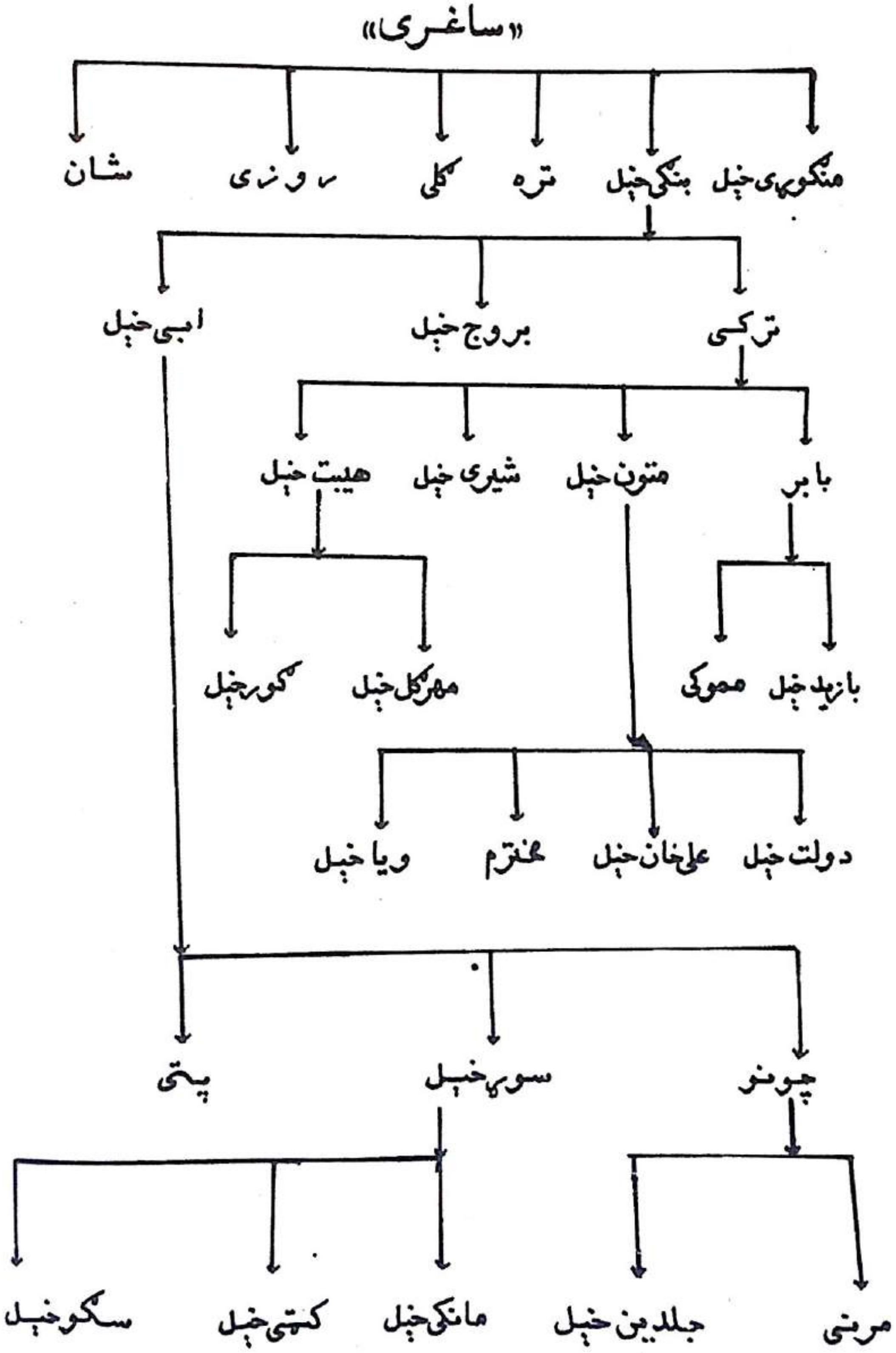

Kitaboona.BlogSpot.Com

تپی بن ابی خېل بن بنګی خېل بن ساغری بن بولاق

«تپی»

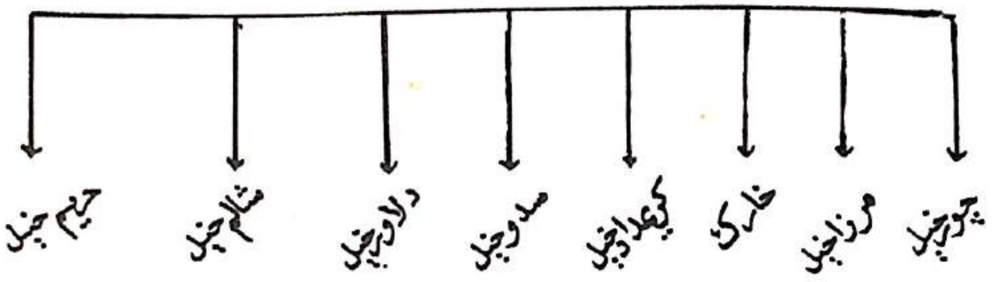

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

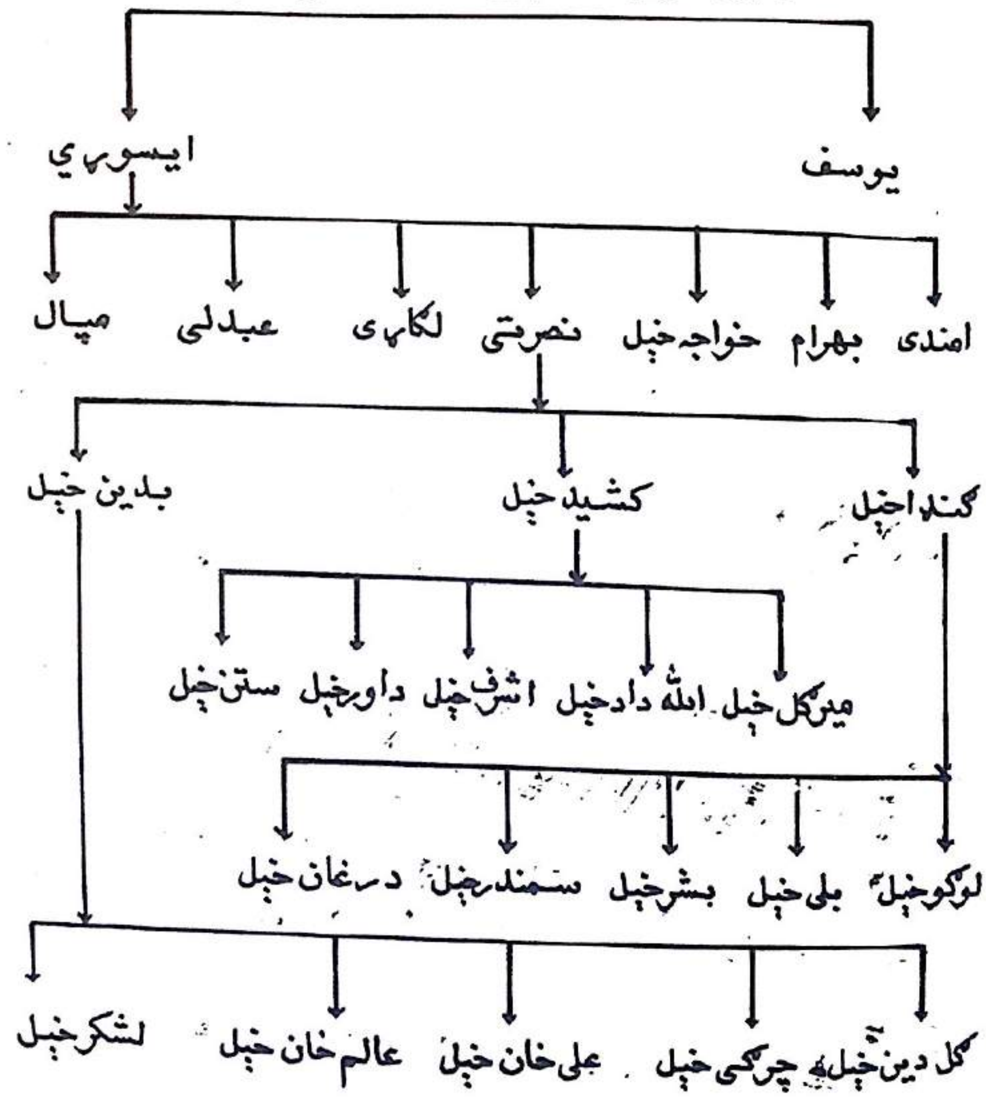

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل:

«اتمان خیل»

«اتمان بن برهان، اتمانخیل بن ککی -

بن کرلان.

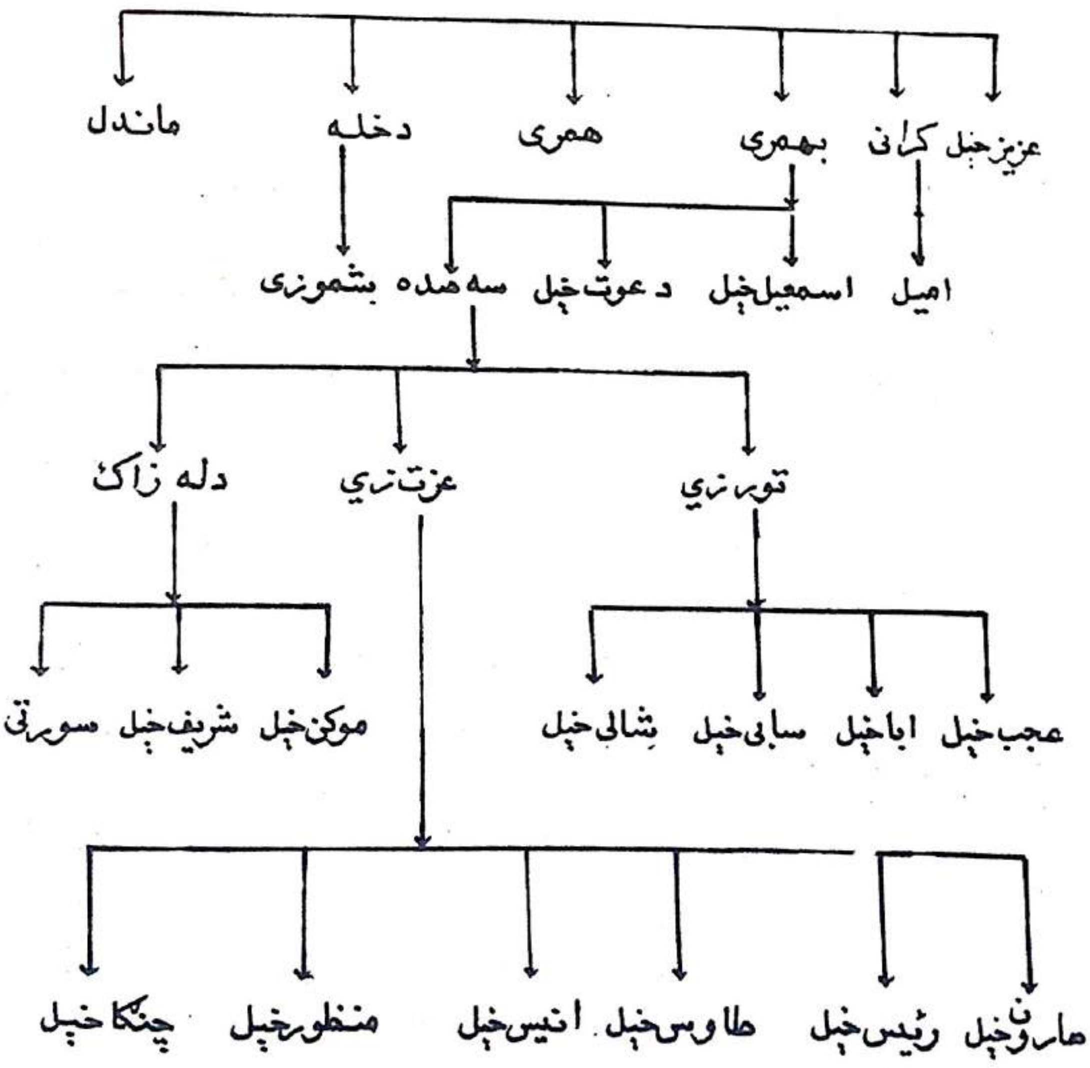

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«اسمعیل خیل»

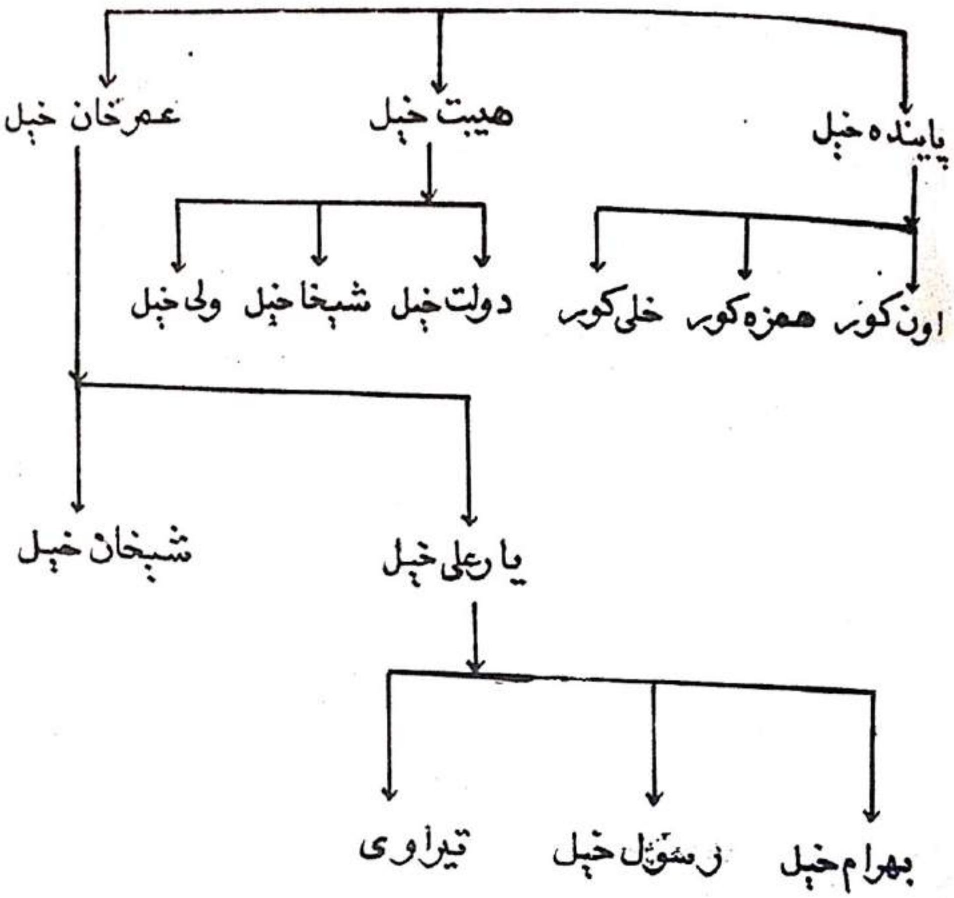

دعوت خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«دعوت خیل»

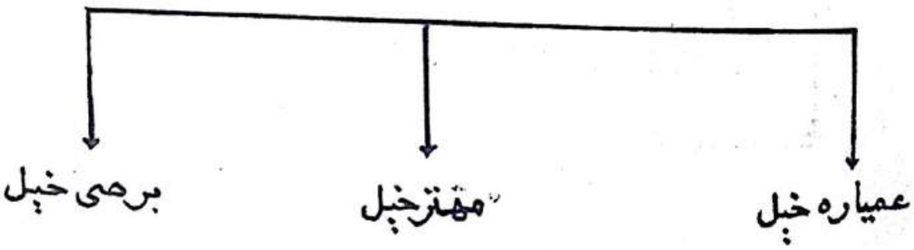

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خېل بن دعوت خېل بن بهمری بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

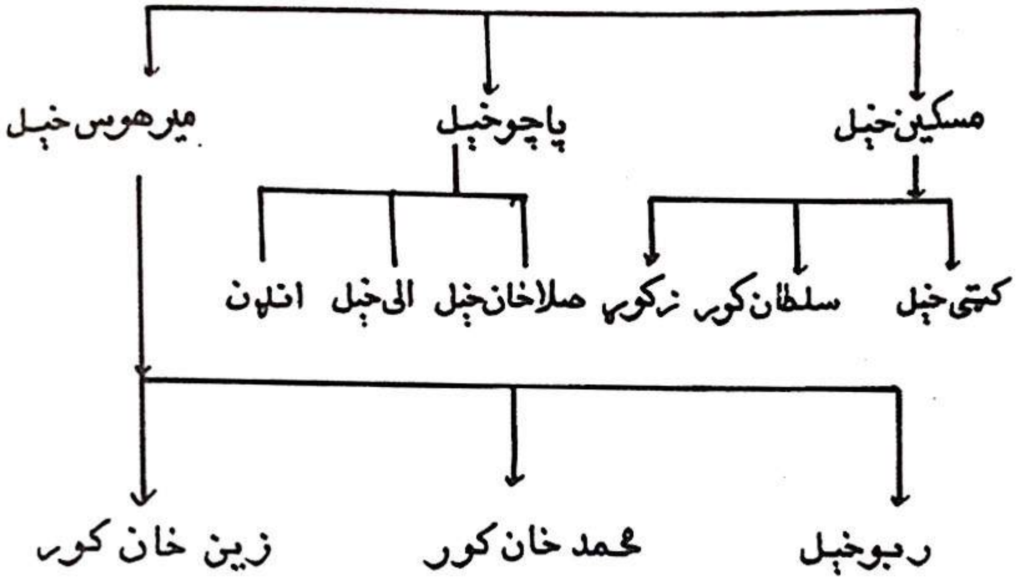

مهترخېل بن دعوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«مهترخېل»

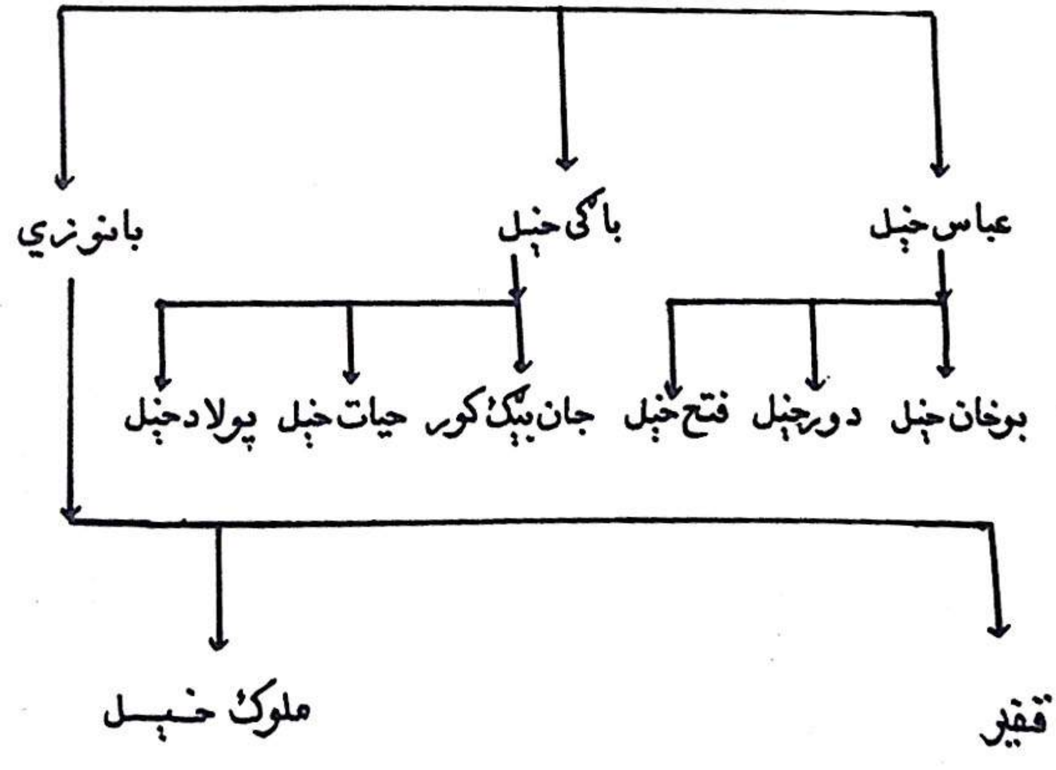

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برمی خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برمی خېل»

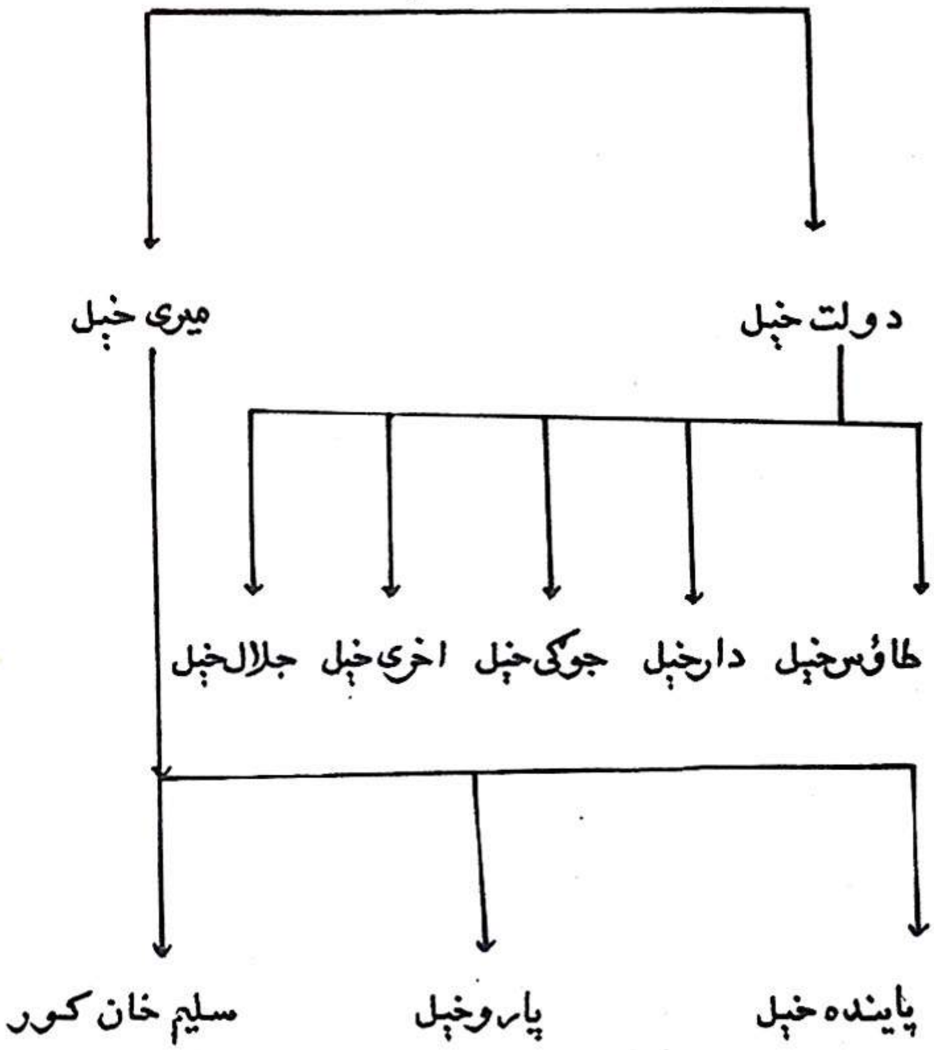

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

د «خوګیاني»

«خوګیاني»

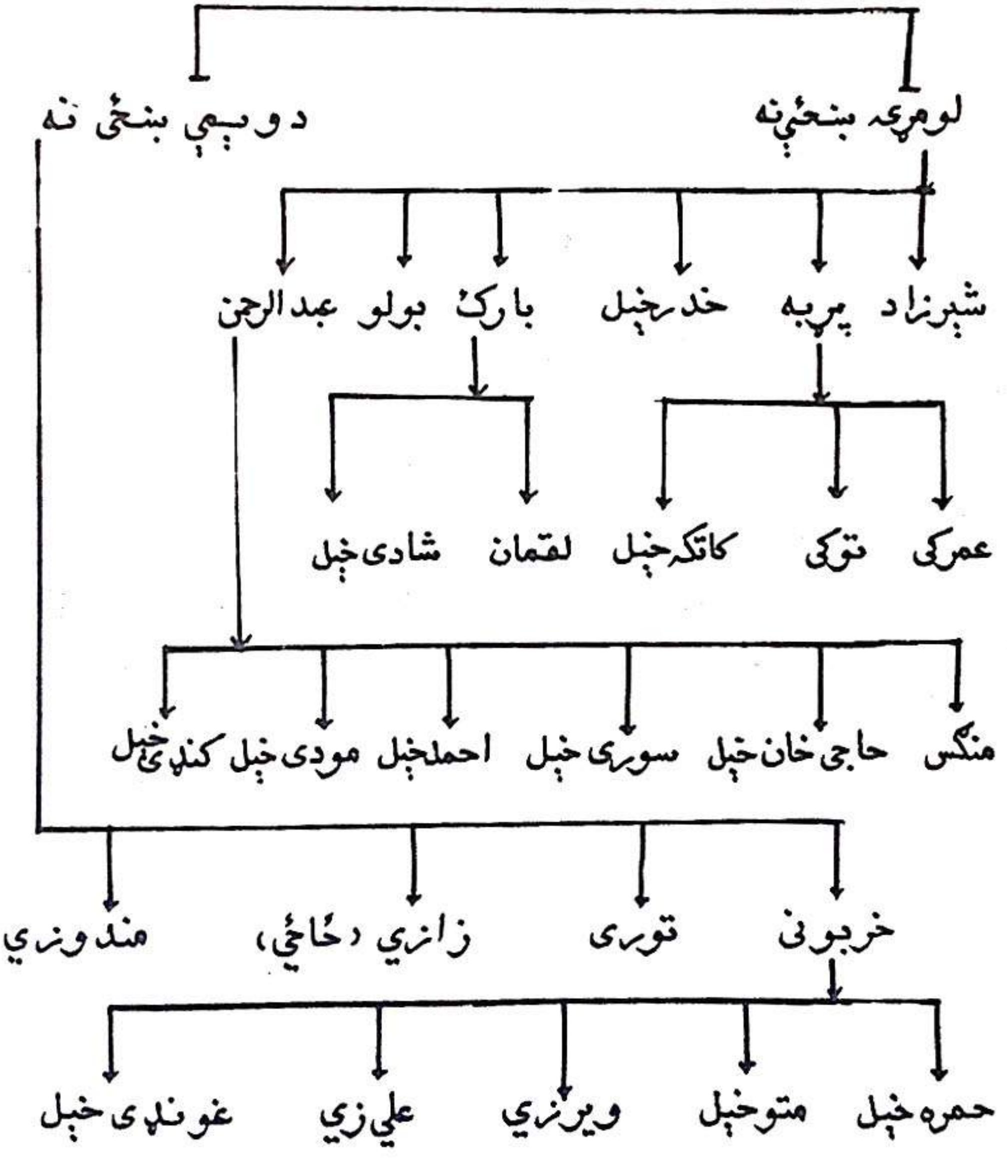

نوټ: وزیر خوګیاني نه دي دلالي وزیر اولاده زرغلي له خوګیانو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل

۱- وزیر، مسعود

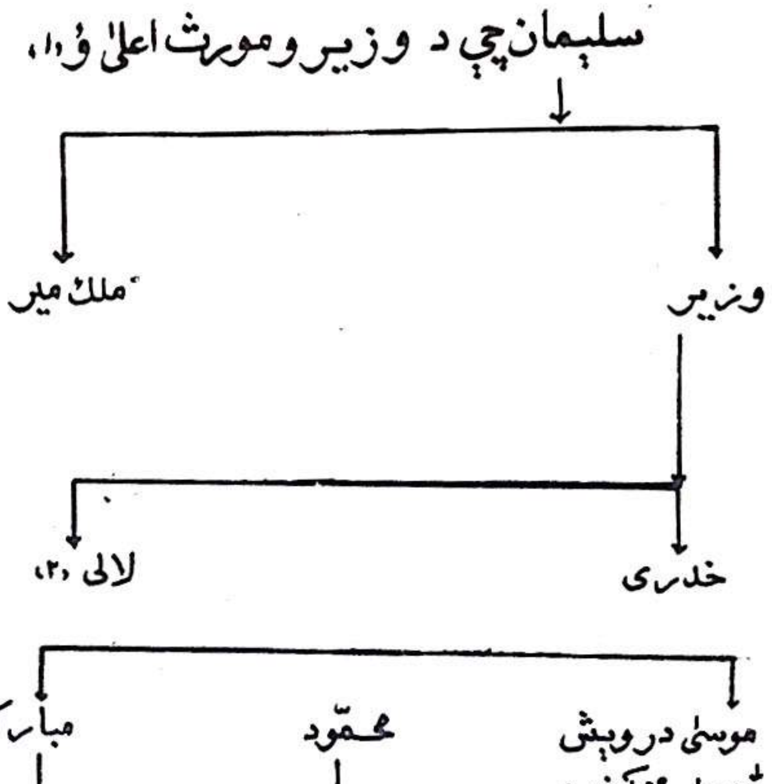

(۱) ځني خلک وائي چې د سلیمان نه وزیر او ملک میر دي، او د وزیر نه خدري او لالی دي او د ملک میر نه بنګښ دي ص ۲۷۴ د کیرو کتاب پټان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدري ور ور د وزیر زوی د خپله ورور خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښې یې د خوګیانو سره اوږولي او خوګیاني ګڼلی شي. «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسیٰ درویش بن خدري بن وزیر

«موسیٰ درویش»

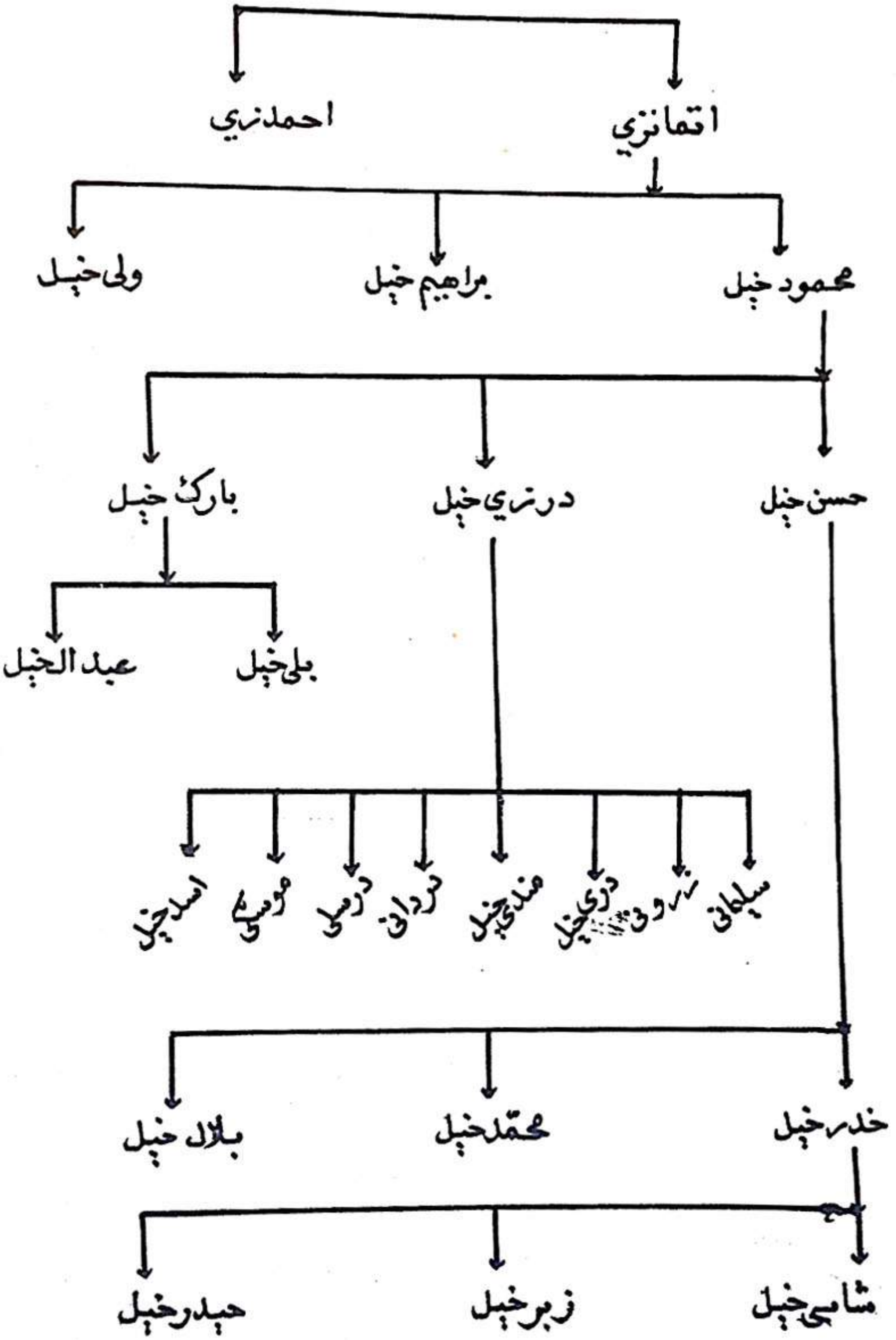

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدخېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن ... بن وزیر

«محمدخېل»

- مهترخېل
- ترکلی خېل
- درې پلاری

بلال خېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن . . . وزیر

«بلال خېل»

- نورخېل
- درنامی
  - پهاړخېل
  - چلاک خېل
  - شېرخېل
  - شمل خېل
- شادی خېل
  - اسمعیل
  - درمل خېل

د مندی خېل بن د رزی خېل بن محمودخېل نه

- کوکی
- بخشی خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردابنی بن د رزي نه

- پیرسری
- هیبت خېل
- مداخېل
  - مجرخېل
  - زرگرخېل
  - شیده خېل
  - برهخانی
  - سرمست خېل
  - جمال خېل
  - همریزخېل
- توري

د «درسلی» بن د رزي نه

- خلپ خېل
- موچي خېل
- دلکئ خېل
- قربان خېل
- عیسی خېل
- اوزي خېل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخېل
- باري خېل
- اول خېل
- سنجرخېل
- درپي خېل

او د «اسدخېل بن د رزي نه

- پیرخان خېل
- مرزاخېل
  - ناناخېل
  - اوساخېل
  - تولاخېل
  - دوړخېل
- دري پلاري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک خېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

«بارک خېل»

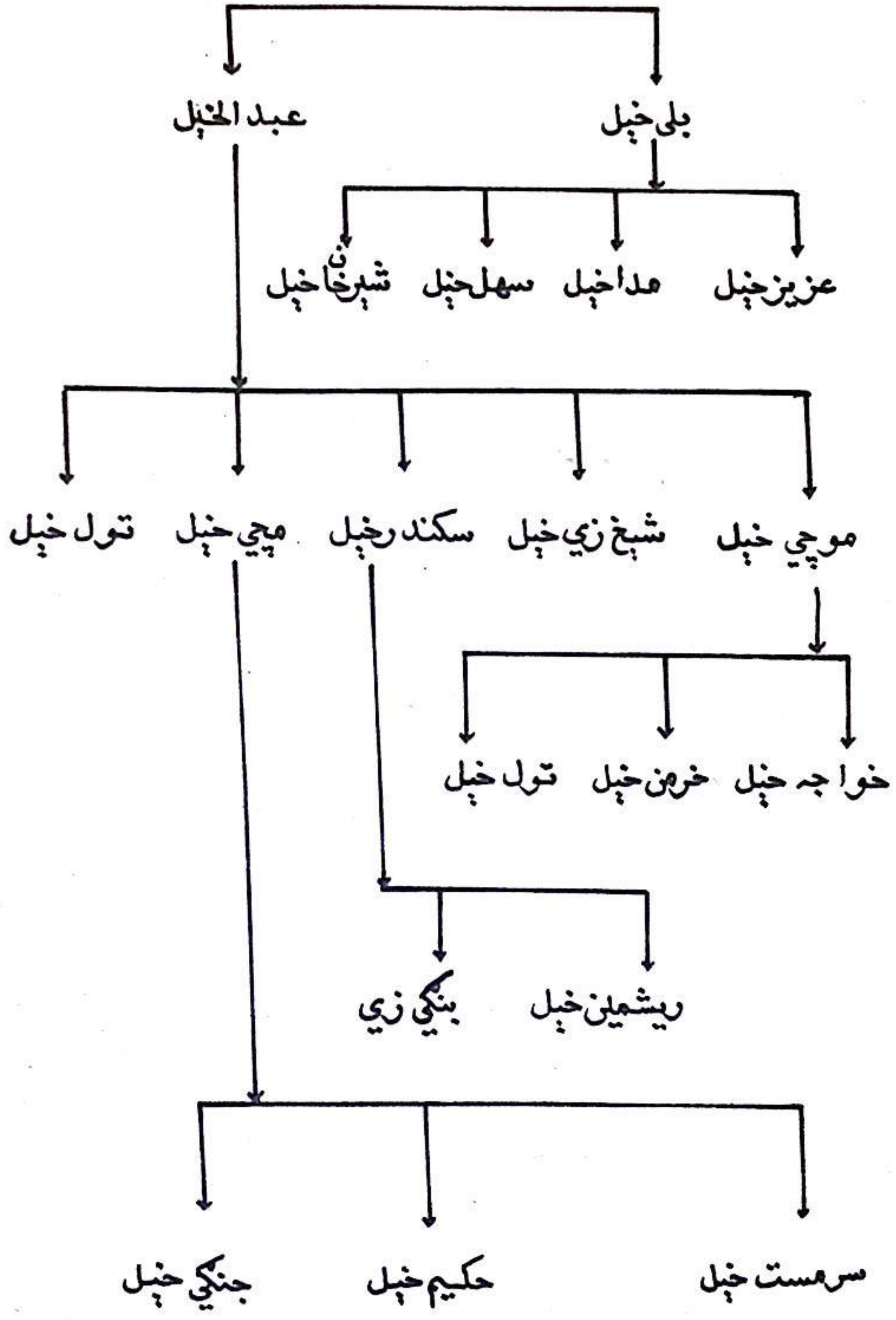

Kitaboona.BlogSpot.Com

براهيم بن اتمانزي

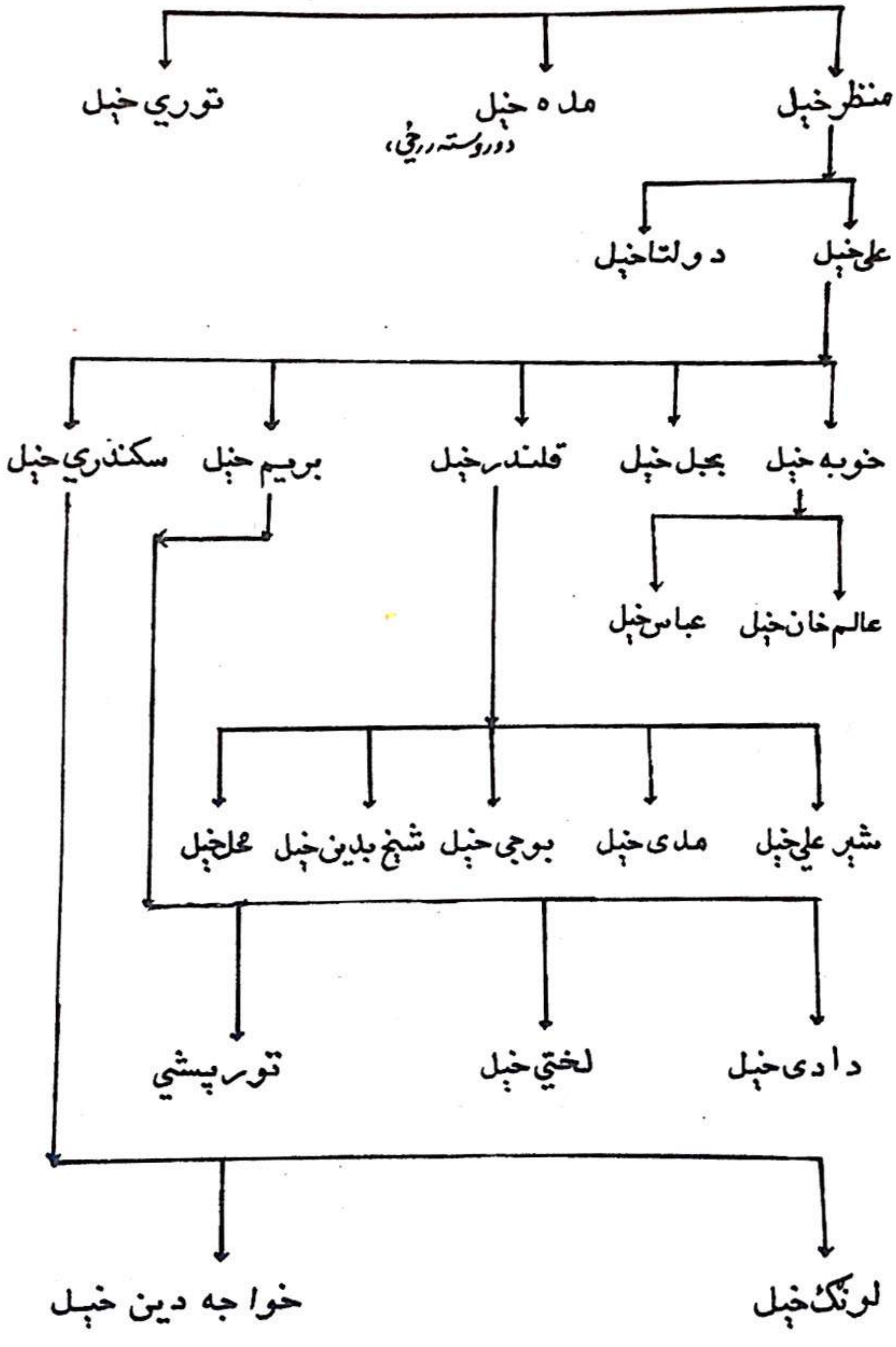

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «مده خیل» بن اتمانزي نه

- بوزي خیل یا بازي خیل
  - سعید خیل
  - خواص خیل
    - یحیی خیل
    - بهرام خیل
- سرکی خیل
  - علی خان خیل
    - خدر خیل
    - نظر خیل
    - خواجه خیل
    - جان بیګ خیل
    - نعمت خیل
    - ریي خیل
  - بادر خیل
    - متی خیل
    - ببو خیل
    - اندس خیل
    - شارت خیل
- چمکان خیل

د توری خیل بن براهیم خیل بن وتمانزی نه

«توری خیل»

- خوشحال
- دتا خیل
- مل خیل
- بوبلی خیل
- میرعلی
- شامیری

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحال بن توري خېل نه

- شیخاخېل
- علي خاني

د تاخېل بن توري نه

- جمالی
- عثمان خېل

د مل خېل بن توری نه

- هبشی خېل
  - رحُرخېل
  - رسول خېل
  - مدی خېل
- سوکی
  - پیله خېل
  - سارخېل
  - علی خېل
  - اودی خېل

د بوبلی خېل بن توري نه

- سخی خېل
- سلیمی خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

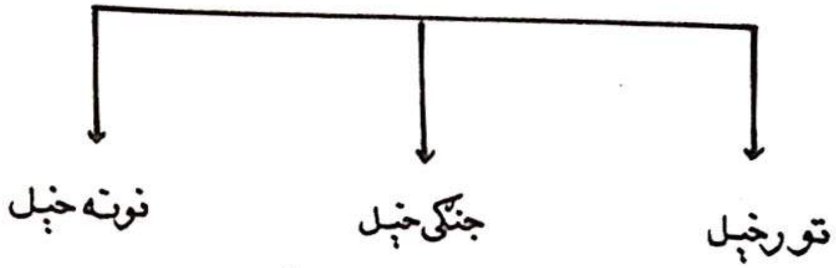

د ولی خیل بن وتمانزي نه

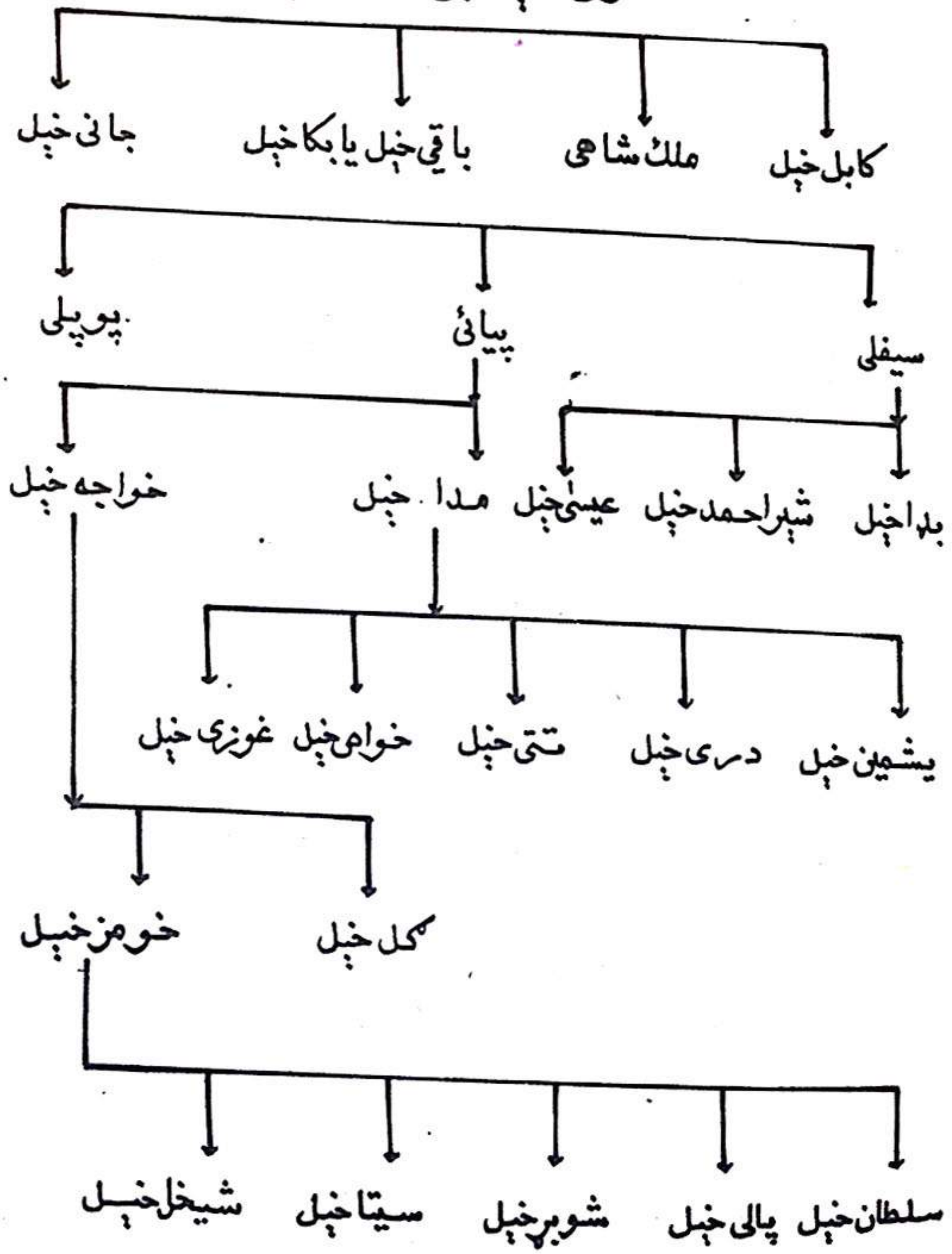

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «باقي خېل» یا بکاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

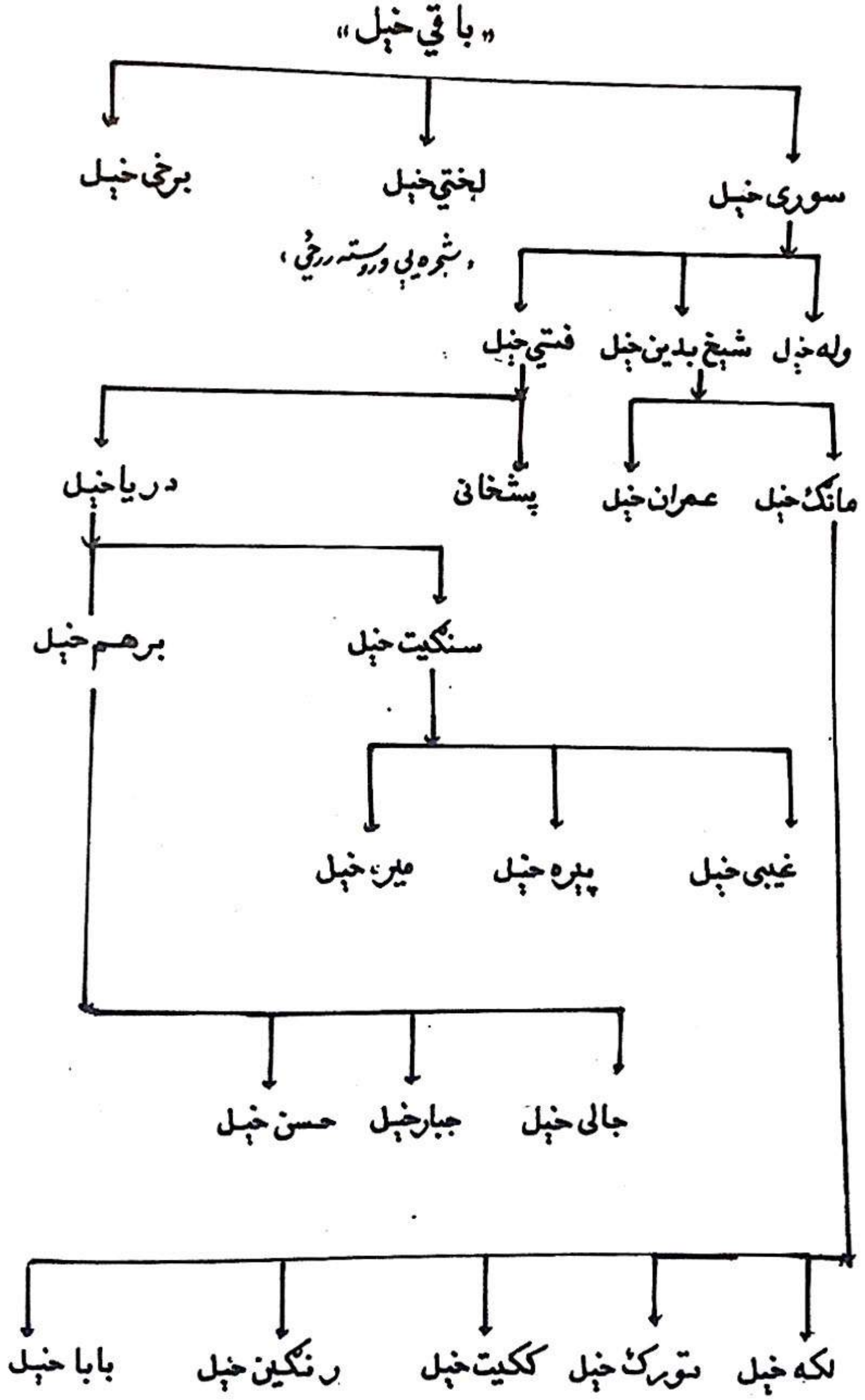

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختی خېل بن باقی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي

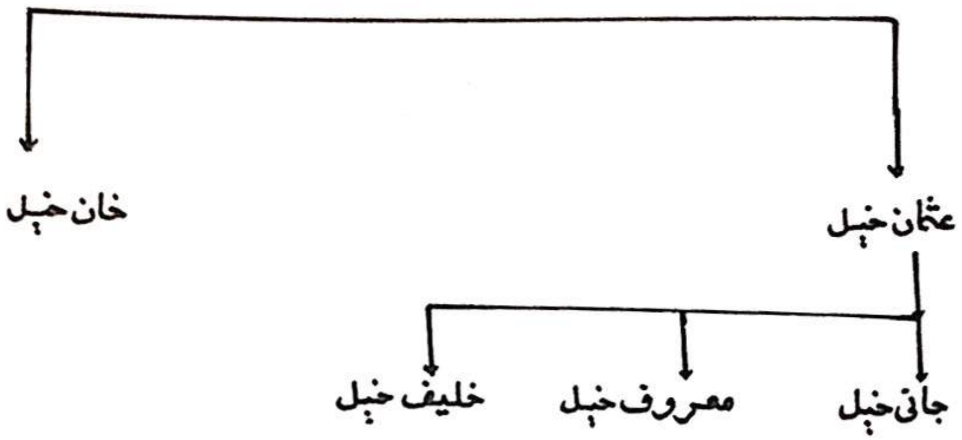

بری خېل بن باقي خېل بن ولی خېل بن وتمانزي

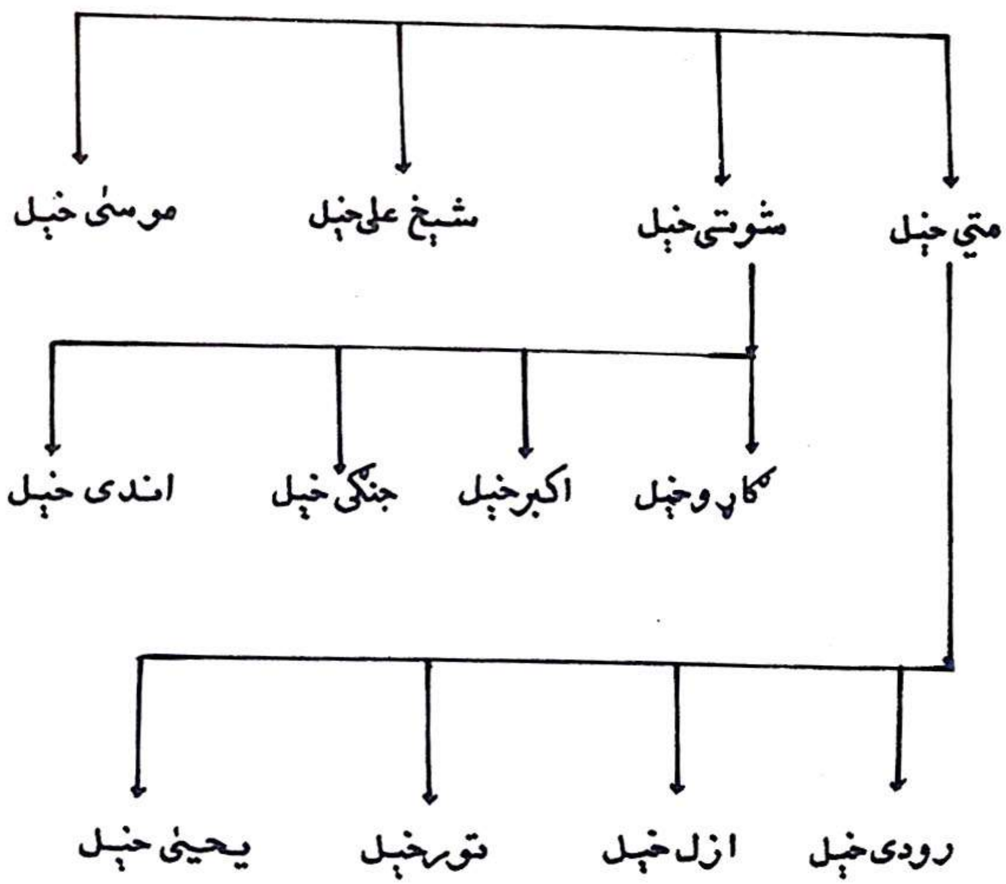

Kitaboona.BlogSpot.Com

د جانی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي نه

«جانی خېل»

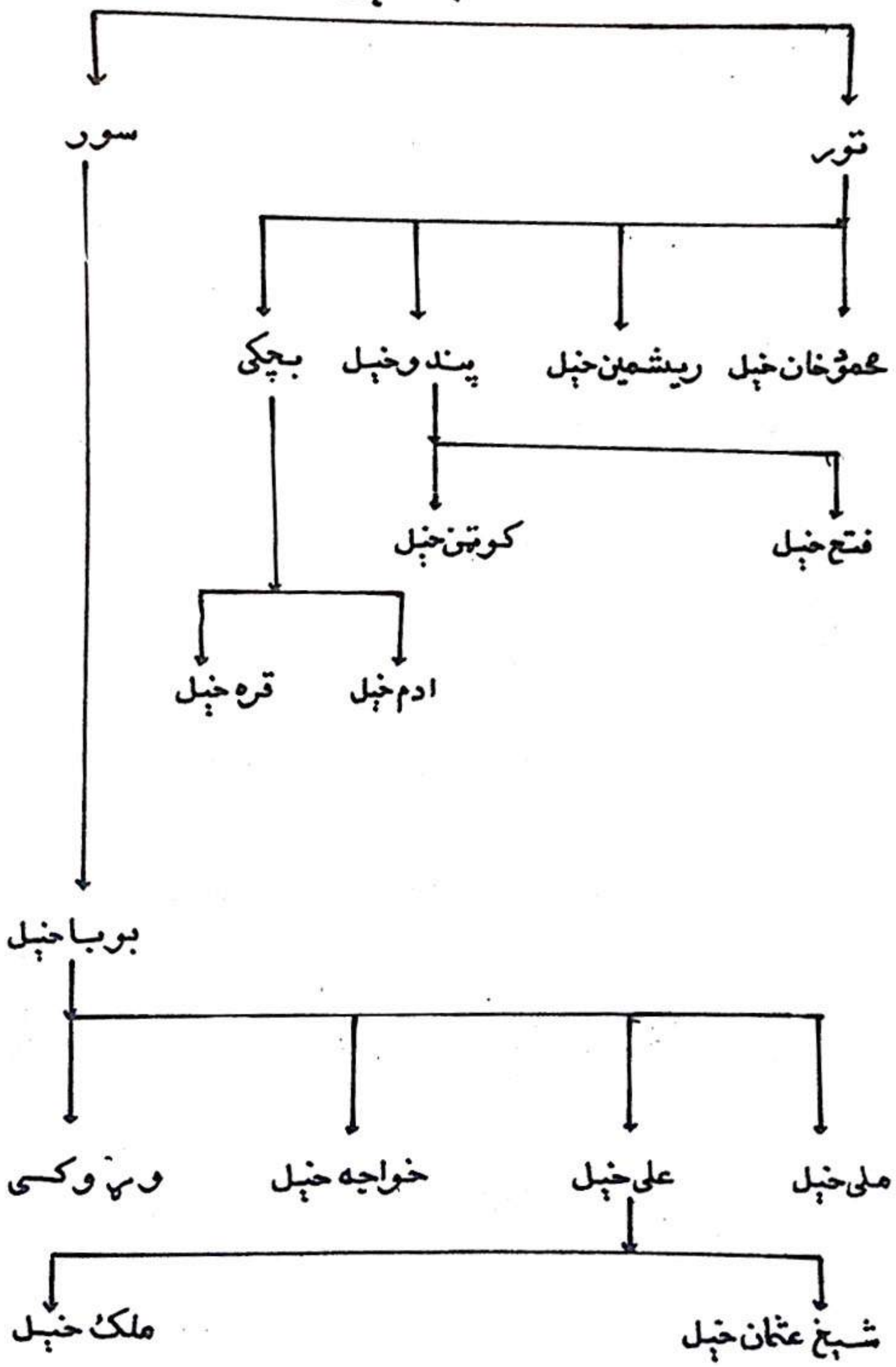

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر، احمدزی

(احمدزی)

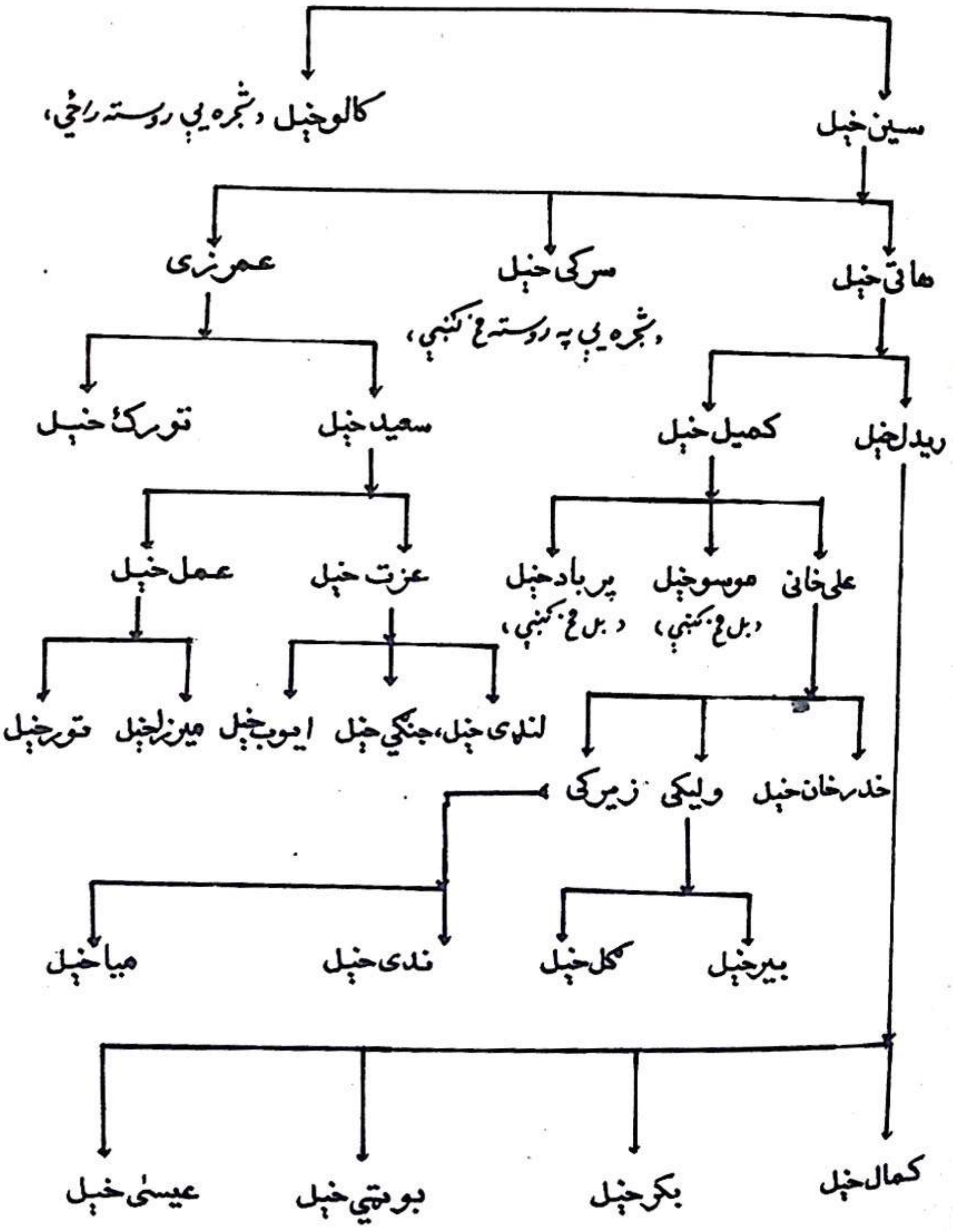

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سين خېل بن احمدزي .

« سرکي خېل »

- توله خېل
- بوله خېل
  - ناناخېل
  - الله داد خېل
  - مريد
  - وليد

موسوخېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

« موسوخېل »

- توري خېل
- براهيم خېل
- جان بېګ خېل
- علي خېل

پرباد خېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

« پرباد خېل »

- ګنداوی
  - مياګل خېل
  - غلپ خېل
  - وطن خېل
  - سنجر خېل
- طاؤس خېل
  - معروف خېل
  - الله خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالوخیل بن احمدزي

"کالوخیل"

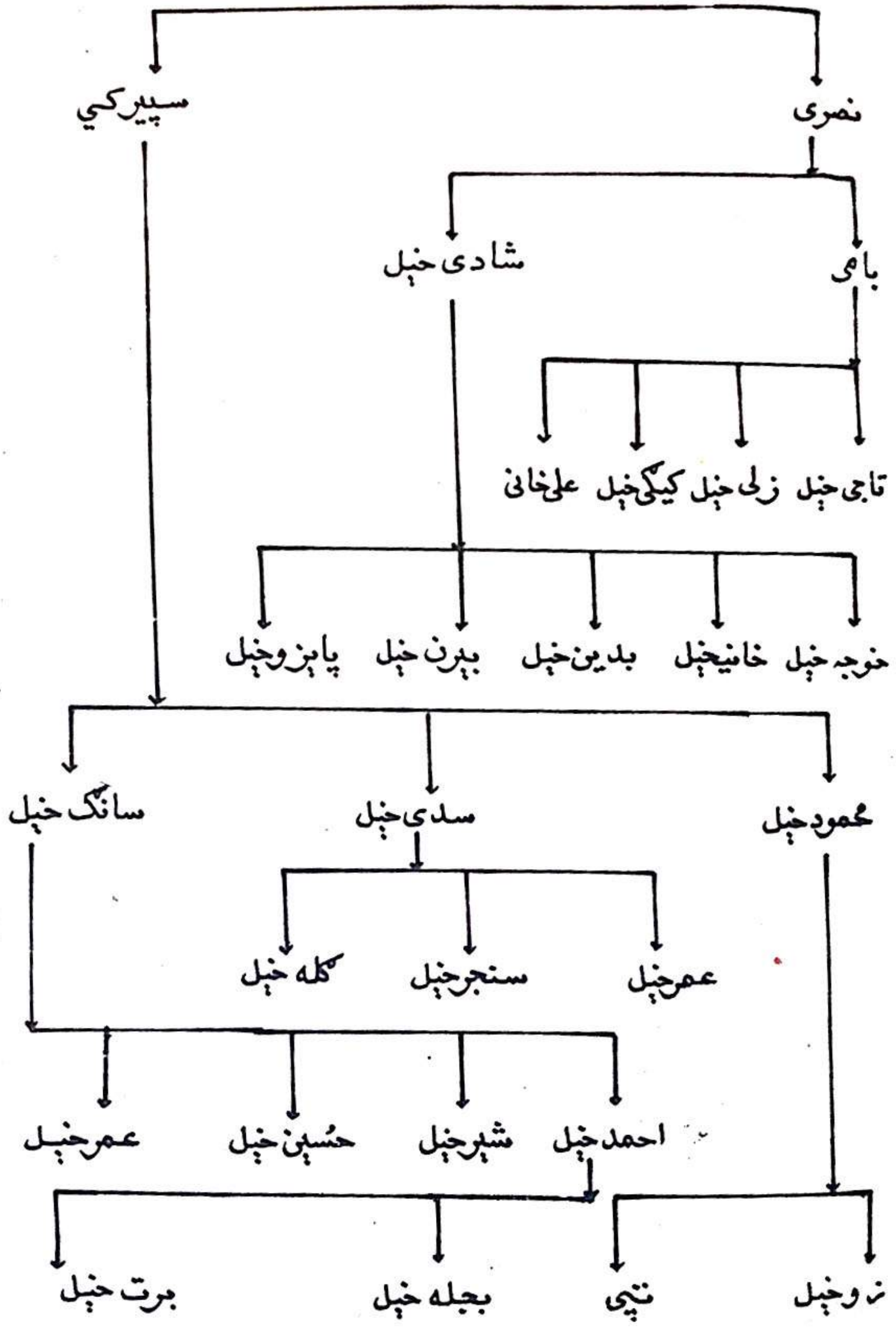

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاڼي؛ مسعود بن محمود بن خدري بن وزير - بن سليمان بن کرلاڼ

,,مسعود،،

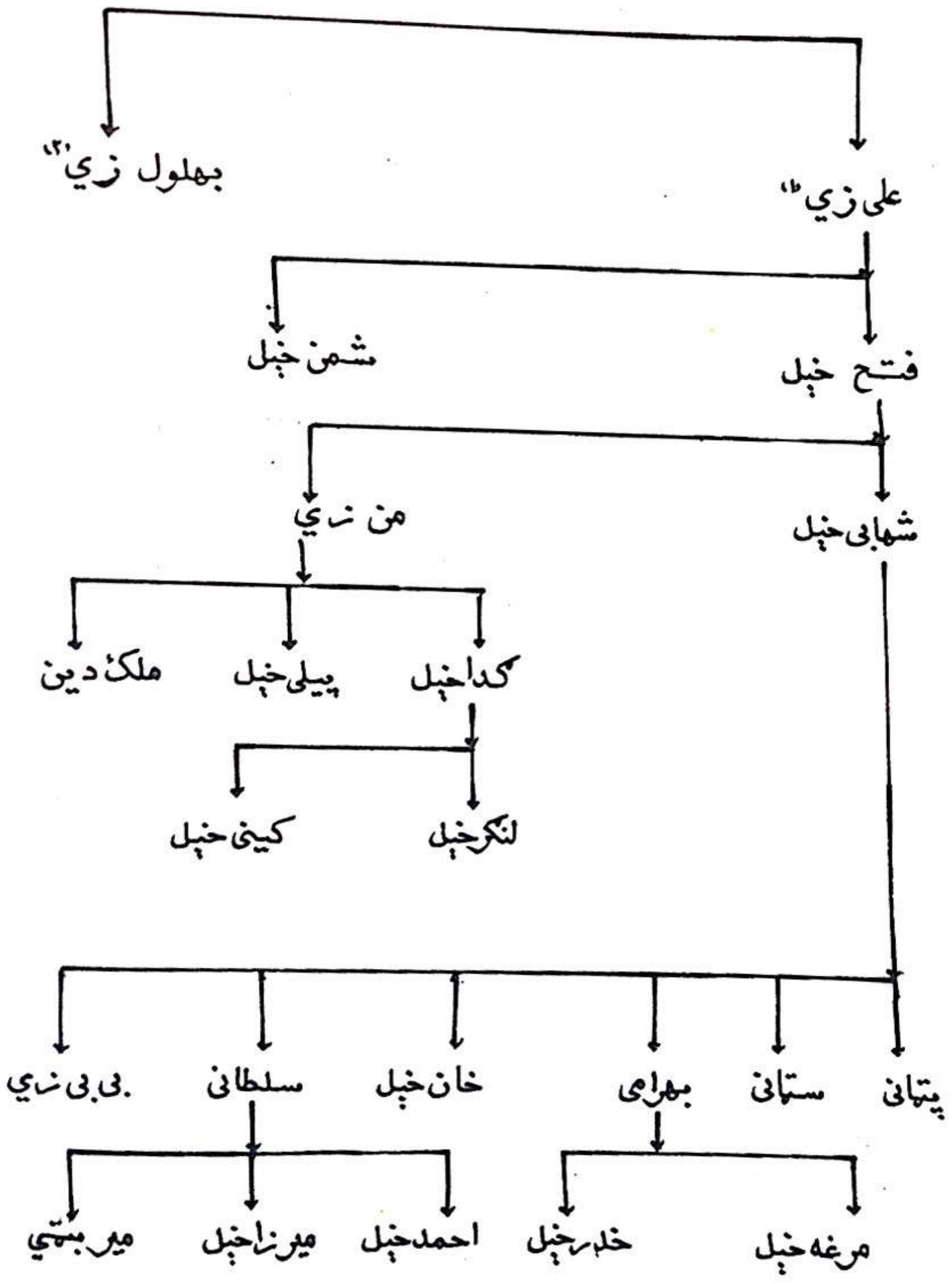

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خیل بن علی زي بن مسعود

«شمن خیل»

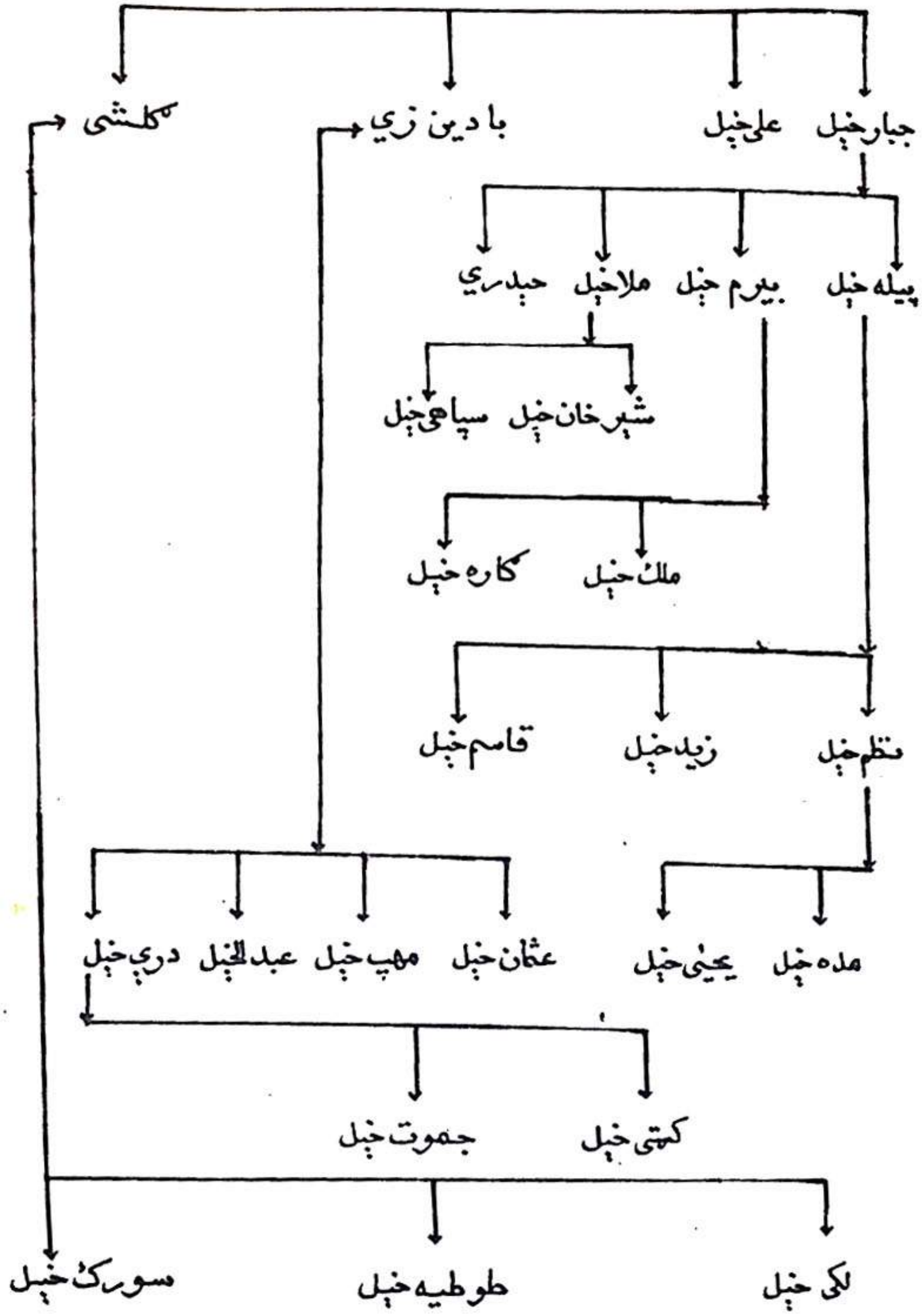

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي‌خیل بن شمن‌خیل بن علي زی بن مسعود

«علي خیل»

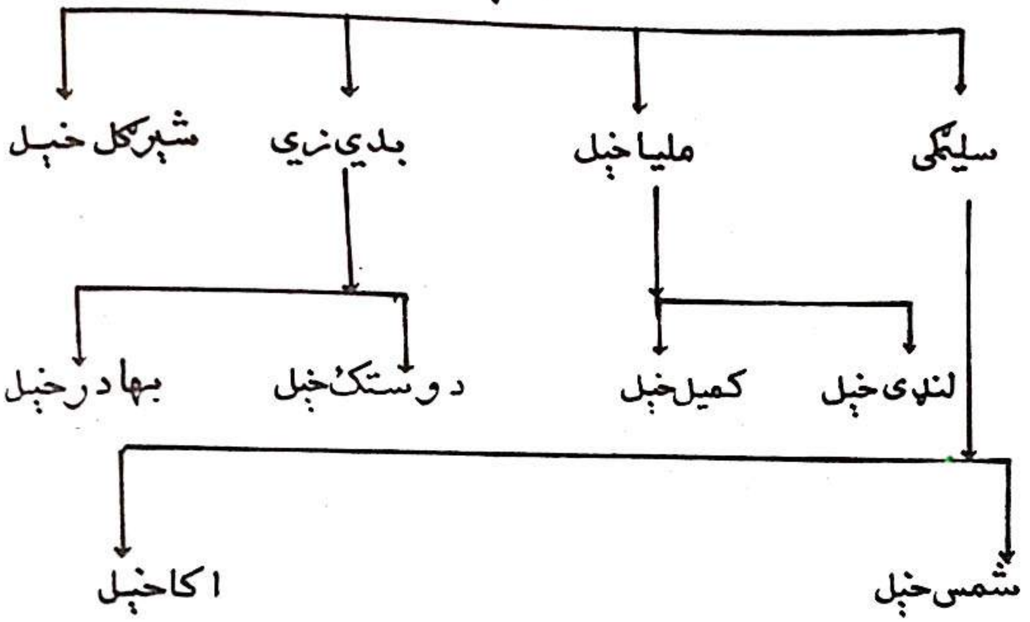

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدرزي بن وزیر

«بهلول زي»

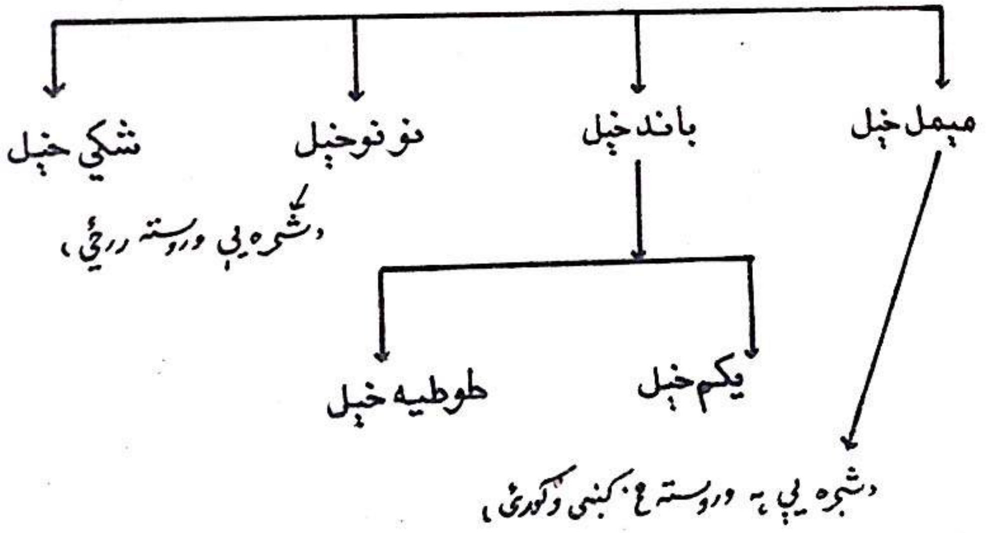

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممیل خېل بن بهلول زي

«میمل خېل»

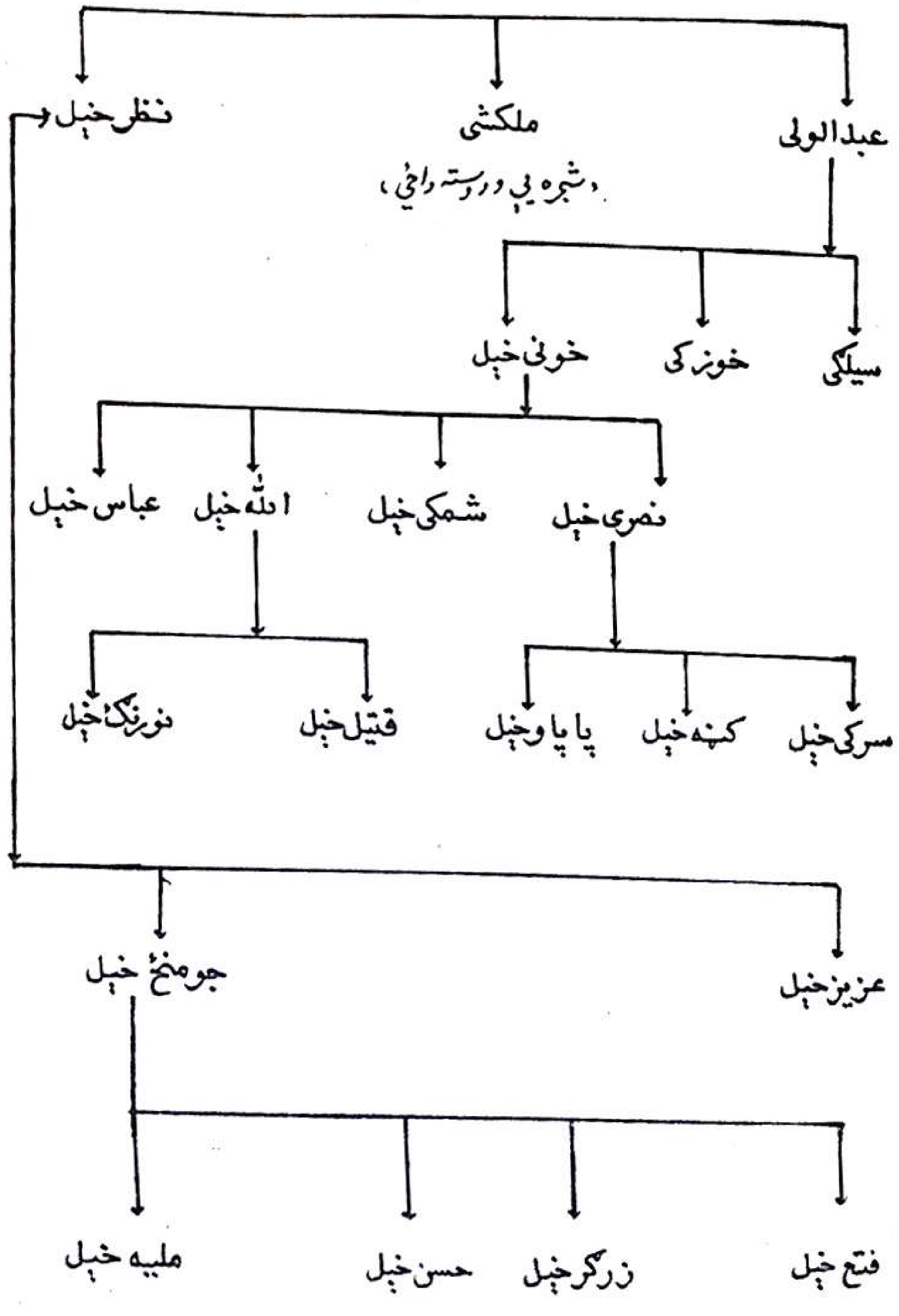

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

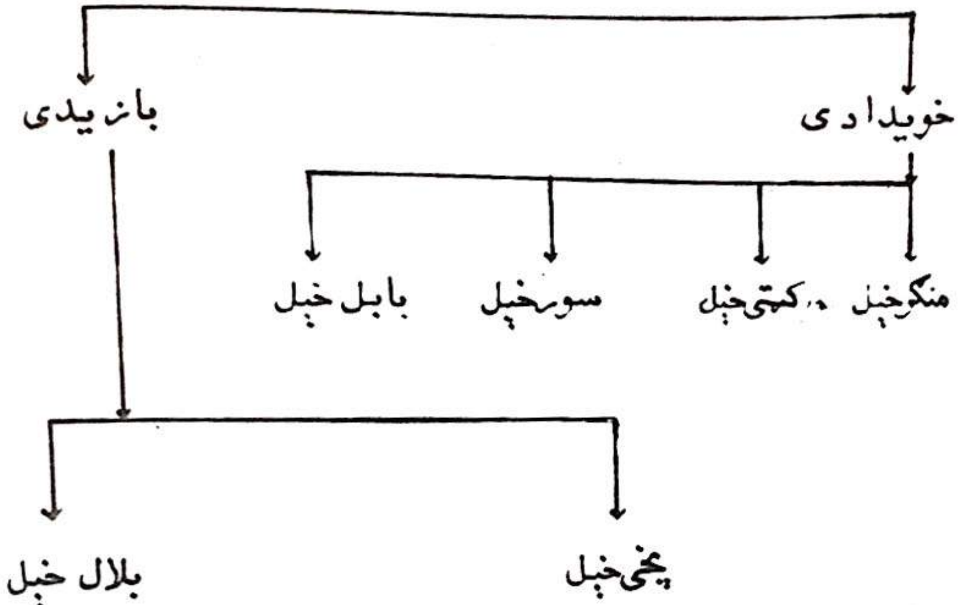

نونو خېل بن بهلول زي

«نونو خېل»

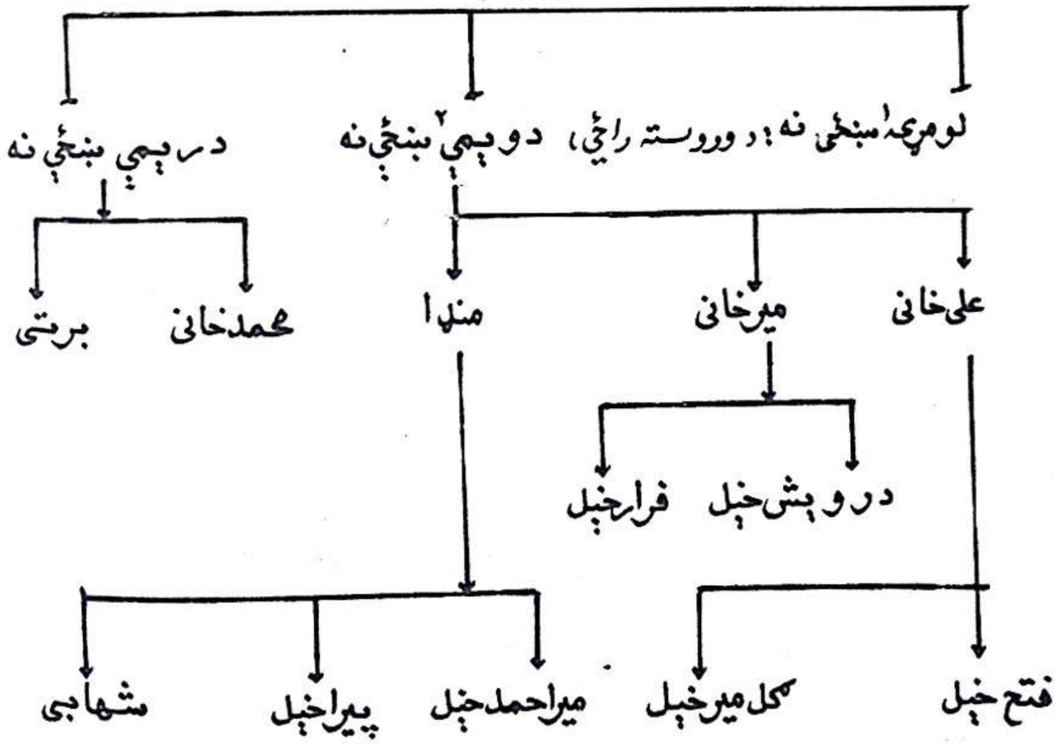

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ ښځې نه

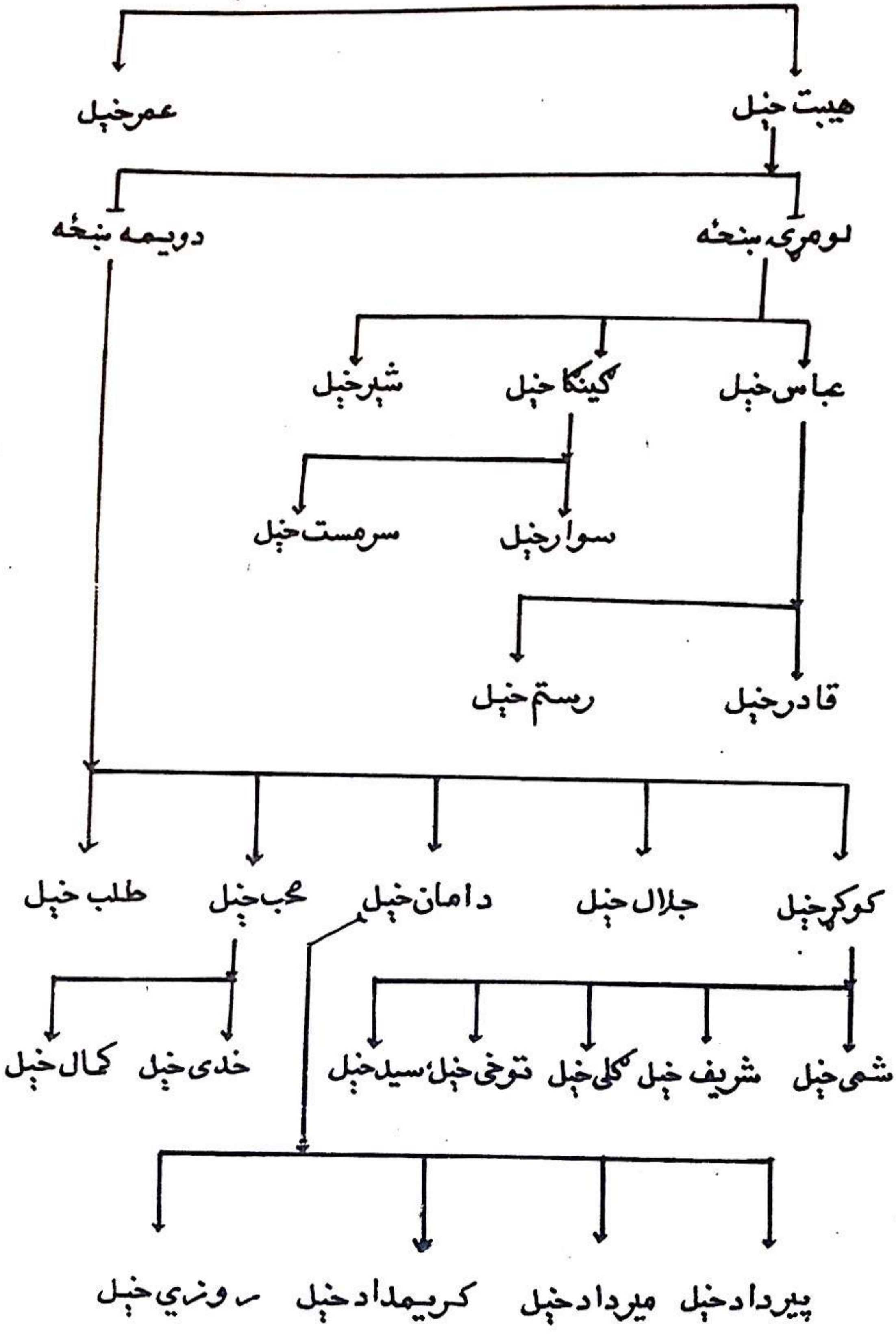

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنګی بن بهلول زی بن مسعود

«شنګی»

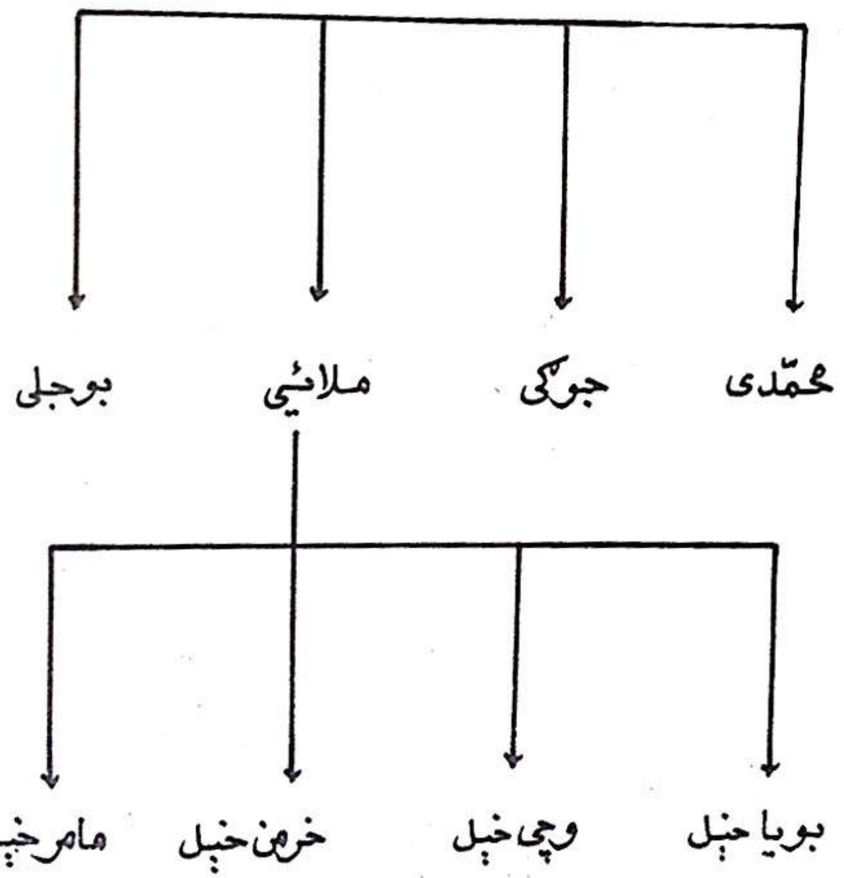

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل:

ح- شیتک (دوړ)

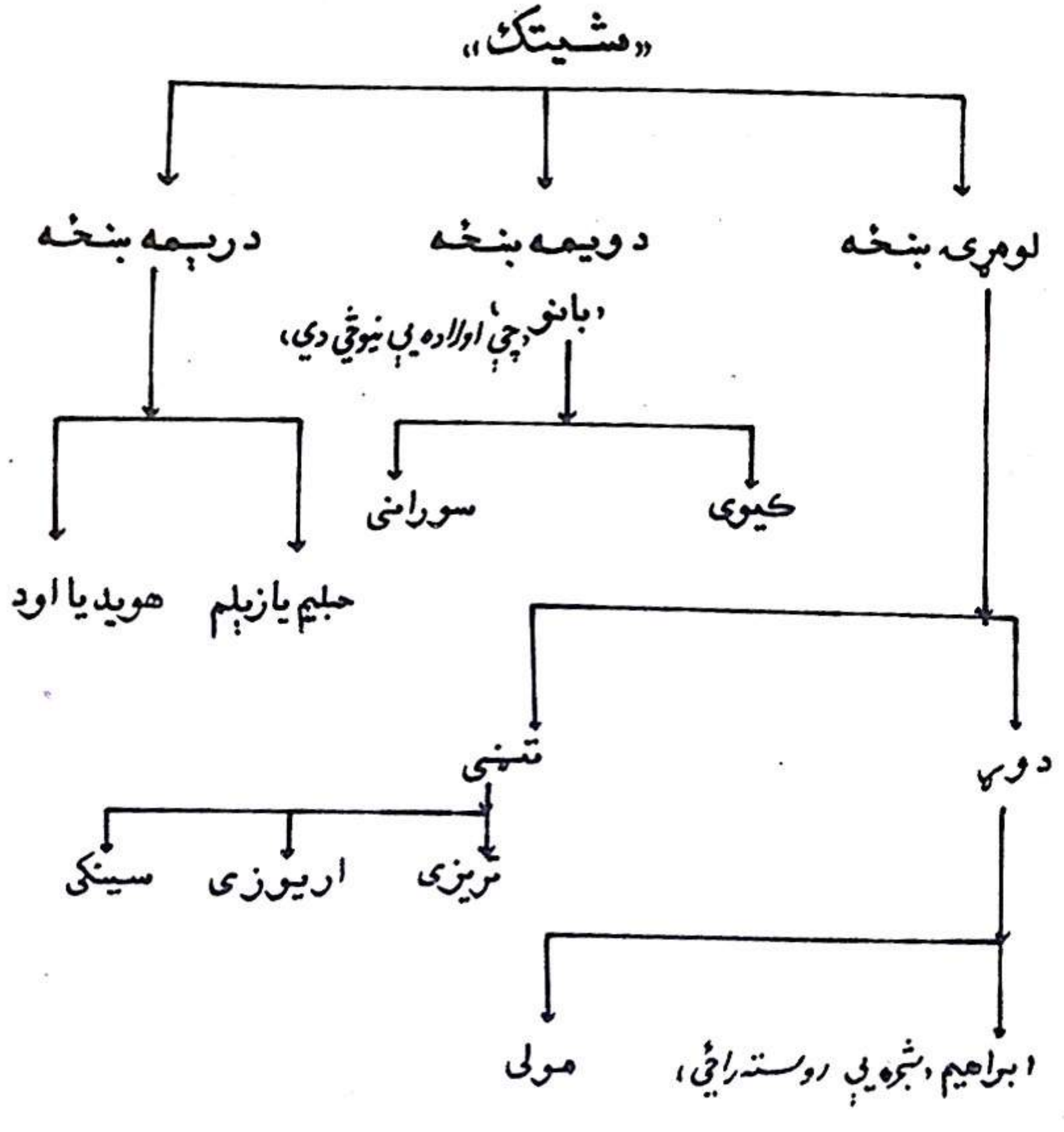

نوټ: تریزي تهني دي، خورشید جهان ۲۶۲ مخ ـ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مولي بن دوړ بن شيتک نه

«مولی»

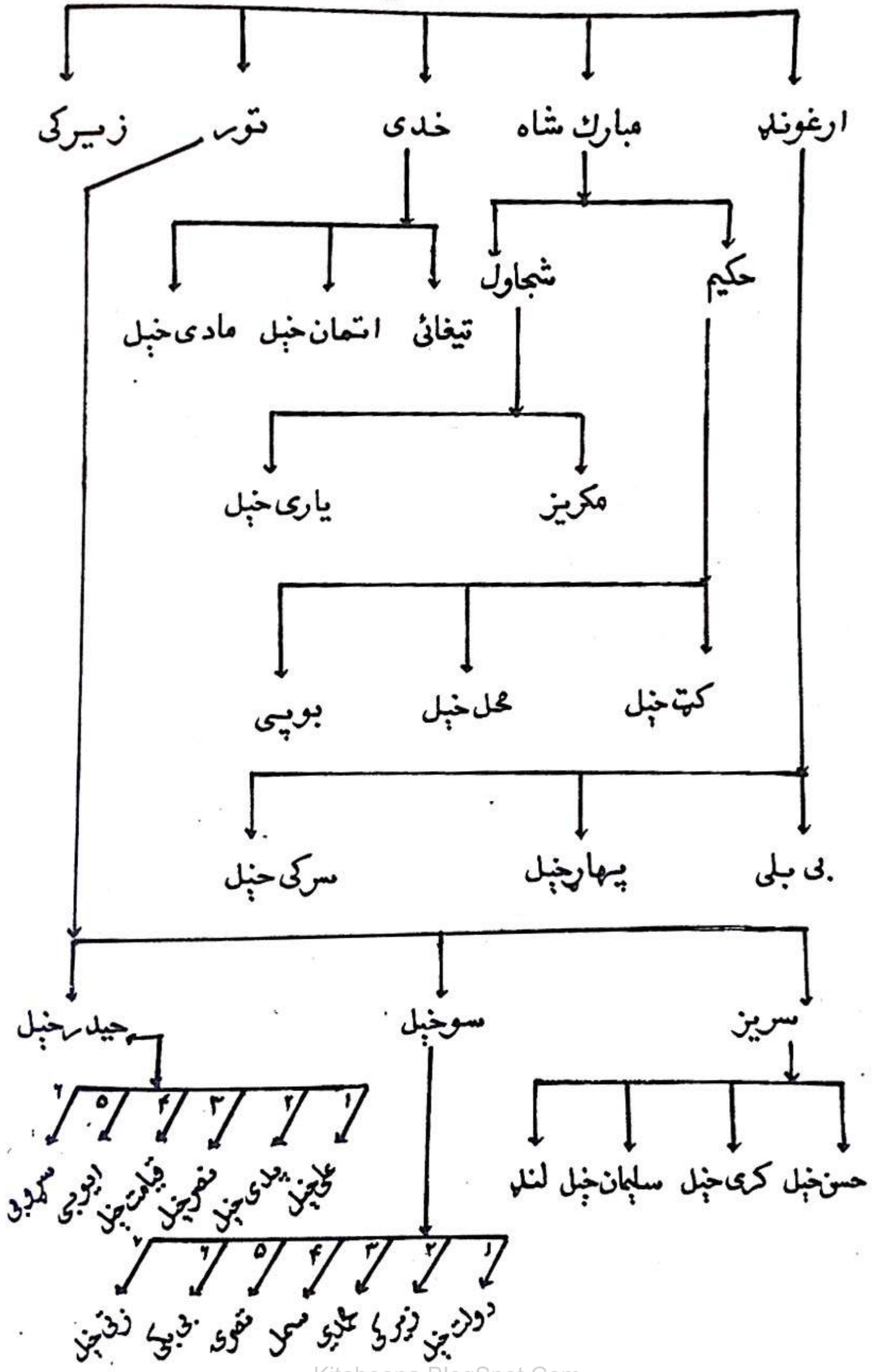

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابراهیم بن د وړبن شیتکۍ نه

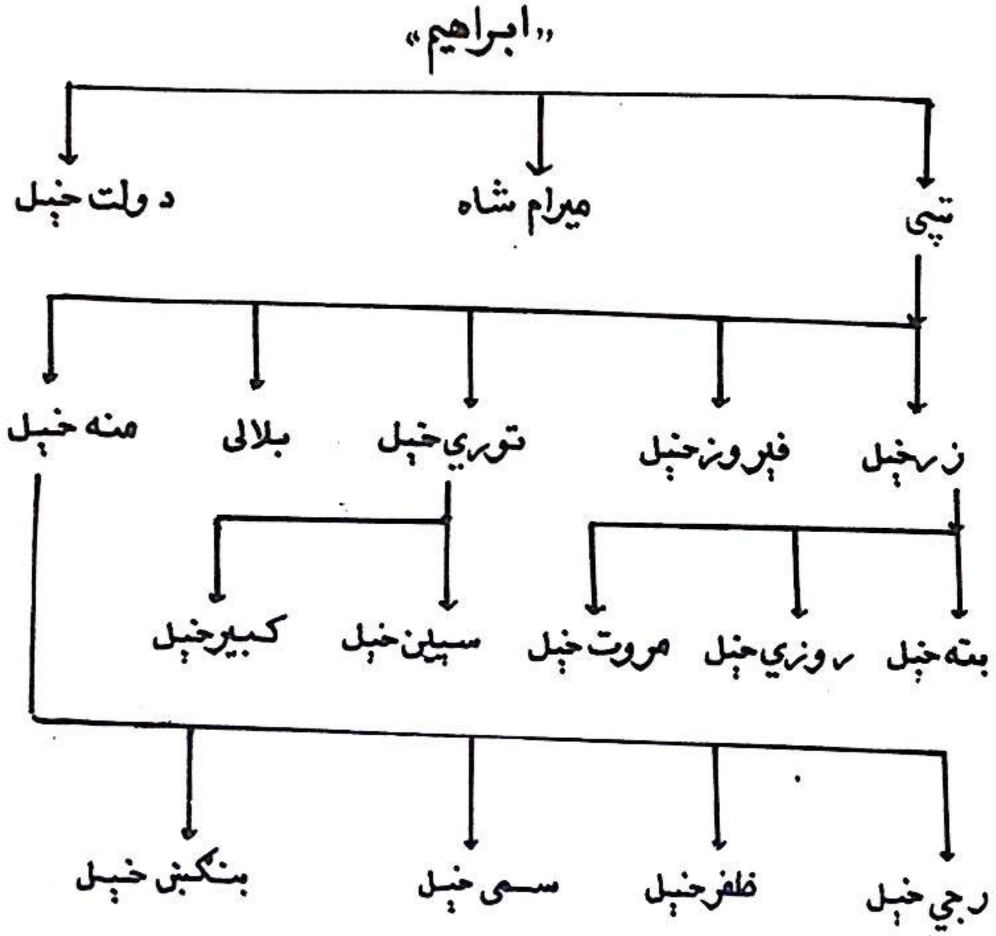

«شیتک» کرلاڼي

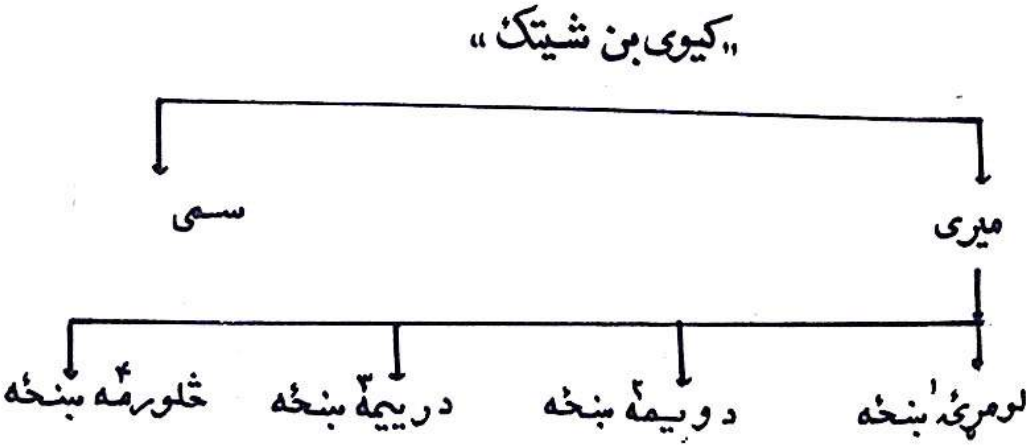

نوټ: اولاده یې په وروسته ځ کښې وګورئ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میری بن شیتک د لومړی ښځې اولاده

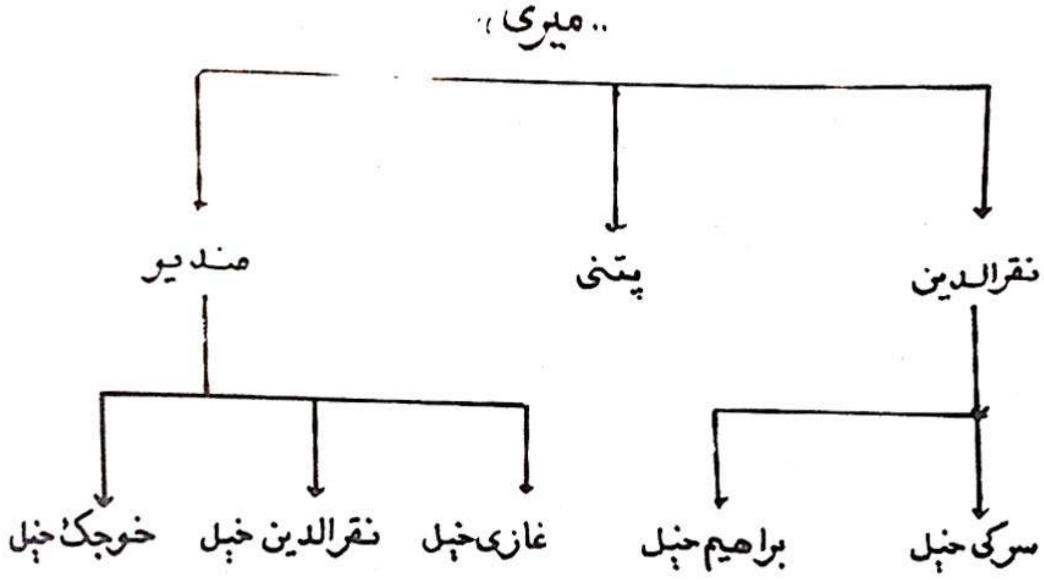

(۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

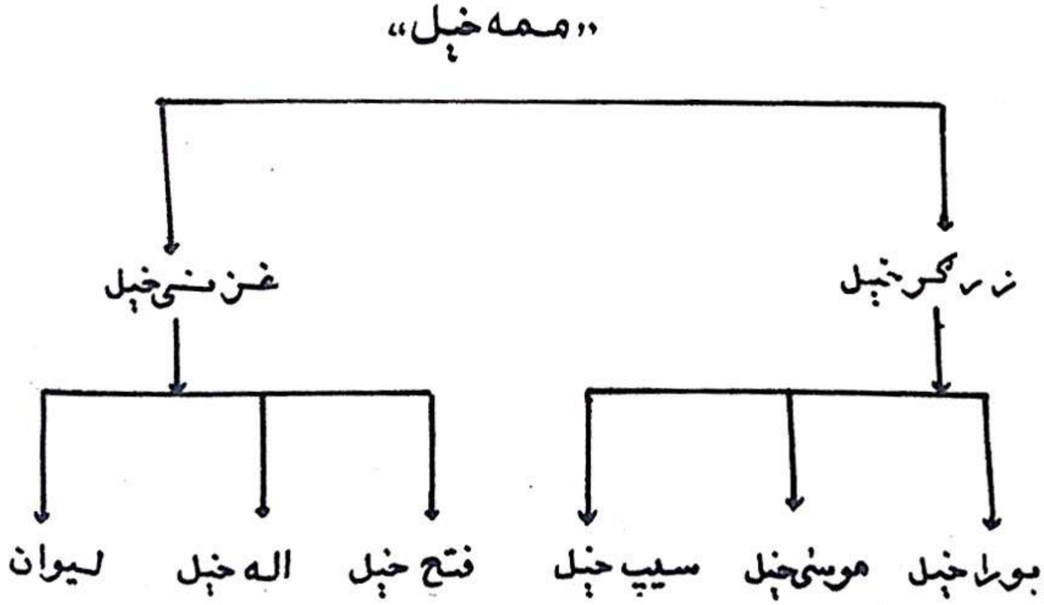

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳، د میری بن کیوی بن شیتک د ربیی ښځې اولاده

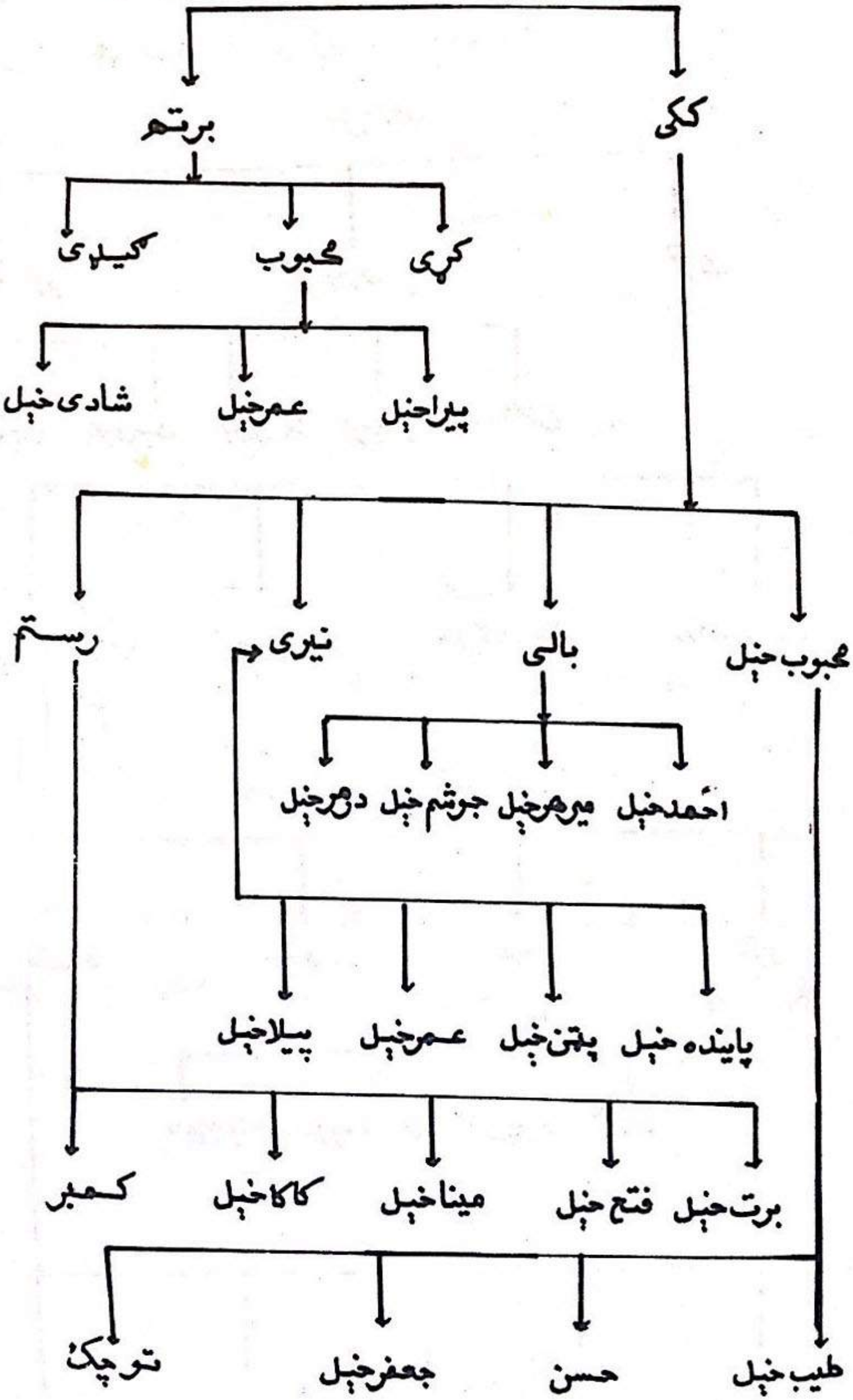

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴) د میری بن کیوی د څلوړې نه

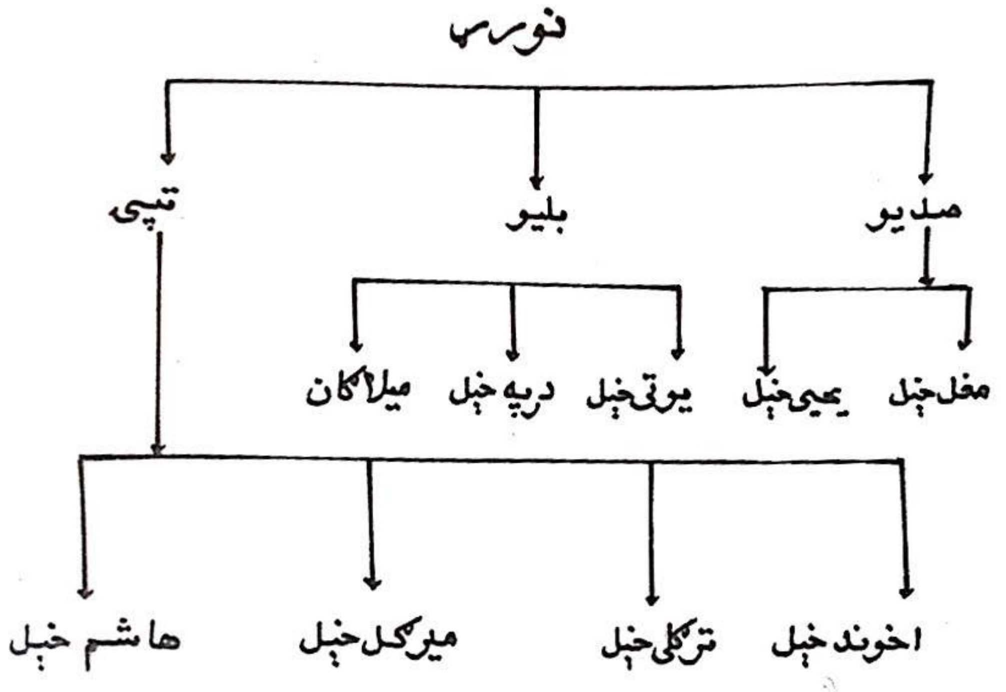

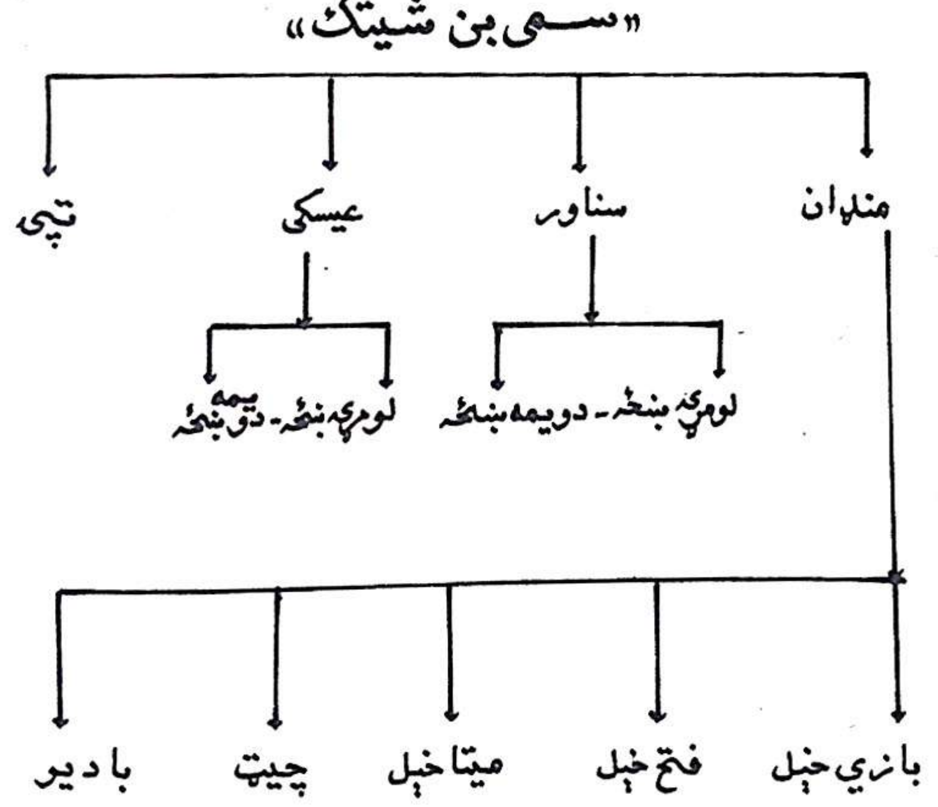

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداں بن سمی بن شیتک

«بازی خیل»

- بامست خیل

فتح بن منداں بن سمی بن شیتک

«فتح»

- عنایت خیل
- خوبی خیل
- افضل خیل

میتاخیل بن منداں بن سمی بن شیتک

«میتاخیل»

- شمداد خیل
- میا داد خیل
- قاسم خیل
- ملک دین خیل
- کینگر
- حیدر خیل

چیټ بن منداں بن سمی بن شیتک

«چیټ»

- سکندر خیل
- کنشی خیل
- لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادیو بن منداړ بن سمی بن شیتک

«بادیو»

- بنګښ خېل
- ختک
- خالي خېل
- همن خېل

د سناور بن سمی له لومړۍ ښځې اینخل نه

- دشتي خېل
- مستي خېل
- هیبت خېل
- همري خېل

د سناور بن سمی له دویمې ښځې نه

- سوکری
  - سعد خېل
  - شامو خېل
  - زیبا خېل
  - سرخوی
- خوکری
  - ولي خېل
  - شوزي خېل
    - بادر خېل
    - وزیر خېل
    - یعقوب خېل
  - حسن خېل
  - کمال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عیسکي د لومړۍ ښځې نه

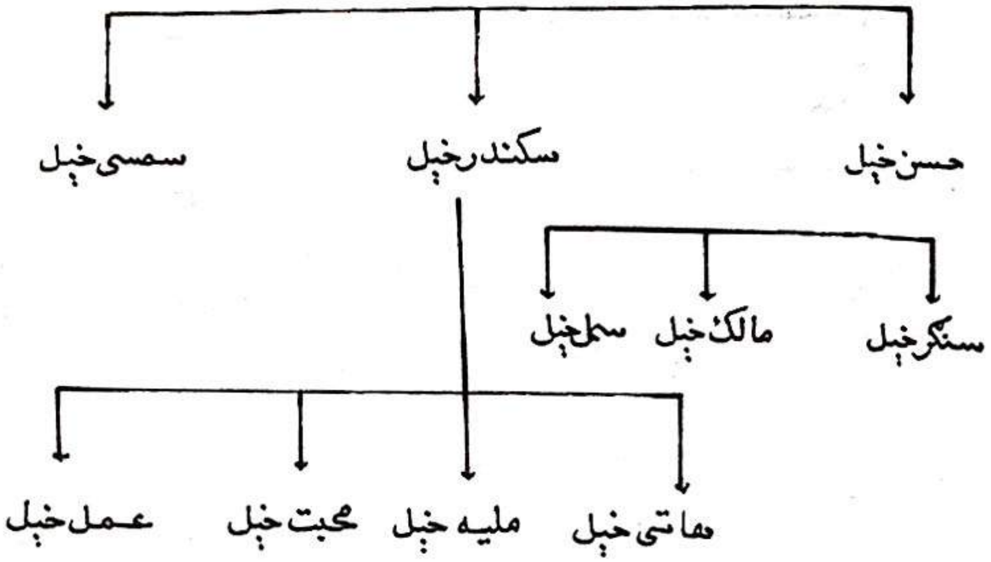

د عیسکي د دویمې ښځې نه

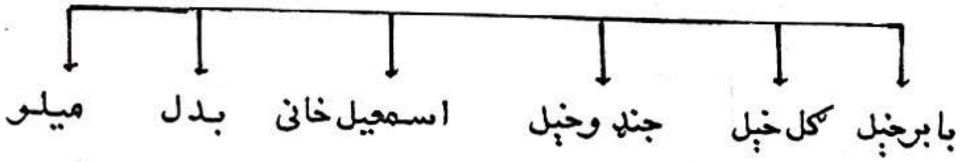

د تپې سمې نه

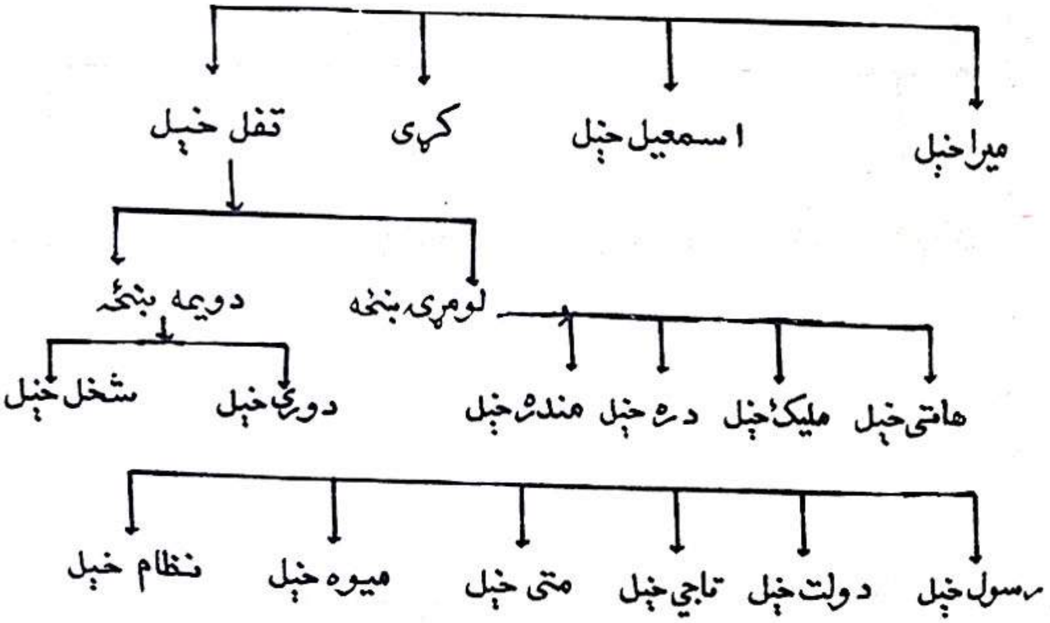

Kitaboona.BlogSpot.Com

«سوریانی بن شیتک»

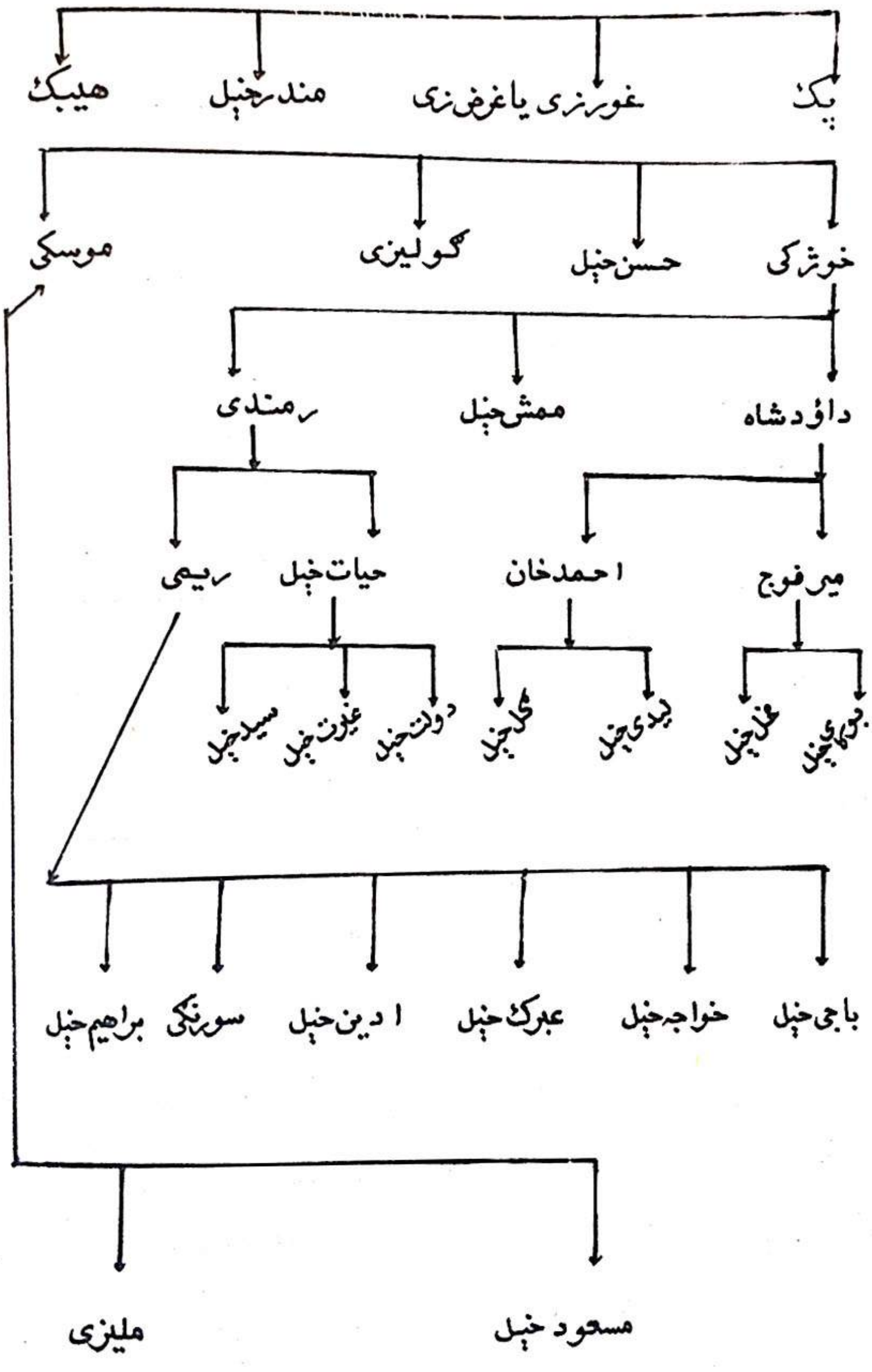

مسعودخیل بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مسعودخیل»

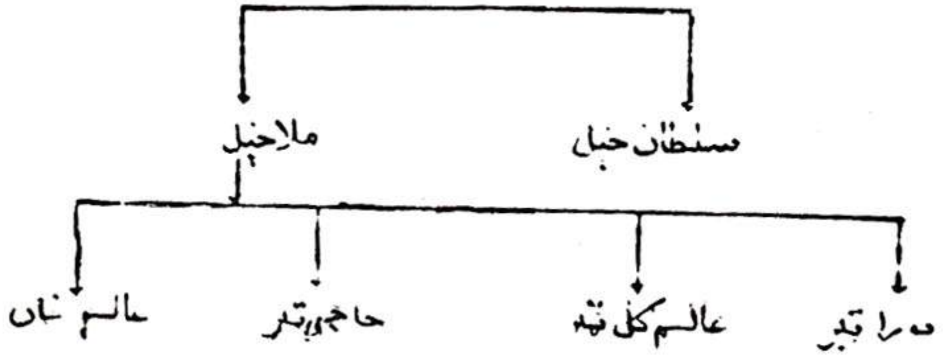

ملیزی بن موسکی بن پک بن سوریانی

«ملیزی»

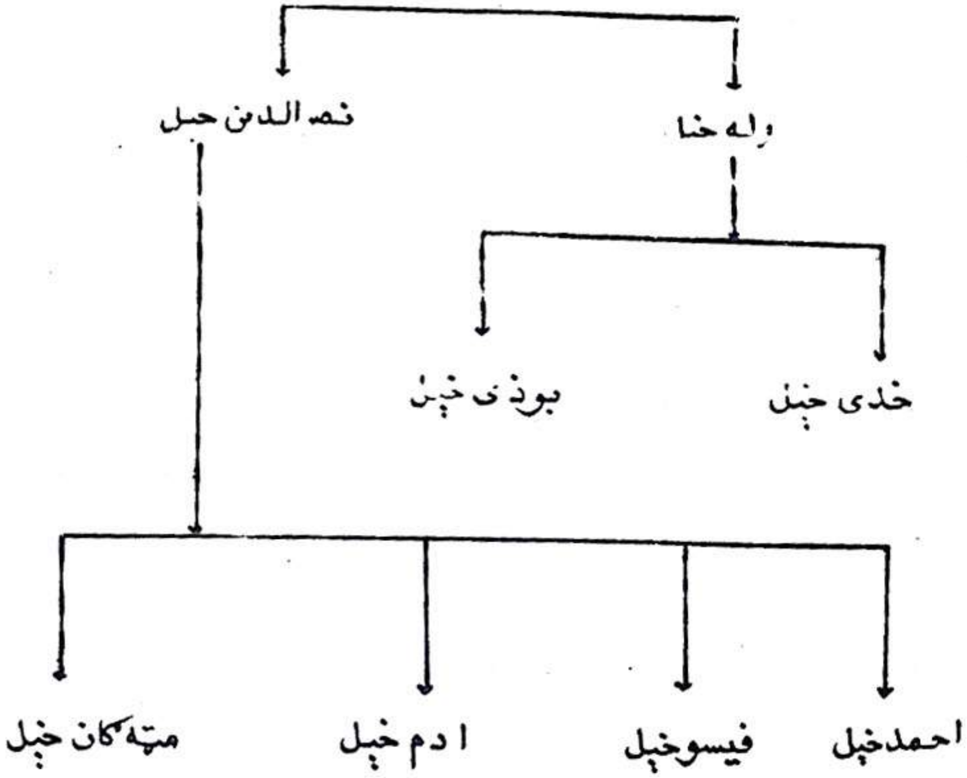

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوړيانی نه

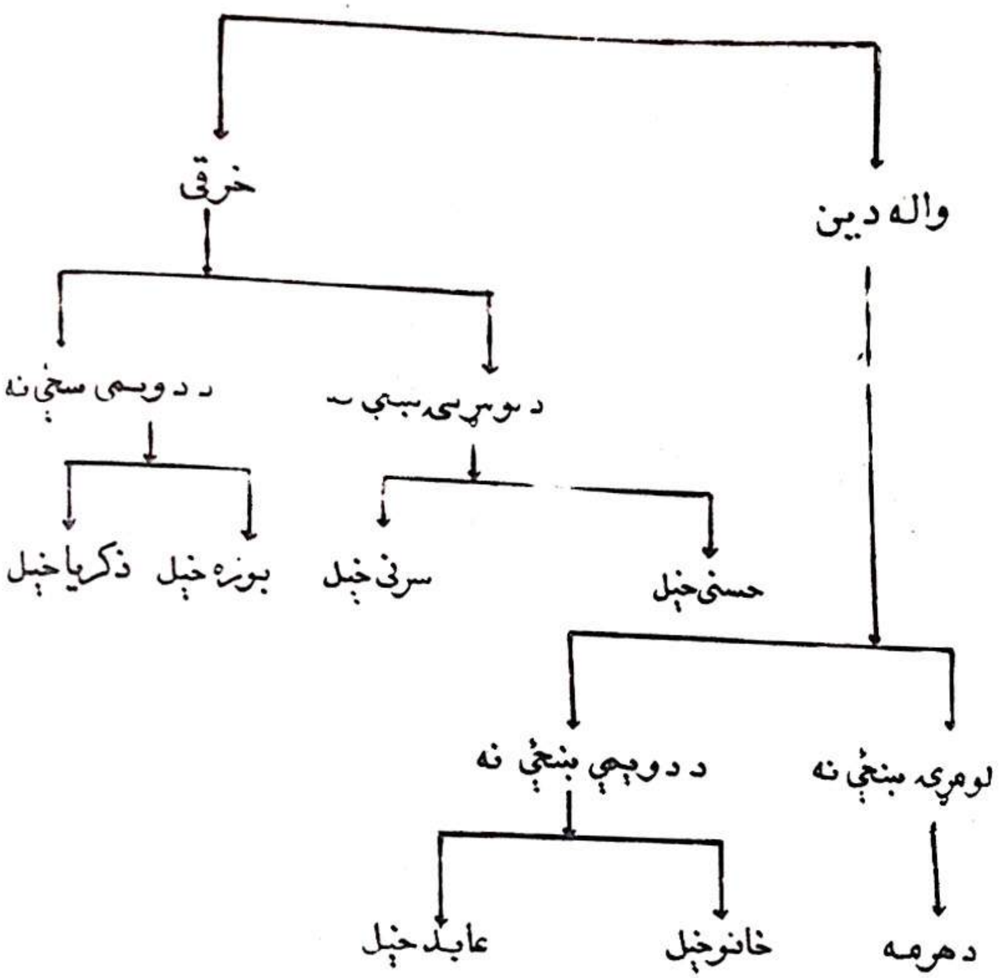

د هیبک بن سوړيانی نه

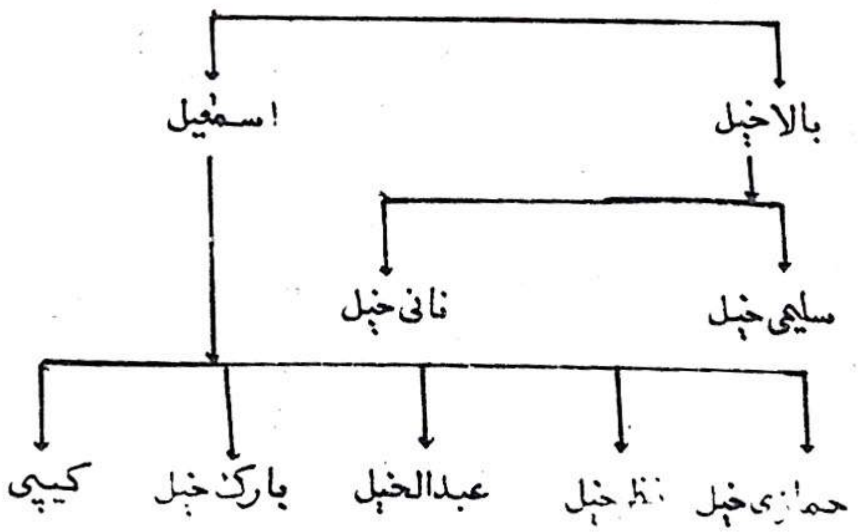

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل:

ط- اسمعیل معروف په بنګش

«بنګښ»

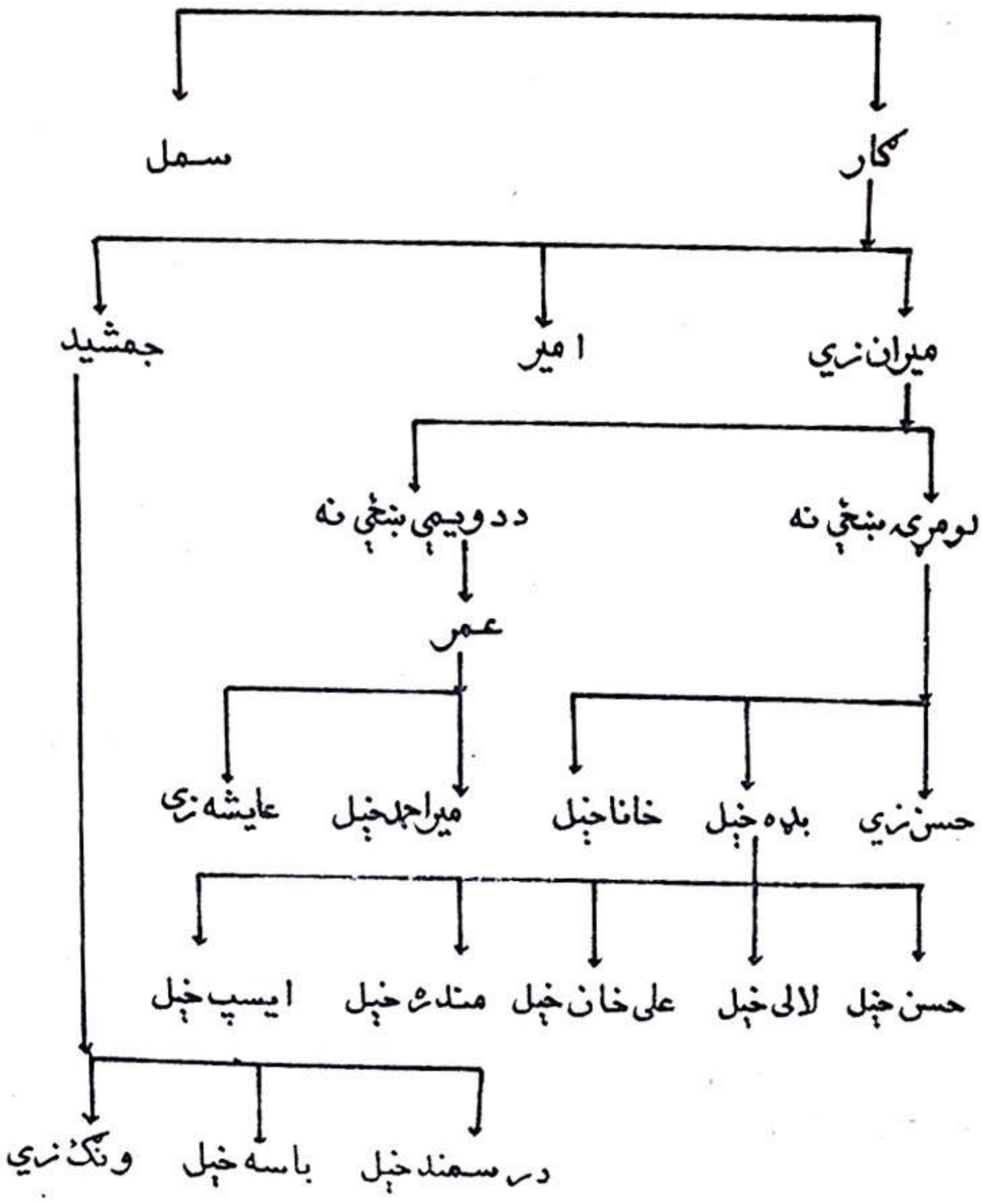

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر بن کار بن بنګښ نه

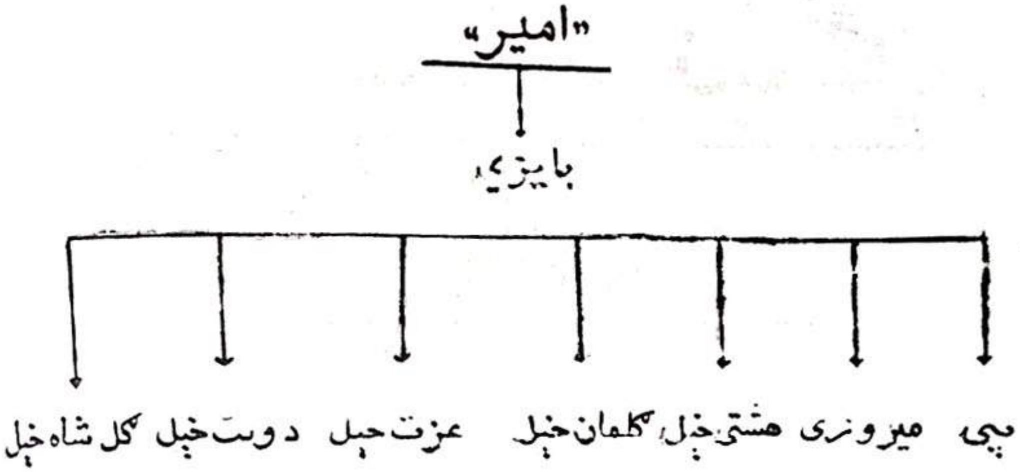

او د «سمل» بن بنګښ نه

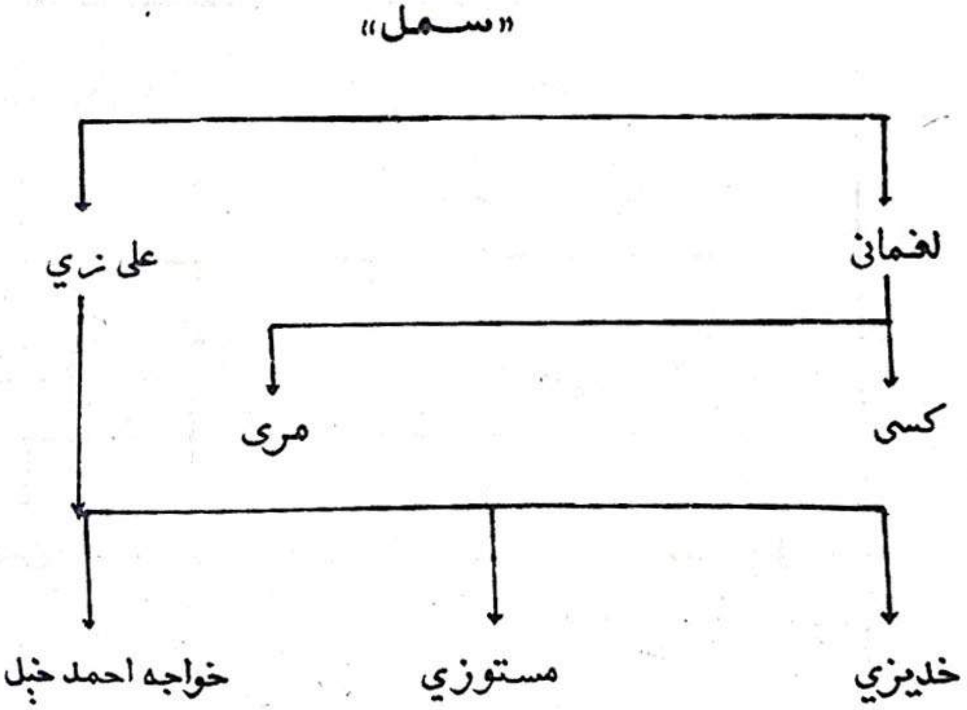

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکرلاڼي قبائیلو شجرې ولیکل شوی ، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دي :

۱ : دله زاك ۲ : اورکزی ۳ : خوګیاڼي ۴ : اپریدي ۵ : ختک
۶ : وزیر ۷ : مسعود ۸ : شیتک ۹ : بنوڅي ۹ : دوړ ۱۰ حـدران ،
۱۱ : توری ۱۲ : بنګښ ۱۳ : ځاځي ۱۴ : استمان خېل .

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو :

۱ : دله زاك :

دله زاك د وه طائفې دي ، لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه ځانګې هم پخپلو منځو کښې په وړو ، وړو ذیلو وېشل شوي دي ، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي .

وېل کیږي چې دله زاك لومړني پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو . ویلی شي چې د وی دې علاقې ته د هندوشاهانو⁽¹⁾ په زمانه کښې - راغلي او قبضه یې کړې وه . د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی . د میرزا الغ بیګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خواوشا دله زاك په پېښور کښې بنه د اقتدار -

---

(۱) هندوشاهان د کوشانیانو بقایا دي . (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خو هرکله چې الغ بيګ د لاسه خانبې خېل را په کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خانبې خېلو او دله زاکو ـ جنګ جګړې سره پېښې شوې او د له زاک پکښې زيانمن شول. د بابر مُغلی بادشاه په وخت کښې هم يعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لا هم داخلك ، د له زاك، ښه زورور وو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستيال وُ او داسې معلوميږي چې له بابر سره يې تعلقات ـ ښه وو.

دله زاك ښه سوچه پښتانه دي ، د دوی متعلق ځينې نورې خبرې ښځې غلطې دي ، نورو خلکو ډېر کارکړی چې د پښتنونه ځېل هډ ونه بېل کړي ، خو ،، اوبه په ډانګ نه بېليږي ،،. د دله زاکو د پښتونوالی ثبوت د بابر مُغلی بادشاه له خپلو ليکنو، نه لا ښه ـ کيږي او اکثريت او اهميت يې هم منلی شوی دی.

بابر داخلك هم د نورو پښتنو غوندې د ،، افاغنه ،، په نوم يادکړي دي.

داخلك اوس دومره ډېر نه دي ، د پېښور په علاقه کښې يې هم يوکلی شته دی او څه خلك يې د هزارې په ضلع کښې هم اوسيږي ، خو د نورو کرلانيو نه بېل دي او په ژبه ، جامه ، لباس ، او خوی بوی کښې هم ترې بېل ښکاري .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په نمرخاته لوري د تیرا په سویلي کڅیو-کښې مېشته ده. د کوا ټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځینې خلک اوسېدونکي شته دی. ویلی شي چې د بنګښو نه ځکښې اورکزي په ... فه پراته وو او د بنګښو سره یې بدی تېرې شوي دي، او حرچې د واړه خوا په جنګونو ستړي شول، نو درسمند په مقام یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او «داېئ» نومی یو دم ر ناځی، د دوی تر منځه ... روغه وکړه. د «داېئ» ناېئ دا فیصله ډېره ساده او لنډه وه، خو بنه جامع وه.

دائ وویل: غرد ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه فیصله عمل وشو او تر اوسه دغه وېش شته دی. د اورکزو په ټولو څانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دی او بیا په دولت خېلو کښې مموخېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو نه پرته نور اورکزي سُنی مذهبي دي. محمدخېل شعیه مذهبي شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګوند ونو په ګنډ و سره وېشل شوي دي. په رسو، رواج او عادتونو کښې د اپریدو په شان دي اوځه توپیر یې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

پراته وو خو د شیتکو د غلبې له کبله د وی د دې علاقې نه په کډه، شړل او د خوست خوا و شا ته ورغلل او هلته استوګن شول. خدران د دوی په سویل پراته دي . د منګلو او خدرانو تاریخ یو دی .

۴: هني:

د پښتنو د ځینو مؤرخینو لکه د «حیات افغاني» په حیال هني د منګل ورور بولي او د کرلاڼي قبایلو یوه څانګه ده ، خو د خورشید جهان مؤلف شیر محمد ګنداپور وائي چې هغه «هني» چې د منګل ورور و ، د هغه اولاده اوس نشته او وائي چې د منګلو او شیتکو چې څه وخت بدي وه ، نو هني خلک په بدئ کښې د هر مره دي او لږ څه چې پاتې وو ، هغوی هند ته په کډه تللي دي او ځینې هني چې مشهوره یې د زوملت یا زوینشت - څانګه د بنګښو او وړکزو سره په ګډه کښې د سپین غره په نمرخاته لوري په غره نر کښې آباد دي . دا خلک پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره مسل دي ، سره نحر او کلک خلک دي او ځینې هني د منګلو سره هم شته دی ... کرلیږ کار کوي .

د قبایلي مروجبر په لړ کښې ... د «سمل» په ګوند کښې دي .

۵: وردک:

دا خلک هم کرلاڼي دي . په غلطۍ ځینې خلک د وی سیدان ګڼي، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ومره په زړونو سیدان په پښتونو کښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چېرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي ، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي ، او خلک یې احترام کوي . ټول وردک نه سیدان دي او نه وو . (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده) .

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نوروډرې واړه خوا وته یې غلجي پراته دي . د دوی علاقه یوه اوږده کتۍ ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي . دا علاقه د غزني رودته اوبه کیږي . تنګی ، شیخ آباد ، سیدآباد ، خوات ، سه آب ، جغتو ، تکیه او چک⁽¹⁾ یې مشهور کلي دي . د دوی علاقه بنه او آباده ده . د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کیږي چې غنتې وریجې یې ډېرې مشهورې دي . بنه کلک او ډېر زړورخلک یې دي ، ډېر نومیالي خلک پکښې تېرشوي لکه : محمدجان خان غازي د افغانانو او انګریزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو .

په وردکو کښې ، میرخېل ، په شماره کښې ډېر دي او بیا وروسته د « مهیارو » قبیله ده او بیا « نورزي » یا « نوري » څانګه ده . ـ

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردک ځینې خلک په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دی.

«مهیار»، «میرخېل» او «نوزي» پکښې مشهور خیلونه دي.

٦: اپریدی:

ویلی شي اولکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرنیکه نوم عثمان و چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وه زامن وو، «ماپی» او «زلنی». د زلنی اولاد لږ او په بنګښو کښې استوګن دی. د «ماپی» درې ښځې وې، یوه یې «ترینه»، بله «زرینه» او دریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولادې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسني وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل	۲: قمبرخېل
۳: کوکی خېل	۴: زخه خېل
۵: اکاخېل	٦: سپاځي
۷: کمرخېل	۸: آدم خېل

دا خلک په خیبردره، اخوردره. کراټ او تیرا کښې پراته دي. نمرخاته پوله یې د خټکو سره لګېدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکني هم دي په قبله قطب سي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب یې مومند دي او د مهمندو علاقه پېښور دی ، د کچه ګړۍ نه واخله تر ننګرهاره قبیله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده . د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهوا له کبله ډېر شهرت لري او د اپریدو مرکزي د ټولنې ځای دی . ځینې دا وایي چې داخلک دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوي پېړۍ کښې راغلي دي ، خو یوناني مؤرخ «هیرو-دوټس د پښتیخا (پښتونخوا) د کوموځلورو قامونو یادچې کوي ، په هغوی کښې یوه قبیله د « اپې ریتی ، هم یادوي او د الفظ د فقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري ، نو د اسې ښکاري چې دا خلک له ډېرپخوانه دلته پراته وو ، سکندر اعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوځ د خیبر په لاره راليږلی ؤ ، د هغه فوځ سره هم داخلک جنګېدلي وو .

د خیبر درې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلک دي . د خیبر دره د پخوانه د افغانستان او پاکستان ترمنځه یوه مشهوره لار ده . د خیبر دره د جمرود نه د لنډی خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده ، په دې دره کښې د رېلوې لین په (۱۹۲۵) ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی ، چې د انجنیرۍ یوه لویه کارنامه ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمرود نه ترطورخم پورې د لارو موټرو یو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک د جمرود نه شاګۍ قلا او بیا علي مسجد ته رسیږي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فټه اوچتوالی لري، د علي مسجد نه هکښې سړک په یوه کټۍ کښې تېرشوی دی او هلته د زخه خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک د لنډي خانې سره یوې تانې ته ور پرېوځي.

د خیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نو ځکه یې او سېدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواري شلماني رچې مومند دي، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریدي زور ور دي.

د تیرا د باغ جومات د اپریدو د سیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. د اپریدو په خیال دغه ځای ډېر مهم دی. د خیبر درې خوا وشا ډېر پخواني اثار موندل شوي دي او له دې نه دا معلومیږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثار یې زیات د بد هر د عهد کښلي شي. د خیبر درې او سیدونکي خلك له پخوانه زور ور وواودي.

د انګریزانو او اپریدو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریدو خلکو د انګریزانو اقتدار نه دی منلی. د اپریدو خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل:

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملک دين خېل:

په ميدان چوره او په کجوره پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسودره او شنلونالې په غاړه ډېر اوسيږي. قمبرخېل هم په شړي کښې کجوره ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خپل جغرافيائي موقعيت له کبله ډېر اهميت خاوندان دي. کابل ته د پېښور نه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلک بنه جنګيالي هم دي ، قمري د باړې نه په قبله پراته دي . — همدغسې سپاهي هم په بازار کښې استوګن دي او په شړي کښې کجوړې ته هم راکوزيږي په کجوره او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو وړې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل:

د ناړې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانۍ د کوات نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسۍ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چار و کښې ګډون کوي.

د آدم خېلو برید په نمرخاته له ختکو سره لګېدلی دی. د اپریدو ډېر خلک په دکن کښې هم شته دی او ډېر په پاڼي پت او ډېر په کشمیر کښې هم آباد دي. او د وزیرستان په کاني ګرام کښې یې هم ډېر خلک شته دی.

۷: کرلاڼي قبایل، ختک:

ویلی شي چې د ختکو د مشر نیکه نوم لقمان ؤ، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی، د ککي نمسی او د کرلاڼ کړوسی ؤ. لقمان هم په ډېر واقعه په ختک مشهور شوی دی.

د لقمان یا ختک دوه زامن وو: ۱: تورمان ۲: بولاق. د تورمان هم دوه زامن: ۱: تری ۲: لکی ؤ او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان ټوله اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده. د تري هم دوه زامن وو، ۱: برکویت ۲: امیر یا امند. د دوی د اولا دې تفصیل دمخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

ویلی شي چې پخوا ختک په کوه شوال چې د سلېمان غره د قبلیزې سلسلې په لړ کښې واقع دی، پراته وو، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دی.

لږ و ډېر اووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملګرتیا د خپلې پخوانۍ مېنې نه راپاڅېدلي او د «بنو» علاقې ته راغلي وو او په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عف خمکه یې وار ول چې تر ورځ پورې احمد زي وزير پراته دي، خو موږ . پس د شيتکو او منګلو په منځ کښې بدي پيښه شوه او منګل په کړه کولو مجبور شول، خوختک لاهلته پراته وو، آخر د ختکو او شيتکو هم خره راغله او ختک تر يې په کله شو . او په کربوغه، تېرى، لاچي او شکودره يې ان دا باسيند تر غاړې پورې په ځمکه يې وار ول . په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه . په هم دغه وخت کښې د ويسې نه تر- کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، او کرمې له پلوه به بنګښ هم د کوچيانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، خو څه موده پس د اورکزو او بنګښو بدي پيښه شوه، د ختکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خره وه، نو ختک او بنګښ سره يو شول او اورکزي يې ووهل او په نتيجه کښې ريسي، پنياله، د زيړې نه تر نور ځېر پورې ټوله- علاقه يې را لاندې کړه او د ختکو او بنګښو تر منځ د لاچه او ګدا خېلو غر بريد شو.

د ختکو علاقې قطب ته يوسفزي، قبلې ته خليل، اپريدي او بنګښ او سويل ته يې د بنون علاقه ده . د دوی علاقه به په اوږد والی تقريباً سل (۱۰۰) ميله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) ميله وي . د دوی په نمر خاته اباسيند بهيږي . د اباسيند نه پورې غاړه هم ختک ښته دی ان تر باړې رسيدلي دي . «مکهډ» د ختکو مشهور ځای دی . ختک په خپلو منځو کښې پر دوو برخو ويشل شوي دي . يوه د قطبي څنګو ترخه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سوېلي خټکو برخه ده . د سوېلي خټکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده . غرونه یې هم غیرآباده دي. تېرۍ ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي خټکو علاقه هم غرنېزه او کاڼېزه ده او غرونه یې هم بې بڼې بې توبڼې دي . اکوړې ، شیدو ، نظام پور امیر او امیرکلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د خټکو ریاست :

د خټکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبیله کښې د بټي خېلو خانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په څه خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوړې ته راغی په دغه وخت کښې په خوړه کښې مندوړي لوا بنې استوګن وو ، نو ملک اکو په «ګواز دره» کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سرک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مُغلي په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرنی ورور ؤ . اکبر باد شاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او د اټک د قلاد تعمیر او ودانئ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سرک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین بږیري یې راوبلل او ددې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکځ د ساتلو يې ورته وويل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړ او بادشاه ته يې د ده نوم ورکړ، اکبر بادشاه هم ملک اکو ته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې يې د خيرآباد نه نيولې ترنوښاره پورې او د پېښو نه نيولې تر موسۍ درې پورې علاقه په جاګير کښې ملک اکو ته ورکړه. خلوزي او سپين خاک هم د ده په جاګير کښې راغلل، او د شاهي سرکځ د محصول د حصولې حق هم ورکړې شو.

ملک اکو هم ښه هوښيار او مدبر سړی ؤ، هغه د شاهي سرکځ د ساتنې په غرض ځنې سړي مقرر کړل او د لنډي سيند په سويلي غاړه يې مصري باندې ته ځامخ يو کلی هم ودان کړو چې تراوسه پورې هم د ده په نوم «سرای اکوړه» مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ويلو.

ملک اکو آمد د بولاقو سره په جنګ کښې د پير سباق په مقام ووژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) يحيٰی خان (مور يې ميري خېله وه او نوم يې تاروکه ؤ)

(۲) نظام خان (مور يې بولاقه وه، نوم يې ننذرکه ؤ). (۳) يوسف خان (مور يې غوريه خېله وه او دردانه نوم يې ؤ). (۴) تاتارخان (۵) خضرخان (٦) عبدالغفور ... ی واره له يوې مور نه وو.) (۷) طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(مور يې څېنه وه، او بابې نوم ؤ.) (۸) : مصري خان (مور يې خلوزۍ وه.)

د پلار نه پس يحيیٰ خان د خټکو د رياست واکدار شو. د يحيیٰ خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدی پېښنه شوه او د جنګونو لړ ی ونښته.

د يحيیٰ خان يو ولس (۱۱) زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، عثمان خان، شريف خان، جلال خان، محمد خان، بنادي خان، حکيم خان، عبدالله خان، آدم خان او فيروز خان.

د پلار له مرګه پس شهباز خان د خټکو رئيس شو. شهباز خان په ۱۰۰۰ هجری کال زيږېدلی ؤ، د زيږېدو کال او تاريخ يې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک دا سې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيیٰ ښکلی فرزند
وه په جنګ کښې د رستم غوندې څرګند
چې تاريخ د زيږېدو يې د ده وغوښت
عقل وی چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ هـ کال)

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي نوره هم ډېره شوه، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال ۱۰۵۰ هـ / ۱۶۴۰ ع کښې وفات شو او په ځای يې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښېناست. خوشحال خان خټک په ۱۰۲۲ هـ / ۱۶۱۳ ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زېږیدلی او په ۱۶۸۹ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی. (۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د ختکو د سردارۍ په کار وټاکلی شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خو د شاه جهان د زوی او ځای ناستي مغلي بادشاه په وخت د خوشحال خان د مغلو سره ورانې او علاقې تعلقات یې خراب شول. ... د دې واقعاتو پوره تفصیل په تاریخ مرصع، او ... پښتنو د تاریخ په پاڼو کښې ... شته دی.

خوشحال خان یخپل ژوند د تمام مشري حنیل مشر زوی اشرف خان[۲] ته وسپارله، خو هغه هم د مغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجري کال سید بهولاشاه د پېښور مغلي حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او بیجاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په ختکو کښې کورنۍ بې اتفاقي راپیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مغلو په لمسون راپورته شو، ځینې ختک په هغه پسې شول او څوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱۶۸۹ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل و په ... نمبره منوی ځای کښې د مغرورت په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر ؤ، د دیوان خاوند، تخلص یې «هجري» دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان رچي خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړ وو. له همدې امله په خټکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کښې بهرام د خپل پلار (خوشحال خان) مخالف و د رید او د مغلو مرسته يې کوله (چې د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د خپل کور پرېښودو ته هم مجبور شو) اخر د قام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان خټک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه ليکلی تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن وو چې د وه تنه يکښې تر نورو زيات د يادونې وړ دي، ۱) محمد علي خان. ۲) سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمّدعلي‌خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په تېري کښې د پلار له مرګه پس د واړه وروڼه هم بې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېري حمله وکړه، خو سعدالله خان وړ ته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم وويستلو. دسعدالله جان هم اته (۸) زامن وو چې سعادتمند خان او خوشحال خان يکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېري کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ور یغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو باد شاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤ چې مرکز یې اکوړه ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملې کولو په نیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضر شو او د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت- کښې محمد علي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولید، نو په اکوړې یې حمله وکړه، په دې کوړنۍ جنګ کښې سعدالله خان و وژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په تیري کښې د دې واقعې نه خبر شو، د تیری نه اکوړې ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې یې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (میرمنوخان) سره نوکر شو.

خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکلو او د لښکرخان د نیولو خواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې را ولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې- لښکرخان مړ کړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د تیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خپل لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمد شاه ابدالي چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې ډېره مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو. احمد شاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خپلې قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمد شاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د "پاني پت" په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمد شاه نه پس د هغه زوی تیمورشاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او باد شاه ورته د سرفراز خان خطاب ورکړې ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړې دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خانۍ دوه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټیری کښې اوسېدل او د قطبي خټکو خانان به په اکوړي کښې وو.

د سویلي خټکو خانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیری کښې حاکم شو، د شهباز خان شل (۲۰) زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه ورور ناصر خان، خان شو. د ناصر خان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصر خان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزی نوی شاه محمود باد شاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه وروڼه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم ډېر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د ټیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه[۱] د دې خدمت په بدل کښې د ټېرې

---

[۱]: دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلکو د آزادۍ جنګ وایئ او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوبنو ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دهٔ په کورنۍ کښې په زاړه د ستورنسل په نسل انګریزانو ومنلو او د اعلاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خوکله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شواو د جاګیردارانو سلسله ختم شوه ، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبی ختکو خانان :

د سردار سرفرازخان (سعادتمندخان) نه پس د هغه زوی - آصف خان په اکوړې کښې حاکم ؤ ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبی علاقې د ختکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګهـ زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل ، تردې چې رنجیت سنګهـ ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له زورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه .

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه ویره پیدا شوه ، نو یو اورکزی ملک او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ور ولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهرو مړ کړو . له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ ، خود رنجیت سنګهـ د نارو غۍ په الهکوله کښې هغه د قید نه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی ، په دغو ورځو کښې د قطبی ختکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړ کړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شوا و سردارسلطان محمّدخان ته به یې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې، خوڅه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هری سنګه[1] پېښور ونیولو غالباً چې د ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو ته وتښتېدو.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلاجوړه کړه او د خټکو میداني علاقه یې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنیزه علاقه یې د خټکوخانانو ته په دې شرط پرېښوده چې د اټک او پېښور په مینځ کښې لاربه د سیکانو د تګ او راتګ د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به یې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی ووژلو او د پلار په ځای محمّد افضل خان د خټکو خان شو. د سیکانو د ګورنر ابو طبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د خټکو په خانۍ کښې څوځله تغیر او تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

---

(۱): جرنیل هری سنګه بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شه

۸: کرلاڼي قبایل: خدران:

خدران هم د کرلاڼو یوه څانګه ده، دا ډیر کلک، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. دوی د کرکیلې څمکه هم لري او په دې علاقه کښې ... او بادام هم ډیر کیږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او ... قبله یې ګردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل او څه توري پراته دي.
د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدی وي. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تیر شوي دي، لکه د المري ببرک خان چې ځا هد او غازی شخص وه.

۹: اتمان خیل:

دا قبیله هم کرلاڼي دي، خو د خانې خپلو یوسفزو سره یې له پښوانه ګډ ون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي. د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخیل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې د وی په اول کښې د ګومل په دره او تانک کښې اوسیدل او بیا له هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم تیکا و نه شوا وله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته یې واړول او تر اوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجګوړه قبیلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میځرې هم کیږي .

د دې خلکو ځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰ : خوګیاڼي :

داخلک هم کرلاڼي دي ، د شجرې نه د دوی مشهور خېلونه دا دي :

شېرزاد ، پرپه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) بوبوخېل لقمان خېل ، شادي خېل ، داخلک د ننګرهار د علاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري ، ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه‌جهان (مُغلی بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمني پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل ووهل، شادي خېلو بیا له غلجو نه مرسته وغوښتله او غلجو يې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګو نو کښې د بارکځ اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شهزاد او خدرخېل دواړه تېې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیا نو په علاقه کښې انګور، انار، توتان، انځر ډېر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري، په غرونو کښې یې لرګي هم شته، سپه زرور، تکړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دی . لکه پربه او درمان .

پربه :

د خوګیا نو یوه څانګه ده، خوله ډېرې مودې را هیسې له خوګیانو څخه بېله شوې او ځانله پخپل نامه مشهوره ده، د دوی مشهور خیلونه دا دي :

میاخېل، بسي خېل، سردار خېل، محمود خېل، ترینزي، ملیزي رشي زي، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیاڼي په خوست کې پراته وو خو د جهانګیر باد شاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی یرغل وکړ او دوی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د دوی په مینځ کښې کورنۍ جګړې هم پېښې شوې، چې دوی یې ډېر کمزوري کړل.

د دوی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی.

درمان:

درمان هم د خوګیاڼو ذیله ده او د وی په شپږو څانګو وېش دي، چې هغه دا دي:

حاجي خان خېل، سوړي خېل، احمدخېل، خودي خېل، کُندي - او منګس. دا شپږ واړه څانګې په مخوړي هم مشهور دي، او په خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي.

۱۱: ځاځي:

دوی هم د کرلاڼو طبقې سره که یږي او د شجرو نه د خوګیاڼو یوه څانګه ده. دا خلک د «توریانو» نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د «اریوب» په ځمکه پراته دي. د وی په خوراک څښاک، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په څېر دي، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د هغوی نه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د دوی په مینځ کښې تل د ښمنۍ هوه وی .

۱۲: توریان:

دوی ته توري زي هم ویل کېږي ، دا د کرمې وادۍ یوه مهمه قبیله ده او شجره کښې د خوګیانو یوه څانګه ګڼلی شي او آخر په کرلانو ګډیږي .

توري په پنځو څانګو کښې وېش دي : حمزه خېل ، مستوخېل ، ویرزي ، علي خېل او غونډي خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش دي ، یوه ډله یې په میا مرید مشهوره ده او نورو دریو ډلو ته یې دریوندي وايي . د دوی علاقه ښه ورانه ده ، دا خلک د عقیدې په لحاظ شعیه دي او د هغه مذهب د احکامو پابند دي او ډېر کلک پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، او د سیدانو ډېر قدر کوي او هر یو یې د سیدانو مرید دی . دوی د مېلمه هم ډېر قدر کوي . زړور او ښه توریالي خلک دي . د دوی په علاقه کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دی ، خو چې له چا سره بدرګه وی ، نو هغه ته هېڅ خطره نه وي . دا خلک ځینې مخصوص رسمونه هم لري . د دوی په خیال ټول خلک دوه ډلې دي ، یوه یې ربنتیني ده او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوونکی دی. د وی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک ژبښوونې کښي او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چې کله هلک پیدا شي. نو د سرد پاسه یې ډزې کوي او دا هم د دې له پاره چې هلک له ښه وکوالی نه د ټوپک له ډز وسره بلد شي چې په زلمیتوب کښې سیاله ډز وخه ونه ویریږي.

۱۳: کرلاڼي قبایل، وزیره

ویل کیږي چې د دې قبیلې د مشرینکه وزیرنوم ؤ چې د سلېمان زوی د ککی نمسی او د کرلاڼي کړوسی ؤ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدری ۲: لالی.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست خوا وشا پراته وو او په غرونو کښې استوګن وو. د څوارلسمې عیسوی پیړۍ په آخر کښې د قبلې په لور وغځېدل او د ټوچې په قطب د بنوا وکوا ټ په سرحدي غرونو کښې استوګن شول، او وروو، ورو یې دګرېږ دروه نه تر ګوملې پورې ډېره علاقه را لاندې کړه او پرې استوګن شول. د د وی د استوګنې په وجه د غه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه.

د وزیرستان علاقه به تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دي دا دواړه قبيلې هم په نورو ډېرو وړو ذيلو کښې سره وېش دي، چې تفصيل يې مخکښې تېر شوی دی.

ويلې شي چې د خدري درې زامن وو:

۱: موسئ چې په درويش مشهور ؤ، ځکه چې ډېر پرهېزګار او متقي سړی ؤ. د موسی يا درويش قبر په «برمل» علاقه د ډېورنډ لين سره نژدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزيرو په نظر کښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزير دغه قبر ته ورځي او دُعا کوي. ويلې شي چې د موسئ درويش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ويل کيږي چې دا دواړه په درويش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دويم زوی نوم محمود ؤ او د محمود يو زوی مسعود نوميده چې اولاده يې په مسعود و مشهوره ده. د خدري د دويم زوی نوم مبارک ؤ دی ډېر يو بنه سړی ؤ او د قبر يې وزير خلک ډېر قدر کوي او د مبارک يو زوی ګربز ؤ چې اولادې نه يې «ګربز» ويل کيږي.

وتمان زي وزيرپخپل منځ کښې درې څانګې دي: محمودخېل براهيم خېل، او ولي خېل. دا درې واړه څانګې بيا ځانته نورې ډېرې ذيلې هم لري، چې په شجره کښې يې تفصيل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزير هم په دوو څانګو سره وېشل شوي دي: سين خېل او کالوخېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دی: هاتي خېل، سرکي خېل اوعمرزي دي. اوله دوی نه هم د ېرې ذیلې ښاخې شوي دي، د غه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصری او سپېرکي. نصری هم دوه ښاخه دي: باې خېل او شادی خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمدخېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او د غه هریو ښاخ بیا خانته نورې ډېرې ذیلې هم لري چې تفصیل یې د مخه - تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم دوه زامن وو. یو علي چې اولاده یې په علي زي یا دیږي اوبل زوی یې بهلول نومېده چې اولاده یې په بهلول زي یادیږي. دعلي هم دوه زامن وو دیو نوم فتح او دبل زوی نوم یې «شمن» و. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتیه خېل وایي او د شمن اولادې ته شمن خېل یا شمن زي ویلې شي. دوی هم بیا نورې ډېرې ذیلې لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو بېلیږي: همل خېل، باندخېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلی، ملکشی او ننظرخېل. په همدې ډول باندخېل هم دوه څانګې دي: ایکم خېل او طوطیه خېل. د نونوخېل درې ښځې وې د اولې ښځې نه یې: هیبت خېل او عمرخېل دی. د دویمې نه یې: علي خاني، میرخاني او منډا دي او له دریمې ښځې نه یې میرخاني او برمتی دي. د دې ټولو نه نورې ډېرې ذیلې هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوي دي.

د وزيرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پرانه دي چې دا وتمانځېلو ذيلې دي.

۲: د شاکۍ علاقه: دغه علاقه د غرونو په مېنځ کښې واقع ده، اواره کڅۍ ده، په دې علاقه کښې ملکشي، مياى، شاديکي او خوناخېل استوګن دي. د دوى نه وربښکته هاتي خېل دي او سندړ خېل او سپېرکي - اوسيږي او د ټولو نه ښکته د مسعود و په ټانګوکښې علي زي او - بهلول زي اوسيږي.

۳: د برمل علاقه: د وزيرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وائي. دا د يوې دړې په شکل ده. ځمکه يې اواره او د کرکيلې له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو وړو - وړو کڅيو وېش ده. په دې کڅۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او ځانګي سپيلي او پوپلي اوسيږي وزير خلک په اوړي کښې خپل مالونه همدلته پيايي او د موسی درويش(۲) قبر هم په دې علاقه کښې دی.

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم يوه وړه کڅۍ ده آب وهوا يې ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې داوتمان زو ځانګي دي، اوسيږي.

۵: دخېسور علاقه يا دره: دا يوه وړه کڅۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده . په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې توري خېل او سنه په بشکته وړه وکي پراته دي .

۶: شرنه : د د وړ و په قبله واقع ده ، دلته مداخېل ، خدرخېل او په منځ کښې یې مسعود پراته دي .

۷ : شکتو: دا یوه دره ده چې برپکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي .

۸ : وانا: دجنوبي وزیرستان مرکز دی ." وانا " د وزیرو دعلاقې دجنوبي برخې نه دګومل د درې په قطب ده او لوړغرونه تري تاؤ دي ، چې سویلي خوړې یې دګومل تردرې پورې رسیږي . دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوري تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږد ده وي . په دې کڅۍ کښې یو خوړ بهیږي چې په آخر کښې دګومل له سیند سره ګډیږي . د دې خوړ په دواړو غاړو ځمکه دکرنې وړ ده ، خواکثره یې للمي او بارانې ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده . د " وانا " علاقه توده او په اوړي کښې د ماشوخاله ده ، او ګذران پکښې ګران دی د وانا په منځ کښې د وتاني ، چې د لود یانو یو ښاخ دی ، او سیږي . او په نوره علاقه دا احمدزو وزیرو څانګې او ذیلې پرتې دي . د وزیرو اکثره تېې په اوړي کښې خپل مالونه دلته څروي .

۹: د بدر علاقه : دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د - کانیګرام پورې ایله (۵) کروه وي ، او پلن والی به یې تقریباً یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شینکي پراته دي.

مسعود په خوړه دره او میدان کښې استوګن دي. د مکین او وخو نور وکلو نه پرته د مسعود و نور کلي واړه - واړه او د لښ ښل کور ونو نه ډېر نه دي. وزیر او مسعود په اصل کښې یو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانه خوښن دي. مسعود ډېر په کاني ګرام او مکین پراته دي. دوی د وزیرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړورتیا او شجاعت کښې زیات دي.

نن ورځ ټول مسعود په دریو ولویو څانګو وېش دي، یعنې علي زي، بهلول زي او شمن خېل.

د وزیرو مسعود وژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نور خلک یې په خبرو په ګرانه پوهیږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو پکښې تعلیمیافته هم شته او ملکي لوی لوی ماموریتونه (عهدې) یې نیولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره بنه متحد دي او له دې کبله دا قبیله اهمه ګڼلی شي.

په دوی کښې ځنې مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رایې هم اهمیت لري. د تاریخ په اوږدو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګریزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې ړبرې کړي دي، خو دا خلک یې نه دي ایل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د پر سکولونه جوړ شول او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به زر مترقي شي.

کړُبز:

ویلی شي چې کړُبز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یوځای او سېدل خو د دوی او ښتنو جنګ جګړې و نښتلې، نو دوی له دې کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلي دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې څرګنده ده چې «لالي» د «خدري» ور وراو د «وزیر» زوی دی. د دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سرې مړ کړو، نو د دوی او شیتکو د ښمني شوه. د دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ور غلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خوا وشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي. د خوګیانو وزیر هم داخلک دي او دلالي تېر دي.

کرلاني قبایل: شیتک

د (دوړ، بنوڅي، تني، څخه مطلب شیتک کېدی شي.

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د بنځې "بانو" اولاده) یعني (کیوي او سوراني، چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله نو دوړ هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو. دا نه ده معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک اوسېدل او که دا علاقه به شاړه وه. خو د اورنګ زېب عالمګیر په زمانه کښې (۱٦۹٦ ع) کال د اورنګزېب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوړو یې هم د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپیه کلنۍ مالیه کېښوده او سید حسن نومې سړی یې په دوی حاکم کړ. خو د اورنګ زېب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم مسې په نوم رعیت وو او لږ څه به یې باد شاه ته د خراج په ډول ورکول، خو د باد شاه له خوا کوم حاکم په دوی نه ؤ. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په وخت کښې بیا داخلک بیخي آزاد شول.

دوړو نه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي، خو که بل څوک په دوی تېری کوي، نو د وی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان د فاع کوي او خپل منځي د ښمنۍ پرېږي دي. عیدک، د رپه خېل او امزوټي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تنۍ:

داخلک هم کرلاڼي دي او د کرلاڼو یوه تپه ده او د دوړو ورو ری دی. تني په درېو برخو سره بېل شوي دي: ۱: اریوزي ۲: میرخېل ۳: سینکی.

داخلک د خوست نه په قبلیزه او سویلی برخه پراته دي. د دوی قبلیز غربنه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی.

دا بنه جنګیالی او توریالی خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګونده دي، اریوزي او سینکي یو ګوند او میرخېل بل ګوند دی په شمېر کښې میرخېل ډېر دی. د دوړو په نسبت داخلک د پښتونوالي په دود ودنو بنه ټینګ ولاړ دي.

د رګی، حصارک، کرخه، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي دي، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کر کیله کوي. د خوست په لوی حکومت (لویه اولسوالي) پورې تړلي دي، خو اکثره سر کشي کوي.

۱۵: بنوڅي:

د دوی د مشر نیکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور ککی نومیده*

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته یوځای د ،، ککی میله ،، په نامه شته. د شیتک د بنځې نوم ،، بانو ،، ؤ نو په دې وجه یې اولاده بنوڅي شول. ویلی شي چې د شیتک درې بنځې وې دیوې بنځې نه یې دوه اوتني دي. د بلې نه یې اکیوی او سوراني) دي او د بلې بنځې نه یې جهلم یا زیلم او هویدیا او د دوی اولادلن دي او په کیوي او سوراني کښې ورګډ شوي دي. دا خلک د توچي د رود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل ، خود سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د بنو په علاقه حملې پېل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې ، انګل او منګل ، پراته وو او وروروړ و شیتکو کیوي او سوراني دا علاقه ونیوله. ،، انګل ،، تمام هندوستان ته ولاړ او ،، منګل ،، د سپین غره په سویل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه د څېل پیر په صلاح او مشوره په څېل مینځ کښې سره وېش کړه او دا سې وېش یې وکړ : د کیوی مشر زوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د دغه بل ورو ،، ککی ،، ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په دغه وخت کښې بنه ودانه وه او د ،، سمي ،، اولاد ته یې چې د ککی درېیم[۳] زوی ؤ

---

(۱) او په شجرو کښې د شیتک د پلار نوم هم ککی ؤ او برهان خوګیاڼي او سلیمان مرش ورونه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو ترتل پورې ورسېدله. دا علاقه هغه وخت ځنګل ؤ، خو اوس ښه ودانه ده.

۱۶: ګنداپور:

ویلی شي چې د ګنداپور مشر نیکه نوم ستوری یا ستوراني یا توراني (۱) و، چې د ستوریاني پنځه زامن وو: ۱: شېخي ۲: میرېږی، ۳: تري یا «ګنداپور» ۴: اسرار ۵: دهمړ. په دوی کښې د د همراولاد د پلار په نامه ستوریاني یادیږي او د نورو اولادې ګنداپور کښې ګڼ دی، د ګنداپور مشهورې ټپې دا دي: یعقوب زي، براهیم زي، حسین زي عمران زي، خوبي زي او درې پلاري.

ګنداپور په اوله کښې پوونده او کوچیان وو، په ترې کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل. د مغلی بادشاه شاه‌جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مینځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بریالی شول او دولت خېل د «ټانک» نه په وتلو مجبور شول، د دولت خېلو لوی خان زمانخان د ګنداپورنه مرسته وغوښتله، او ګنداپور ورسره کومک وکړو، او په مروتو یې پهګډه یرغل وکړو او مروت یې د خپلې علاقې نه وویستل. د کښتې نه پس

---

(۱): ځینې وایي چې محمد ګیسودراز اولاد دی، خو دا غلطه خبره ده، دا خلک پښتانه دي خو ګنداپور شیراني دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانخان په خوا هش ګنډاپور هم د روړي په علاقه استوګن شو.
د ګنډاپور د علاقې قطب ته د زرک خيل سرين نومې ماڼې، قبلې ته
کوه سليمان او شمرخاته يې د د اسمعيل خان دی.

د دوی مشهور کلي: لوچي، هتګ اله، نومي، مدي، ... او ... کورت ظفر او ... دي.

۱۷: بنګښ ؛

بنګښ هم په کرلاڼو کښې شامنه طبقه ده. دا خلک په خالده افغانه هم مشهور دي.

ويل کيږي چې د دوی د مشر بيکه اسمعيل نوم و، د هغه دوه زامن وو زکار او سمل، لومړی دا خلک د زرمت په علاقه کښې په کرد يز پراته وو او د خپلو کورنيو جنګونو له امله کمزوري شول.

دوی په خپلو کښې په دوو ګوندونو ويش دي: زکار او سمل د زرمت د علاقې نه دا خلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او دوی کډې راوکړې او د سپين غره په سويل د کرمې، پيوار او شلوزان په علاقه يې قبضه وکړه، خو د وړکزو او د دوی ترمنځ بدي پيدا شوه. بنګښو د خټکو په مرسته وړکزي د کوهاټ نه وشړل، خو د دوی ترمنځ د جنګونو دا لړه لا روانه وه، آخر يې سوله وکړه د قطب په لور غرنيزه علاقه د وړکزو ورسيده د بنګښو دره قبله په شمرخاته اوږده او د غرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلي دي او قطب ته يې اورکزي دي ، د دوی څه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي ، هنګو ، درسمند ، ستړي ، توغ ، توره وړي او نور د دوی د علاقې مشهور کلي دي.

د دې تمام څنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته دی او څنې په هند کښې هم مېشته دي ، خصوصاً په فرخ آباد کښې د فرخ آباد نوابان په خته بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د هنګو خانان د بنو اخلاقو له کبله ډېر ښه ياديږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو کډيږي ، شجره يې داسې ده:

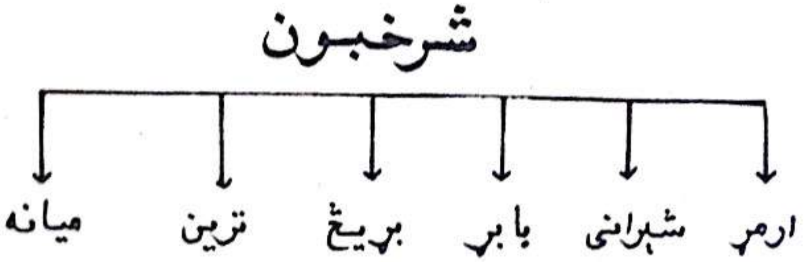

لکه چې د مخه مو ويل دوی په شېرانو کډيږي خو خانله پخپل نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياخېلو په سويل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له ټولو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحرا کښې اوسیږي او پوله یې له شېرانو سره لګېدلې ده. دوی په دوداو د ستور کښې د شېرانو په څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلي او سيږي په دې ډول دي :

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدين غوري سره په لښکروکښې برصغيرته ورغلي وو او هلته مېشته شوي دي ، بيا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربي هند ته نور پښتانه ورغلي دي ، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دي . په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي . په دې پښتنوکښې ډېرغلجي پښتانه وو او د هند په څو صوبو کښې مېشته

(۱) : دلفتننټ کرنل احسان الله خان د « پښتون قبائل » نومې کتاب نه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري او لودي ، او غلځي (غلجي) ټول يو ځپل متوزي دي، ټولو ورغلو پښتنو ته به په هند کښې روهيله ويل کېدل ، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او دوی زړه ور او زحمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه ، چې ډېر يې يوسفزي وو ، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه نيولې تر يوپي پورې رسېدلي او آباد شوي وو. د مُغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځينې نوابان هم پکښې وو ، خو د مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفرۍ راغله او مرکزي حکومت کمزوری شوی ؤ ، نو پښتنو نوابانو هم پخپله علاقه کښې د خپل اقتدار نغارې وهلې.

د اتلسمې[۱۸] پېړۍ په اوايلو کښې پښتانه د هماليه د لمنونه نيولې تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول ، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه حو په شاهجهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوی يو مشر فيض الله خان د " رامپور " پنځه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېدلو اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه ، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی شوې . لږ څه وخت وروسته امیرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ؤ.

د پښتنو هند ته د تللو مهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمي وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول ، لکه: ملیرکوټله ممدوټ ، پالن پور، جوناګړ، سوانړ، بلاس نړ، محمدګړه، پاټودي، رامپور، ټونک، بهوپال، بلاس پور، ګدی، د وجانه، پاوني، کړدي، منا داوړ، پتهاری، بنتهوا، کورداني او نور.

د ۱۹۴۰ع کال د احصائې له مخې په برصغیرکښې په مختلفو ځایونو کښې لکه: پنجاب، راجپوتانه، کشمیر، بمبئي، بړوده، مدراس، میسور، یوپی، سي پي، بهارا و بنګال، تهای لینډ، چین او انګلستان کښې - تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو. لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د یادونې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو:

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو، چې ښکاره یکښې یوسفزي، لودي، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانۍ یې په ملتان، لاهور، میانوالي، سیالکوټ، لودیانه، جالندهر ګورداس پور، هوشیار پور او په اټک کښې وې، او په نورو ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نورو علاقو کښې د پنجاب په پښتنو کښې خو ښکي پښتانه چې د څمند د ذیلې نه دي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

ښکاره حیثیت لري.

خوېشکي لومړي د افغانستان په غوربند دره کښې اوسېدل او د بابر په لښکر کښې هند ته راغلل ، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند ، خوېشکي د بابر په لښکر کښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو ، او قصور یې ورته په جاګیر کښې ورکړی ؤ او خوېشکو ته به خلکو قصوري پټهان ویل . وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو ، او څو جګړې یې هم ورسره وشوې ، د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو ، او خوېشکو یې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو ، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او کامیاب شول او سوله وشوه ، خو وروسته بد مرغه پښتانه په خپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګهـ د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوېشکي لاهل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړی شو ، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوېشکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهتک اوسېدونکي پښتانه یوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجو ذیلي سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل او ځينې کاکړان هم دغلته وو او څو کلي یې لرل . د پاټودي حکمرانه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه. د سرهند او سپد ونکي پښتانه هم د پړنگي قبيلې لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ، چې په هند کښې يې يولوی سلطنت جوړ کړو.

او ځينې نور پښتانه په لوديانه او پړاو په شمالي انباله کښې هم شته دی. د مالير کوټلې د رياست باني هم د شېراني قبيلې يو پښتون بزرگ صدرالدين خان ؤ چې د دغه رياست بنسټ يې ايښی ؤ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په يو ځای اِستوگن شو او د هغه ځای نوم يې مالير کښېښود. په ۱۴۵۱ع کال ورته سلطان بهلول لودی خپله لور تاج مرصع بېگم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاگير يې هم ورکړ او د خپلې قبيلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنگ زيب په زمانه کښې د مالير سره د کوټلې په ځمکه د بايزيد خان په نوم يوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د مالير کوټلې په رياست مشهوره شو.

په جلندهر کښې او سيدونکي پښتانه لوديان، سوريان او اورمړ دی. او د کرنال او سيدونکي پښتانه د قندهار نه راغلی خلك دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې هلته ورغلي دي. په پاني پت او ارهيانه کښې او سېدونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلك دی او بيا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور د بر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهيانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پاني پت کښې د ېره شول .

د جهانګیر (مغلي باد شاه) په وخت کښې ، ځېنې اپریدي د روښاني تحریک په نتړ فرار شوي ، هغوی هم د غې علاقې ته را وسپل شوي دي .

په ملتان کښې او سیند ونګو پښتانه اګر ابدالي ، ترین ، پښتانه دي ، چې د اورنګ زیب په وخت کښې د قندهار نه د غلته را غلي دي چې په دغه وخت ځمند پښتانه د غلته بنه په زور کښې وو .

په ۱۷۹۴ع کال دُرانیانو نواب محمّد خان سدوزی په ډېرو کښې کور زمقرر کړو ، نو د هغه سره نورې پښتني کورنۍ هم ملتان ته ورغلې ، دا خلک علي زي ، اسمٰعیل زي ، خاکوراني او خوجکزي وو .

په پنجاب کښې و پر د کاکي زي ، ماموند ، ترکاڼي قبیلې خلک دي . چې په جلندهر ، ګوجرانواله ، بټاله او سیالکوټ کښې او سیږي ، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبیلې نه پاتې مسعودخېل ، ایسپ خېل عمرخېل ، سلیمان خېل او بادین خېل دي .

په یوپي کښې : دَ ۱۹۳۱ع کال د سرشمېرنې (مردم شمارۍ) مطابق په یوپي او د هغه متعلق ریاستونو کښې پنځه لکه او اتیا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه . یوازې په مرادآباد کښې وو ، چې اکثر یې کښې یوسفزي ، اپریدي ، بنګښ ، غوریا خېل ، کاکړ او لودي وو ، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلاڼي پښتانه دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټهـ د وېژن کښې خلوېښت زره پښتانه وو، چې زيات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنګر په مغرب کښې استوګن وو او د سردهنه غازي آباد او هاپور د دوی مهم مرکزونه وو، او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بيا څني شدانی پښتانه په عليګړ او بلندشهر کښې استوګن کړی شول.

په يرونسمه عيسوی پېړۍ کښې داوده صوبې په څو ضلعو کښې پښتانه او سيدال او په هر دوی کښې هم دغو يادو شوو کلو ته چې وانئي موږ د علاؤالدين غوری په وخت کښې (۱۳۰۰ ع) کال کښې دلته راغلي يو.

په (۱۶۵۰ ع) کال کښې د اپريدو د پېړۍ کوړنه په لکهنو کښې مېشته شوي دي او څه وخت روسته بيا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې د هر پښتانه بهمرايچ او ګونده ته تللي دی او کلي يې پکښې آباد کړي دي او په زړين دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پايتخت ؤ، د هرو پښتنو قبيلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور تېر يوسفزي، غوريا خېل او اپريدی قبيلې پکښې هم وې.

بنګښو لومړی د اورنګ زېب په وخت کښې په ۱۷۱۳ ع کال د خپل مشر ملک حسېن خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ ع کال پورې د دوی بنه په زور کښې وو چې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ورکړی شوی ؤ. د ۱۸۵۷ع کال د آزادی په جنګ کښې د وی له انګریزانو سره سخت جنګ وکړو، خومات شول او نواب تفضل حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ آباد کښې پښتني آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) ته وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ء په اوده کښې یو لک اتیازره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه وخت کښې په یوپي کښې تقریباً (۲۷۰۰۰) او وه ویشت زره لودي پښتانه پل ته[۱] وو. دوی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پیړۍ کښې د ډیلي او یوپۍ ته راغلي وو او هلته میشته شوي وو. وروسته بیا د طاقت وموندلو په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته راغلل او په سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزاپور، غازي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کښې میشته شول. په یوپي کښې کاکړ ډیر دي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې د ولس ځایونه دوی نیولي دي. او په خورجه کښې یې اکثریت مثل شوی دی. په فتح پور کښې د پښني "قبیلې" څلورو طائفې د ریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسیٰ خان آباد دي.

---

[۱] پښني په اصل کښې د غورغشت زوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له درېو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل، چې د څلوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی، اتمان خېل او بنې وو.

په راجپوتانه کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته یې ریاست په ټونګ کښې هم وو، چې نواب امیرخان یې باني ؤ، داخلک یوسفزی، سالارزی او الیاس زي وو، او دجهانګیر په امرځه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځنی (وسط) هند:

دغلته پښتانه هرچېرته آباد وو، خواکثریت په ګوالیار، بهوپال او مالوه کښې وو. د بهوپال نواب حکمران فیروزخېل، د ولت زي او ورکزي وو.

دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ، چې څه وخت د اورنګ زېب سره هم نوکر ؤ. په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په بهوپال کښې څلور د ېرش زره (۳۴۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې څه وخت چې د دیوګړهه راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو ونیوه نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې د حسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت ؤ. نور پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکني فوځ کښې د پښتنو خامې د ستې وې او د امن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبایل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ، ډېر پښتانه پکښې ورغلي وو.

په بمبئۍ او بروده کښې:

ګجرات او مهاراشټهرته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګری ورغلي وو، وروسته په بمبئۍ، احمد آباد او بروده کښې د دوی خوځلې ودانې شوې. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوره وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل یوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې یولک شپږویشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په بړوده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه وو چې د تجارت او د قرضه کاروبار به یې کولو.

د جیسور په ریاست کښې:

په جیسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې یوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکیلې کار یې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپېدل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمیر په ریاست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ویشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپریدي هم وو چې جهانګیر باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځینو روایاتو کښې راغلي دي چې بجری، تراړخېل، پلندري پوڼچه، اجره، او نوړو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزي دي چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه دکابلي په نوم یادیږي په ۱۹۳۱ع کال کښې دغلته د پښتنو آبادي څلورنیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنۍ اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدونه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولې تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دی، چې څوک ورته پټهان، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندهـ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارۍ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځني ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدلو امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل، همدلته دا کتاب ختمیږي، او په ډېر ادب او احترام یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم.

م، ج سیال مومند
نومبر، ۱۹۸۵ع کال
عقرب، ۱۳۶۴هـ.ش کال
«کوډاخېل، مومند»

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دے مصنف چھاپ شوی آثـار

م . ج سیّال تصنیفات

١. مومند بابا
٢. د مومندو غزاګانے
٣. د پښتنو قبیلو شجرې
٤. افغانستان کښې مهمې تاریخي پیښې
٥. په نولسمه پیړۍ کښې دافغانې تاریخ ځهٔ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library